

Başlatırken

Sevgili Okuyucularımız

Mahalli İdareler Derneğimizin aylık yayını olan Mahalli İdareler Dergisi bu sayısı ile bir yıl daha geride bıraktık.

Eski Maliye Bakanı Lütfi Elvan'ın görevden affını istemesi ve görevden af talebi kabul edilmesinden boşalan Hazine ve Maliye Bakanlığına 2 Aralık 2021 tarihinde **Nureddin NEBATİ** getirildi.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ismi 29 Ekim 2021 tarih ve 31643 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname No:58) ile **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı** şeklinde değiştirilmiş, küresel iklim değişikliği ve ozon tabakasının incelenmesi ile ilgili tedbirlerin alınmasına ve yeşil kalkınmaya yönelik plan, politika ve stratejilerin belirlenmesine ilişkin ulusal ve uluslararası çalışmaları yapmak, gerekli müzakereleri gerçekleştirmek ve diğer kurum ve kuruluşlarla koordinasyonu sağlamak İklim Değişikliği Başkanlığı birimi oluşturulmuştur. Aynı Kararnameyle Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Göç İdaresi Başkanlığı şeklinde yeniden teşkilatlanmıştır.

İcra Ve İflas Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ve 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda değişiklikler yapılmıştır. **Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulması** kapsamında anne-babası boşanmış veya ayrı yaşayan çocukların ebeveynlerin birbirlerine teslimine ilişkin düzenlemeler getirilmiştir. Valilik veya belediyelerin buna ilişkin yer temin etmeleri ve güvenliğinin sağlanarak, şoför tahsis etmeleri istenmiştir.

Para cezaları, parasal limitler ve vergilerin artış oranlarını belirleyen **yeniden değerlendirme oranı** 27 Kasım 2021 günlü 31672 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No:33) ile **2021 yılı için % 36,20** (otuz altı virgöl yirmi) olarak tespit edilmiştir. Buna istinaden para cezalarında %36,20 oranında artış olmuştur. Bu artışlar işlenerek 2022 yılında uygulanacak

- ✓ **Belediye İdari Para Cezaları**
- ✓ **Özel Kanunların Öngördüğü Para Cezaları,**
- ✓ **Kabahatler Kanunu'na Göre Verilecek Para Cezaları,**
- ✓ **İmar Para Cezaları ve Bunların Hesaplanma Şekli,**
- ✓ **5957 Sayılı Hal Kanunu Uyarınca Uygulanan Para Cezaları**
- ✓ **İş Kanununa İlişkin Para Cezaları,**

Makalelerimizi yeniden güncelleyerek sizlerin istifadesine sunduk. Para Cezaları ile Ocak ayında Devlet Memur Maaş Katsayısının değişmesiyle birlikte değişecek belediye başkan, meclis üyesi, belediye encümenine ödenen rakamları yine Dergimizi www.mahalliidarelerdergisi.com.tr adresinden ücretsiz takip edebilir ve arşiv sayılarına ücretsiz ulaşabilirsiniz.

Ocak Ayı Meclis Toplantılarında;

Denetim Komisyonuna Üye Seçimi (5393 s. K.md.25).

Belediyemiz Meclis Üyelerinin Huzur Hakkı Ücretleri (5393 s. K. Md.32).

Sözleşmeli Personel Ücretleri (5393 s. K. Md. 49).

Zabıta ve İtfaiye Personeline Maktu Fazla Çalışma Ücretleri,(5393 s. K. Md. 51-52).

(...)

Görüşülecektir.

2022 yılının sizlere, alinize ve ülkemize sağlık, sıhhat ve huzur getirmesi dileğiyle

Hoşça kalın.

İçindekiler

MEVZUAT MAKALELERİ	YAZAR	SAYFA
2022 Yılında Uygulanacak Belediye İdari Para Cezaları	Mustafa DÖNMEZ	3
2022 Yılında Belediyece Kabahatler Kanunu'na Göre Verilecek Para Cezaları	M.Lamih ÇELİK	25
2022 Yılında Uygulanacak İmar Para Cezaları ve Bunların Hesaplanma Şekli	Suat ŞİMŞEK	50
Hizmet Alım İhalelerinde Gecikme Cezasının Uygulanması	Özcan ŞENER	58
4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu Kapsamında Alınan Geçici Teminat İdadelerinde Vergi Borcu Sorgulanır mı?	Emre UYLUKÇU	65
Belediyelerde Müdür Kadrolarına Vekâlet (II)	Akın ŞİMŞEK	69
Belediye Şirketlerinde Belge ve Beyanların Kanuna Aykırı Olmasından Dolayı Hukuki ve Cezai Sorumluluk	Mustafa YAVUZ	74
Yapım İşlerinde Alt Yüklenicinin Gerçekleştirdiği İşlerde İş Artışı Olması Durumunda İş Bitirme Belgesi Nasıl Düzenlenecektir?	Gürkan GÜVEN	80
Teklif Mektubundaki Hatalar Hakkında Kamu İhale Kurulu'nun Yeni İçtihatları	Avukat Necati TORUN	86
Disiplin Cezasının Mahkeme Kararıyla İptal Edilmesi ve Bu Süreçte Fiil Ve Davranışın Zamanaşımına Uğraması Halinde, Memura Yeniden Disiplin Cezası Verebilir Mi?	Oktay ÇAMDELEN	92
Belediye Şirketlerinin Kuruluşunda ve Sermaye Artırımında İbra	Ufuk ÜNLÜ	98
5957 Sayılı Hal Kanunu Uyarınca 2022 Yılında Uygulanacak Belediye Cezaları	Dr. Süleyman Ruhi AYDEMİR	102
2022 Yılında İş Kanunu Yönünden İdari Para Cezaları	Cumhur Sinan ÖZDEMİR	111

Mevzuat Fihristi	123
Yargı Kararları	136
Genelge, Görüşler ve Tebliğler	153
Soru - Cevap	158

PRATİK BİLGİLER

Devlet Memurlarına İlgili Mali Haklar	164	Hizmet Erbabına İşyeri Veya İşyerinin Müstemilatı Dışında Kalan Yerlerde Yemek Verilmek Suretiyle Sağlanan Menfaatlere İlişkin İstisna Tutarı	182
Devlet Memurlarına Sağlanan Sosyal Yardımlar	165	Basit Usule Tabi Olmanın Genel Şartlarından Olan İşyeri Kira Bedeline İlişkin Tutar	182
Belediye Başkan Ödenegi	166	Engelliler İçin Vergi İndirimi	182
Belediye Meclis Üyeleri Huzur Hakkı	166	Yeniden Değerleme Oranları	182
Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödenegi	167	Görevden Uzaklaştırma Halinde Ödenecek Ücret	183
İl Genel Meclis Üyelerinin Huzur Hakları	167	Ücretli Yıllık İzinler	183
İl Encümen Brüt Ödenekleri	167	İş Akdinin Feshinde İhbar Tazminatı Tutarları	183
Asgari Ücretin Net Hesabı Ve İşveren Maliyeti	168	Memur Ödemelerinden Yapılan Kesintiler	184
2021 Yılı Asgari Geçim İndirimi	168	Devlet Memurlarına Hastalık Ve Refakat İzni	185
Gelir Vergisine Tabi Gelirlerin Vergilendirilmesinde Esas Alınan Tarife	169	Kurum İçinden Vekalette Ödenecek Ücret	186
1608 Sayılı Kanununa Göre 2021 Yılı Belediye İdari Para Cezaları	169	Sular Hakkında Kanun	187
2559 Sayılı Polis Vazife Ve Selahiyet Kanununa Göre	170	Tahsildarların Üzerinde Tutabilecekleri Para Limiti	187
2021 Yılı Belediye İdari Para Cezaları	170	Belediye Meclis Ve Encümen İçin Uzlaşma Limitleri	187
3194 Sayılı İmar Kanunu'na İlişkin İdari Para Cezaları	171	1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu	188
4925 Sayılı Karayolu Taşıma Kanunu	177	Damga Vergisine Tabi Kağıtlar	189
4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Uygulanacak Para Cezaları	173	Vergi Usul Kanununda Yer Alan Ve 01.01.2021 Tarihinden Geçerli Olmak Üzere Uygulanacak Olan Had Ve Tutarlar	192
Çeşitli Kanun Ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerine Göre Bütçe Kanununda Gösterilmesi Gereken Parasal Sınırlara Ait Cetvel	175	Çevre Temizlik Vergisi	194
5326 Sayılı Kabahatler Kanunu'na Göre Verilecek Para Cezaları	176	2886 Sayılı Devlet İhale Kanunundaki Parasal Limitler	195
5326 Sayılı Kabahatler Kanunu'na Göre Verilecek Para Cezaları	177	Alındı Birim Fiyatları	195
5846 Sayılı Fikir Ve Sanat Eserleri Kanunu	179	KİK Eşik Değerler ve Parasal Limitler	196
7126 Sivil Savunma Kanunu	179	PARASAL SINIRLAR	197
6301 Sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu	179		
H - Cetveli	180		
Fazla Çalışma Ücretleri	181		
Gayrimenkul Sermaye İratlarında Uygulanan Kira İstisna Tutarı	182		

2022 YILINDA UYGULANACAK BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

Mustafa DÖNMEZ

İçişleri Bakanlığı

(E) Mahalli İdareler Gn. Md. Şube Müdürü

1. GİRİŞ

İdari para cezası, devletin idari kurumları tarafından verilen para cezalarıdır. İdari para cezası verebilecek kurumlardan biri de, belediyelerdir.

Belediyeler, belde halkının sağlık, huzur ve refahını temin amacıyla, şehrin düzenini bozulmaktan korumak için mevzuata aykırı eylemlerde bulunanlar ile, belediye emir ve yasaklarına aykırı davranışları men etmek ve idari para cezası vermek yetkisine sahiptir.

Bu kapsamda, belediyelerce verilecek idari para cezaları başta 5393 sayılı Belediye Yasası olmak üzere, 1608 sayılı Yasa ve çeşitli yasalarda düzenlenmiştir.

Bu yazımızda, belediyelerin uygulayacağı idari para cezaları çeşitli yönleriyle ele alınıp incelenecektir.

2. BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

Belediyeler, üç ana grupta para cezası verebilmektedir. Bunlar;

1. Belediye emir ve yasaklarına aykırı hareket edenlere verilen para cezaları,

2. Özel kanunların öngördüğü para cezaları,

3. Kabahatler Kanunu uyarınca verilen para cezaları,

olarak üç grupta toplanabilir.

Ülkemizde çeşitli yasalar uyarınca verilmekte olan idari para cezalarının da yasal dayanağı olan 765 sayılı Türk Ceza Kanunu, yerini Avrupa Birliği uyum yasaları çerçevesinde hazırlanan 12.10.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na bırakmıştır. Ancak, bu Kanun'da belediyelerin ve diğer kamu kuruluşlarının yetkisinde bulunan para cezalarının nasıl hesaplanacağı konusunda herhangi bir hükme yer verilmemiştir.

İdari para cezası içeren kanunlarda yer alan para cezalarının artırılmasına ilişkin usul ve esaslar, 4.11.2004 tarih ve **5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun**'da düzenlenmiş, anılan kanun 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe konulmuştur.

Bu arada daha önce Türk Ceza Kanunu içerisinde yer alan kabahatlere ilişkin düzenlemeler, ayrı bir yasa şeklinde dü-

zenlenmiş ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu olarak 31.3.2005 tarihli ve 25772 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak, 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Anılan Kanun'la **belediye zabıta görevlilerince** verilmek üzere birçok maddede para cezası düzenlenmiştir. Ayrıca Kanun'un 3 üncü maddesi ile, bu Kanun'un genel hükümlerinin diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanacağı ifade edilmiş, Kanun'un 17 nci maddesinin 3 üncü fıkrasında ise, idari para cezasının Devlet hazinesine ödeneceği hükmü getirilmişti. Belediyelerin aleyhine olan bu madde, 19.12.2006 tarih ve 26381 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6.12.2006 tarih ve 5560 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'un 32 nci maddesi ile değiştirilerek "... mahalli idareler tarafından verilen idarî para cezaları kendi bütçelerine gelir kaydedilir..." hükmü ile **belediyelerce verilen idari para cezalarının kendi bütçelerine gelir kaydedilmesi sağlanmıştır.**

Yine, Kabahatler Kanunu'nun 3 üncü maddesi, Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı doğrultusunda 5560 sayılı Kanun'un 31 inci maddesi ile değiştirilmiştir.

Yapılan değişiklik ile; "Bu Kanunun,

- İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,*
- Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,*

uygulanır." şeklinde bir düzenleme yapılmıştır.

Yapılan düzenleme ile; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun, kanun yolu dışındaki diğer genel hükümlerinin tüm idari para cezaları hakkında uygulanması saklı tutulmuştur. Ancak, idari para cezalarının düzenlendiği kanunlarda; kanun yoluna ilişkin özel bir düzenlemenin bulunması halinde ilgili kanun hükmü, buna ilişkin özel bir düzenlemenin bulunmaması halinde ise 5326 sayılı Yasa'nın kanun yoluna ilişkin hükümleri uygulanacaktır.

Bu kapsamda idari yaptırım kararlarında bulunması gereken hususlar, kararların ilgililere tebliğ usulü, özel kanununda hüküm bulunmaması koşuluyla idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümler (başvuru yolu ve süresi, itiraz yolu ve süresi), ödeme usulü, takip ve tahsili usulü, indirim, taksitlendirme, zamanaşımı, idari para cezalarının gelir kaydedileceği kamu idareleri gibi düzenlemeler genel hükümler olup, ilgili kanunlarda aksine hüküm bulursa dahi Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanacaktır.

Örneğin, 3194 sayılı İmar Kanunu uyarınca verilen idari para cezalarında ödeme süresi, 30 gün olarak belirlenmiştir. İmar para cezasına itiraz konusunda, 3194 sayılı Yasada bir düzenleme mevcut olmadığından, 5326 sayılı Yasa'ya bağlı olarak kanun yolu hükümleri uygulanacağından, peşin ödeme indirimi kanun yoluna başvuru süresi olan 15 gün içerisinde yapılan ödemelere uygulanacaktır.

İdari para cezaları ile ilgili bir diğer önemli husus da, bu cezalarının belediyenin hangi organı tarafından verileceği hususudur. 5326 sayılı Yasa'nın 32 nci

maddesi dışında belediyeleri ilgilendiren diğer maddelerinde cezaların kimin tarafından verileceği açıkça belirtilmiştir. Anılan Yasa'nın 32 nci maddesine göre cezanın kimin tarafından verileceği hususu, 1608 sayılı Yasa'da 5728 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten sonra açıklığa kavuşmuş ve bu maddeye göre cezanın belediye encümenince verileceği belirtilmiştir. Belediye cezası içeren diğer yasalarda, cezanın hangi organ tarafından verileceğinin açıkça belirtilmemesi durumunda, cezaya ilişkin karar 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15/b ve 34/e maddeleri gereğince yine belediye encümenince verilecektir.

B. PARA CEZALARININ ARTIRILMASI VE YÖNTEMİ

Yukarıda açıklandığı üzere; 1 Haziran 2005 tarihinden itibaren 5252 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesi, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun dışındaki kanunlarda yer alan para cezalarından nispi nitelikteki vergi ve resim cezaları, nispi para cezaları ve tazminat kabilinden değişen orana bağlı bulunan para cezaları hariç olmak üzere, kanun ve tüzüklerde alt ve üst sınırları veya bunlardan birinin gösterildiği veya hiç gösterilmediği veya sabit bir rakam olarak gösterilmiş bulunan para cezalarını (idarî ve disiplin para cezaları dahil), çıkış tarihi itibarıyla kat (misil) uygulamasına tabi tutmuştur.

Bu çerçevede, kanunlarda geçen her türlü belediye para cezalarının, 1.6.2005 tarihinden itibaren kanunların yürürlüğe giriş tarihleri esas alınarak sadece misil uygulaması yapılarak artırılacak ve 1.1.2009 tarihinden itibaren Türk Lirası uygulamasına geçilmiş olması ne-

deniyle, çıkan miktar TL'ye çevrilecektir. 31.01.2004 tarihli ve 5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanun'un değişik 2 nci maddesine göre; ilgili kanunları gereğince uygulanacak adli ve idari para cezalarının hesaplanmasında ve ödenmesinde, bir Türk Lirası'nın (1 TL) altında kalan tutarlar dikkate alınmayacaktır.

Ayrıca, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17 nci maddesinin yedinci fıkrasına göre, idari para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında arttırılarak uygulanacaktır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca 27.11.2021 tarihli ve 31672 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 533 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 2022 yılında uygulanacak yeniden değerlendirme oranı 2021 yılı için %36,20 (otuz altı virgöl yirmi) olarak tespit edilmiştir.

İdari para cezalarına karşı 5326 sayılı Kanun'un 27 nci maddesi uyarınca cezanın tebliğ tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde yetkili Sulh Ceza Mahkemesine başvuruda bulunulabilecektir.

Burada dikkat edilmesi gereken diğer bir husus da, para cezasına ilişkin kanunlardaki hükümler değişikliğe uğradığında, kat uygulamasında değişiklik tarihinin esas alınması gerekmektedir.

Bu kapsamda 1.1.2022 - 31.12.2022 tarihleri arasında belediyelerce uygulanacak idari para cezası miktarları aşağıda gösterilmiştir:

3. BELEDİYE EMİR VE YASAKLARINA AYKIRI HAREKET EDENLERE VERİLEN PARA CEZALARI

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15 inci maddesinin (b) fıkrasında, "*Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, belediye yasakları koymak ve uygulamak...*", belediyenin yetki ve imtiyazları arasında yer almaktadır.

Belediye meclisleri ve encümenleri, başta 5393 sayılı Belediye Kanunu olmak üzere, çeşitli kanunlarla kendilerine verilen görevleri yerine getirirken, beldenin esenliğiyle ilgili çeşitli kararlar alırlar.

Belediyeleri ilgilendiren kimi kanunlarda çeşitli yasaklayıcı ve cezai hükümler yer almaktadır. Bu kapsamda başta 5393 sayılı Yasa olmak üzere, 1593 ve 831 sayılı Yasalarda, 1608 sayılı Yasa hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir.

Belediye yasakları hakkında temel yasa olan **15.5.1930 tarihli ve 1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkındaki 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanun** hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir. Söz konusu Kanun, 23.1.2008 tarihli ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la büyük ölçüde değişikliğe uğramıştır.

Bu meyanda 1608 sayılı Kanun'un 1 ve 2 nci maddeleri 5728 sayılı Kanun'la değiştirilmiş, bu iki madde ile yürürlük maddesi dışında kalan maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu değişikliklerle Kanun'un 1 inci maddesi; belediye meclisi kararlarına muhalefet veya mevzuatın men veya emrettiği fiilleri işleyenlere, 2 nci maddesi ise; yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymayan kişilere cezai yaptırım öngörmüştür.

1. Belediye Meclisi Kararlarına Muhalefet veya Mevzuatın Men veya Emrettiği Fiilleri İşlemek

Yapılan değişiklik sonucunda, 1608 sayılı Kanun'un değişik 1 inci maddesi, "*Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idari para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.*

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır." hükmüne dönüşmüştür.

Madde hükmünden de anlaşılacağı üzere, 1608 sayılı Kanun çeşitli yaptırımlar öngörmektedir.

a) Para Cezası

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesi hükmüne göre, belediye encümenince;

- Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, tüzük ve yönetmeliklerin verdiği görev ve yetki çerçevesinde aldıkları kararlara aykırı hareket edenlere,
- Belediye kanun, tüzük ve yönetmeliklerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara,

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezasına karar verileceği öngörülmektedir.

Bu durumda; 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesi çerçevesinde gerek belediye meclis ve encümenince alınan kararlara aykırı hareket edenlere, gerekse belediye mevzuatının men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara, 5326 sayılı Yasa'nın 32 nci maddesindeki; "*Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye 100 TL idarî para cezası verilir.*" hükmü uyarınca **belediye encümen**lerince 100 TL idari para cezası verilecektir.

Söz konusu Yasa'nın para cezasındaki değişiklik hükmü, 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girdiği için, bu tarihten itibaren 100 TL olarak uygulanmıştır.

Ancak 5326 sayılı Yasa'da 100 TL olarak öngörülen bu para cezası, yasa gereği 2006 ve izleyen yıllarda yeniden değerlendirilerek artırılarak güncelleştirilmiş, 2021 yılında 427 TL olarak uygulanmıştır.

2022 yılında.....427 x 1,3620 = 581 TL

Not : Bu para cezası, 1608 sayılı Yasa çerçevesinde belediye encümeni tarafından verilecektir. Belediye zabıtası, emre aykırılığı idari yaptırım tutanağı ile tespit edecektir. Yapılan bu tespite göre, belediye encümeni, ilgiliye emre aykırılık kabahatinden dolayı para cezası uygulayacaktır.

b) Yasaklanan Faaliyetin Meni

1608 sayılı Kanun'un değişik 1 inci maddesine göre, belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği görev ve yetki çerçevesinde aldıkları kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun, tüzük ve yönetmeliklerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası yanında, yasaklanan faaliyetin menine karar verilecektir.

Bilindiği üzere, 1608 sayılı Kanun'un değişiklik öncesindeki uygulamasında, 3 ila 5 gün meslek ve sanattan men edilmesi yaptırımını öngörülmekteydi. Yapılan değişiklikle, yasaklanan faaliyetin ne kadar süreyle men edileceğine belediye encümenince karar verilecektir. Başka bir deyişle, bu konuda takdir yetkisi belediye encümenine bırakılmıştır.

Bu arada şunu da belirtelim ki, **yasaklanan faaliyetin men**i ibaresiyle ne kastedilmektedir ? Bu konu, pek açık değildir. Kanun'un lafzına bakılırsa yasak olan bir faaliyetin men edilmesi söz konusu ki, yasaklanan faaliyet, zaten men edilmiş demektir. Bu durumda mevzuatla veya meclis kararıyla yasaklanmış bir fiilin ayrıca encümen kararıyla men edilmesi, malumu ilandan öteye gitmeyecektir.

Örneğin, ruhsatı olmadığı halde bir kuruyemişçinin alkollü içecek satması yasaktır. Bu fiili işleyen işyeri sahibi için belediye encümeni ne karar vermelidir? Madde lafzından hareketle, yasaklanan faaliyet olan alkollü içecek satılmasının men edilmesidir. Ancak bu kararın bir yaptırımı ve caydırıcılığı olmayacaktır¹.

Netice itibariyle, yasaklanan faaliyetin men edilmesi yaptırımı, zabitanın tespit etmiş olduğu yasak fiil ne ise, kararın tebliğinden itibaren yapılmamasını içermektedir².

Ayrıca, belirtelim ki, yasaklanan faaliyetin menini, nitelik itibariyle kabahatlere uygulanan bir yaptırım değildir, bir idari işlemdir. Bu nedenle, bu tür kararlara karşı yargı yolu, idare mahkemelerinde açılacak iptal davasıdır.

Yasaklanan faaliyetin menini, nitelik itibariyle kabahatlere uygulanan bir yaptırım değildir; bir idari işlemdir. Bu nedenle encümen kararında idari para cezasıyla birlikte faaliyetin menine karar verilmiş ise, bu karara karşı 60 gün içerisinde idare mahkemesinde iptal davası açılmalıdır³.

Ancak encümen kararıyla sadece idari para cezası verilmiş ise bu karara karşı 15 gün içinde sulh ceza mahkemesine itiraz edilmesi gerekir⁴.

Yasaklanan faaliyetin menini cezasının uygulanması: encümenin vermiş olduğu yasaklanan faaliyetin menini cezası, hangi

faaliyet yasaklanmışsa onun muhatabınca yapılmasını engellemek şeklinde uygulanacaktır. Örneğin, sağlık koşullarına uygun olmayan şekilde ekmek satan bir bakkala verilen ekmek satmama cezası, sadece ekmek satma faaliyetini engellemek şeklinde uygulanacaktır. Tümüyle bakkalın kapatılması şeklinde bu ceza uygulanamaz. Ancak, bazı kez yasaklanan faaliyet ilginin işteğal ettiği tüm faaliyetini kapsayabilir. Bu durumda, örneğin bir iş yeri için faaliyetten men yaptırımı uygulamak gerekir. Yani anlaşılır bir ifade ile söz konusu işyerinin kapatılması gerekmektedir. İşyeri kapama işlemi ise, eski uygulamalarda olduğu gibi işyerinin mühürlenerek kullanıma kapatılması şeklinde gerçekleşir. Yani, varsa işyerinin giriş kapılarının mühürlenmesidir. Mühürlemeyi gerçekleştiren belediye zabıtası, 10 Ağustos 2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Yönetmeliği'nde 40 ıncı maddesinde belirtilen aşağıdaki usul ve esaslara kıyasen uymak durumundadır: meslek ve sanattan kararı işyeri sahibine veya kanuni temsilcisine tebliğ edilir ve kapatma işlemine hazırlanması için azami 24 saat süre tanınır. kapatma işleminde işyeri sahibi ve/veya kanuni temsilcisi hazır bulundurulur. kapatılan yerden, kapanma süresince bozulabilecek mallar ile kişinin özel ve zaruri eşyalarının çıkarılmasına izin verilir. Kapatma işleminde yangın, su baskını, hırsızlık gibi durumları önleyici tedbirler alınır. İşyerinin pencere ve kapıları kapatılmak suretiyle dışarıyla teması kesilir. İşyerinin dışı açılan bütün kapıları mühürlenir. Kapatma tutanağında kapatma nedeni, tarihi ve saati belirtilir ve hazır bulunanlar tarafın-

1 Veli Böke, M. Lamih Çelik, Zabitanın Cep Kitabı, 4. Baskı, Türkiye Belediyeler Birliği, Ankara 2016, s.93

2 A.k., s.94

3 Uyuşmazlık Mahkemesi (Hukuk), 2.3.2009 günlü, E.2008/253, K.2009/45

4 Uyuşmazlık Mahkemesi (Hukuk), 17.11.2008 günlü, E.2008/61, K.2009/291

dan imzalanır. İşyeri sahibi veya kanuni temsilcisinin imzadan kaçınması halinde, bu durum tutanakta belirtilir. Kapatılan yerin tekrar açılmasında da açılış tarihi ve saati yazılarak açma ve teslim tutanağı hazır bulunanlar tarafından imzalanır. İşyeri sahibi, işyerinin mühürlenmesine rağmen işyerine girer ve ticari faaliyette bulunursa, bu durumda Türk Ceza Kanunu'nun 203. maddesinde ifadesini buluna “mühür bozma” oluşacaktır.

c) Fiilin Yapılması İçin Süre Verilmesi

Belediye encümeni, 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesi hükümlerine aykırılık halinde, ceza vermek yerine, bunun giderilmesi için kabahati işleyene belirli bir süre de verilebilecektir.

Bu meyanda belediye encümeni, kararında belli bir fiilin muayyen bir süre içerisinde yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları % 20 zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

d) Tutanak ve Kararların Yazılması

1608 sayılı Yasa hükümlerince düzenlenmesi gereken tutanaklar ve idari yaptırım kararları, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun genel hükümlerine göre düzenlenir.

1608 sayılı Yasa çerçevesinde işlenen belediye suçlarına ilişkin tutanaklar, belediye zabıtasınca 5326 sayılı Yasa'nın öngördüğü şekilde hazırlanır. Hazırlanan tutanağın bir sureti işleyene, diğeri ise belediye encümenine verilir.

Belediye encümeni tarafından verilen ceza, 5326 sayılı Yasa'nın öngördüğü şekilde “**idari yaptırım tutanağı**” haline

getirilip, cezanın muhatabı olan kişiye tebliğ edilir.

2. Yolcu Nakil Araçları Ücret Tarifesine Uymamak

1608 sayılı Kanun'un 5728 sayılı Kanun'la değişik 2 nci maddesine göre; belediyelerin karar organları veya ilgili komisyonlar tarafından mevzuata uygun olarak belirlenen yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymayan kişi, belediye encümeni tarafından ikiyüzel-li Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezasıyla cezalandırılacaktır.

Bu kapsamda verilecek para cezaları;

2022 yılında en az.....860 x 1,3620 = 1.171 TL

en fazla.....17.399 x 1,3620 = 23.697 TL

olarak uygulanacaktır.

1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanun'un 1 ve 2 nci maddeleri 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değiştirilmiş, bu iki madde ile yürürlük maddesi dışında kalan maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır. Bu bakımdan, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerde de (başvuru yolu ve süresi, itiraz yolu ve süresi), Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

4. ÖZEL KANUNLAR UYARINCA VERİLEN PARA CEZALARI

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun encümenin görevlerini düzenleyen 34 üncü maddesinin (e) bendine göre, “Kanunlar-

da öngörülen cezaları vermek” belediye encümenlerinin görev ve yetkileri arasında yer almıştır.

Belediye cezası içeren kanunlarda, cezanın hangi organ tarafından verileceği açıkça belirtilmemesi durumunda, 5393 sayılı Kanun'un 34 üncü maddesinin (e) bendine göre, belediye encümenince karara bağlanır.

Bu kısma giren para cezalarını düzenleyen yasaların ve 5252 sayılı Yasa ile getirilen misil artışı uygulaması ve yeniden değerlendirme oranından artırılmasından sonra 1.1.2022 - 31.12.2022 tarihleri arasında uygulanacak ceza tutarları şöyledir:

A. BELEDİYE ENCÜMENİNCE VERİLEN PARA CEZALARI

1 - 831 Sayılı Sular Hakkında Kanun

28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanun'un Ek 7 nci maddesine göre; içme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisleri tarafından yasak edilebilir.

Belediye meclisleri, su kaynaklarının, su yollarının ve su depolarının korunması amacıyla çeşitli önlem ve kararlar alabilirler. Bu konuda çeşitli yasaklar koyabilirler. Bu yasaklara uyulmadığı takdirde, 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesine göre, ceza uygulaması gerekmektedir.

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinde; “Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği

fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.” hükmü yer almaktadır.

Buna göre; 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesi çerçevesinde gerek belediye meclis ve encümenince alınan kararlara aykırı hareket edenlere, gerekse belediye mevzuatının men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara, 5326 sayılı Yasa'nın 32 nci maddesindeki; “Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye 100 TL idarî para cezası verilir.” hükmü uyarınca belediye encümenlerince 100 TL idari para cezası verilecektir.

Söz konusu Yasa'nın para cezasındaki değişiklik hükmü, 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girdiği için, bu tarihe kadar 4,00 TL olarak uygulanagelen para cezası 8.2.2008 tarihinden itibaren 100,00 TL olarak uygulanmıştır.

Ancak, 5326 sayılı Yasada 100 TL olarak öngörülen bu para cezasının, 2006 ve izleyen yıllarda yasa gereği yeniden değerlendirme oranında artırılarak güncelleştirilmesi gerektiğinden, 2021 yılında 427 TL olarak uygulanmıştır.

2022 yılında..... $427 \times 1,3620 = 581$ TL olarak uygulanacaktır.

Para cezası uygulamasında, belediye mücavir alanı ile sınırlı kalmayıp, su kaynaklarına kadar gidebilecektir. İçme ve kullanma suyu ihtiyacının mahalli idare

birlikleri tarafından karşılanması halinde, belediyelere tanınan bütün yetki ve görevler, bu birlikler tarafından yerine getirilecektir

2 - 1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu

a) 24.4.1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 283 üncü maddesine göre; bu Kanunda yazılı belediye vazifelerine ilişkin olup, 266 ncı maddede gösterilen sıhhi zabita nizamnamesinde belirtilen yasaklara *(Her şehir ve kasaba belediyesi bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında o şehir veya kasabanın ihtiyaçlarına göre bu kanunun gösterdiği sıhhi hususlara ait bu zabita talimatnamesi tertip eder. Bu nizamname, meskenlerin ihtiva etmeleri lazım gelen asgari müstemilatı, umumi ve müşterek ikametgahlardaki ikamet şeraitini, gıda maddeleri satılan veya sair temizliğe mütaallik işlerle iştilal edilen mahallerin, han, otel, misafirhane, eğlence mahalleriyle bütün umumi yerlerin sıhhi şartlarını ve umumiyetle şehrin sıhhat ve temizliğine taallük eden hususlara ait riayetleri لازمگelen kaideleri ihtiva eder.)* aykırı hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 1608 sayılı Yasa gereğince cezalandırılır.

Sağlık zabita yönetmeliğinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlerle yapılması gerekenlere uymayanlar hakkında 1608 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilecek para cezası 8.2.2008 tarihi itibarıyla 125 TL, 2021 yılında 427 TL olarak uygulanmıştır.

2022 yılında.....427 x 1,3620 = 581 TL

b) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 299 uncu maddesi uyarınca; defin ruhsatiyesi olmadan cenaze defneden mezar bekçileri veya ölü sahipleri Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.

Söz konusu yasağa aykırı hareket edenler hakkında 5326 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilecek para cezası 8.2.2008 tarihi itibarıyla 125 TL, 2021 yılında ise 427 TL olarak uygulanmıştır.

2022 yılında.....427 x 1,3620 = 581 TL

c) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 301 inci maddesi uyarınca; müsaadesiz olarak bir şehir ve kasabadan diğerine ölü nakledenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.

Söz konusu yasağa aykırı hareket edenler hakkında 5326 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilecek para cezası 8.2.2008 tarihi itibarıyla 125.- TL, 2021 yılında 427 TL olarak uygulanmıştır.

2022 yılında.....427 x 1,3620 = 581 TL

İdarî para cezasına itiraz : 1593 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren **en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine** başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

3 - 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu

5.12.1951 tarih ve 5846 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 81 inci maddesinin yedinci fıkrasına göre, bu Yasa kapsamında korunan, yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım, iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır. Bu yasağa aykırı hareket edenler, Kabahatler Kanunu'nun 38 inci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

Söz konusu para cezası 2008 yılından itibaren yasa gereği yeniden değerlendirilerek artırılarak güncellenmiş, 2021 yılında 204 TL olarak uygulanmıştır.

2022 yılında.....204 x 1,3620 = 277 TL

İdarî para cezasına itiraz : 5846 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

4 - 6301 Sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu

2.3.1954 tarih ve 6301 sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 7 nci maddesine göre, bu Kanun hükümlerine aykırı olarak müstahdem ve işçilere öğle dinlenmesi yaptırılmaması halinde işveren veya işveren vekillerine, belediye en-

cümenince 100.- TL idari para cezası verilmesi hükme bağlanmıştır. Söz konusu para cezası 8.2.2008 tarihinden itibaren 100 TL, 2021 yılında ise 336 TL olarak uygulanmıştır.

2022 yılında en az ve en fazla..... 336 x 1,3620 = 457 TL

Ayrıca, bu Kanun'un 5 inci maddesindeki, bu Kanun hükümlerinin uygulanması sebebiyle müstahdem veya işçi kazançlarını veya bu kimselere ait diğer hakları daha aşağı hadlere indiren işveren veya işveren vekiline, belediye encümenince müstahdem veya işçilerin uğradıkları zararın iki katı kadar idarî para cezası verilecektir.

5 - 7126 Sayılı Sivil Savunma Kanunu

9.6.1958 tarih ve 7126 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 47 nci maddesine göre, bu Yasa hükümlerine göre tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

Söz konusu para cezası 2008 yılından itibaren yasa gereği yeniden değerlendirilerek artırılarak güncellenmiş, 2021 yılında 427 TL olarak uygulanmıştır.

2022 yılında.....427 x 1,3620 = 581 TL

İdarî para cezasına itiraz : 7126 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren **en geç 15 gün içinde,**

sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

6 - 2872 Sayılı Çevre Kanunu

9.8.1983 tarih ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20 nci maddesinde, idarî nitelikteki cezalar sayılmıştır. Bu Kanun'un 24 üncü maddesi, Kanunda öngörülen idarî yaptırım kararlarını verme yetkisini Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na tanımıştır.

Ancak, bu yetki, anılan Yasa'nın 12 nci maddesinin birinci fıkrasındaki, "*Kanun hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi, Bakanlığa aittir. Gerektiğinde bu yetki, anılan Bakanlıkça il özel idarelerine, çevre denetim birimlerini kuran belediye başkanlıklarına, devredilir. Denetimler, Bakanlığın belirlediği denetim usul ve esasları çerçevesinde yapılır.*" hükmü uyarınca, denetim yetkisinin devredildiği kurum ve merciler tarafından da kullanılabilir. Dolayısıyla idari yaptırım yetkisi, **çevre denetim birimlerini kuran** ve yetki devri yapılan belediyeler de kullanılabilir.

Ayrıca, Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 10 uncu maddesi ile; 2872 sayılı Çevre Kanunu'na ve ilgili yönetmeliklere göre çevre ve insan sağlığına zarar veren, kişilerin huzur ve sükununu, beden ve ruh sağlığını bozacak şekilde **gürültü** yapan fabrika, işyeri, atölye, eğlence yerleri gibi müesseseleri tutanak düzenleyerek yetkili mercilere bildirmek ve bu konuda kendisine verilen görevleri yerine getirmek zabıta görevi olarak verilmiştir.

2872 sayılı Yasa'nın 14 üncü maddesine göre, kişilerin huzur ve sükununu, beden ve ruh sağlığını bozacak şekilde ilgili yönetmeliklerle belirlenen standartlar üzerinde gürültü ve titreşim oluşturmak yasaktır.

Bu kapsamda anılan Yasa'nın 14 üncü maddesine istinaden hazırlanan **Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği**, 4.6.2010 tarih ve 27601 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin (b) bendi; "*Bir motorlu araç üzerinde veya içinde; korna veya ses çıkaran başka bir cihazın zorunlu haller dışında gürültü rahatsızlığına neden olacak şekilde çalınması yasaktır.*" hükmünü getirmiştir.

Eğlence yerleri ve rekreasyon alanlarından kaynaklanan çevresel gürültü düzeyi ve gürültünün önlenmesine ilişkin kriterler Yönetmeliğin 24 üncü maddesinde belirtilmiştir. Söz konusu Yönetmeliğin (g) bendine göre; "*Kapalı eğlence yerlerinin dış girişi kapıları üzerine "Dikkat: içerideki ses düzeyi insan sağlığına zararlıdır."* şeklinde ışıklı ikaz levhalarının asılması zorunludur." hükmü yer almaktadır.

Söz konusu Yönetmelik'te yer alan gürültü kaynakları bazında yaşanan sorunlar nedeniyle oluşan şikayetlerin değerlendirilmesi veya programlı veya programsız yapılacak denetimlerde; belediye sınırları ve mücavir alan içerisinde Çevre Kanunu'na istinaden **yetki devri yapılan belediyelerce**, yetki devri yapılmadığı takdirde ise Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerince işbirliği ve koordinasyon içinde yapılır (2872 s. K. m.39).

2872 sayılı Yasa'nın 14 üncü maddesine göre çıkarılan yönetmelikle belirlenen önlemleri almaya veya standartlara aykırı şekilde gürültü veya titreşime neden olanlara, konutlar için 400 Türk Lirası, ulaşım araçları için 1.200 Türk Lirası, işyerleri ve atölyeler için 4.000 Türk Lirası, fabrika, şantiye ve eğlence gürültüsü için 12.000 Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu cezalar; 2021 yılında sırayla 1.594 TL, 4.813 TL, 16.082 TL ve 48.275 TL olarak uygulanmıştır.

2022 yılında.....1.594 x 1,3620 = 2.171 TL

4.813 x 1,3620 = 6.555 TL

16.082 x 1,3620 = 21.903 TL

48.275 x 1,3620 = 65.750 TL

olarak uygulanacaktır.

26.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un yürürlüğe girmesiyle, bu Kanun gereği yapılacak denetim ve idari yaptırım yetkisinin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nda olması, gerektiğinde yetkinin Bakanlıkça; il özel idarelerine, **çevre denetim birimlerini kuran belediye başkanlıklarına** veya yasa da belirtilen diğer kurum ve kuruluşlara devredilir.

Yargıtay 19. CD. 9.4.2015 günlü, E.2015/50, K.2015/171 sayılı Kararında; "Kabahatler Kanununa göre gürültü yapma eylemi için Emniyet yetkilileri idari para cezası düzenleme yetkisine sahip iken, Çevre Kanunu ve bağlantılı mevzuatından kaynaklanan gürültü yapma veya gürültüye neden olma eylemi için Emniyet yetkililerinin idari para cezası uygulama yetkilerinin olmadığı, zira 2872 Çevre Ka-

nununun 12. maddesine göre bu yetkinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkililerine ait olduğu, ancak bu **yetkinin çevre denetimi birimi kuran belediye başkanlıkları gibi sınırlı kurumlara devredilebileceği**, Kanunun bu maddesinde yetkinin devredilebileceği kurumlar arasında Emniyetin sayılmadığı, dolayısı ile yetkilerinin bulunmadığı;

Öte yandan, Çevre Kanununa göre verilebilecek idari yaptırımlara karşı tebliğden itibaren 30 gün içerisinde idari mahkemesinde dava açılacak iken, Kabahatler Kanununa göre verilen idari para cezalarına karşı tebliğ veya tefhimden itibaren 15 gün içerisinde Sulh Ceza Mahkemesine başvurulması gerektiği"ne hükmedilmiştir.

Çevre Kanunu'nda öngörülen idarî yaptırımların uygulanmasını gerektiren fiillerle ilgili olarak yetkili denetleme elemanlarınca bir tutanak düzenlenir. Bu tutanak, denetleme elemanlarının bağlı bulunduğu ve idarî yaptırım kararını vermeye yetkili mercie intikal ettirilir⁵. Bu merci, tutanağı değerlendirerek gerekli idarî yaptırım kararını verir. İdarî yaptırım kararı, 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre idarî yaptırım kararını veren merci tarafından ilgiliye tebliğ edilir.

Şunu da belirtelim ki, 12 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca denetim yetkisi verilen kurum (belediye) ve merciler tarafından verilen idarî para cezalarının yüzde ellisi, bu Kanun uyarınca yapılacak denetimlerle ilgili harcamaları karşılamak ve diğer çevre hizmetlerinde kulla-

⁵ İdarî yaptırım kararlarına karşı, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde idare mahkemesinde dava açılabilir.

nılmak üzere bu kurumların bütçesine gelir kaydedilir, yüzde ellisi ise genel bütçeye gelir kaydedilir.

* 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca verilen para cezasından kaynaklanan uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu, söz konusu para cezasının 5326 sayılı Kabahatler Kanunu kapsamına girmediği hk.

(Danıştay 6. D. 30.1.2007 gün ve E.2006/835, K.2007/440)

7 - 3194 Sayılı İmar Kanunu

3.5.1985 tarih ve 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42 nci maddesinde belirtilen ve imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde belediye encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen

her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idari müeyyideler uygulanır.

• Yasa'nın 1 inci fıkrasına göre; ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapılan **yapının sahibine, yapı müteahhidine** veya **aykırılığı altı iş günü** içinde idareye bildirmeyen ilgili fenni mesullere yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre, 1.000 TL (2022 yılı 1.486,08 TL)'den az olmamak üzere, aşağıdaki şekilde hesaplanan idari para cezaları uygulanır:

Sınıfı	Grubu	Para Cezası Tutarı/Oranı	
a) Bakanlıkça belirlenen yapı sınıflarına ve gruplarına göre yapının inşaat alanı üzerinden hesaplanmak üzere, mevzuata aykırılığın her bir metrekaresi için;			
1	I. Sınıf	A Grubu yapılara	12,703540617943087014 TL
		B Grubu yapılara	21,1725676965718185 TL
2	II. Sınıf	A Grubu yapılara	33,87610831451489598 TL
		B Grubu yapılara	46,57964893245798708 TL
3	III. Sınıf	A Grubu yapılara	76,22124370765851936 TL
		B Grubu yapılara	84,69027078628724676 TL
4	IV. Sınıf	A Grubu yapılara	97,39381140423033786 TL
		B Grubu yapılara	105,86283848285906526 TL
		C Grubu yapılara	131,26991971874523384 TL
5	V. Sınıf	A Grubu yapılara	160,9115144939458206 TL
		B Grubu yapılara	194,7876228084607302 TL
		C Grubu yapılara	220,1947040443467762 TL
		D Grubu yapılara	266,774352976804845 TL

b) Mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan uygulamalar için, Bakanlıkça yayımlanan ve aykırılığa konu imalatın tespiti tarihinde yürürlükte bulunan birim fiyat listesine göre ilgili idarece belirlenen bedelin % 20'si kadar idari para cezası verilir.	% 20'si
---	---------

c) (a) ve (b) bentlerine göre cezalandırmayı gerektiren aykırılığa konu yapı;	
1 Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise cezanın	% 30'u
2 Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise cezanın	% 40'ı
3 Uygulama imar planında veya parselasyon planında "Kamu Tesis Alanı veya Umumî Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise cezanın	% 60'ı
4 Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise cezanın	%100'ü
5 Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise cezanın	% 20'si
6 Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise cezanın	% 80'i
7 Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise cezanın	% 50'si
8 Ruhsatsız ise cezanın	%180'i
9 Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise cezanın	% 50'si
10 Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşai faaliyete konu ise cezanın	% 100'ü
11 İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise cezanın	% 10'u
12 İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise cezanın	% 20'si
13 Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise cezanın	% 20'si
(a) ve (b) bentlerinde belirtilen şekilde tespit edilen para cezalarının miktarına göre ayrı ayrı hesap edilerek ilave olunur.	
18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmeyen veya bu maddelere aykırı davranan yapı veya parsel sahibine, harita, plan, etüt ve proje müelliflerine, fenni mesullere, yapı müteahhidine ve şantiye şefine, ilgisine göre ayrı ayrı olmak üzere	8.469,026322 TL
Bu fiillerin çevre ve sağlık şartlarına aykırı olması halinde	16.938,0541422 TL
Can ve mal emniyetini tehdit etmesi halinde	25.407,0812814 TL

Yapıldığı tarih itibariyle plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ettiği veya edeceği ilgili idare veya mahkeme kararı ile tespit olunan yapılara, ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviyede bulunmayan veya bu yapıları 39 uncu madde uyarınca yıkmayan yapı sahibine

42.345,1354236 TL

* 3194 sayılı Yasa'nın 42 nci maddesine göre idari para cezası 1.486,08 TL'den az olamaz.

** İdari para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 213 s. VUK'nın mük. 298. maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında 1 TL'nin küsuru da dikkate alınmak suretiyle artırılarak uygulanır.

*** Yukarıdaki fıkralarda belirtilen fiil ve hallerin, yapının inşa edilmesi süreci içinde tekrarı halinde, idari para cezaları bir kat artırılarak uygulanır.

**** Yukarıdaki fıkralar uyarınca tahsil olunan idari para cezaları, aynı fiil nedeniyle 5237 sayılı TCK'nın 184 üncü maddesine göre mahkûm olanlara faizsiz olarak iade edilir.

***** 3194/42-ç fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesini gerektiren aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari m2 birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel kadar idari para cezası yukarıdaki bentlere göre verilen para cezalarına ayrıca ilave edilir. Bu fıkraya göre verilen idari para cezasının ilgisine tebliğinden itibaren bir ay içinde aykırılığın giderilmesi ve yapının mevzuata uygun hale getirilmesi halinde bu bent uyarınca ilave edilen para cezası tahsil edilmez.

İmar Kanunu kapsamında verilen para cezalarını bir örnekle açıklamak gerekirse;

Örnek : III. Sınıf A Grubu yapılara 2022 yılında herbir m2 için 76,22124370765851936 TL idari para cezası uygulanacaktır. Buna göre 2022 yılında;

1.000 m2 için.....
.....1.000 x 76,22124370765851936
= 76.221,24370765851936 TL

İdari para cezası uygulanacaktır.

* 3194 sayılı İmar Kanunu uyarınca verilen para cezasından kaynaklanan uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu, söz konusu para cezasının 5326 sayılı Kabahatler Kanunu kapsamına girmediği hk.

(Danıştay 6. D. 30.1.2007 gün ve E.2006/1498, K.2007/438)

* Davacının dava açmaktaki nihai amacının yapısına bitişik olan ve taşınmazına tecavüz eden mevzuata aykırı yapıların ortadan kaldırılması olduğu ve

yapıların ruhsatlı yapıldığını varsayarak yapı ruhsatının iptali istemiyle dava açtığı, uyuşmazlıkta çekme mesafeleri ihlal edilerek ruhsatsız ya da ruhsata aykırı yapılaşmaların olduğunun sabit olması karşısında yapıların mühürlenerek durdurulması ve ruhsata uygun hale getirilmemesi halinde yapı ruhsatının iptal edilmesi görevini yerine getirmeyen idarenin denetim ve gözetim sorumluluğu kapsamında gereken işlemleri yapmaması nedeniyle mahkemece dava konusu yapı ruhsatının iptal edilmesi gerekirken yapı ruhsatının imar planına uygun olduğu gerekçesiyle davanın reddedilmesinde isabet bulunmadığı hakkında.

3194 sayılı İmar Kanununun 32. maddesi uyarınca idarenin, ruhsatsız ya da ruhsata aykırı yapıları mühürleyerek durdurması ve ruhsat alınmaması ya da yapının ruhsata uygun hale getirilmemesi halinde ruhsatın iptaline karar vermesi gerekmektedir.

(Danıştay 6. D. E.2014 / 3144, K.2017 /11821)

8 - 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu

4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun 1.12.2004 tarihli ve 5259 sayılı Kanun'la yeniden düzenlenen 6 ncı maddesine göre, umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinden;

a) Faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılan,

b) Açık ve kapalı bulunacağı saatlere uymayan,

c) Bu Kanun'un 12 nci maddesinde belirtilen (*Kanunî istisnalar saklı kalmak üzere, eğlence, oyun, içki ve benzeri amaçlı umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde onsekiz yaşından küçükler çalıştırılmayacağı; polis bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kiraathane ve oyun oynatılan benzeri yerlere yanlarında veli ve vasileri olsa bile onsekiz yaşını doldurmamış küçüklerin girmesini menedeceği hk.*) yasaklara uymadığı tespit edilen,

d) Mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilen,

İş yerlerinin işletmecilerine 500 TL ile 1.000 TL arasında **idarî para cezası** verilir.

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına ilişkin kararlar, ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın

yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdarî para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin, bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

5252 sayılı Yasa'nın 4 üncü maddesine göre, 2004 yılında yürürlüğe giren kanunlardaki para cezası miktarlarında herhangi bir artırım öngörülmediğinden, 1.6.2005 - 31.12.2005 tarihleri arasında en az 500 TL, en fazla 1.000 TL olarak uygulanmıştır.

2006 ve izleyen yıllarda yeniden değerlendirme oranında artırılarak güncellenmiş, 2021 yılında en az 2.436 TL, en fazla 4.896 TL olarak uygulanmıştır.

2022 yılında en az.....2.436 x 1,3620 = 3.317 TL

en fazla.....4.896 x 1,3620 = 6.668 TL

olarak uygulanacaktır.

9 - 5957 Sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun

11.3.2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 14 üncü maddesine göre;

a) **13 üncü maddenin 1/e** bendindeki; “Halde, toptan satış miktarının altında mal satılması”,

(l) bendindeki; “Malların etiketlenmesine, pazar yerine mal getirilmesine, bu yerlerde araç bulundurulmasına, satış yeri numarasını gösterir levhaya, tahsis sahiplerince kullanılacak kimlik kartlarına ve bunlarca giyilecek kıyafetlere ilişkin olarak bu Kanun uyarınca çıkarılan yönetmeliklerdeki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi”,

hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında.....336 TL,

b) **13 üncü maddenin birinci fıkrasının (ğ) bendi**; “İşyeri veya satış yeri bulunmaksızın toptancı halinde veya pazar yerinde toptan ya da perakende satış yapılması”,

(i) bendi; “Toptancı halinde veya pazar yerinde, çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması, alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiili kötü muamelede bulunulması”,

(j) bendine; “Toptancı halinde ya da pazar yerindeki işyeri veya satış yeri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi, satılması, mal veya boş kap bulundurulması”,

(k) bendine; “Toptancı halinde veya pazar yerinde, atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması ya da satış yeri veya işyerinin temiz tutulmaması”,

hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında.....1.735 TL

c) **5 inci maddenin beşinci fıkrasına**; “Komisyoncuların satış bedeli üzerinden alacakları komisyon oranı, yüzde sekizi aşmamak üzere taraflarca serbestçe tespit edilir. Bakanlık bu oranı yarıya kadar indirmeye yetkilidir. Fiilen aracılık hizmeti verilmedikçe komisyon ücreti alınmaz.”

Altıncı fıkrasına; “Komisyoncular teslim aldıkları malları cinslerine, doğal özelliklerine, standartlarına, gıda güvenirliliğine ve kalitesine ilişkin şartlara göre özenle korumak ve gerekli bilgileri vermek, kanunî kesintileri satış bedelinden düşükten sonra mal bedelini satış tarihinden itibaren on beş iş günü içinde üreticiye veya üretici örgütüne ödemek zorundadır.”

Yedinci fıkrasına; “Teslim alınan malların satış bedeli ile satın alınan malların alış bedelinden kanuni kesintiler dışında başka bir kesinti yapılamaz.”

Onuncu fıkrasına; “Üreticiler ve üretici örgütleri hariç, sekizinci fıkrada sayılan kişiler toptancı halleri içinde kendi aralarında mal alamaz, satamaz veya devredermez.”

hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında.....6.966 TL

13 üncü maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi; “5957 sayılı Kanun hükümlerine aykırı olarak üretici, üretici örgütleri veya tüccarların komisyonculuk faaliyetinde bulunması”,

(g) bendine; “İşyeri veya satış yerinde izin alınmaksızın değişiklik yapılması veya bu yerlere ilaveler yapılması”,

(h) bendine; “Aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulması”,

(i) bendi; “Ölçü ve tartı aletlerinin hileli bir şekilde kullanılması ya da hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılması”,

hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında.....6.966 TL

ç) Toptancı halinden satın alınmayan veya toptancı haline bildirilmeyen malları taşıyanlara veya bunları depolayanlara, 5 inci maddenin on üçüncü fıkrası uyarınca Bakanlıkça belirlenen asgarî şartları ve bilgileri sözleşmelerde bulundurmayanlara6.966 TL

d) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (d) bendine; “Malın miktarının, satış değerinin, komisyon oranı veya ücretinin ya da kanunî kesintilerin üreticiye gerçeğe uygun olmayarak intikal ettirilmesi”,

(f) bendine; “Halde oluşan mal atıklarının ayıklanarak hal içinde ya da dışında toptan veya perakende satılması”,

hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında.....10.460 TL

e) 5 inci maddenin on birinci fıkrası; “Perakende satış yapan üreticiler ile toptan veya perakende satış yapan diğer satıcılar; malları cinsine, doğal özelliklerine, kalite ve standartlarına göre sınıflandırmak, gıda güvenilirliğine, teknik ve hijyenik şartlara uygun olarak ürünün özelliğine göre satışa sunmak ve satışa sunulan malların izlenebilirliğine yönelik bilgileri içeren ve Bakanlık ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca belirlenecek teknik özelliklere sahip künyelerin kap veya ambalajlarının üzerinde bulundurulmasını sağlamak zorundadır.”,

hükümüne aykırı hareket edenler hakkında.....17.439 TL

13 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendindeki; “Malın kalitesine, standardına veya gıda güvenilirliğine ilişkin belgelerde ya da künyesinde bilerek değişiklik yapılması, bunların tahrif veya taklit edilmesi ya da bunlarda üçüncü şahısları yanıltıcı ifadelerle yer verilmesi”,

hükümüne aykırı hareket edenler hakkında.....17.439 TL

f) 6 ncı maddenin ikinci fıkrasındaki; “Meslek mensupları, serbest rekabeti engellemek amacıyla kendi aralarında veya üreticilerle ticarî anlaşmalar yapamaz, uyumlu eylemde bulunamaz ve hâkim durumlarını kötüye kullanamaz.”,

hükümüne aykırı hareket edenler hakkında.....34.880 TL

13 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendindeki; “Piyasada darlık yaratmak, fiyatların yükselmesine sebebiyet vermek veya fiyatların düşmesine engel olmak için malların belirli ellerde toplanması, satışından kaçınılması, stoklanması, yok edilmesi, bu amaçla propaganda yapılması veya benzeri davranışlarda bulunulması”,

hükümüne aykırı hareket edenler hakkında.....34.880 TL

14 üncü maddenin birinci fıkrasının (f) bendindeki; “Gerçeğe aykırı analiz raporu düzenlenmesi veya bu raporun düzenlenmesinin sağlanması”

hükümüne aykırı hareket edenler hakkında.....34.880 TL

idarî para cezası uygulanır.

13 üncü maddenin birinci fıkrasının (b), (h), (ı), (i), (j) ve (k) bentlerine aykırı hareketten dolayı bu maddede öngörülen idarî para cezaları pazar yerlerindeki tahsis sahipleri için onda biri oranında uygulanır.

14 üncü maddede öngörülen idarî para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, idarî para cezaları her tekrar için iki katı olarak uygulanır. İdarî para cezası uygulama yetkisi belediyelerde belediye encümenince kullanılır.

10 - 4925 Sayılı Karayolu Taşıma Kanunu

Terminallerdeki belediye zabıta birimleri, 10.7.2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ve Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nin kendilerine yüklediği görev ve yetkileri doğrudan yerine getirir ve kullanırlar.

Uygulanacak idari para cezaları, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununun 2.8.2013 tarihinde yürürlüğe giren 6495 sayılı Kanun'la değişik 26 ncı maddesinde belirtilmiştir.

....

c) Taşıma hizmetlerini kabul edilebilir bir neden olmaksızın veya zorunlu haller dışında yapmaktan kaçınan taşımacılara (m.5/6):.....1.608 TL,

ç) Bir taşımacının diğer bir taşımacının taşıma faaliyetini engellemesi hâlinde (m.5/7): 1.608 TL,

d) Yolcu ve eşya taşımaları, kanunlara ve taşımacı ile yolcu ve gönderen arasındaki sözleşmelere uygun olarak yapılır.

Yolcu taşımaları biletsiz veya taşıma sözleşmesiz, eşya taşımaları taşıma senetsiz yapılamaz (m.6/1). Buna aykırı davranan taşımacılara :.....1.608 TL

- Taşımacı, yolcu ve eşyanın güvenlik içinde taşınmasından sorumludur. Yolcu ve gönderenler de taşımacının güvenlik yönünden almış olduğu tedbirlere uymak zorundadırlar (m.6/3).

- Taşımacı, çevre kirliliğini önleme, çevre ve insan sağlığını koruma amacıyla yürürlüğe konulan mevzuat hükümlerine uymak zorundadır (m.6/4).

Bu hükümlere aykırı davranan taşımacılara :.....962 TL

e) Taşımacı, yolcuların sağlıklı, rahat ve güvenli bir yolculuk yapmasını sağlayacak tedbirleri almak, yolcu ve eşyayı taahhüt ettiği yere kadar götürmekle yükümlüdür (m.7/1). Buna aykırı davranan yolcu taşımacılarına :.....3.230 TL

f) Acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu yetki belgesine sahip olanlar taşımacı yetki belgesi almadan kendi ad ve hesaplarına taşıma yapamaz ve yaptıramazlar.

Taşıma işleri komisyoncularının, kendi namlarına eşya taşıtabilmeleri için bu taşımaları bir müvekkil hesabına yapmaları zorunludur. Yolcu taşımacılığında komisyonculuk yapılamaz (m.10).

Bu hükümlere aykırı davranan acente ve taşıma işleri komisyoncularına : 4.843 TL

g) Ücret ve zaman tarifesi düzenleme-yenlere veya ücret ve zaman tarifelerine uymayanlara veya değişik ücret ve zaman tarifeleri uygulayanlara (m.11) 1.062 TL,

ücret ve zaman tarifelerini görülebilecek şekilde iş yeri, terminal ve bilet satış yerlerinde bulundurmaya (m.11) 419 TL idari para cezası verilir. (Aynı kabahat için 48 saat geçmeden ikinci bir ceza verilmeyebilir),

j) Terminal ve ara durak dışında yolcu indirip bindiren taşımacılara (m.32/1) :962 TL

idari para cezası verilir.

Bu kapsamda idarî para cezaları terminallerde, belediye zabıta görevlilerince verilir.

4925 sayılı Kanun'a göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren **bir ay** içinde ödenir.

B. İDARİ PARA CEZASI GEREKTİREN FİİLLERİN TEKRARI

Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile ilgili olarak, 2559 sayılı Yasa'nın 6 ncı maddesinin son fıkrasında; *"Bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır."* hükmü yer almaktadır.

Söz konusu fıkra hükmüne göre; 6 ncı maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, **en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanacaktır.**

Bu madde kapsamında akla şöyle bir soru gelebilir: "Aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde" ibaresinden bir takvim yılı mı yoksa ilk fiil ile son fiil arasındaki zaman mı esas alınacaktır ?

Dikkat edilirse, madde hükmünün son fıkrasında mali yıldan söz edilme-

miştir. Bu itibarla; artırımlı ceza uygulanmasında, bir yıllık sürenin tespiti için suçun ilk işlendiği tarihten itibaren bir yıllık zaman diliminin esas alınması, başka bir deyişle birinci fiil ile ikinci aynı fiilin, bir yıl içinde tekrarı halinde, idari para cezasının iki kat artırılarak uygulanması gerekmektedir.

Diğer idari cezaları gerektiren fiillerin tekrarı halinde, Belediye encümeni Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesine göre idari para cezasını verirken ihlal edilen kararın tarih ve sayısına kısaca konusu da yer vermelidir. Kabahatler Kanunu'nda tekerrür olmadığından tekerrür nedeniyle cezanın iki kat olarak alınması gibi bir encümen kararı alınmaz. Ayrıca encümen 32. maddeye göre tahakkuk eden para cezası miktarını az bulup artıramaz aynı şekilde indiremez.

Danıştay 14. Daire E:2013/2967, K: 2014/620

Hüküm veren Danıştay Ondördüncü Dairesince, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 54. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendine göre kararın düzeltilmesi istemi yerinde görüldüğünden, Danıştay Ondördüncü Dairesinin 29.11.2012 günlü, E:2011/11988, K:2012/8892 sayılı kararı kaldırılarak, işin esası yeniden incelendi.

.....*Dava konusu uyuşmazlıkta; davalı idarece yapılan 26.04.2010 ve 27.04.2010 tarihli bir ve ikinci tespitler üzerine para cezası uygulanmaksızın, 28.04.2010 ve 29.04.2010 tarihli üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine, verilen temel para cezasının iki katının alınarak tekerrür hükmünün uygulandığı görülmektedir.*

Bu durumda; tespit tutanakları ile belirlenen aykırılıklar nedeniyle para cezası verilmesinden sonra, aynı aykırı fiil ve hallerin yeniden tespiti halinde, bu miktar üzerinden tekerrür hükmü uygulanmak suretiyle, ceza verilmesi gerekirken, davalı idarece yapılan ilk tespitler üzerine para cezası verilmeksizin dolayısıyla tekerrürün şartı olan daha önce ceza verilmiş olma şartı yerine getirilmeksizin, yapılan üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine verilen cezanın iki katının alınması suretiyle tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmadığından, aksi yöndeki İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, İstanbul 1. İdare Mahkemesinin 31.12.2010 günlü; E:2010/1286, K:2010/2178 sayılı kararının bozulmasına, dosyanın Mahkemesine gönderilmesine, 08.01.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

C. BELEDİYE PARA CEZASI NİTELİĞİNDE OLUP DA, MAHKEMELERCE VERİLEN PARA CEZALARI

Ceza hükümleri içeren ve belediyeleri yakından ilgilendiren birçok yasa, tüzük ve yönetmelik bulunmakta olup, bu mevzuatlarla belediyelere birçok görev ve yetki verilmiştir. Ancak bu mevzuattaki cezaları karara bağlamak Adliye Mahkemelerinin yetkisi dahilinde bulunmaktadır.

Bu bölümde yer alan yasalar şunlardır:

- 30.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu,
- 21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu
- 11.1.1989 tarihli ve 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38 inci maddesinin (c) bendine göre, "Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek." hükmü yer almaktadır. Bu madde hükmüne göre, mahkemelerde belediye lehine dava açmak ve belediye aleyhine açılan davalarda belediyeyi savunmak, belediye başkanının görevidir. Belediye başkanları da, mahkemelerde davacı ve davalı olarak belediyeyi temsil etme görevini avukatlara devredebilirler.

Dolayısıyla bu tür davalarda, yargılama sırasında müdahil olarak davaya belediye başkanı veya görevlendireceği avukat katılacaktır.

5. KABAHAHLER KANUNU UYARINCA VERİLEN PARA CEZALARI

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'na göre belediye zabıta görevlilerince verilecek ceza tutarları ise şöyledir:

2022 YILINDA UYGULANACAK BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

KABAHATLER KANUNU'NA GÖRE VERİLECEK PARA CEZALARI (1.1.2022 - 31.12.2022)

Cezanın Türü ve Ceza Mercii	Yasal Dayanağı	Tutarı (TL)	
		En Az	En Çok
Emre aykırı davranış (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. m.32	581	581
Dilencilik (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. m.33	277	277
Gürültü (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. m.36/1 (Kişiyeye)	277	277
	5326 s. K. m.36/2 (Tic. İşletme sahibine)	5.995	30.072
Rahatsız etme (Bel. Zabıtası)	5326 s. K. m.37 (Mal/hizmet satmak için rahatsız etme)	277	277
İşgal (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. m.38/1 (Cad. sokak, kaldırımları işgal)	277	277
	5326 s. K. m.38/2 (Cad. sokak, kaldırım inşaat malzeme yığma)	581	2.977
Tütün mamullerinin tüketilmesi (Bel. Bşk. yetki verdiği görevli)	5326 s. K. m.39; 4207 s. K. m.5/1; 2/1	277	277
Tütün ürünleriyle ilgili izmarit, paket, ağızlık, kağıt vb. atıklar çevreye atılması (Bel. Zab.)	4207 s. K. m.5/1 ve 3/12	164	164
Kimliği bildirmeme (Bel. Zabıtası)	5326 s. K. m.40 (Görevle bağlantılı ol. kamu görevli kimliği ve adresle ilgili bilgi vermeme)	277	277
Çevreyi Kirletme (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. m.41/1 (Evsel, bireysel atıklarla çevreyi kirletme)	89	89
	5326 s. K. m.41/2 (Yem. Pişirme servisi işlet. atıklarının toplanma ve depolanmasına özgü yerler dışına atılması)	2.977	30.072
	5326 s. K. m.41/3 (Belirlenen yerler dışında hayvan kesme veya atıklarını sokağa atma)	277	277
	5326 s. K. m.41/4 (İnşaat atık ve artıkları sokağa veya kamusal alana atma)	581	18.028
	5326 s. K. m.41/4 (İnşaat atık ve artıklarını belirlenen yerler dışına atma/şirketler)	581	30.072
	5326 s. K. m.41/5 (Kullanılmayacak ev eşyasını özel gün dışında sokağa bırakma)	277	277
	5326 s. K. m.41/6 (Hurda motorlu taşıtları ve parçalarını sokağa bırakma)	1.480	1.480
Afiş Asma (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. m.42 (İzinsiz afiş ve ilan asma)	581	18.028

(*) 5326 s. K. 17/7 md. uyarınca; idari para cezasının hesabında bir TL'nin küsuru dikkate alınmaz.

M.Lamih ÇELİK

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Teftiş Kurulu Başkanı

2022 YILINDA BELEDİYECE KABAHATLER KANUNU'NA GÖRE VERİLECEK PARA CEZALARI

1. GİRİŞ

Toplumun bir arada yaşaması, belirli kurallara uyulmasını zorunlu kılmaktadır. Sosyal yaşamın düzeninin ve huzurun sağlanmasında yasalar en etkili role sahiptir. Ancak uyulmayan her kuralın suç olarak nitelendirilerek ağır yaptırım uygulanmaması gerekliliği zaman içinde anlaşılmalı ve ortaya çıkan kabahat fiili için idari yaptırımlar uygulanmaya başlanmıştır. Ülkemizde, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile kabahatler suç olmaksızın çıkarılmış, bu suçlar 5326 sayılı Kabahatler Kanunu içerisinde toplanmıştır. İdarenin, yasaların verdiği yetki kapsamında uyguladığı idari para cezaları ile mahkemelerin iş yükü azaltılmış ve uzun yargılama süreçlerinin önüne geçilmiştir. Böylelikle cezaların derhal uygulanabilmesi ve yaşam düzeninin devamlılığının sağlanması amaçlanmıştır.

Sözlük anlamı uygunsuz hareket, çirkin ve yakışsız davranış anlamına gelen kabahat, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 2 nci maddesinde; “kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını

öngördüğü haksızlık” şeklinde tanımlanmıştır.¹ Hangi kanunda düzenlenmiş olursa olsun, karşılığında idari yaptırım uygulanan her haksızlık kabahattir ve ayırık tutulan haller hariç 5326 sayılı Kabahatler Kanununun kurallarına tabidir.²

İdari para cezası yer itibariyle yetkili makamda olacaktır. Büyükşehir olan yerlerde ilçe belediyesinin yetkili olduğu alanda ceza verme yetkisi büyükşehir belediye zabıtasında değil ilçe belediye zabıtasında olacaktır.

1 Kabahat tanımının açık olmamasına rağmen kanunu bilmemek mazeret sayılmaz ilkesi gereğince kişilerin bu düzenlemeye göre cezalandırılacak olmasının Anayasanın 2 nci maddesine aykırı olduğu gerekçeleriyle itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurulmuş ise de 11/6/2009 tarihli ve E: 2007/115, K: 2009/80 sayılı kararında iptal istemini reddetmiştir: “...“Kabahat” tanımı yapılmak suretiyle, daha önce idari yaptırıma tabi olmayan bir eylem, idari yaptırıma tabi kılınmamakta, aksine kanunla idari yaptırıma tabi kılınmış eylemler kabahat olarak adlandırılmaktadır. ... İtiraz konusu kuralla, bir eylemin kabahat olarak kabulü için bu eylemin karşılığında kanunun mutlaka bir idari yaptırım uygulanmasını öngörmüş olması esas alındığından, söz konusu düzenlemede yeni bir suç yaratılmamakta, suç ve cezaların kanuniliği ilkesine aykırılık bulunmamaktadır. İdari yaptırımlar yönünden ise söz konusu yaptırımların kanunla öngörülmüş olması gereğine yer verilmek suretiyle yasal düzenlemelere atıfta bulunulduğundan, yaptırımı yasa ile belirlenen bir eylemin belirsizliğinden ve öngörülemezliğinden söz edilebilmesine olanak bulunmamaktadır.”

2 ZAFER, Hamide: “İdari Yaptırım Usulü”, Şükrü Alpaslan Armağanı, İstanbul 2007, s.667-680

Belediye zabıtasınca verilen idari para cezaları belediye bütçelerine gelir kaydedilir. Belediyelerin takip ve tahsil edecekleri idari para cezalarının kesinleşme şartı yoktur. 6183 sayılı Yasanın 37.maddesine göre bir ay içinde ödenmeyen para cezaları için 6183 sayılı AATUHK. hükümlerine göre tahsil yoluna gidilir. Ceza mahiyetinde olduğundan gecikme zammı/faiz uygulanmaz.Nitekim Danıştay 6.D. E.1990/2778 K.1991/1832 T.25.09.1991 sayılı kararına göre “İmar para cezasının süresinde ödenmemesi nedeniyle gecikme zammı istenmesinde ceza mahiyetindeki amme alacaklarına gecikme zammı uygulanmayacağı kuralı gereğince hukuka uyarlık bulunmadığından para cezasının süresinde ödenmemesi nedeniyle kesilen gecikme zammının tahsili amacıyla tebliğ edilen ödeme emrinin iptali kararı onanmıştır.”

İdari para cezasını kanun yoluna başvurmadan önce yani 15 gün içinde ödeyen kişiden bunun 3/4'ü tahsil edilir. Bu indirimin uygulanması için kişinin talep etmesi gerekmez. Hangi kanundan kaynaklanırsa kaynaklansın bütün para cezalarında bu indirim uygulanır. Peşin ödeme, kişinin bu karara karşı kanun yoluna başvurma hakkını etkilemez, para cezasını ödedikten sonra da dava açabilir. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, Danıştay 13. Dairesi'nin ceza sorumluluğunun bireyselliği ilkesinin, idari para cezaları alanında da geçerli olduğu ve bu cezanın mirasçılardan tahsili olanağı bulunmadığı yönündeki kararını oyçokluğuyla onamıştır.³ Kabahatler Kanunu'nun

3 Danıştay 13. Dairesi'nin 7.4.2006 günlü, E:2005/10067, K:2006/1660 sayılı kararıyla; olayda, davacılar murisi ...'ya veri-

bazı maddelerinin uygulamasına ilişkin olarak Maliye Bakanlığı'nca 12 Mayıs 2007 tarih ve 26520 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 442 seri no.'lu Tahsilat Genel Tebliği'nde de “Ölüm halinde idari para cezaları hakkında yapılacak işlemler” konusunda buna paralel görüş bildirilmiştir.⁴ İdari para cezasına muhatap tüzel kişiliğin varlığının sona ermesi halinde ne olacaktır? Bu konu da öğretilerde tartışılmış ve bunun özel kişilerin ölümü gibi değerlendirilmesinin hatalı olacağı belirtilerek, tüzel kişilerin varlıkları son bulsa bile tasfiye sonucu ortaya çıkacak bakiyeden idari para cezalarının tahsili gerektiği vurgulanmıştır. “2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca para cezası kesilen kişi hakkında söz konusu Kanunun tetkiki neticesinde cezaya muhatap olan kişilerin ölümü halinde idari para cezalarının mirası reddetmemiş mirasçılardan takip edilip edilmeyeceği yönünde ayrıca bir hüküm bulunmadığı tespit edilmiş olup, bu durumda, söz konusu para cezasının adı geçen mirasçılardan tahsil edilmemesi gerekmektedir.” (İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığının 02.07.2007 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.20.01/288-3146 sayılı yazıları)

Para Cezalarının tahsil Zamaşımı Süreleri;

len idari para cezasının iptali istemiyle bu davanın adı geçen 1.11.2005 tarihinde ölümü üzerine mirasçuları tarafından açıldığının anlaşıldığı, ceza sorumluluğunun bireyselliği ilkesinin idari para cezaları alanında da geçerli olduğu, anılan idari para cezasının mirasçılardan tahsili olanağının bulunmadığı

4 İdari para cezalarının düzenlendiği özel kanunlarda, cezaya muhatap olan kişilerin ölümü halinde idari para cezalarının mirası reddetmemiş mirasçılardan takip edilip edilmeyeceği yönünde ayrıca bir hüküm bulunmaması koşuluyla, Anayasanın 38 inci maddesinde yer verilen “Cezaların Şahsiliği” ilkesi gereğince, bu idari para cezalarının tahsilinden vazgeçilmesi icap etmektedir.” (442 seri nolu Tahsilat Genel Tebliği)

Tahsil zamanaşımı 6183 sayılı Kanun'un 102'nci maddesinde 5 yıl olarak düzenlenmişse de anılan maddede, "Para cezalarına ait hususi kanunlarındaki zamanaşımı hükümleri mahfuzdur." denilmektedir. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 20 ve 21'inci maddelerinde de idari para cezalarının yerine getirme zamanaşımı süreleri özel olarak düzenlendiğinden, idari para cezaları için 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri esas alınması gerekmektedir.

"5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 21'inci maddesinin birinci fıkrasının 4'üncü bendi hükmü uyarınca anılan vade tarihinin rastladığı takvim yılını takip edecek olan takvim yılının başı zamanaşımı süresinin başlangıcı olarak esas alınacaktır. Buna göre verilen para cezası miktarına göre 21'inci maddede belirtilen süreler işletilecektir. idari para cezalarının kesinleşme sürecinde geçen sürenin tahsil zamanaşımının işlemeceği haller olarak, 6183 sayılı Kanun'un 103'üncü maddesinde düzenlenen tahsil zamanaşımını kesen hallerin de 5326 sayılı Kanun'a göre verilen idari para cezalarının zamanaşımını kesen haller olarak dikkate alınması gerekmektedir.(Sayıştay 6.Dairesi 17.03.2016 T. 196 nolu ilamı)⁵

"Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre, tahakkuk etmiş idari para cezası ilgili vade sonuna kadar ödemeyen mükelleflere durum 7 gün içerisinde bir ödeme emri belgesi ile bildirilerek idari para cezası ödemesi veya idari para cezası borcuna karşılık gelmek üzere teminat göstermesi istenecektir. Sonuç itibarıyla,

5 <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/dk/?krr=17171>

idari para cezası borcunu ödemeyen mükelleflerden, söz konusu idari para cezası cebren tahsil yoluyla tahsil edilecektir. Şayet ilgili takvim yılı içerisinde tahakkuk etmiş amme alacağı aynı yıl içerisinde ödenmez ve bir sonraki yılın başından itibaren 3 yıl içerisinde de cebren tahsil yoluyla gerekli tahsilât yapılmazsa, söz konusu amme alacağı zamanaşımına uğrayacaktır. Dolayısıyla tahsil zamanaşımına uğramış amme alacağının ilgili mükelleflerden de tahsil edilme imkânı ortadan kalkacaktır.

Zamanaşımını kesen nedenlerin olması halinde de, olayın vuku bulunduğu takvim yılından sonraki takvim yılının başından itibaren 3 yıllık zamanaşımı süresi yeniden başlayacaktır. Vadesinde ödenmeyen idari para cezası için, vadeyi müteakip 7 gün içerisinde ödeme emri ile mükelleften idari para cezası ödemesi veya yeterli tutarda teminat göstermesi istenecektir. İdari para cezası ödenmemesi üzerine, mükellefin sahip olduğu taşınmaza tapu kaydına haciz konulması sağlanmışsa haczin yerine getirilmesi gerekmektedir. Yani taşınmaz haczedilerek paraya çevrilmesi gerekmektedir. Bu işlemin de aynı şekilde 3 yıllık zamanaşımı süresi içerisinde yapılması zorunludur. Aksi halde 3 yıllık sürenin bittiği tarihten sonra tahakkuk eden idari para cezası tahsil imkanı ortadan kalkmaktadır. Zira, ödeme emri tebliği ve haciz işleminin yapılması halleri zamanaşımını kesen sebeplerden olup zamanaşımını durduran sebeplerden değildir. Her iki durum birbirinden farklı sonuçlar doğurmaktadır. Zamanaşımının kesilmesi halinde, kesilme olayının vuku bulunduğu

tarihi takip eden yılın başından itibaren 3 yıl içerisinde cebren de olsa tahsil edilmeyen idari para cezası zamanaşımına uğrarken; zamanaşımının durması (işlememesi) durumunda ise, durduran sebeplerin devamı süresince zamanaşımı işlememektedir. (Sayıştay 6.Dairesinin 10.2.2015 tarih ve 241 nolu ilamı)⁶

“5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 38’inci maddesinde, “Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek” belediye başkanının görev ve yetkileri arasında sayılmıştır. 5018 sayılı Kanunun mali hizmetler birimini düzenleyen 60’ıncı maddesinde; ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek, mali hizmetler biriminin görevleri arasında sayılmıştır.(Sayıştay 7.dairesinin 25.2.2016 tarih ve 208 nolu ilamı)⁷

Danıştay 13.Daire E: 2016/ 253 K: 2016 / 694 T: 15.03.2016 sayılı kararı “idarî para cezalarının yerine getirilmesine ilişkin zamanaşımı kurallarını düzenleyen 5326 sayılı Kanun’un 21. maddesinde Ellibin Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasına karar verilmesi halinde, bu kararların kesinleştiği takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 7 (yedi) yıl içerisinde yerine getirilmesi gerektiği, zamanaşımı süresi dolduktan sonra idari para cezasına ilişkin kararın uygulanamayacağı belirtilmekte olup; 17.03.2007 tarihinde kesinleşen idarî para cezasına ilişkin yedi (7) yıl olan zamanaşımı süresinin 01.01.2008 tarihinde başladığı ve 31.12.2014 tarihinde doldu-

ğu, bu itibarla idari para cezasının yerine getirilmesine ilişkin ödeme emrinin 31.12.2014 tarihine kadar tebliğ edilmesi gerekirken 18.02.2015 tarihinde tebliğ edildiği dikkate alındığında; zamanaşımı süresi dolduktan sonra tebliğ edilen dava konusu işlemde hukuka uygunluk bulunmamaktadır.”

2. EMRE AYKIRI DAVRANIŞ (Madde 32);

5326 sayılı kanunun 32. maddesine göre, yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket etmek kabahat sayılmıştır. Bu kabahatin karşılığında idari para cezası öngörülmektedir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir.

Emre aykırı davranış kabahatini içeren 32. maddesinin gerekçesinde; söz konusu kabahatin oluşabilmesi için 3 şartın bir arada oluşması gerektiği belirtilmektedir: a- Yetkili makamlar tarafından hukuka uygun bir biçimde verilmiş bir emir olmalıdır. b- Emir, ‘adli işlemler dolayısıyla ya da kamu güvenliği ve kamu düzeni veya genel sağlığın korunması’ düşüncesiyle’ verilmelidir. c- Emir ilân edilmelidir.⁹

Kanunda “yetkili makam” dan söz

8 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanununun 287. maddesine göre trahom hastalığı ile ilgili, 291 maddesine göre frengi hastalığı ile ilgili olarak oluşturulacak heyetlerin alacağı tedbirler muhalefet edenler veya tedaviye icabet etmeyenlerin Kabahatler Kanununun 32. maddesine göre cezalandırılacak olması genel sağlık yönünden yapılmış bir düzenlemedir.

9 “Bu yoldaki emir veya tedbirin önceden neşir ve ilân edilerek halka duyurulmuş olmasının gerektiği de izahtan varestedir. “Anayasa Mahkemesi 7/6/1973 tarih ve E: 1973/12 K : 1973/24 sayılı kararı

6 <https://www.sayistay.gov.tr/kararlar/dk/?krr=13309>

7 <https://www.sayistay.gov.tr/kararlar/dk/?krr=18317>

edilmektedir. Mevzuatla emir vermek veya tedbir almak yetkisi tanınmamış kişilerin emir vermesi ya da tedbir almasından dolayı bu kanuna göre ceza verilemez. O halde yetkili makam kanunda belirlenmiş olmalıdır. 5393 sayılı Belediye Kanununun 15/b maddesinde belediye yasakları koymak ve uygulamak belediye yetkileri arasında sayılmıştır. Bu yasaklar emirler biçiminde yayınlanabilecektir.

Belediye cezalarını düzenleyen, 1608 sayılı Kanunun 1. maddesine göre; “Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde itihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. ¹⁰ Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.” O halde mülki idare amirleri ve belediyelerin yetkili organları emir vermeye ve emre aykırı davranışlara idari para cezası vermeye yetkilidirler.

10 Madde gerekçesi ve komisyon raporu “Maddeyle, fiilin niteliği dikkate alınarak mülga Türk Ceza Kanununun kabahatlere ilişkin yollarla Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi olarak yeniden düzenlenmiştir.

Maddeyle ayrıca, yeni bir hüküm olarak, belediye hizmetlerinde etkinliğin sağlanması ve ilgili kişinin de bu Kanunda belirtilen aykırılık hallerini süratle gidermesi olanağı sağlanmıştır. Böylece, ilgili kişi belediye encümen kararında belirli bir fiilin belirli bir süre içerisinde yapılmasının emredildiği durumlarda ilgili bu fiilin belirlenen süre içerisinde yapabilecektir. Ancak öngörülen bu süre içerisinde encümen kararında belirtilen fiilin yapılması hâlinde masrafların yüzde yirmi zammıyla birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından bu fiil yerine getirilecektir. Ancak, bu madde hükümleri ilgili kanunda hüküm bulunmayan hâllerde uygulanabilecektir.

(<http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss56m.htm>..Erişim.19/03/2016)”

Danıştay 8. D. E. 2009/6153 K. 2012/5189 T. 14.6.2012 kararında belirtildiği üzere;“1608 sayılı Yasanın, belediyelere yetki ve görev alanları ile ilgili konularda yasak koyma ve bu yasağa uymama halinde yaptırım belirleme yetkisi verdiği açıktır. belediye sınırları içinde toplu taşıma ile ilgili olarak da belediyelerin düzenleme yapma, ceza verme görev ve yetkisinin bulunduğu sonucuna ulaşılmaktadır.”Büyükşehirlerde ulaşım konusunda tek yetkili büyükşehir belediyesi olduğundan toplu taşıma araçlarına belediyenin yönetmelikle belirlediği emir ve yasaklarına uymayanlara büyükşehir belediye zabıtası işlem yapacaktır.

Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 10 (a).maddesine göre; 3) Belediye karar organları tarafından alınmış kararları, emir ve yasakları uygulamak ve sonuçlarını izlemek, 7) Belediye cezaları ile ilgili olarak kanunlar uyarınca belediye meclisi ve encümeninin koymuş olduğu yasaklara aykırı hareket edenler hakkında gerekli işlemleri yapmak ,zabitanın görevidir.

Belediye encümeni tarafından, Kabahatler Kanunu’nun 32’nci maddesi hükmüne göre 2022 yılı için 581 TL idari para cezası 1608 sayılı Kanun çerçevesinde verilir.

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Sayı: B.05.0.M.AH.0.02.01.00-349-2465 10.05.2012 görüşünde; büyükşehir ilçe belediyeleri içerisindeki umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin açılış kapanış saatlerinin 5216 sayılı Kanunun 27 nci maddesi kapsamında büyükşehir belediye meclisince belirlenmesinin uygun olacağı değer-

lendirilmektedir.¹¹ Açılış kapanış saatine ilişkin alınmış bir büyükşehir belediye meclis kararı yok ise büyükşehir belediye zabıtasının görev ve yetkisi yoktur.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 13. maddesine göre "Belediye sınırları içinde oturan, bulunan veya ilişiği olan her şahıs, belediyenin, kanunlara dayanan kararlarına ve duyurularına uymakla... yükümlüdür." Belediye Meclisi belediye yasak ve emirlerini belirlerken kabahatler Kanunu'nun da zaten kabahat olarak belirlenmiş bulunan fiillere yer veremez. Kabahatler kanununun 33-43 maddeleri arasında yer alan fiillerle ilgili kanunda faaliyetten men cezası ön görülmediğinden Belediye Meclis kararıyla da olsa bu fiillere faaliyetten men cezası verilemez.

Belediye Meclisi yasakladığı ve emrettiği fiillere aykırı davranışlara verilecek cezayı belirlerken Kabahatler Kanununun 32.maddesindeki 581 TL den daha az veya daha yüksek bir para cezasını öngöremez. Belediye Meclisi ,Kabahatler Kanununun 36-38-41 maddeleri gibi alt ve üst limiti olan para cezaları açısından alt ve üst limit dahilinde kalmak kaydıyla fiillere uygulanacak para cezasını belirleyebilir.

Pandemi Döneminde Getirilen Tedbirlere Aykırılık Nedeniyle Verilen İdari Para Cezaları

COVID-19 nedeniyle alınan tedbirler arasında, sokağa çıkma kısıtlaması, maske takma uygulaması, işyerlerinin kapa-

tilması veya faaliyetlerinin sınırlandırılması, eğitim ve öğretim faaliyetine ara verilmesi, seyahat kısıtlaması, esnek çalışma uygulaması veya mesai saatlerinde değişiklik, 65 yaş üstü kişilere sokağa çıkma kısıtlaması gibi önlemler sayılabilir. Alınan tedbirlere riayet edilmemesi durumunda ise idari para cezası uygulaması yoluna gidilmiştir. COVID- 19 nedeniyle uygulanan idari yaptırımların kaynağı 5442 sayılı İl İdareleri Kanunu ile 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunudur.

İllerde kural olarak 5442 sayılı İl İdareleri Kanunu m. 11/C gereğince¹² tedbirler alınmakta ve bu tedbirlere aykırı hareket edenlere aynı Kanunun 66. maddesi yol-lamasıyla kabahatler Kanununun 32. maddesi gereğince idari para cezası uygulanmaktadır.

Pandemi döneminde Umumi Hıfzıssıhha Kanununun özellikle 27, 28, 57, 64 ve 72. maddeleri üzerinde durulmakta ve bu maddeler gereğince alınan tedbirlere

12 İl İdareleri Kanununun 11/C maddesi, "İl sınırları içinde huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının, tasarrufa müteallik emniyetin, kamu esenliğinin sağlanması ve önleyici kolluk yetkisi valinin ödev ve görevlerindedir. Bunları sağlamak için vali gereken karar ve tedbirleri alır. Vali, kamu düzeni veya güvenliğinin olağan hayatı durduracak veya kesintiye uğratabilecek şekilde bozulduğu ya da bozulacağına ilişkin ciddi belirtilerin bulunduğu hallerde on beş gün geçmemek üzere ildeki belirli yerlere girişi ve çıkışı kamu düzeni ya da kamu güvenliğini bozabileceği şüphesi bulunan kişiler için sınırlayabilir; belli yerlerde veya saatlerde kişilerin dolaşmalarını, toplanmalarını, araçların seyirlerini düzenleyebilir veya kısıtlayabilir ve ruhsatlı da olsa her çeşit silah ve mermimin taşınması ve naklini yasaklayabilir. Bu fıkra kapsamında alınan ve ilan olunan karar ve tedbirlere uymayanlar hakkında 66 ncı madde hükmü uygulanır" hükmünü taşımaktadır. Görüldüğü gibi İl İdareleri Kanunu m. 11/C düzenlemesi iki fıkradan oluşmaktadır. İlk fıkra genel düzenleme niteliği taşımaktadır. Valiye huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının, tasarrufa müteallik emniyetin, kamu esenliğinin sağlanması için gereken tedbirleri alma yetkisi verilmiştir. Tedbirlerin ne olduğuna ilişkin bir belirleme yapılmamıştır. Dolayısıyla vali, temel hak ve hürriyetlere sınırlama teşkil etmeyen karar ve tedbirleri huzur ve güvenliği, kişi dokunulmazlığını, tasarrufa müteallik emniyeti, kamu esenliğini sağlamak ve önleyici kolluk yetkisi çerçevesinde idarenin düzenleyici işlemi çerçevesinde alabilecektir

11 Ancak Danıştay 6.Dairesine göre ,büyükşehir belediyesi, umuma açık yerlerin müzik yayını yapabilecekleri saatleri belirleyemez çünkü yetki ilçe belediyesine aittir.(5216 s.k.m/7c) T.13.4.2010 E.2008/4811 K.2010/3763)

muhalefet halinde ise aynı Kanunun 282. maddesi ve kabahatler kanununun 32. maddesi gereğince idari para cezası uygulanması yoluna gidilmektedir.

Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 27. Maddesi genel nitelikte bir düzenleme olup, umumi hıfzıssıhha meclislerinin mahallin sağlık durumunu göz önüne alarak sağlığın düzeltilmesi ve mahzurlarının giderilmesine ilişkin gereken tedbirleri alacağı hükme bağlanmaktadır. Yargıtay'a göre, 72. maddede yazılı tedbirlerin dışında kanunda açıkça belirtilmeyen tedbirler de 27. madde gereğince alınabilecektir. Bu çerçevede kurulların 27. madde gereğince maske takma yükümlülüğü getirebileceğini benimsemiştir. (19. CD, 09.11.2020, E. 2020/4354, K. 2020/14250.)

Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 28. maddesinde il umumi hıfzıssıhha meclisleri tarafından alınan kararların yerine getirilmesi görevi il genelinde valilere ilçelerde ise kaymakamlara verilmiştir.

Uygulanması söz konusu olan diğer bir hüküm Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 57. maddesidir. Bu maddede sari ve salgın hastalıklar tek tek zikredilmiştir. Örnekleme olmadığı için hastalıkların genişletilmesi söz konusu değildir. Zikredilen hastalıklar arasında 64 COVID-19 yer almamaktadır. Ancak Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 57. maddesinde hüküm yoksa da 64. maddesinde, 57. maddede sayılanlar dışında başkaca bir salgın veya bulaşıcı bir hastalık baş göstermesi halinde, bu hastalığın da salgın ve bulaşıcı bir hastalık olarak ilan edilmesi ve bu hastalığa karşı yine aynı Kanunda

açıkça yazılı tedbirlerin alınması hususunda Sağlık Bakanlığının yetkili olduğuna ilişkin düzenleme bulunmaktadır. Bu düzenleme gereğince Sağlık Bakanlığı COVID 19'un bulaşıcı ve salgın hastalık olarak ilan etmeye ve 72. maddede yer alan tedbirlerin alınmasına yetili olduğu anlaşılmaktadır. COVID 19 bulaşıcı ve salgın hastalık ilan edildiğinde Umumi Hıfzıssıhha Kanununda yer alan tedbirlerin uygulanması mümkündür. Dolayısıyla 72. maddede yer alan tedbirler, COVID 19'la ilgili olarak tatbik edilebilecektir.¹³

5326 sayılı Kanun'un 32. maddesinde açıkça yazılı olduğu üzere, emre aykırı davranış kabahati dolayısıyla verilecek idari para cezasına ancak emri veren makama karar verilebilir. İdare hukukunda yetki, kamu düzenine ilişkin bir konudur. İdareye kanunlarla verilen karar alma yetkisinin bir başka kurum veya kişiye devredilmesi, ancak ve yine Kanunun açıkça izin verdiği konular hakkında ve kanunda gösterilen usul ve esaslar çerçevesinde yapılabileceği kabul edilmektedir. (Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 2009/918 E. 2013/2369 K. sayılı kararı) Öte yandan 1593 sayılı Kanun'un 28. maddesinde, Umumi Hıfzıssıhha Meclislerince alınacak kararların icra yetkisi Valilere verilmiştir. Bu nedenlerle; kanun yararına bozmaya konu somut uyuşmazlık açısından, "maske takma tedbirine/yükümlülüğüne" uymamak suretiyle gerçekleşen "emre aykırı davranış" kabahati nedeniyle ancak Vali tarafından idari yaptırım kararı tesis edilebileceği

13 Umumi Hıfzıssıhha Kanunu m. 57'de belirtilmediği için 72. maddenin uygulanmayacağına ilişkin olarak bkz.: (Gözler, Korona Virüs Salgınıyla Mücadele İçin Alınan Tedbirler Hukuka Uygun mu (2)?, 2020)

değerlendirilmiştir. (Yargıtay 19.CD E: 2020/ 4354 K: 2020 / 14250 T: 09.11.2020)

Sayıştay 6. Dairesinin 19.1.2017 tarih ve 156 nolu yol gösterici ilamında¹⁴;

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun, "Encümenin görev ve yetkileri" başlıklı 34'üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde; "Kanunlarda öngörülen cezaları vermek." hükmünden anlaşılacağı üzere kanunlarla öngörülen cezaların uygulanmasında encümenin herhangi bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Cezayı gerektiren fiilin işlenmesi sonucunda encümen kararı ile cezanın uygulanması zorunludur.

1608 sayılı Umuru Belediyeye Mütellik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih Ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muadil Kanun'un birinci maddesi hükmünden anlaşılacağı üzere kanun, nizam ve talimatnamelerin yasakladığı faaliyetleri işleyenlere Kabahatler Kanunu'nun 32'nci maddesi hükmüne göre idari para cezası ve faaliyetten men kararı verilecektir. Hükümde yer alan "para cezası" ile "faaliyetten men" cezaları arasında "ve" bağlacı bulunup bu, iki cezanın birlikte uygulanacağı anlamına gelmektedir. Seçimlik ceza uygulanması veya bir cezanın diğerine tercih edilmesi söz konusu değildir.

Ayrıca İşyeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 6'ncı maddesinde de işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerlerinin yetkili idareler tarafından kapatılacağı düzenlenmiş olup para cezası uygulan-

masından bahsedilmemiştir. Yönetmelikte işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı olmayan işyerinin kapatılması öngörülmüş iken para cezasının öngörülmemiş olması 1608 sayılı Kanun'da bahsedilen para cezasının uygulanmayacağı anlamına gelmemektedir. İdari para cezaları kamu düzeni ile ilgilidir ve yönetmeliklerle düzenlenemeyeceği için yönetmelikte sadece kapatmadan bahsedilmiştir. sözkonusu Kanun'da yer alan emredici hüküm gereği ayrıca para cezası işlemi kapatma cezası ile uygulanacaktır. Cezalar kamu düzeni ile ilgili olduğu için kanunlarla öngörülen durumun gerçekleşmesi halinde belediye encümeni cezayı verip vermemesi konusunda takdir yetkisine sahip olmayıp kanunlarla verilen ceza verme yetkisini (bağlı yetki) kullanmak zorundadır." Denilmektedir.

"İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in "İşyeri açma" başlıklı 6. maddesinin 1. fıkrasında, "Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır."; aynı maddenin 2. Fıkrasında, "İşyeri ruhsatları yetkili idarelerin en üst amiri veya görevlendireceği yetkili tarafından bu Yönetmelikte öngörülen sürede imzalanır."; "İşyeri açma ve çalışma ruhsatının kesinleşmesi" başlıklı 13. maddesinde ise, "İşyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri, yetkili idareler tarafından ruhsatın verildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde kontrol edilir. İşyerinin bu süre içinde kontrol edilmemesi halinde ruhsat kesinleşir. İşyeri açma ve çalışma ruh-

14 <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/dk/?krr=24010>

satının verilmesinden sonra yapılacak denetimlerde mevzuata uygun olmayan unsurların ve noksanlıkların tespiti halinde, işyerine bu noksanlık ve hatalarını gidermesi için bir defaya mahsus olmak üzere onbeş günlük süre verilir. Verilen süre içinde tespit edilen noksanlık ve aykırılıklar giderilmediği takdirde, ruhsat iptal edilerek işyeri kapatılır.”

Yukarıda aktarılan mevzuat kurallarından da anlaşılacağı üzere, işyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesinden sonra yapılacak denetimlerde mevzuata uygun olmayan unsurların ve noksanlıkların tespiti halinde, işyerine bu noksanlık ve hatalarını gidermesi için bir defaya mahsus olmak üzere onbeş günlük süre verileceği, verilen süre içinde tespit edilen noksanlık ve aykırılıklar giderilmediği takdirde, ruhsatın iptal edilerek işyerinin kapatılacağı, mevzuatında ruhsatları vermekle yetkili kılınan idarenin aynı şekilde bu ruhsatların iptali konusunda da tek yetkili olduğu, Yönetmelikte ruhsat verilirken encümenle karar alınmayacağı kuralının mevcut olması karşısında, belediye başkanınca verilmiş bulunan işyeri açma ve çalışma ruhsatının yetkide paralellik ilkesi uyarınca yine belediye başkanı ya da görevlendireceği bir yetkili tarafından iptal edilmesi gerektiği açıktır.

Bu durumda, yukarıda aktarılan Yönetmelik kuralları ve yapılan açıklamalar ışığında, anılan Yönetmeliğin 13. maddesinde belirtildiği gibi, yapılan denetim sonucunda tespit edilen mevzuata uygun olmayan unsurları, noksanlıkları ve hatalarını gidermesi için davacıya bir defaya mahsus olmak üzere onbeş günlük süre

verilmesi, verilen süre içinde tespit edilen noksanlık ve aykırılıkların giderilmediğinin yapılacak denetim sonucunda tespit edilmesi halinde işyeri açma ve çalışma ruhsatının yetkili makam olan belediye başkanınca iptal edildikten sonra işyerinin faaliyetten men edilerek kapatılabileceği açık olduğundan, bu usule uyulmaksızın davacıya ait işyerinin kapatılmasına ilişkin işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı anlaşılmaktadır.(İzmir BÖLGE İDARE MAHKEMESİ 5. İdari Dava Dairesi E: 2017 / 1806 K: 2017 / 2760 T: 19.12.2017)

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Sayı : 7118846/622.02/1011126 16/06/2021 sayılı görüşü; “2559 sayılı Kanun’un 8 inci maddesine göre iş yeri için verilen faaliyetten men kararının yanında, bu madde hükümlerinin aynı zamanda işletmeci açısından mevzuata aykırılık teşkil etmesi nedeniyle mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilen iş yerinin işletmecisine adı geçen Kanun’un 6 ncı maddesine göre idari para cezası düzenlemesi gerektiği değerlendirilmektedir.”¹⁵

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Sayı : 71188846/622.02/E.108050 29/05/2020 sayılı görüşü; “işyerinin açılması ile ilgili yapılacak başvurunun kabulü, beyan ve ibraz edilen belgelere istinaden ruhsatın düzenlenmesi, kesinleşmesi, devir işlemleri ile ruhsat iptal işlemlerinin Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü tarafından, ruhsatın varlığı, emir ve yasakların uygulanıp

15 <https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler/fahal-yetten-men-cezasinin-yaninda-para-cezasinin-uygulanip-uygulanamayacagi-hk.-20210618092538.pdf>

uygulanmadığı ve mevzuata aykırı faaliyet yürütülüp yürütülmediği gibi ruhsat düzenlenmesinden sonraki kontrol ve cezai müeyyide uygulama görevlerinin ise Zabıta Müdürlüğü tarafından yürütülmesinin gerektiği değerlendirilmektedir.”¹⁶

3. DİLENCİLİK (Madde 33);

Türk hukuk sözlüğünde dilencilik¹⁷ terimi genel olarak; hukuki bir yetkisi olmadığı halde ve hiçbir iş emek ve menfaat karşılığı olmaksızın başkalarından para veya başkaca maddi yardım istemektir şeklinde tanımlanmaktadır. Dilenci, toplumun merhamet duygusuna hitap edecek farklı davranış tarzları da geliştirebilmektedir. Reşat Nuri'nin deyişiyle, “Dilencilikle merhamet başta geliyor. Sanatın bütün inceliği, o (iyilik) damarını yakalayıp derin derin sızlatmakta yatmaktadır”¹⁸

Kabahatler Kanununun 11. maddesinde fiili işlediği sırada 15 yaşını doldurmamış çocuk hakkında ve akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye idari para cezası verilemez ancak dilencilikten

elde etmiş olduğu paralar hakkında mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilebilir. Anılan düzenlemeye göre: Belediye zabıta görevlileri, dilencilik yapan kişiye 2022 yılında 277 TL idari para cezası verebilir. Ayrıca dilencilikten elde edilmiş bulunan gelire de el koyma yetkisine sahiptir. Elkonulan gelir varsa elkoyma tutanağı ile kayıt altına alınacak ve tutanak encümenine yazılacak yazıya eklenecektir. El konulan bu gelirin bir idari tedbir olarak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verme yetkisi belediye encümenine aittir. Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin encümen kararı kesinleşmeden uygulanamaz, kesinleşinceye kadar tedbiren belediye eşyaya el koyabilir. “(Yargıtay Ceza Genel Kurulu E. 2007/8-143 K. 2007/155 T. 26.6.2007)

Toplumsal bir yara olan dilencilikle mücadelede ilçe belediyesi ile büyükşehir belediyesi zabıtası yetkilidir. Ancak bu iki başlılık mücadeleyi zayıflatmaktadır. Mezarlıklar, Otoparklar ve Toptancı halleri büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu alanlar olduğundan bu yerlerdeki dilencilere müdahaleyi büyükşehir belediye zabıtası yapmalıdır. Ayrıca meydan, bulvar, cadde ve meclis kararıyla belirlenen ana yollar ile büyük parklardaki dilencilerle mücadele yetkisi de büyükşehir belediye zabıtasına ait olacaktır.

İdari para cezası vermeye kolluk ve belediye zabıta görevlileri yetkili kılınmıştır. Bu durumda kim ilk olarak fiili tespit edip işlem başlatmışsa, işlemi de o sonuçlandıracaktır. Polis tespit etmiş ise para cezasını da o verecektir.

16 <https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler/ruhsat-mudurlugu-ve-zabita-mudurlugu-arasinda-yetk-paylasimi-20200713160131.pdf>

17 “...O, yürürken ağlayarak sızlayarak el açıp dileniyordu. Bir şeyine dikkat ettim. Herkesten para istiyordu, hatta üstü başı yırtık pırtık dilenciden farkı olmayanlardan bile para istiyordu. Yolun yarısında dayanamadım sordum. O başını salladı: - Bu “zanaat” bunun üzerine kurulmuştur. İşte, kim olursa olsun iste! Nerede olursan ol iste! Kovul, yine iste” Sövsünler, dövsünler yine iste! Böylece “zanaatın” “elifini” öğrenmiş oldum.” Çelebi, Mevlüt, Bir Dilencinin Anıları, Bir Kent Sorunu: Dilencilik Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları) Tebliğler Kitabı, İstanbul 2008, s. 161

18 Güntekin, Reşat Nuri, Miskinler Tekkesi, İnkılap Kitabevi, İstanbul, s. 73.

“Şüphe üzerine durdurulan ve üzerinde kimlik bulunmaması nedeniyle idari yaptırım uygulanması sırasında Ş. D.’ye ait kimlik bilgilerini verip adı geçen mağdur adına dilencilik fiili nedeniyle idari yaptırım kararına ilişkin tutanak düzenlenmesine neden olan ve hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını engellemek istediği işlediği bir suç bulunmayan sanığın eyleminin “Resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan” suçunu oluşturur.” (Yargıtay 9.CD.E: 2014/7730 K: 2014 / 12028 T: 28.11.2014)

Dilencilik Kabahatinin Dilencilik Suçundan Ayırt Edilmesi

Çocuk, yaşlı veya engelli birisinin ya da bir yetişkinin, çalışmaya muktedir olduğu halde, bir başkasından maddi bir talepte bulunması dilencilik kabahatini oluşturmaktadır (Kabahatler Kanunu m. 33). Kabahatler Kanunu’nda yer alan dilencilik kabahatini bireysel/doğrudan dilencilik olarak tanımlamak mümkündür. TCK’nin 229. maddesinde¹⁹ düzenlenen dilencilik eylemi ise, “çocukları, beden veya ruh bakımından kendini idare ede-

19 Madde gerekçesinde “Çocukları, fiziksel veya zihinsel engelleri dilencilikte araç olarak kullanmak suretiyle başkalarının diğerkâmlık ve acıma duyguları istismar edilmekte ve haksız kazançlar elde edilebilmektedir. Bu durumun kişilerdeki kimsesizlere, yoksullara yardım etme yönündeki hasletlerin zayıflamasına yol açtığı, bilinen bir gerçektir. Bu düşüncelerle, çocukların, fiziksel veya zihinsel engellilerin dilencilikte araç olarak kullanılması, suç olarak tanımlanmıştır” denilmektedir.

Yargıtay 14. CD.nin 2014/851 esas, 2014/1728 K. sayılı kararında dilencilik suçunun faili mağdurenin edi geçen ile dilencilik yaptığı sırada yakalanan sanığın öz kızına bakmadığı için diğer kızını teslim ettiğini beyan ettiği görülmekte, sanık olan babasının sosyal ve ekonomik durum inceleme araştırması yapıldıktan sonra dilencilik suçuna ilişkin bir hüküm kurulması gerekirken, sosyal ve ekonomik durum incelemesinin yapılmaması dosya kapsamındaki tüm delillerin toplanmadığını gösterdiğinden ve delillerin tam olarak toplanmadan kurulan hüküm eksik inceleme sonucunda olacağından ve adil yargılama ilkelerine aykırı sayılacağından, yerel mahkemenin kararının bozulmasına karar verilmiştir.

meyecek durumda bulunan kimseleri dilencilikte araç olarak kullanmak” suretiyle dilencilik olup; suç sayılan dilencilikte bir başkasının acziyetini veya bedensel ya da ruhi engelinden yararlanma ya da onun bu durumunu sömürü aracı haline getirme söz konusudur. Her iki hüküm birlikte değerlendirildiğinde, TCK m. 229 kapsamında bir çocuğu ya da bir engelliyi araç olarak kullanan ve bu eylem sırasında da çocuk veya engelliden söz ederek dilenen kimsenin eylemi hem dilencilik suçunu hem de dilenme kabahatini oluşturmaktadır. Kabahatler Kanunu’nun m. 15/3 hükmü uyarınca, bir fiil hem kabahat hem de suç olarak tanımlanmış ise, sadece suçtan dolayı yaptırım uygulanabilecektir. Ancak, suçtan dolayı yaptırım uygulanmayan hallerde kabahat dolayısıyla yaptırım uygulanacaktır.

Kabahatler Kanunu ve Türk Ceza Kanunu’nda yer alan bu iki hüküm dışında, dilencilığe ilişkin hükümler ihtiva eden diğer bir kanun ise, 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu’dur. Bu Kanun’un m.3/b-4 hükmü, ana veya babası tarafından ihmal edilip, dilencilığe sürüklenen çocuğu “korunmaya ihtiyacı olan çocuk” olarak kabul etmekte ve 633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin m. 2/1,g (m. 8/1,ç) hükmü kapsamında bu çocukların korunmasına ilişkin tedbirleri almak görevini Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’na vermektedir.

4. GÜRÜLTÜ (Madde 36);

Türk Dil Kurumu’nun güncel sözlüğünde gürültü, “Aralarında uyum bulun-

mayan düzensiz seslerin bütünü, patırtı, şamata” olarak tanımlanmaktadır . Gürültü kirliliği insanların hayatını olumsuz olarak etkilemektedir.

Gürültü, genellikle yapay olarak ortaya çıkan, niteliği ve niceliği bozulmuş, arzu edilmeyen, insan rahatsız edebilecek nitelikte sesler olarak tanımlanmaktadır. Bu şekildeki gürültü ritmik bir ses (örneğin müzik veya bir alet çalmak) olabileceği gibi ritmik olmayan sesler de bu kapsamdadır. Gürültü pek çok yolla olabilir, burada önemli olan bunun belirli bir düzeyde olup mağdur tarafından algılanabilmesi (duyulabilmesi) ve rahatsız edici olmasıdır. kiracısının evden çıkmasını isteyen failin sürekli olarak müziğin sesini açması, evinde sürekli halay çekmesi, kalorifer borularına vurması, çok ses çıkaran sifonu açık bırakması, korna çalma, evde parti verme, çocukların evin içerisinde koşturması, evde bitmeyen tamirat yapma gibi haller örnek olarak verilebilir. . Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin, gerek sağlıklı bir çevrede yaşamak gerekse gürültüye maruz kalmama haklarını, Sözleşmenin 8. maddesi kapsamında ele aldığını ve bu hususta içtihatları bulduğunu belirtmekle yetinmekteyiz.²⁰

20 Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, sokaktan kaynaklanan gürültü hususunu da Sözleşmenin 8. maddesi bakımından incelemiştir. Evinin yakınındaki gece kulüplerinin geceleyin sebep olduğu sürekli gürültüden ve bu gürültünün uzun bir zamandır ciddi bir şekilde uykusuzluk çekmesine neden olduğunu iddia eden başvurucunun şikayetini ele aldığı Moreno Gomez /İspanya davasında Mahkeme, başvurucunun evine saygı hakkının yetkililerin gece gürültüsü sorununa bir çözüm bulmalarını yüzünden ciddi bir şekilde ihlal edilmiş olduğunu belirterek, gürültünün –gece ve izin verilen limitlerin üzerinde– yüksek düzeyini ve birkaç yıldır sürüyor olmasını dikkate alarak, 8. maddenin ihlal edildiğine karar vermiştir.Benzer şekilde Mileva ve Diğerleri/Bulgaristan davasında ise; kendi dairelerine bitişik bir büro, bir elektronik oyun kulübü ve bir bilgisayar kulübünün işletilmesinin yol açtığı aşırı gürültü karşında yetkili mercilerin pasif kalmalarını, kulüp etkinliklerinin kapatılmasına ilişkin iki

Herhangi bir şekilde sadece müziği yüksek sesle dinlemek veya evde bir tamirat yapmak, matkap ve çekiç kullanmak gibi haller hemen bu kapsamda değerlendirilemez, çünkü gürültünün sırf huzur ve sükûnu bozmak maksadıyla (ve de ısrarlı bir şekilde) yapılması gerekir. Gürültü, kişinin sağlığının bozulmasına elverişli bir şekilde gerçekleşirse, bu özelliği taşırsa Türk Ceza Kanununun 123. maddedeki suç değil, diğer unsurları da mevcut olduğunda daha özel hüküm sıfatıyla öncelikle TCK 183. maddedeki suçun düşünülmesi gerekir. Şu halde belirli bir kişiye yönelik olmayan bir hareket denli huzur ve sükunu bozmaya yönelik ve elverişli olursa olsun 123. maddedeki suç oluşturmayacaktır.²¹ Bu durumda unsurları mevcut olduğunda TCK 183. maddedeki gürültüye neden olma suçu veya Kabahatler kanununun 36. maddesindeki gürültü kabahati söz konusu olabilecektir. Nitekim “belirli bir kişiye yö-

yasaklama kararının uygulanmamasını ve dört yıllık bir dönem boyunca başvurucuların maruz kaldıkları gürültü ve rahatsızlığın derecesini göz önüne almış, bu durumun özel ve aile yaşamlarına bir müdahale oluşturduğunu kabul etmiştir. Bu konuda geniş bilgi için bkz. YOKUŞ SEVÜK Handan, Gürültüye Neden Olma Suçu (TCK m.183), Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Nur Centele Armağan, Yıl:2013, Cilt:19, Sayı:2, Özel Sayı, s. 368-370.

21 Yargıtay 18. CD.nin 2016/15421 esas 2017/2171 karar sayılı 27.02.2017 tarihli kararında gürültü kabahatine konu edilen yargılama konusu olaya ilişkin olarak. Dosya, çevre mühendislik bilirkişisine gönderilmiş, alınan raporda yapılan ölçümlerin mevzuat açısından uygun olduğu, ölçülen değerlerin yönetmelikte belirtilen sınırlar üzerinde olduğu tespiti yapılmıştır. Ancak bilirkişi raporunda tespiti yapılan gürültü düzeyinin yönetmelikte belirtilen sınırlar üzerinde olduğu beyan edilse de, insan sağlığının zarar görüp görmediği değerlendirilmesinin de yapılması bilimsel ölçütler nazara alınarak karar vermede elverişli bir bilirkişi raporunun tanzim edilmesi gerekmektedir. Bu maksatla; gürültü kabahatinin oluşup oluşmadığında ilişkin verilecek olan mahkeme kararına gerekçe yapılabilecek bilirkişi raporunda, üniversitelerin KBB anabilim dalı uzman hekimlerince terchen odyoloji uzmanı 2 hekim ve 1 odyologtan oluşacak 3 kişiden oluşacak bilirkişi heyetine dosyanın tevdi ile gürültünün insan sağlığının zarar görmesine elverişli olup olmadığı yönünde alınacak rapora göre, sanığın hukuki durumunun belirlenmesi gerekmektedir.

nelik olma”, TCK 123. maddedeki suçu, TCK 183. maddedeki suçtan ve Kabahatler kanununun 36. maddesindeki kabahatten ayıran en önemli unsurlardan birisidir.²²

Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 10 (c-8) maddesine göre; 2872 sayılı Çevre Kanununa ve ilgili yönetmeliklere göre çevre ve insan sağlığına zarar veren, kişilerin huzur ve sükûnunu, beden ve ruh sağlığını bozacak şekilde gürültü yapan fabrika, işyeri, atölye, eğlence yerleri gibi müesseseleri tutanak düzenleyerek yetkili mercilere bildirmek ve bu konuda kendisine verilen görevleri yerine getirmek, zabitanın görevidir.

Başkalarının huzur ve sükûnunu bozacak şekilde gürültüye neden olan kişiye²³, Kabahatler kanununun 36. Maddesi gereğince 2022 yılı için 277 TL idari para cezası verilir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun (ÇK) 14. maddesine göre; kişilerin huzur ve sükûnunu, beden ve ruh sağlığını bozacak şekilde yönetmelikte belirlenen standartlar üzerinde gürültü çıkarılması yasaktır.

22 "...CGK, T.29.05.2007, E.2007/8- 109, K.2007/115). düğünde kuru-sıkı tabanca ile havaya ateş etme şeklinde gelişen olayda, fiilin, 5326 sayılı Kanununun 36.maddesinde ye alan kabahati oluşturduğuna hükmetmiştir.

23 "Sağın konutunda çevre sağlığı ekiplerinin yapmış oldukları denetimlerde 2 adet çoban köpeğinin havlarken 01.11.2007 tarihinde çevreye yayılan gürültü düzeyinin 66.01 dBA olduğunun tespit edildiği ve sanık hakkındaki tutanak düzenlenmiş olup, Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliğinin 28/d maddesinde gürültü sınır değerinin 50 dBA olduğunun bildirilmesi karşısında; belirlenen değerlerin insan sağlığının zarar görmesine elverişli olup olmadığının gerektiğinde bilirkişi raporu da dırılmak suretiyle tespiti ile sonucuna göre TCK.nun 183/1.maddesi veya Kabahatler Kanununun 24 ve 36. maddelerine göre uygulama yapılması gerektiğinin gözetilmemesi, nedeniyle hükmün bozulmasına karar verilmiştir. (Yargıtay 4.CD, 25.09.2012, 2012/8722 E., 2012/18431 K.)

8 Kasım 2015 tarihli Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliğinin Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile;

1. Özellikle mahalle aralarında yapılan düğünler ile asker uğurlamalarının merkezden denetimi yerine Kabahatler Kanunu kapsamında mahallinde ve kısa sürede gereğinin zabıta veya polis tarafından yapılmasına olanak sağlanmıştır.

2. Konut ve öğrenci yurtları çok hassas kullanımlara alınarak, Yönetmelik genelinde getirilen yasaklama ve saat sınırlamaları ile gürültüden korunmaları sağlanmıştır.

3. İnsanların uyku zaman dilimlerinde rahatsız olmaması için, çok hassas kullanımların bulunduğu (konut, hastane ve okullar gibi) alanlarda konser, gösteri, miting, festival gibi açık hava faaliyetleri 24:00-07:00 saatleri arasında yapılması yasaklanmıştır.

4. Konut, okul ve hastane gibi çok hassas ve hassas kullanımların bulunduğu yerlerde eğlence maksadıyla patlayıcı, maytap, havai fişek ve benzeri şeyleri kullanmak, tamamen yasaklanmıştır. Ancak, halkın birlikte kutladığı ve birlik olduğu dini ve milli bayramlar, yerel milli günler ve il genelinde yapılan festival gibi büyük kutlamalar kapsam dışı bırakılmıştır.

5. Özellikle yaz sezonunun başlaması ile birlikte gürültü şikayetlerinin arttığı eğlence yerleri "Canlı Müzik İzni" almadan hiçbir suretle müzik faaliyetini gerçekleştirilemeyecektir.

Bakanlık tarafından denetim yetkisi belediyeye devredilmesi halinde belediye

zabıtası Çevre Kanunu'na göre ceza ke-
sebilecektir.²⁴ Ancak tahsil olunan ceza-
ların %50 si çevre kanununun 24. maddesi
gereğince belediyeye ait olacaktır.²⁵

Yetki devri yapılmaması halinde ise
belediyenin bulunduğu Çevre ve Orman
İl Müdürlüğüne bilgi vermek gerekir, be-
lediye çevre kanununa göre kişiye para
cezası veremez.

24 "İdari Nitelikteki Cezalar Madde 20 - Gerçek kişilerden bu
Kanunun;

a) (Değişik: 3301 - 4.6.1986 / m.2) 8 inci maddesinin birinci fıkrasındaki yasağa uymayanlara 100 bin lira; aynı maddenin ikinci fıkrasındaki yükümlülüğü, yetkili mercilerce usulüne göre yapılan bildirimle rağmen yerine getirmeyenlere 500 bin lira.

b) (Değişik: 3301 - 4.6.1986 / m.2) Yönetmelikte gösterilen koruma ve kullanım esaslarına aykırı davranmak suretiyle 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasındaki yasaklara uymayanlara 100 bin lira,

c) (Değişik: 3301 - 4.6.1986 / m.2) Yönetmelikle belirtilen sınırlamalara uymamak suretiyle 13 üncü maddesine aykırı davranışta bulunanlara 1 milyon lira,

d) (Değişik: 3301 - 4.6.1986 / m.2) 14 üncü maddesine aykırı davranışta bulunan ve önlemleri almayanlara 50 bin lira, Para cezası verilir.

Yukarıdaki fiiller kuruluş ve işletmeler tarafından işlendiği takdirde; bu maddede belirtilen cezalar kuruluş ve işletmelere üç katı olarak, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 182 nci maddesi gereğince bilanço esasına göre defter tutması gereken kuruluş ve işletmelere ise bu cezalar beş katı olarak verilir. (*)

Yetki devri yapılan belediyeler (Büyükşehir, il ve ilçe) yalnız sınırları dahilindeki yerlerde ÇGDY Yönetmeliği kapsamında yaşanan şikayetleri değerlendirmek, rutin denetimleri yapmak ve söz konusu Yönetmeliğin ihlalinin tespiti halinde idari yaptırım uygulama konusunda yetkilidir. Büyükşehir Belediyesi yanı sıra o belediyeye bağlı ilçe belediyelerinin yetkili kılınması halinde; ilçe belediyeleri kendi sınırları içindeki tüm gürültü kaynaklarına ilişkin şikayetlerin değerlendirilmesi, denetimlerin yapılması ve Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği'nin ihlalinin tespiti durumunda idari yaptırımın uygulanmasından yetkili olduğundan, Büyükşehir Belediye Başkanlığının sorumluluk alanları, yetkili kılınan ilçe belediyelerinin sorumluluk alanları dışındaki alanları kapsayacaktır. " (Çevre ve Orman Bakanlığının 17 Mayıs 2007 tarih ve 2007/5 sayılı genelgesi)

25 İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 19. 9. 2005 tarih ve 82414 sayılı görüşüne göre: "Düğün konvoyu tarafından yaratılan gürültü kirliliği büyükşehir belediyesinin yetkisine giren alanlarda meydana gelmiş cezaî işlemin büyükşehir belediyesi tarafından, ilçe belediyelerinin yetkisindeki alanlarda meydana gelmiş ilgilili belediye tarafından verilmesi, gürültü tespitinin Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliğinin dördüncü bölümünde yer alan esas ve kriterlere göre yapılması, cezaî işlemin düğün sahibine uygulanması, 2872 sayılı Çevre Kanununda miktarı belirlenen cezaların uygulanması gerektiği değerlendirilmektedir.

Ceza verilmesini gerektiren eylemler, toplu olarak birlikte yaşamın zaruri kıldığı ortak yaşam, mekan ve alanlarında başkalarının huzur ve sükununu ihlal edebilecek nitelikte gürültü teşkil edilecek basit fiiller olup gürültü neticesinde kişinin korku-kaygı-panik duymuş olması gerekmez.²⁶

Gürültü yapma kabahatini oluşturan eylemlere teşebbüs, mevcut hükümlere göre mümkün değildir. Çünkü kabahatin oluşabilmesi için mutlaka o eylemin yapılması gerekir. Kişinin ses düzeneklerini kurması kısa seslerle deneme yapması bu kabahate teşebbüs sayılmaz. Ama bir kere de gürültü yapıldıysa bunun kasten ya da taksirle olmasına bakılmaz. **Örneğin;** bir inşaat şirketi meskun mahal içerisinde iş makineleriyle kazı ya da inşaat yapacaksa bu gürültülü işi ancak günün belli saatlerinde yapabilir, aksine bir davranışla kabahat oluşur. Bir inşaat şirketi meskun mahal içerisinde iş makineleriyle kazı ya da inşaat yapacaksa bu gürültülü işi ancak günün belli saatlerinde yapabilir. Belli saatler dışında kabahat eylemini oluşturur. Eylemin kabahat oluşturması için o faaliyetin yapılması yeterlidir. Eyleme hazırlık ise buna teşebbüs sayılmaz. Açık bir düzenlemenin bulunmadığı için gürültüye neden olan eşyaların mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilemez.²⁷

Bu fiilin bir ticari işletmenin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde işletme sahibi gerçek veya tüzel kişiye 2022 yılı için 5.995 TL'den 30.072 TL'ye kadar idari para cezası verilir. Yargıtay 19. CD. E.

26 YCGK E. 2007/8-109 ,K. 2007/115 ,T. 29. 5. 2007

27 YCGK E. 2007/8-143, K. 2007/155, T. 26. 6. 2007

2015/50 K. 2015/171 T. 9.4.2015 sayılı kararında; “Kabahatler Kanununa göre gürültü yapma eylemi için Emniyet yetkilileri idari para cezası düzenleme yetkisine sahip iken, Çevre Kanununa göre para cezası verme yetkilerinin olmadığı” görüşüne yer verilmiştir.

“Çevre Kanunu ve bağlantılı mevzuatında yer alan gürültü ile ilgili düzenlemelerin Kabahatler Kanunu’na göre özel kanun (lex specialis) niteliği taşıdığı, şöyle ki, ses düzeyi hakkında sınır değerin aşılmış ve aşılmadığının teknik araçlarla denetimi gerekmeyen komşuların neden olduğu gürültü gibi hususlarda 5326 sayılı Kanun’un 36. maddesine göre idari yaptırım uygulayabileceği;

Öte yandan çevresel gürültüye maruz kalma seviyelerinin insan sağlığı üzerinde zararlı etkilere sebep olabileceği gürültüye hassas olan şantiye alanları hakkında “Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği”nin 23. maddesi gereğince gürültü seviyesi sınır değerlerin aşılmış ve aşılmadığının, aşılmış ise hangi ölçüde aşıldığının ancak teknik araçlarla ses ölçümü yapılarak belirlenebileceğinden bu tür mekanlarda denetimlerin teknik donanımı haiz uzman ve yetkili kurumlar tarafından yapılması gerekir” (YARGITAY 19.Ceza Dairesi E: 2018/8083 K: 2020 / 2427 T: 04.03.2020)

“Çevre Kanunu ve bu Kanun uyarınca çıkarılan Yönetmelikte gösterilen standartlardan daha yüksek gürültü düzeyinde canlı müzik yayını yapıldığı için aynı yıl içinde üç defa idari para cezası uygulanan iş yerine eylemin tekrarı halinde mezkûr Kanun’un 20 nci maddesi

uyarınca idari para cezası uygulanması, aynı zamanda bu iş yerinin cezaya esas gürültüye neden canlı müzik faaliyetinin kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulması gerektiği, bahse konu canlı müzik faaliyetinin belirlenen saatlerde ve ilgili mevzuatta belirtilen ses seviyeleri aşarak aynı zamanda halkın huzur ve sükûnunu bozacak şekilde yapıldığının tespiti halinde canlı müzik izninin iptal edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Öte yandan, mevzuatta gösterilen limitlerin üzerinde gürültü yaparak canlı müzik icra edilen iş yerinin gerek ilgili Kanunlar gerekse İşyeri Açma ve Çalışma Mevzuatı uyarınca işyeri ruhsatının iptal edilmesinin mümkün olmadığı, ancak 2872 sayılı Kanun uyarınca idari yaptırım uygulanan yerde aynı zamanda 2559/6 sayılı madde hükmüne göre idari yaptırım uygulanmasında ve belediyenin öngördüğü ve onbeş günden fazla olmayan bir süre kadar faaliyetin menine karar verilmesinde bir sakınca bulunmayacağı değerlendirilmektedir.”²⁸

Gürültü kabahatinin Gürültü Suçlarından Ayırt edilmesi

5326 sayılı Kabahatler Kanunu m.36’da düzenlenen gürültü kabahati ile TCK m.183²⁹’de düzenlenen gürültüye neden olma suçu karşılaştırıldığında eylemlerin benzerliğine rağmen, gürültü oluşturan eylem başkalarının huzur ve

28 <https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler/cevre-kanununa-muhalefet-20200904171841.pdf>

29 “Sanığın cep telefonuna ait arama-aranma kayıtlarına göre, 06.06.2007 ila 27.06.2007 tarihleri arasında katılanların ev telefonunu 14 defa arayarak çoğunda 1 saniye telefonu çaldırıp kapatmak şeklindeki eyleminin kişilerin huzur ve sükununu bozma suçunu (TCK m.123) oluşturduğu halde, beraat kararı verilmesi bozmayı gerektirmiştir” (Yargıtay 4.CD, 13.6.2011, E.2009/10573, K.2011/8147)

sükununu bozacak nitelikte olduğunda failin sorumluluğu Kabahatler Kanunu m.36'dan, gürültü oluşturan eylem bir kimsenin sağlığının zarar görmesine elverişli ölçüde ise gürültüye neden olma suçundan olacaktır. Nitekim Yargıtay Ceza Genel Kurulu³⁰ düğün sırasında kurusıkı tabanca ile havaya birkaç el ateş etmekten ibaret olan eylemi; belirli bir kişiye karşı işlenmediğinden 5237 sayılı Yasa'nın 123. maddesindeki kişilerin huzur ve sükununu bozmak ve ortaya çıkan gürültü kişilerin sağlığını bozacak düzeyde olmadığından 5237 sayılı Kanun'un 183. maddesindeki gürültüye neden olmak suçlarını oluşturmayacağını; buna karşılık 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 36. maddesinde düzenlenmiş olan gürültüye neden olmak kabahatini oluşturacağına karar vermiştir.

Çevre Kanunu'nda düzenlenen bu kabahatin söz konusu olabilmesi için kişilerin beden ve ruh sağlığını bozacak şekilde olması, TCK m.183'de düzenlenen gürültüye neden olma suçunda ise bir kimsenin sağlığının zarar görmesine elverişli bir şekilde gürültünün aranması karşısında failin sorumluluğunun kabahatten mi yoksa suçtan mı doğacağını tespiti gerekir. 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 27. maddesine göre; "Bu Kanunda yazılı fiiller hakkında verilecek idari nitelikteki cezalar, bu fiiller için diğer kanunlarda yazılı cezaların uygulanmasına engel olmaz". Ancak 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde bu Kanun'un genel hükümlerinin diğer kabahatler hakkında da uygulanacağını öngörülmesi ve genel hüküm niteli-

ğindeki 15. maddesindeki "Bir fiil hem kabahat hem de suç olarak tanımlanmış ise, sadece suçtan dolayı yaptırım uygulanabilir. Ancak, suçtan dolayı yaptırım uygulanamayan hallerde kabahat dolayısıyla yaptırım uygulanır" hükmü dikkate alındığında, bir kimsenin beden ve ruh sağlığını bozmaya elverişli bir gürültüye neden olan fail, sadece suçtan dolayı cezalandırılacaktır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Sayı : 71188846/250/138634 20/7/2020 sayılı görüşü; "Suça konu işyerinin havalandırma sisteminin hemen yanında bulunan binada ikamet eden kişinin açık kimliğinin tespiti ile duruşmaya çağrılıp dinlenilerek, yasal hakları hatırlatılmalı, şikayetine ilişkin ayrıntılı anlatımına başvurulmalıdır. Ölçülen gürültü düzeyi, yönetmeliğin belirlediği limit değerinin üzerinde ise de, insan sağlığının zarar görmesine elverişli olup olmadığının bilimsel ölçütlere göre değerlendirilmesi gerekir. Bu nedenle üniversitelerin, Kulak Burun Boğaz Anabilim dalında uzman Kulak Burun Boğaz hekimlerinden, tercihen odyoloji uzmanlığı bulunan iki hekim ve yine bir odyologdan oluşacak üç kişilik heyete dosya tevdi edilerek, somut olayda gürültünün, insan sağlığının zarar görmesine elverişli olup olmadığı yönünde rapor alınarak sonucuna göre sanığın hukuki durumunun belirlenmesi gerekir." (YARGITAY 18.CD E: 2016/15421 K: 2017 / 2171 T: 27.02.2017)

5. BAŞKALARINI RAHATSIZ ETME (Madde 37);

Mal veya hizmet satmak için başkalarını rahatsız eden kişiye, 2022 yılı için

30 YCGK, 29.05.2007, 2007/8-109 E., 2007/115 K.

277 TL idari para cezasını Kabahatler kanununun 37. maddesine göre belediye zabıtası verir. Toplumda rahatsız edici ve sorumsuzca davranışta bulunan kişiler engellemek, genel kamu huzurunu ve güvenliğini sağlamak amaçlanmıştır. Gürültü kirliliği de kirlenmenin ve huzuru bozmanın bir başka görünümüdür. Mal veya hizmet satışı sırasında kişilerin taciz edilmesi ve yüksek sesle müşteri daveti gibi uygulamaların önüne geçilmesi amacıyla bu madde konulmuştur.

21/12/2017 tarihli resmi gazetede yayınlanan Anayasa mahkemesi 18/10/2017 tarih ve 2014/19152 nolu bireysel başvuru kararına göre; “5326 sayılı kanunun 37. Maddesinde yer alan hükmünde “mal ve hizmet satmak amacıyla hareket etmek ve başkalarını rahatsız etmek unsuru vardır. Olaya bakıldığında kendi bedenini para karşılığında cinsel ilişki için arz eden bir kişinin mal sunduğunun kabulü mümkün değilse de bir hizmet sunduğu iddia edilebilir .Ancak bu yorum anılan hükmün amacını aşan zorlama ve öngörülemez bir yorum olup insan bedeninin meta olarak algılanması anlamına geleceğinden insan onuru ile bağdaşmaz.Yasa koyucunun kişilerin fuhuş amacıyla başkalarını rahatsız etmelerini önlemek için kanuni düzenlemeler yapması ve bu davranışı yaptırma bağlaması elbette mümkündür. 5326 sayılı yasanın 37. Maddesinde yer alan “mal ve hizmet satmak için başkalarını rahatsız etmek”hükmünün fuhuş yapmak için başkalarını rahatsız etmek fiilini kapsamadığı sonucuna ulaşılmıştır.Kamu makamlarının kendilerince rahatsız edici buldukları hal ve davranışları hukuk boşluğu bulunduğunu öne sürerek yorum

yoluyla cezalandırmaları ,bu suretle kanunda öngörülmeleyen bir kabahat ihdas etmeleri kabul edilemez. Bu nedenle başvuruçunun 5326 sayılı kanunda kabahat olarak öngörülmemiş olan fiili nedeniyle kamu makamlarınca yoruma dayalı olarak idari para cezası ile cezalandırılmamasının suç ve cezalar kanun ilkesini ihlal ettiği sonucuna ulaşılmıştır.”

6. İŞGAL (Madde 38);

Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 10 (a-15) maddesine göre; Belediye Gelirleri Kanununa göre, izin verilmeyen yerlerin işgaline engel olmak ve 11 (1-d) maddesine göre; Umumi yerlerde belediye nizamlarına aykırı olarak seyyar satışta bulunan kimseleri ve başkalarının ticarethane önlerini de kapatacak şekilde yaya kaldırımlarını, izinsiz işgal edenleri men etmek zabitanın görevidir.Ayrıca Zabıta, Taşıtların durmak, duraklamak ya da park etmek suretiyle yolları, herkesin gelip geçmesine mahsus yerleri ve yaya kaldırımlarını işgallerini önler.m.11(1-e)

Yetkili makamların açık ve yazılı izni olmaksızın meydan, cadde,sokak veya yayaların gelip geçtiği kaldırımları işgal eden veya buralarda mal satışa arz eden kişiye belediye zabıta görevlileri 2022 yılı için 277 TL idari para cezası verebilir. (md. 38/1)

Yasa koyucunun birinci fıkrada düzenlediği işgal fiili ile neyi kastettiğini yasa gerekçesinde örnekleme yoluyla anlatmıştır. Buna göre, “...böyle bir izin olmaksızın, örneğin araç park etmek, seyyar satıcılık yapmak, sergi açmak, gösteri yapmak gibi çeşitli yollarla bu mekanların işgal edilmesi halinde, belediye zabıta gö-

revlileri tarafından ilgili kişiler hakkında idari para cezası verilmesi gerekmektedir.” Anılan madde ile, umumun faydalandığı mekanlarda halkı rahatsız edecek faaliyetler cezalandırılmıştır. Ancak bu cezalandırma mutlak olmayıp, “idarenin açık ve yazılı izni olmamasına” bağlıdır. Kanun koyucu toplumun bütün bireylerinin kullanımına tahsis edilmiş bulunan meydana, cadde, sokak ve yayaların gelip geçtiği kaldırımı, yetkili makamların açık ve yazılı izni olmaksızın işgal etme veya buralarda mal satışı arz etme ile kaldırım üzerinde inşaat malzemesi yığmayı kabahat olarak düzenlemiş, yaptırım olarak ta idari para cezası öngörmüştür. Bu gibi yerlere inşaat malzemesi yığan kişiye belediye zabıta görevlileri 581 TL -2.977 TL arasında idari para cezası verebilir.(md. 38/2)

“Ticaret ve sanat icrasını bir işyerine bağlı olarak yerine getirenler bu faaliyetlerini belediyelerden alacakları işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile sürdürebilirler. İşyeri ruhsatı bir bütün olup, işyerini, işyerinde bulunması zorunlu her türlü alet, edavat, mal ve malzemeler ile ticaret ve sanat icrasında bulunan kişileri tümüyle kapsamaktadır. Bir işyerine bağlı olarak ticaret ve sanatlarını belediyelerden aldıkları işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile icra edenlerin, belediyelerce belirlenen yasaklara uymaması nedeniyle verilen yasaklanan faaliyetin menine dair kararların, eğer eylem sürekli hale gelmişse, yani aynı eylem defalarca yapılan uyarılara rağmen tekrar ediyorsa, söz konusu kararın işyerinin geçici tedbir niteliğinde kısa süreli olarak kapatılması şeklinde yerine getirilmesi gerekmektedir.

Dosyanın incelenmesinden;ili, Merkez ...Mahallesi, Fatih Caddesi, No.: adresinde market işletmeciliği yapan davacı şirketin işyerinde, 09.08.2011 tarihinde yapılan kontrolde; umuma mahsus kaldırımı sürekli işgal ettiği, defalarca yapılan uyarılara rağmen kaldırım işgaline devam ettiği, işgalden dolayı Belediye Encümenince cezai işleme uğramasına rağmen işgali kaldırımdan aşağı yola kaldırarak işgal alanını büyüüttüğü yolunda tutulan tutanağa istinaden encümenince 5326 sayılı Kanun’un 38. maddesi uyarınca 75,00 TL para cezasıyla cezalandırılmasına ve işyerinin üç (3) gün süreyle kapatılmasına karar verilmesi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda; davacı şirket tarafından umuma mahsus kaldırımın işgal edildiği gerekçesiyle daha önce de 05.09.2011 tarih ve 776 sayılı encümen kararı ile 75,00 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına ve işyerinin 3 gün süre ile kapatılmasına, 13.07.2010 tarih ve 0674 sayılı encümen kararı ile 143,00 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına, 20.10.2009 tarih ve 0966 sayılı encümen kararı ile de 500,00 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği görülmektedir.

Bu durumda; davacı şirketin “umuma mahsus kaldırımı işgal etme” eylemini sürekli hale getirdiği, belediye tarafından verilen cezalarla işgalin önlenemediği göz önüne alındığında, 1608 sayılı Yasa uyarınca işyerinin geçici süreyle (3 gün) faaliyetten men edilmesi şeklinde uygulanan yaptırımda hukuka aykırılık görülmemiştir.” (DANIŞTAY 17.Daire E: 2015/ 6458 K: 2016 / 893 T: 15.02.2016)

Seyyar satıcılık, mevsim şartlarına ve bölgesel özelliklere göre çeşitlilik göstermektedir. İşsiz kalan bireyin geçimini sağlamak amacıyla başvurduğu en yaygın yollardan biridir. Seyyar satıcılar, genelde simit, sebze, tekstil ürünleri, hırdavat, pamuk şeker vb. maddeleri, kayıt dışı olarak, satışa sunmaktadır. 5393 sayılı Belediye kanununun 15. Maddesinin (m) bendine göre; “ Beldede ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi ve kayıt altına alınması amacıyla izinsiz satış yapan seyyar satıcıları faaliyetten men etmek” belediyenin görevidir. Ayrıca “izinsiz satış yapan seyyar satıcıların faaliyetten men edilmesi sonucu, cezası ödenmeyerek iki gün içinde geri alınmayan gıda maddelerini gıda bankalarına, cezası ödenmeyerek otuz gün içinde geri alınmayan gıda dışı malları yoksullara vermek” konusunda belediyenin yetkisi bulunmaktadır. Kanun, gıda ve gıda dışı mallar ayrımını getirmektedir. Halbuki; canlı hayvan (koyun, köpek vb.), canlı bitki gibi gıda maddesi dışında bulunan ancak gıda dışı mal olarak da değerlendirilemeyecek varlıklarla ilgili olarak ne yapılacağı da belirtilmemiştir. Ayrıca mülkiyetin kamuya geçirilmesi için encümen kararına gerek görülmemiş olması da bir eksikliklerdir.

Seyyar satıcıya belediye zabıtası tarafından 2022 yılı için kabahatler kanununun 38. Maddesinin 1. Fıkrasına göre işgal nedeniyle 277 TL para cezası verilmesi gerekmektedir. Bu konuda encümen kararı alınmaz. Para cezasını belediye zabıtası verecektir.

İçişleri Bakanlığı Hukuk müşavirliğince. 03.04.2015 tarihli ve 4567 sayılı

“İşgallerle İlgili İşlemler” konulu Görüşünde ; “... İlçe Belediyesi sınırları içerisinde... işletme ruhsatı verilerek faaliyette bulunan işyerlerinin kaldırım üzerine yapmış oldukları işgallerle ilgili iş ve işlemlerin Büyükşehir Belediyesince mi, İlçe Belediyesince mi yürütüleceği hususu ...” İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliğine sorulmuştur....., söz konusu caddenin dağılımının Büyükşehir Belediye Meclisi kararıyla hangi belediyeye verilmişse, işgallerle ilgili iş ve işlemlerin de bu belediye tarafından yürütülmesi gerektiği, şayet bu yönde bir karar alınmamışsa 5216 sayılı Kanununun 27 nci maddesinde yazılı “*Büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri veya ilçe belediyelerinin kendi aralarında hizmetlerin yürütülmesiyle ilgili ihtilaf çıkması durumunda, büyükşehir belediye meclisi yönlendirici ve düzenleyici kararlar almaya yetkilidir.*” hükmüne göre hareket edilmesi gerektiği değerlendirilmiştir

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 7. Maddesinin k bendi ile” Büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu veya işlettiği alanlarda zabıta hizmetlerini yerine getirmek.” Görevi verilmiştir. Burada iki farklı alan vardır. Birinci Büyükşehir belediyesinin işlettiği alanlar (otogar,-Toptancı haller, mezabahane, sosyal tesisler vs) diğeri ise yetkili olduğu alanlar (... dönüm ve üzeri olan yeşil alanlar, eni ...metre üzeri olan yollar, mahalleyi ilçeye bağlayan yollar, meydanlar, bulvarlar, akaryakıt istasyonları, GSM ruhsatı verdiği yerler, kentsel dönüşüm alanı ilan ettiği yerler vs) İdari yaptırım tutanağında eylemin işlendiği yer açıkça yazılmalı ki büyükşehir belediye zabıtasının yetkili olduğu anlaşılın.

Buna göre seyyar satıcı eğer 2 gün içinde 277 TL yi(%25 indirimli) öderse el konulan gıda cinsinden olan malları tutanakla kendisine teslim edilir.(Cuma günü işlem yapılması halinde pazartesi günü mesai bitimine kadar beklenmesi uygun olacaktır.)Ödemezse eğer bu gıdalar tutanakla gıda bankasına teslim edilir ve tutanakta malın cinsi, miktarı ve satıcının adı ile el konulduğu tarih bilgisine yer verilmelidir.

Eğer el konulan mal gıda dışı ise seyyar satıcı 30 gün içerisinde 277 TL yi ödediği takdirde mallar iade edilir. Eğer 15 gün içinde öderse %25 lik indirimden yararlanır. 30 gün içinde ödemezse mallar yoksullara dağıtılır.Bu mallar yine gıda bankasına teslim edilebileceği gibi sosyal yardımlaşma vakfı aracılığıyla da yoksullara dağıtılabilir.

Seyyar satıcıya müdahale edilirken olayın gerektirdiği ölçünün dışında aşırı bir kuvvet kullanılması halinde zabıta görevlileri hakkında 5237 sayılı Türk Ceza kanununun “Zor kullanma yetkisine ilişkin sınıırım aşılması” başlıklı 256. Maddesi gereğince ;” Zor kullanma yetkisine sahip kamu görevlisinin, görevini yaptığı sırada, kişilere karşı görevinin gerektirdiği ölçünün dışında kuvvet kullanması halinde, kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.”Seyyar satıcının da zabıta görevlisine direnerek görevini yapması engellemesi halinde 5237 sayılı Türk Ceza kanununun “Görevi yaptırmamak için direnme” başlıklı 265. Maddesine göre;” Kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla, cebir

veya tehdit kullanan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”- hükmü uygulanır.

5393 Sayılı Kanunun 51. maddesinin ikinci fıkrasında “Görevini yaparken zabıtaya karşı gelenler, kolluk kuvvetlerine karşı gelenler gibi cezalandırılır” hükmü yer almakla birlikte, adli soruşturmada bu hüküm fazla dikkate alınmamaktadır. Aksine Türk Ceza Kanununun 256. maddesinde yer alan, “Zor kullanma yetkisine sahip kamu görevlisinin, görevini yaptığı sırada, kişilere karşı görevinin gerektirdiği ölçünün dışında kuvvet kullanması halinde, kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır”, şeklindeki düzenleme zabıta hakkında yapılan suçlamalarda sevk maddesi olarak kullanılmaktadır. Bu maddeden yapılan soruşturma ve kovuşturmaların, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun ikinci maddesi gereğince soruşturma iznine tabi olmaması da zabıta personeli üzerinde olumsuz etki yaratmaktadır.

7. KİMLİĞİNİ BİLDİRMEME (Kabahahtler Kanunu m. 40) ;

Gerek günlük yaşamda gerekse resmi işlemlerin sürdürülmesinde her an karşılaşılabilecek kimlik bildirme işlemi; suçun önlenmesinde ve soruşturulmasında da hayati bir önem arz etmektedir³¹ . Bu nedenle hukukumuzda kimliğin bildiril-

31 Kimlik kontrolleri ile ilgili Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin, polislerin yurttaşların kimliklerini belirleyebilmesinin, görevini yapmasını ve yasaları icra etmesinin temel koşulu olduğunu kabul etmesi konusunda bkz. HARRIS David J./O'BOYLE Michael/BATES Ed P./BUCKLEY Carla M. (Tercüme Edenler: KILCI Mehveş Bingöllü/KARAN Ulaş - Çeviri Editörü: DİNÇER Hülya), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hukuku, 1. Baskı, Şen Matbaa, Avrupa Konseyi 2013, s. 146.

mesini düzenleyen çok sayıda kanun ve yönetmeliğe rastlamak mümkündür.

Görevle bağlantılı olarak sorulması halinde kamu görevlisine kimliği veya adresiyle ilgili bilgi vermektan kaçınan veya gerçeğe aykırı beyanda bulunan kişiye, bu görevli tarafından 2022 yılı için 277 TL idari para cezası verilir.³²

Belediye zabıtasının görevi gereğini ifa ederken (mesela belediyenin verdiği bir ceza tutanağını), resmi dairenin giriş kapısındaki güvenlik görevlisi ziyaretçilerin kimlik ve adresle ilgili bilgileri öğrenmek yahut teyit etmek durumunda kalacaktır. Bu durumlarda kamu görevinin gereği gibi ifa edilebilmesi için, bir kamu göreviyle ilişkili olarak bir kimse- nin gerektiğinde kimlik ve adresleriyle ilgili bilgileri kamu görevlilerine vermekle yükümlüdür.

Kimlik sorma işleminin hangi hallerde yapılacağına ilişkin Kabahatler Kanunu'nda açık bir düzenleme bulunmasa da, kimliğin bildirilmemesi halinde yapılması gerekenleri neredeyse aynı ifadelerle düzenleyen PVSK'nın 4/A maddesindeki hükümlerin bu konuda kıyasen uygulanması gerekir. Kimlik tespitine yönelik işlemin ne şekilde yapılması gerektiği PVSK'nın 4/A-8'inci maddesinde belirtilmiştir. Buna göre "polis, görevini yerine getirirken, kendisinin polis olduğunu belirleyen belgeyi gösterdikten sonra,

32 Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 4/A-9'uncu bendinde yer alan düzenlemenin Kabahatler Kanunu'nun 40/2'nci maddesinin tekrarı niteliğinde olduğu konusunda bkz. CENTEL Nur/ZAFER Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, Beta Yayıncılık, İstanbul 2013, s. 307; ZAFER Hamide, "Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair 5681 Sayılı Kanun'un Değerlendirilmesi", Sulhi Dönmezer Armağanı, Cilt 2, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Türk Ceza Hukuku Derneği, Ankara 2008, s. 1580

kişilere kimliklerini sorabilir. Bu kişilere kimliğini ispatlamaları hususunda gerekli kolaylık gösterilir". Yasal düzenlemenin amacı, kişinin kimliğinin, yani kim olduğunun belirlenmesi olduğundan, polisin, üzerinde kimliğine ilişkin bir belge bulunmayan kişinin, örneğin evini veya işyerini telefonla aramasına izin vermek suretiyle bir yakını vasıtasıyla kimlik belgesinin uygulama mahalline getirilebilmesine olanak sağlaması gerekir.

Kimliği konusunda bilgi vermediği veya yanlış bilgi verdiği için asıl kimliği belirlenemeyen kişi, kimliğinin belirlenemesi amacıyla tutulabilecek, gözaltına alınabilecek ve gerektiğinde tutuklanabilecektir. Kamu görevlisi tarafından tutulan kişi, Cumhuriyet savcısı tarafından gözaltına alınabilecektir. Kimliği bildirmeme kabahati nedeniyle kişi özgürlüğünün kısıtlanması bakımından CMK'ya yapılan atıfların neden olacağı uygulama sorunlarından belki de en önemlisi, yapılacak tutuklama işlemi bakımından herhangi bir üst sınırın belirlenmemiş olmasıdır. İkinci sorun, tutma işleminin hangi kamu görevlisince hangi görev esnasında yerine getirileceğine ilişkin kanunda bir açıklığın bulunmamasından kaynaklanmaktadır.

Gözaltı süresi dolmasına rağmen kimliği belirlenemeyen kişinin, bu amaçla sulh ceza hâkimi tarafından tutuklanmasına karar verilecektir. Kabahatler Kanunu'nun 40/2'nci maddesine bakıldığında, Cumhuriyet savcısının kimliğini bildirmeyen kişinin gözaltına alınmaması yönünde bir talimat veremeyeceği, bu kişinin mutlaka gözaltına alınması ge-

rektiği sonucuna ulaşılmaktadır. Kişinin kimliğinin belirlenmesi durumunda, bu nedenle gözaltına alınma veya tutuklanma haline derhal son verilir.

Kişi yanlış beyanda bulunursa, ismini kullandığı kişinin gerçek kişi olması halinde, 5237 sayılı TCK. nın 268. madde yoluyla 267/1. maddesine uyan iftira , hayali kişi olması halinde ise aynı Yasanın 206/1.maddesinde düzenlenen yalan beyanda bulunmak suçu oluşur. Kabahat nedeniyle gözaltı ve tutuklama tedbirine ancak failin kimliği ile ilgili bilgi vermesi ya da yanlış bilgi vermesi nedeni ile başvurulabilecektir, madde metninde yer alan “adres” bilgileri için bu yöntemle başvurulması mümkün değildir.

“Görevli memura kimlik bilgileri hakkında beyanda bulunmaktan kaçınan sanığın, eyleminin karşılığı, 5237 Sayılı TCK.nun da karşılığı olmayıp, bu suç 5326 Sayılı Kabahatler Kanununun 40/1. maddesinde düzenlenmiştir. (Yargıtay 2. CD E. 2006/2785 K. 2006/8526 T. 26.4.2006) “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de Novotka-Slovakya Davası’nda, evinin önünde beklerken kendisinden nüfus cüzdanını isteyen polis memurlarına kimlik göstermeyen ve bu nedenle alındığı nezarete kısa bir süre kaldıktan sonra kimliğini gösterdiği için serbest bırakılan başvuruçunun özgürlüğünden alıkonulduğunu kabul etmiştir.”³³

8. ÇEVREYİ KİRLETME (Madde 41);

Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 10 (c-4) maddesine göre; Ev, apartman ve her

33 04.11.2003 tarih ve 47244/99 başvuru sayılı karar için bkz. <http://hudoc.echr.coe.in> (Erişim Tarihi 30.01.2015).

türlü işyerlerinin çöplerinin sokağa atılmasına mani olmak, çöp kutu ve atıklarının eşelenmesini önlemek ve Korunması belediyelere ait tarihi ve turistik tesisleri muhafaza etmek, kirletilmesine, meydan vermemek zabitanın görevidir. m.10 (a-24)

Evsel ve bireysel atık ve artıklar, bunların toplanmasına özgü yerler dışına atan kişiye 2022 yılı için 89 TL idari para cezası verilir.³⁴(md. 41/1) Atıldığı yer büyükşehir belediyesi tarafından işletiliyorsa ve yetkili olduğu yer ise büyükşehir belediye zabıtası ceza verebilir.

Örneğin, bir inşaat şirketi veya kooperatifte ücretli olarak çalışan kişinin izinsiz olarak yayaların gelip geçtiği kaldırım üzerine inşaat malzemesi yığılması nedeniyle, Kabahatler Kanunu'nun 32/2. maddesi uyarınca işgal eyleminden dolayı idari para cezası verildiğinde, şirket veya kooperatif organı olarak yönetim kurulu üyelerine veya şirketin temsilcisi olan müdürüne de idari para cezası uygulanabilir. Ancak şirket veya Kooperatif yetkililerinin bu konuda hiçbir kusurlarının bulunmadığı (örneğin çalışanı sıkı sıkıya tembih ettikleri ve hatta iş sözleşmesinde de bu konuda hüküm bulunduğu) sabit olması halinde tüzel kişi veya yetkilisine artık ceza verilmeyebilir.

Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 10 (c-7) maddesine göre; Yetkili mercilerin kararları doğrultusunda belirlenen yerler dışında kurban kesilmesini önlemek zabitanın görevidir.

34 “...Sanığın eyleminin çevrenin kasten kirletilmesi suçunu oluşturduğu ve 5326 sayılı Kanunun 15/3. maddesindeki, eylemin hem kabahat hem suç oluşturması halinde sadece suçtan dolayı yaptırım uygulanır. (Yargıtay 4. CD, 24/11/2014, E.2014/17557 K.2014/34071)

Hayvan kesimine tahsis edilen yerler dışında hayvan kesen veya kesilen hayvan atıklarını sokağa veya kamuya ait bir alana bırakan kişiye 2022 yılı için 277 TL para cezası verilir.(md. 41/3)³⁵ Atıldığı yer büyükşehir belediyesi tarafından işletiliyorsa ve yetkili olduğu yer ise büyükşehir belediye zabıtası ceza verebilir.

Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 10 (b-2) maddesine göre; 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili imar yönetmeliklerine göre belediye ve mücavir alan sınırları içinde güvenlik tedbirleri alınması gerekli görülen arsaların çevrilmesini sağlamak, açıkta bulunan kuyu, mahzen gibi yerleri kapattırarak zararlarını ve tehlikelerini gidermek, kanalizasyon ve fosseptik çukurlarının sızıntı yapmalarına mani olmayı sağlamak, hafriyat atıklarının müsaade edilen yerler dışına dökülmesini önlemek, zabıtanın görevidir.

İnşaat atık ve artıklarının bunların toplanmasına ve depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye³⁶ **2022 yılında 581 TL – 18.028 TL arasında para cezası verilir. İnşaatı yapan tüzel kişi ise 581 TL– 30.072 TL arasında para cezası verilir.** Bu kabahat karşılığında idari para

35 "...Saniğin, mezbaha harici tek tırnaklı hayvan kesimi yaparak kesim atıkları olan sakatatları da kanal boyuna atma biçimindeki yargılamaya konu eylemlerinin, 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nun 14/f maddesi ile 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 41/3 maddesine göre idari yaptırımını gerektiren eylemler oldukları gözetilmeden, TCK'nın 181/1 maddesi gereğince mahkûmiyet kararı verilmesinin usul ve kanuna aykırı olduğu anlaşılmıştır. (Yargıtay 4. CD, 24.11.2014, E.2014/25740 K.2014/34075)

36 ; "...Saniğin, köy yolu kenarına yaklaşık bir traktör römorku kadar, içinde inşaat atıkları da bulunan taş ve toprak döktüğü anlaşılmıştır. Atığın, anılan mevzuat ve düzenleyici işlemlere göre toprağı kirletmediği ya da kirletme ihtimalinin bulunmadığı sonucuna varılırsa, eylemin, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 24. maddesi de dikkate alınarak, inşaat atık ve artıklarını bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atmayı yaptırma bağlayan 41/4 maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerekir. (Yargıtay 4. CD, 01.12.2014, E.2014/27427 K.2014/34660)

cezasından ayrı olarak, atık ve artıkların bulunduğu yerden kaldırılması dolayısıyla yapılan giderlerinde ilgili kişiden tahsil edilmesi öngörülmüştür.

Bu durumda, idarî para cezasının miktarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumu birlikte göz önünde bulundurulur (Kab. K. m. 17/2). Böylece cezanın alt ve üst sınırı gösterilen hallerde ilgili makam veya görevlinin ceza tayininde takdir hakkı bulunmakta ise de bu hak keyfi olarak kullanılamaz. Burada "kabahatin haksızlık içeriği" ifadesinden failin haksızlık derecesi ve yol açtığı neticeler, "failin kusuru" ifadesinden de failin kast veya kusurunun ağırlığı anlaşılmalıdır. İdarî para cezasının miktarı belirlenirken göz önüne alınacak bir unsur da failin ekonomik durumudur. Amaç failin bundan sonraki davranışlarında hukuk kurallarına uygun hareket etmesini sağlamak olmalıdır. İdarî para cezaları failin ekonomik olarak çökertilmesi amacıyla kullanılmamalı, işini yürütmesini, toplum içinde yaşamasını sağlayan ekonomik koşullarını ağır derecede zorlaştıracak nitelikte "orantısız" olmamalıdır. Aksi halde Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesi uyarınca idarî para cezasına karşı sulh ceza mahkemesine başvurulması halinde "takdir hakkı" bu ölçülere göre denetlenecek ve 5560 sayılı Kanun ile 27. maddeye 9. fıkra olarak eklenen hükme göre "İdarî para cezasının alt ve üst sınırının kanunda gösterildiği kabahatler dolayısıyla verilmiş idarî para cezasına karşı başvuruda bulunulması halinde, mahkeme idarî para cezasının miktarında değişiklik yaparak da başvurunun kabulüne"

karar verebilecektir. Bu durumda mahkemece idarî para cezasının miktarında değişiklik yapılırken bizim de katıldığımız bir düşünce olarak “aleyhe bozma yasağı nedeniyle başvuranın aleyhine cezanın arttırılmaması gerektiği” ileri sürülmüştür.

Madde 41/5 de,kullanılmaz hale gelen veya ihtiyaç fazlası ev eşyasını bunların toplanmasına ilişkin olarak belirlenen günün dışında sokağa veya kamuya ait sair yere bırakan kişiye **277 TL para cezası** verileceği belirtilmiştir. Buna göre belediyelerin her yıl,örneğin ocak,mayıs,eylül ayının belirli bir günü gibi veya her ayın son günü gibi ve yılda en az üç kez olmak üzere bu tür eşyaların toplanma günleri önceden belirleyerek uygun araçlarla duyurulması gerekir.Belediye bu günlerde dışarıya bırakılan eşyaları toplayacaktır. İlan edilen günler dışında dışarıya bu tür eşyalarını bırakanlara ceza verilecektir.Günler belirlenip ilan edilmedikçe para cezası verilemez.

Kullanılamaz hale gelen motorlu kara ve deniz nakil araçlarını sokağa veya kamuya ait herhangi bir yere bırakan kişiye bu fiilinden dolayı **1.480 TL para cezası** verilir. (md.41/6) Ancak ilgilinin bu kabahatler dolayısıyla meydana gelen kirliliği derhal yok etmesi halinde idari para cezası verilmeyebilir.(md. 41/8) 41.madde de belirtilen bu cezalara büyükşehir belediyesine ait alanlarda/yetkili olduğu yerlerde olması halinde büyükşehir belediye zabıta görevlileri karar verir. (md.41/7)

9. AFIŞ ASMA (Madde 42);

Toplumun tüm bireylerinin kullanımına tahsis edilmiş bulunan meydan ve

parklara, cadde veya sokak kenarlarındaki kamuya ait duvar veya alanlara; yetkili makamlardan açık ve yazılı bir izin alınmadıkça, bez,kağıt ve benzeri afiş veya ilan asılması 42.madde ile kabahat olarak tanımlanmıştır. Görüntü kirliliği oluşturan bu şeyler, özel kişilere ait alanlarda, sahibinin rızası bulunmadıkça asılmaz. Doğal olarak, bu tür afiş ve ilanlar tek nüsha olmayacağından aynı içerikte olmak kaydıyla, sayısı ne kadar olursa olsun, bütün afiş ve ilanlar tek fiil olarak kabul edilmektedir. Yetkili makamdan verilen izne dayalı olarak afiş ve ilan asılması durumunda, fiil hukuka uygun olacaktır. Ancak bunun sağlıklı kontrolü için izin yazısında afiş ve ilanın asılacağı zaman dilimi açıkça gösterilmelidir. İzinde gösterilen sürenin sonunda afiş ve ilanların, izin alan kişi tarafından derhal toplatılmaması kabahat oluşturmaktadır. Bu kabahatleri işleyenlere zabıta görevlileri 2022 yılı için **581 TL – 18.028 TL** arasında para cezası verebilir.(md. 42/1-2) En az cezadan daha yüksek bir para cezası verildiği takdirde bunun gerekçesi yani ağılaştırıcı sebebi tutanağın açıklamalar kısmında belirtilir.İlgili tarafından toplanmadığı için, bu afiş ve ilanların belediyece toplatılması halinde, ayrıca toplatma masrafı da tahsil edilir.(md. 42/3)

Seçim dönemindeki afiş ve ilanlar hakkında kabahatler kanunu uygulanmaz. Seçim mevzuatındaki maddeler uygulanır.

Anayasa Mahkemesinin “Abdulvahap can ve diğerleri başvurusu” üzerine verdiği 08/11/2017 tarih ve 2014/3793 nolu başvuru kararında (R.G;20 Aralık 2017-

30276)” İzinsiz afiş asıldığı gerekçesiyle eğitimsen şube yöneticilerine 5326 sayılı kanunun 42.maddesi uyarınca para cezası verilmiştir. Bu afişler ana dilde eğitim çerçevesinde yapılan etkinlikler kapsamında asılmıştır.5326 sayılı kanunun 42.maddesinde “ yetkili makamların açık ve yazılı izni olmaksızın kamuya ait alanlarda afiş asılmasının yasaklanmasının amacı görüntü kirliliğinin önlenmesidir. Sendikalarda izin alması gerekir ancak tek başına izin alınmamış olması para cezası verilmesini haklı göstermeyebilir. İzin şartının getiriliş amacı olan “kamu düzeni”nin bozulduğunun veya bozulma tehlikesi bulunduğu da ortaya konması gerekir.Kamu düzeninin bozulduğu ilgili ve yeterli gerekçe ile göstermeden yaptırım uygulanması halinde sendika özgürlüğünün ihlal edildiği sonucuna ulaşılabilir.

Sonuç olarak suç unsuru içermeyen ve özel bir şirketten kiralanan ilan panolarına sendikal faaliyet çerçevesinde asılan

afişlerin kamu düzenini bozduğu veya bozulma tehlikesine yol açtığı hususunda bir değerlendirme yapılmadan idari para cezası verilmesi nedeniyle sendikal haklarının ihlal edildiğine karar verilmiştir.”

Sonuç; Kişilere, idare hukuku alanındaki düzene aykırı davranışları nedeniyle verilen idarî cezalar, idarî yaptırımların en önemlilerinden biridir. Para cezaları, idarî cezalar arasında yer almaktadır. İdarî para cezalarını diğer cezalardan ayıran en belirgin nitelik, onların idarî makamlar tarafından verilmesidir.”(*Anayasa Mahkemesi 15.5.1997 T. E.1996/72 K. 1997/51-RG 01.02.2001-24305*) İdari para cezası, mahkemelerin yükünü azaltmak ve cezaların hızla uygulanabilmesini sağlamak amacıyla, bir yargı kararı olmadan idare ve idaredeki görevlilerce uygulanan yaptırımlardır. İdari nitelikte bir yaptırım olarak para cezası verilmesi kişinin lehinedir. Çünkü bu cezalar adli sicile kaydedilmez ve ödenmediği takdirde hapis cezasına dönüştürülmez.

Suat ŞİMŞEK

Daire Başkanı

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Milli Emlak Genel Müdürlüğü

2022 YILINDA UYGULANACAK İMAR PARA CEZALARI VE BUNLARIN HESAPLANMA ŞEKLİ

1. GİRİŞ

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42. maddesinin 1. fıkrasına göre, bu maddede belirtilen ve imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde ilgili idare encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idari müeyyideler uygulanır.

İmar Kanunu'nun 42. maddesinde imar para cezaları 4 ayrı fıkrada düzenlenmiştir.

42. maddesinin:

2. fıkrasında ruhsat alınmaksızın yapı yapmak ve ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere ve imar mevzuatına aykırı olarak yapı yapmak;

3. fıkrasında İmar Kanunu'nun 18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmemek veya bu maddelere aykırı davranmak;

4. fıkrasında, mevcut haliyle veya ön-

görülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ettiği veya edeceği tespit olunan yapılara, ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviyede bulunmamak veya bu yapıları yıkmamak,

5. fıkrasında, Kanun'un 27 nci maddesine göre belirlenmiş köy yerleşik alanı ve civarı sınırları içinde köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, valilik onayı alınmadan ve muhtarlığa bildirim yapılmadan konut ve zafî maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi,

Fiillerine uygulanacak imar para cezaları belirlenmiştir.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17. maddesinin 7. fıkrasında "İdari Para Cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 04.01.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrem 298'inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Bu suretle idari para cezasının hesabında bir Türk lirasının küsuru dikkate alınmaz. Bu

fıkra hükmü, nispi nitelikteki idari para cezaları açısından uygulanmaz” hükmü yer almaktadır. **Bu kapsamda 3194 sayılı İmar Kanunu’nun 42. maddesi kapsamında uygulanacak imar para cezaları da her yıl yeniden değerlendirilmiştir. 2022 yılı için uygulanacak yeniden değerlendirme oranı ise % 36,20 olarak belirlenmiştir.**

Çalışmamızda, 2022 yılında İmar Kanunu’nun 42. maddesi kapsamında uygulanacak para cezalarının miktarlarının neler olduğu ve bunların nasıl hesaplanacağı izah edilecektir.

2. İMAR KANUNU’NUN 42. MADDESİNİN 2. FIKRASINDAKİ CEZALAR

a) 42. Maddesinin 2. Fıkrası Kapsamında Ceza Gerektiren Eylemler

Bu fıkraya göre; ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere ve imar mevzuatına aykırı olarak yapılan ya da 27. madde kapsamında ruhsat alınmadan yapılabilen yapılardan aynı maddede belirtilen koşullar sağlanmadan yapılanlar için imar para cezası uygulanır. Söz konusu fıkraya göre;

a) Ruhsat alınmaksızın yapı yapmak,

b) Ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere ve imar mevzuatına aykırı olarak yapı yapmak,

c) Kanun’un 27. maddesi kapsamında ruhsat alınmadan yapılabilen yapılardan aynı maddede belirtilen koşullar sağlanmadan yapı yapmak,

aykırılığın büyüklüğüne göre, bin Türk lirasından az olmamak üzere, aşağı-

daki şekilde hesaplanan idari para cezası uygulanmasını gerektirir.

Kanunun 42. maddesinin 5. fıkrasına göre, 27. maddeye göre belirlenmiş köy yerleşik alanı ve civarı sınırları içinde köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen valilik onayı alınmadan ve muhtarlığa bildirim yapılmadan konut ve zati maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi halinde yapı sahibine bin Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu eylemler, 42. maddenin 5. fıkrasına göre cezalandırılır. Fakat, bu yapılardaki diğer aykırılıklar ve ruhsata tabi tarım ve hayvancılık maksatlı yapılardaki aykırılıklar için verilecek olan idari para cezası, bin Türk Lirasından az olmamak üzere, ikinci fıkraya göre hesaplanan toplam ceza miktarı uygulanır. Yani 42. maddenin 5. fıkrasına göre cezalandırılacak fiiller dışında kalanlar, 42. maddenin 2. fıkrasına göre cezalandırılır.

b) 42. Maddesinin 2. Fıkrası Uyarınca Verilecek Ceza Miktarı

İmar Kanunu’nun 42. maddesinin 2. fıkrasında, imar para cezalarının hesaplanması açısından ikili bir sistem belirlenmiştir. Öncelikle aykırılığa konu alan, bu alanlar için belirlenen ve güncellenen ceza miktarı ile çarpılacak, gerekiyorsa bu alanlar için 42. maddenin 2. fıkrasının (c) bendindeki aykırılıklar uygulanacak; sonrasında idari para cezası verilmesini gerektiren aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel kadar

idari para cezası ayrıca uygulanarak toplam ceza miktarı belirlenecektir.

b.1) 42. Maddenin 2. Fıkrası Uyarınca Verilecek Temel Ceza Miktarının Belirlenmesi

42. maddenin 2. fıkrası, bu fıkrafta sayılan fiillere uygulanacak temel (baz) ceza miktarının belirlenmesi açısından, aykırılığa konu alanın belirlenmesi ve

belirlenmemesi durumları için ayrı ayrı sistemler öngörmüştür.

42. maddenin 2. fıkrasının (a) bendine göre, aykırılık inşaat alanı üzerinden hesaplanabiliyorsa Bakanlıkça belirlenen yapı sınıflarına ve gruplarına göre yapının inşaat alanı üzerinden hesaplanmak üzere, mevzuata aykırılığın her bir metrekaresi için aşağıdaki şekilde ceza uygulanır.

Kanuni Dayanağı	Fiil	Yapının Sınıfı	Yapının Grubu	İdari Para Cezası (TL) (her bir m2 için, 2022 yılı)
42/2-a ve 42/5	Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapı yapmak, ayrıca 42. maddenin 5. fıkrasına göre (köy yerleşik alanı içinde ruhsata tabi olan tarım ve hayvancılık maksatlı yapılar)	I	A	12,50
			B	21,06
		II.	A	33,72
			B	46,46
		III	A	76,08
			B	84,53
		IV	A	97,21
			B	105,73
			C	131,09
		V	A	160,72
			B	194,64
			C	220,09
D	266,63			

Yani mevzuata aykırılığın her bir metrekaresi, yapının sınıfı ve grubu için belirlenen ceza miktarı ile çarpılır. Örneğin I. sınıf A grubu bir yapıda 50 m² mevzuata aykırı inşaat var ise uygulanacak temel ceza miktarı 625 (50 x 12,50) TL'dir. **(İlerleyen bölümlerdeki hesaplamamızda kullanmak üzere, bu şekilde belirlenen para cezası miktarına (a) diyelim.)**

42. maddenin 2. fıkrasının (b) bendine göre, mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan uygulamalar için, Bakanlıkça yayımlanan ve aykırılığa konu imalatın tespiti tarihinde yürürlükte bulunan birim fiyat listesine göre ilgili idarece be-

lirlenen bedelin % 20'si kadar idari para cezası verilir. *(İlerleyen bölümlerdeki hesaplamamızda kullanmak üzere, bu şekilde belirlenen para cezası miktarına (b) diyelim.)*

b.2) 42. Maddenin 2. Fıkrasındaki Aykırılıklarda Aynı Fıkradaki Artırım Nedenleri

42. maddenin 2. fıkrasının (c) bendine göre, (a) ve (b) bentlerine göre cezalandırmayı gerektiren aykırılığa konu yapı;

1) Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise cezanın % 30'u,

2) Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise cezanın % 40'ı,

3) Uygulama imar planında veya parselasyon planında "Kamu Tesisi Alanı veya Umumi Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise cezanın % 60'ı,

4) Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise cezanın % 100'ü,

5) Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise cezanın % 20'si,

6) Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise cezanın % 80'i,

7) Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise cezanın % 50'si,

8) Ruhsatsız ise cezanın % 180'i,

9) Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise cezanın % 50'si,

10) Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşai faaliyete konu ise cezanın % 100'ü,

11) İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise cezanın % 10'u,

12) İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise cezanın % 20'si,

13) Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise cezanın % 20'si,

(a) ve (b) bentlerinde belirtilen şekilde tespit edilen para cezalarının miktarına göre ayrı ayrı hesap edilerek ilave olunur.

Yani daha önceki bölümde açıkladığımız şekilde hesaplanan (a) ve (b) temel ceza tutarına, c bendinde sayılan bu artırımlar uygulanır. **(İlerleyen bölümlerdeki hesaplamamızda kullanmak üzere, bu şekilde belirlenen para cezası miktarına (c) diyelim.)**

Bu arada şunu da belirtmeden geçmeyelim. İdari yargı kararlarına göre encümen kararında ilave para cezasına ve bunun yasal dayanağına dair ifadelere yer verilmesi zorunludur. İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 29.06.2021 tarih ve E:2021/1774, K:2021/1737 sayılı kararında da belirtildiği üzere; "3194 sayılı Kanunun 42. maddesinin 2. fıkrasına 7226 sayılı Kanunun 39. maddesi ile eklenen (ç) bendinde, bu fıkra göre verilen idari para cezasının ilgisine tebliğinden itibaren bir ay içinde aykırılığın giderilmesi ve yapının mevzuata uygun hale getirilmesi halinde bu bent uyarınca ilave edilen para cezasının tahsil edilmeyeceğinin düzenlenmiş olduğu hususu da göz önünde bulundurulduğunda, ilgililerin dava açma haklarını kullanabilmelerini sağlamanın ve belirlilik ilkesinin gereği olarak para cezasının ne şekilde hesaplandığının açık bir şekilde belirtilmemesi" hukuka aykırıdır.

b.3) 42. Maddenin 2. Fıkrasındaki Aykırılıklarda Aykırılığa Konu Alanın Emlak Vergi Değeri İle Çarpımı Sonucu Bulunacak İlave Ceza Miktarı

İmar Kanunu'nun 42. maddesinin 2. fıkrasına 7226 sayılı Kanun'un 39. maddesiyle eklenen (ç) bendi hükmüne göre; "Bu fıkra uyarınca idari para cezası verilmesini gerektiren aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel kadar idari para cezası yukarıdaki bentlere göre verilen para cezalarına ayrıca ilave edilir."

Görüldüğü üzere bu bent 2. fıkra kapsamında idari para cezası verilmesini gerektiren aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel kadar idari para cezasının ayrıca verilmesini öngörmektedir. (İlerleyen bölümlerdeki hesaplamamızda kullanmak üzere, bu şekilde belirlenen para cezası miktarına (d) diyelim.)

Bu bent uyarınca verilecek cezalarda aykırılığın metrekare olarak değeri, alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değeri ile çarpılarak uygulanacak para cezası belirlenir. Örneğin 50 m² aykırılık olan bir yapının bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değeri 500 TL ise uygulanacak ceza miktarı, 25.000 (50 x 500) TL'dir.

Önemli Not: 42. maddenin 2. fıkrasının (b) bendinde "bendine göre, mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanla-

rını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan uygulamalar" cezalandırıldığı ve 42. maddesinin 2. fıkrasına 7226 sayılı Kanun'un 39. maddesiyle eklenen bent "idari para cezası verilmesini gerektiren aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı" öngördüğü için bu bent sadece 42. maddenin 2. fıkrasının (a) bendinde belirtilen cezalar için uygulanabilir.

Ayrıca 42. maddesinin 2. fıkrasına 7226 sayılı Kanun'un 39. maddesiyle eklenen bent, sadece 2. fıkra kapsamındaki imar para cezalarına uygulanır.

Son bir konuyu daha belirtelim: 42. maddesinin 2. fıkrasına 7226 sayılı Kanun'un 39. maddesiyle eklenen (ç) bendine göre, **bu fıkraya göre verilen idari para cezasının ilgisine tebliğinden itibaren bir ay içinde aykırılığın giderilmesi ve yapının mevzuata uygun hale getirilmesi halinde bu bent uyarınca ilave edilen para cezası tahsil edilmez.** Bu bentle, para cezasının muhatabı olan kişiye cezadan kurtulabilmesi için bir yol sunulmuştur.

Böyle bir seçeneğin encümen kararında belirtilmemesi, vatandaşa, faydalana-bileceği böyle bir imkanın haber verilmesi hukuka aykırılık teşkil etmektedir. **Bundan dolayı, idari yargı kararlarına göre, para cezasına ilişkin encümen kararlarında "bir ay içinde aykırılığın giderilmesi halinde ilave para cezasının tahsil edilmeyeceği" belirtilmesi gerekmektedir.**

Konuyla ilgili İzmir Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesinin 24.06.2021 tarih ve E:2021/1495,

K:2021/1502 sayılı kararında “Olayda; davalı idarece tesis edilen 108.155,95 TL idari para cezasının 107.200,93 TL’lik kısmının aykırılığa konu alan dikkate alınarak 3194 sayılı İmar Kanununun 42/2. maddesi (ç) bendi gereği verildiği görülmekle, ilgili Kanun maddesinde, bu madde hükmüne göre verilen idari para cezasının ilgisine tebliğinden itibaren bir ay içinde aykırılığın giderilmesi ve yapının mevzuata uygun hale getirilmesi halinde tahsil edilmeyeceği açıkça düzenlenmişken, bu ibareye yer verilmeksizin işlem tesis edildiği görülmektedir. Bu durumda; 3194 sayılı İmar Kanununun 42/2-(ç) maddesi uyarınca hesaplanan ceza tutarına ilişkin işlem kısmı dikkate alındığında, anılan Kanun maddesinde davacının yapıyı mevzuata uygun hale getirmesi halinde bu ceza kısmının tahsil edilmeyeceğini ihtar eden ibareye yer verilmediği görülmekle, uyuşmazlık konusu işlemin bu haliyle hukuka aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.” ifadelerine yer verilmiştir.

b.4) 42. Maddenin 2. Fıkrasındaki Aykırılıklarda Toplam Ceza Miktarının Belirlenmesi

42. maddenin 2. fıkrası uyarınca uygulanacak toplam para cezasını, aykırılığın metrekare olarak ölçülüp ölçülemediğine göre açıklayalım.

Eğer aykırılık metrekare olarak ölçülebilir ise daha önce isimlendirdiğimiz (a) para cezasının (eğer artırım nedeni var ise c para cezasının) (d) ile toplanması sonucu bulunur. Yani aykırılığın her bir metrekaresi, yapının sınıfı ve grubu için belirlenen ceza miktarı ile çarpılır, (c) bendindeki artırım sebepleri var ise bu uygulanır; bulunan miktar, aykırılığın

metrekare olarak değerinin, emlak vergisine esas asgari metrekare birim değeri ile çarpılması sonucu hesaplanan tutar ile toplanır. Örneğin emlak vergi değeri 500 TL olan I. sınıf A grubu bir yapıda 50 m² mevzuata aykırı inşaat var ise uygulanacak temel ceza miktarı 625,00 (50 x 12,50) TL; aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel 25.000 (50 x 500) TL; toplam ceza miktarı ise 25.625 TL’dir.

Eğer mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan bir yapı söz konusu ise birim fiyat listesine göre ilgili idarece belirlenen bedelin % 20’si kadar idari para cezası verilir. 42. maddenin 2. fıkrasının (c) bendindeki artırım nedenleri var ise bu uygulanır. Ancak 42. maddesinin 2. fıkrasına 7226 sayılı Kanun’un 39. maddesiyle eklenen bent “idari para cezası verilmesini gerektiren aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı” öngördüğü ve bu bent sadece 42. maddenin 2. fıkrasının (a) bendinde belirtilen cezalar için uygulanabileceği için mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan inşaatlarda bu hesaplama yapılmaz.

b.5) 42. Maddenin 2. Fıkrasındaki Aykırılıklarda Minimum Ceza Miktarı

42. maddenin 2. fıkrası, uygulanacak minimum ceza miktarını da belirlemiştir. Buna göre yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini teh-

dit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre hesaplanacak ceza miktarı, bin Türk lirasından (2022 yılı için 1.839 TL) az olamaz.

3. İMAR KANUNU'NUN 42. MADDESİNİN 3. FIKRASINDAKİ CEZALAR

18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmeyen veya bu maddelere aykırı davranan yapı veya parsel sahibine, harita, plan, etüt ve proje müelliflerine ve gözetmenlerine, fenni mesullere, yapı müteahhidine ve şantiye şefine, ilgisine göre ayrı ayrı olmak üzere ikibin Türk Lirası (2022 yılı için, 8.452,00 TL), bu fiillerin çevre ve sağlık şartlarına aykırı olması halinde dörtbin Türk Lirası (2022 yılı için 16.920,00 TL), can ve mal emniyetini tehdit etmesi halinde altıbin Türk Lirası (2022 yılı için 25.393,00 TL) idari para cezası verilir.

a) 42. Maddesinin 3. Fıkrası Kapsamında Ceza Gerektiren Eylemler

42. maddesinin 3. fıkrasına göre; Kanununun 18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmeyen veya bu maddelere aykırı davranan kişilere para cezaları uygulanır. Bunlar şunlardır:

18. maddedeki yükümlülük: 3194 sayılı Kanununun 18/son fıkrasında belirtilen durumlar hariç, imar planı olmayan yerlerde her türlü yapılaşma amacıyla arsa ve parsellerin hisselerine ayıracak özel parselasyon planları, satış vaadi sözleşmeleri yapılması

28. maddedeki yükümlülük: Müelliflik, gözetmen fenni mesuliyet, şantiye şefliği ve yapı müteahhitliği hususundaki görev ve sorumlulukların yerine getirilmemesi

32. maddedeki yükümlülük: Yapı sahibinin bir ay içerisinde yapısının ruhsatta uygun hale getirmemesi veya ruhsat almaması

33. maddedeki yükümlülük: İnşaat, tamirat ve bahçe tanzimi ile ilgili tedbirler alınmaması ve mükellefiyetlerin yerine getirilmemesi

34. maddedeki yükümlülük: Binaların zemin seviyesi altında kat kazanmak maksadıyla, bina cephe hattından yola kadar olan kısımda, zeminin kazılarak yaya kaldırımının seviyesinin altına düşürülmesi; her ne sebeple olursa olsun evvelce ön bahçeleri yaya kaldırımı seviyesinden, 0.50 m. Daha aşağıda teşekkül etmiş bulunan binalarla gibi arsaların sahiplerinin emniyet tedbiri almaması

35. maddedeki yükümlülük: Binaların zemin seviyesi altında kat kazanmak maksadıyla, bina cephe hattından yola kadar olan kısımda, zeminin kazılarak yaya kaldırımının seviyesinin altına düşürülmesi; her ne sebeple olursa olsun evvelce ön bahçeleri yaya kaldırımı seviyesinden, 0.50 m. Daha aşağıda teşekkül etmiş bulunan binalarla gibi arsaların sahiplerinin emniyet tedbiri almaması

36. maddedeki yükümlülük: Kapıcı dairesi ve sığınak ayrılması hususlarındaki mükellefiyetlerin yerine getirilmemesi

37. maddedeki yükümlülük: Otopark yerlerinin kullanma izni alındıktan sonra plana ve yönetmelik hükümlerine aykırı olarak başka maksatlara tahsis edilmesi

40. maddedeki yükümlülük: Kamunun selameti için alınması gereken tedbirlerin alınmaması.

41. maddedeki yükümlülük: Belediye veya valilikçe verilen müddet içinde

belirli yollar üzerinde mahzurlu bina bulunan veya binasız arsaların yola bakan yüzlerinin tayin edilen tarzda kapatılmak

b) 42. Maddenin 3. Fıkrası Uyarınca Verilecek Ceza Miktarı

42. maddenin 3. fıkrası, 18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirilmemesi veya bu maddelere aykırı davran-

ılması halinde aynı miktar para cezasının verilmesini öngörmektedir. 2022 yılı için bu tutar, **8.452,00 TL**'dir. Aynı fıkraya göre, fıkrada sayılan bu fiillerin çevre ve sağlık şartlarına aykırı olması halinde dört bin Türk Lirası (2022 yılı için **16.920,00 TL**'dir.), can ve mal emniyetini tehdit etmesi halinde altıbin Türk Lirası (2022 yılı için bu tutar, **25.393,00 TL**'dir.) idari para cezası verilir.

Kanuni Dayanak	Fiil	Ceza Miktarı	Fiillerin Çevre Ve Sağlık Şartlarına Aykırı Olması Halinde	Can Ve Mal Emniyetini Tehdit Etmesi Halinde
42/3	18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmemek veya bu maddelere aykırı davranmak	8.452,00	16.920,00	25.393,00

4. İMAR KANUNU'NUN 42. MADDESİNİN 4. FIKRASINDAKİ CEZALAR

42. maddenin 4. fıkrasına göre, yapıldığı tarih itibarıyla plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ettiği veya edeceği ilgili idare veya mahkeme kararı ile tespit olunan yapılara, ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviyede bulunmayan veya bu yapıları 39 uncu madde uyarınca yıkmayan yapı sahibine onbin Türk Lirası (2022 yılı için bu tutar, **42.333,00 TL**'dir.) idari para cezası verilir.

5. İMAR KANUNU'NUN 42. MADDESİNİN 5. FIKRASINDAKİ CEZALAR

42. maddenin 5. fıkrasına göre, Kanun'un 27. maddesine göre belirlenmiş köy yerleşik alanı ve civarı sınırları içinde köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen valilik onayı alınmadan ve muhtarlığa bildirim yapılmadan konut ve zati maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi halinde yapı sahibine bin Türk Lirası (2022 yılı için **1.485,00 TL**) idari para cezası verilir.

Not: Bu yapılardaki diğer aykırılıklar ve ruhsata tabi tarım ve hayvancılık maksatlı yapılardaki aykırılıklar için verilecek olan idari para cezası, bin Türk Lirasından (2022 yılı için **1.485,00 TL**) az olmak üzere, ikinci fıkraya göre hesaplanan toplam ceza miktarı uygulanır.

Özcan ŞENER

*Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
Müfettiş Yrd.*

HİZMET ALIM İHALELERİNDE GECİKME CEZASININ UYGULANMASI

1. GİRİŞ

Türk ihale mevzuatında doğrudan bir tanımı bulunmasa da kamu ihale sözleşmelerinde yüklenicinin işi sözleşme hükümlerine uygun bir şekilde süresi içerisinde yerine getirmemesi durumunda idare tarafından uygulanan maddi yaptırıma gecikme cezası denir. Bu cezanın uygulanması yüklenicinin kusuru ve durumdan haberdar olması koşullarına bağlıdır. Kamu hizmetlerinin sürekliliği ilkesi gereği idarelerin piyasadan tedarik ettiği mal, hizmet ve yapım işlerine ait ihale ve mal teslimi işlemlerinin gecikmesi, hizmetin aksamasına, gecikmesine ve dolayısıyla kamunun bundan zarar görmesine neden olur. Bu nedenle Türk ihale mevzuatında genel hükümlerden farklı olarak ayrı bir gecikme cezası kurumu düzenlenmiştir.

2. HİZMET ALIM İHALELERİNDE GECİKME CEZASININ UYGULANMASI SÜRECİ

İhale Komisyonunca ihalenin ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi istekli üzerine bırakılmasına müteakip ihale so-

nucunun bütün isteklilere bildiriminden itibaren 10 gün süresince istekliler tarafından herhangi bir şikayet yoluna başvurulmadığı takdirde, yüklenici ve idare arasında bu sürenin sonunda sözleşme imzalanır. Sözleşmenin imzalanması ile birlikte edimin ifası süreci başlamış olur ve gecikme cezası, edimin ifası sürecinde karşımıza çıkmaktadır.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 7. Maddesi gereğince; işin yapılma yeri, teslim etme ve teslim alma şekil, şartları ve gecikme cezası gibi hususların sözleşmelerde belirtilmesi zorunludur. Bunun yanı sıra, sözleşmede muayene ve kabul işlemleri için yükleniciye makul bir tamamlama süresi verilir. Hizmet İşleri Genel Şartnamesinin 44. Maddesinde belirtildiği üzere; Sözleşmede belirtilen işin başlangıç tarihinden önce yüklenici, işin teslim alınarak kabul işlemlerinin yapılmasını talep eden bir dilekçe ile idareye başvurur. Yapılan işler kontrol teşkilatı tarafından ön incelemeden geçirilir. Bu inceleme neticesinde kontrol teşkilatı işleri inceleyerek mevcut haliyle sözleşme ve şartnamelerde

belirtilen şartlara uygun olduğunu veya tam uygun olmasa bile teslim alınması istenen işte, işin fonksiyonelliğine önemli ölçüde zarar verecek bir durumun olmadığı ve idarenin ihtiyacını karşılama açısından kabul edilebilir olduğunu tespit ederse, işin tamamlanmış veya belirtilen eksiklikleri ile tamamlanmış sayılabileceğini idareye bildirir. Bu halde idare en az üç (3) kişiden oluşan Muayene ve Kabul komisyonunu kurar ve kabul aşamasına geçilir.

Ancak, teslim edilen işte, sözleşme ve şartnamelere aykırı olarak hizmetin fonksiyonelliğini engellediği için idarenin ihtiyacını karşılama açısından kabul edilemez eksiklik veya kusurların tespiti halinde; Kontrol Teşkilatınca bu durum idareye bildirilir ve kabul aşamasına geçilmez. İdare bu bildirim üzerine işin sözleşme ve şartnamelere uygun şekilde tamamlanması için yükleniciye nedenleri açıkça belirtilen en az on gün süreli bir ihtarda bulunarak işlerin tamamlanmasını ister. Bu ihtardan sonra yüklenici işi süresi içinde kabul edilebilir hale getiremez ise sözleşme feshedilir. Bu tamamlama süresi, işin sözleşmesinde belirtilen işe başlangıç tarihini geçerse aşan sürede sözleşmede belirlenen gecikme cezası uygulanır. Bu gibi işe başlangıç durumlarında ihtar, sözleşmenin feshi için zorunlu olmakla birlikte; gecikme cezasının uygulanması için ihtar veya herhangi bir yazılı bildirim gerek yoktur. Nitekim yüklenici, kontrol aşamasında işin teslimi için hazır bulunmaktadır. Ayrıca Borçlar Kanununun 117 ve 118. Maddelerine göre, borcun ifa edileceği gün sözleşmeyle belirlenmiş bir gün ise taraflardan birinin

bildirimine gerek kalmaksızın borçlu temerrüde düşmüş olur. Temerrüde düşen borçlu, temerrüde düşmekte kusuru olmadığını ispat etmedikçe, borcun geç ifasından dolayı alacaklının uğradığı zararı gidermekle yükümlüdür.

Gecikme cezası, işe başlangıç sürecinde olabileceği gibi devam eden hizmet işlerinde de karşımıza çıkmaktadır. Edimin ifası sürecinin herhangi bir aşamasında idare tarafından yüklenicinin işi sözleşme ve şartnamelere aykırı bir şekilde yaptığı tespit edilirse, idarece bu durum tutanağa bağlanarak yükleniciden eksiklik ve kusurları gidermesi için en az on gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen bir ihtar yapılır. Bu noksanlıkların giderilmediği takdirde ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir, gecikme cezası uygulanır ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir. Ancak yüklenici, bu süre zarfından eksiklikleri tamamlarsa gecikilen süre için idarece gecikme cezası uygulanır ve hizmet işi eder. Örneğin, şoför dahil araç kiralama hizmet alımı ihalelerinde; şoför veya aracın iş yerinde hazır bulunmaması, yüklenici tarafından iş devam ederken şoförü veya işte kullanılan aracı teknik şartnamelere aykırı şoför veya araç ile değiştirilmesi, mamul yemek alım ihalelerinde; yüklenicinin eksik demirbaş veya personel ile hizmet sunması, işçi ücretlerini ödememesi gibi durumlarında söz konusu durumlar tutanağa bağlanarak yükleniciye bildirim yapılır. Devamında eksiklik ve kusurların giderilemediği süre zarfından yükleniciye sözleşmede belirtilen oranda gecikme cezası uygulanır.

3. GECİKME CEZASININ UYGULANMASINDA TARTIŞMALAR VE ÖZEL DURUMLAR

3.1. En Fazla Kaç Gün Üzerinden Uygulanır?

Bilindiği üzere, 4735 sayılı Kanunda yüklenici taahhüdünü sözleşme ve eklerine uygun olarak yerine getirmediği durumlarda yükleniciye gecikme cezası uygulanmak üzere en az 10 gün süreli ihtar verilir denilmektedir. Bu kapsamda, idareler tarafından yüklenicilere bazen 10 günden fazla ihtar süresi verildiği görülmektedir. Bu durumlarda, Yargıtay'ın yerleşik içtihadına göre, sözleşme ve şartname hükümleri gereğince idarelerin gecikme tazminatı ile ilgili isteminin 10 günle sınırlı olmak üzere uygulanması yönündedir (*Yargıtay 13. HD. E. 2015/33181 K. 2015/36796 T. 15.12.2015- Yargıtay 13.HD.,E.2000/983, K.2000/1442 sayılı 22.2.2000 tarihli karar - Hukuk Genel Kurulu'nun E.2001/13-289, K.2001/299 sayılı 28.3.2001 tarihli kararı*). Ancak Yargıtay'a göre sözleşmede taraflar arasında kararlaştırılmış olan normal teslim süresinin bitmesiyle davacı idarenin hemen fesih ihtarında bulunamayacağı, bunun için 30 gün bekleyeceği, buna karşılık davalı yüklenicinin de geçen her gün için sözleşme bedeli üzerinden belli bir oranında ceza ödeyeceği kabul edilmiş ise bu durumda idare tarafından 30 günlük gecikme cezasının uygulanabileceği yönünde kararları bulunmaktadır (*Yargıtay 13. HD., E. 2014/19831 K. 2015/7516 T. 10.3.2015*). Yukarıda yapılan açıklamalar neticesinde; sözleşmede aksi bir hüküm bulunmadığı durumlarda idarelerin gecikme tazminatı ile ilgili isteminin 10 günle sınırlı olmak üzere uygulanması talep edilmesi uygun olacaktır.

cikme tazminatı ile ilgili isteminin 10 günle sınırlı olmak üzere yükleniciden talep edilmesi uygun olacaktır.

3.2. En Fazla Kaç Oranında Uygulanır?

Gecikme cezası sözleşme ile belirlenmekle birlikte Kamu İhale Kurumu tarafından hazırlanan tip sözleşmelerde gecikme cezalarına ilişkin sınırlamalar mevcuttur. Hizmet alımlarında ise gecikme cezası Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği eki Hizmet Alımlarına Ait Tip Sözleşme'nin "cezalar ve sözleşmenin feshi" başlıklı 16. Maddesine göre gecikilen her gün için sözleşme bedelinin %1'ini geçmeyecek oranda bir gecikme cezası belirlenir. Bunun yanında; idare tarafından uygulanacak gecikme cezasının hiç bir şekilde sözleşme bedelinin %30'unu geçmeyeceği hususu da her sözleşmede matbu olarak yer almalıdır. Bu durumda idare tarafından yükleniciye kesilecek gecikme cezası günlük sözleşme bedelinin %1'ini, toplamda %30'unu geçemez. Sayıştay'a göre, sözleşmelerde daha fazla oranda ceza öngörülmesi halinde tip sözleşmelerde belirtilen sınırlar üzerinden hesaplanarak cezanın uygulanması gerekmektedir (Sayıştay Temyiz Kurulu, 36858/37912, T. 19.11.2013).

3.3. Doğrudan Temin Yöntemi İle Yapılan Alımlarda Uygulanabilir Mi?

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22. Maddesinin (d) bendine göre doğrudan temin usulü ile yapılan alımlar idarelerin ihtiyaçlarının temininde istisnai bir yöntem olup sınırlı durumlarda başvurulması gereken bir satın alma yöntemidir. İhtiyacın giderilmesi acil olduğu

durumlarda idare bu yöntemle hemen ihtiyacını karşılayacaktır. Bu nedenle, Kanunda söz konusu yöntem ile idarelere geniş bir takdir alanı tanınmıştır. Bunlardan biri de, sözleşme yapıp yapmama serbestliğidir. Ancak, Kamu İhale Genel Tebliğinin 22.1.1.3. Maddesine göre; doğrudan temin yöntemi ile alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanması zorunlu olup bir defada yapılacak alımlarda sözleşme yapılması idarelerin takdirinde olduğu belirtilmiştir. Bu durumda, hizmet alımı şeklinde yapılacak ve belli bir süre gerektiren doğrudan temin alımlarında sözleşme düzenlenmesi zorunludur. Gecikme cezasının da sözleşmeden kaynaklı bir yaptırım olduğu değerlendirildiğinde; doğrudan temin yöntemiyle yapılan hizmet alımlarında, sözleşmede gecikme cezası öngörülmesi halinde yaptırımın uygulanması zorunludur (Sayıştay Temyiz Kurulu, 29995/30679, T. 03.03.2009 - Sayıştay 6. Daire, 365/110, T. 22.5.2014).

3.4. Sözleşmenin Usulüne Uygun Tamamlanması Durumunda Yükleniciden Gecikme Cezası Talep Edilebilir Mi?

Bilindiği üzere, gecikme cezası sözleşmeden kaynaklı bir yaptırımdır. O halde yüklenicinin taahhüdünü sözleşmeye uygun bir şekilde tamamladığının idare tarafından kabulünden sonra, geçmişe dönük olarak yapılan bir tespit ile yükleniciye gecikme cezası uygulanması mümkün değildir. Zira, idare tarafından yükleniciye gerekli uyarıların yapılması

halinde yüklenici tarafından söz konusu eksikliklerin giderilme ihtimal dahilindedir (Sayıştay 8. Daire, 128/177, T. 3.3.2020- Sayıştay 6. Daire, 393/44, T. 17.11.2016.).

4735 sayılı Kanunda hüküm bulunmaması halinde Borçlar Kanununun hükümleri uygulanır. TBK'nın 179/II. Maddesine göre eğer alacaklı, çekince koymadan ifayı kabul etmiş veya sözleşmeden doğan edimlerini ifa etmeye devam etmişse bu takdirde de ceza koşulunu isteyemez. Gecikme cezası esas itibarıyla yüklenicinin edimini usulüne uygun bir şekilde yapmasını sağlamak için sözleşmede düzenlenen ve asıl alacağa bağlı fer'i nitelikte bir haktır. O halde yüklenicinin hizmet işini yapma borcunu usulüne uygun şekilde yaptığı idarece kabul görülmüşse; asıl borca bağlı olan gecikme cezasının da artık yükleniciden talep edilmemesi gerekmektedir.

3.5. Yüklenici Gecikme Cezasının İadesini Ne Kadar Sürede Talep Edebilir?

Sözleşme tamamlandıktan sonra veya iş devam ederken yüklenicinin 10 gün içerisinde herhangi bir itirazı bulunmadan kesinleşen ve gecikme cezası kesilen hakedişler üzerinden daha sonradan cezanın yersiz olduğundan bahisle yüklenici tarafından geri istenmesi mümkün değildir. Taraflar arasında imzalanan sözleşmede hizmet işleri genel şartnamesi sözleşmenin eki olup bu şartnamenin 42. Maddesinde hakedişlerin itiraz usulü gösterilmiştir. Bu düzenlemeye göre ceza kesintisinin yapıldığı hakedişlerde şartnamede belirtilen esaslara göre 10

gün içerisinde itirazın bulunmaması ve böylece yüklenici açısından söz konusu hakedişlerin kesinleştiğinden dolayı yüklenici gecikme cezasının iadesini talep edemez (Yargıtay 15. HD., E. 2020/27 K. 2020/1974 T. 30.6.2020- Yargıtay 15. HD., E. 2015/5995 K. 2017/264 T. 23.1.2017).

3.6. Yükleniciden Gecikme Cezası İle Birlikte Menfi Zarar Talep Edilebilir Mi?

Yüklenicinin taahhüdünü sözleşmeye uygun bir şekilde tamamlamaması durumunda, 4735 sayılı Kanun ve sözleşme maddesi hükmü gereği yükleniciye 10 gün süreli ihtar verilir. Verilen bu süre sonunda eksik ve noksanlıkların tamamlanmaması halinde idarenin sözleşmeyi feshetme hak ve yetkisine sahiptir. Bu sebeple de yüklenici ile olan sözleşmenin idarece feshedilerek 4735 Sayılı Kanun, Hizmet İşleri Genel Şartnamesi ve ihale sözleşmesinde ayrıntılı hükümler halinde düzenlenen gecikme cezasının da ayrıca uygulanması gerekir. Bunun yanında yüklenici ile olan sözleşme feshedildikten sonra seçimlik haklardan olan gecikme cezasının uygulanmasının yanında menfi zararın da talep edilmesi 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 125. Maddesine aykırı olacaktır (Yargıtay 13. HD. E.2016/19629, K.2019/7590).

3.7. Kamu Görevlisinin Sorumluluğu

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 12. Maddesinde; “Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır.” Denilmekte-

dir. 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3. Maddesinin (i) fıkrasına göre ceza gelirleri kamu gelirleri arasında sayılmıştır. 5018 Sayılı Kanunun 38. Maddesinde; “Kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur.” Denilmektedir. Aynı Kanunun ‘Kamu Zararı’ başlıklı 71. Maddesinin (e) fıkrasında; “ İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması,” halinde kamu zararı olacağı belirtilmiştir. Özetle; gecikme cezasının bir kamu geliri olduğu, bu gelirleri tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmamasının kamu zararı doğuracağı belirtilmiştir. Kanuna göre Kamu zararı; kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.

Bir önceki paragrafta açıklandığı üzere, gecikme cezasını uygulamakla görevli kamu görevlisi kasıt, kusur veya ihmali sonucu yüklenici firmadan cezayı hiç talep etmemesi veya eksik ya da yanlış hesaplaması sonucu gecikme cezası gelirinde artışa engel veya eksilmeye neden olursa bu zarardan sorumlu olacağı anlaşılmaktadır. Sayıştay Temyiz Kurulu kararları da bu yöndedir (Sayıştay Temyiz Kurulu, 43321/45460, T. 26.12.2018 - Temyiz Kurulu, 40274/42909, T. 29.3.2017 - Temyiz Kurulu, 37473/40759, T. 15.9.2015).

3.8. Mücbir Sebeplerin Varlığı Halinde Gecikme Cezası Uygulanabilir Mi?

4735 Sayılı Kanununun 10. Maddesinde mücbir sebep olarak kabul edilebilecek haller belirtilmiştir. Buna göre: Doğal afetler, kanuni grev, genel salgın hastalık, kısmî veya genel seferberlik ilanı ve gerektiğinde Kamu İhale Kurumu tarafından belirlenecek benzeri diğer durumlar şeklinde sayılmıştır. Maddenin ikinci paragrafında, *“süre uzatımı verilmesi, sözleşmenin feshi gibi durumlar da dahil olmak üzere, idare tarafından yukarıda belirtilen hallerin mücbir sebep olarak kabul edilebilmesi için; yükleniciden kaynaklanan bir kusurdan ileri gelmemiş olması, taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikte olması, yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş bulunması, mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde yüklenicinin idareye yazılı olarak bildirimde bulunması ve yetkili merciler tarafından belgelendirilmesi zorunludur”* Denilmektedir. Maddede belirtilen mücbir sebep sayılan hallerin öngörülmezlik ve önlenemezlik kriterlerini birlikte taşıması gerekmektedir. Bu halde yükleniciye mücbir sebep dolayısıyla süre uzatımı verilmişse gecikme cezası uygulanmayacaktır.

4. SONUÇ

Yapılan açıklamalar ışığında, hizmet alımı şeklinde gerçekleşen kamu ihale sözleşmelerinde; işe başlangıç süreci veya işin devam ettiği herhangi bir aşamada, yüklenici taahhüdünü sözleşme ve eklerine uygun olarak yerine getirmediği

durumlarda yükleniciye nedenleri açıkça belirtilen en az 10 gün süreli ihtar verileceği, bu sürenin sonunda belirlenen eksiklik veya noksanlıkların tamamlanmaması durumunda idarenin sözleşmeyi feshetme hak ve yetkisine sahip olduğu, yüklenicinin bu eksiklik veya noksanlıkları 10 gün içerisinde yerine getirip sözleşmenin devamı sağlanmış olsa da; her iki durumda idare, hizmetten mahrum kaldığı süre boyunca sözleşmede belirtilen oranda gecikme cezasını yükleniciden talep edeceğini belirtmiştir.

Bu cezanın uygulanma sürecinde yer alan kamu görevlilerinin kamu zararına sebebiyet vermemek adına; yüklenicinin edimini sözleşme ve eklerine uygun bir şekilde yerine getirip getirmediğine, yüklenicinin sözleşmeye aykırı davrandığının tespiti halinde yükleniciye eksiklerin tamamlanması için gerekli bildirim yapılmasına, bu tespit yapıldığı tarih ile belirlenen eksikliklerin tamamlanması veya sözleşmenin feshi arasında geçen sürede gecikme cezasının usulüne uygun olarak günlük, sözleşme bedelinin %1'ini geçmeyecek şekilde, 10 gün üzerinden hesaplanıp yükleniciden talep edilmesine dikkat etmeleri gerekir. Nitekim, yüklenicinin taahhüdünü sözleşmeye uygun bir şekilde tamamladığının idare tarafından kabulünden sonra, idarenin geçmişe dönük olarak yaptığı tespit ile yükleniciye gecikme cezası uygulaması mümkün değildir. Bu durumda cezanın uygulanmamasından dolayı kamu zararı doğacaktır. Buna sebebiyet veren kamu görevlileri kasıt, kusur veya ihmalden dolayı kamu zararından sorumlu olacaktır.

İdareler tarafından yüklenicilere gecikme cezası kesilmesi durumlarında; yükleniciler öncelikle işin sözleşme ve eklerine uygun şekilde yerine getirilmemesinde kusurunun bulunmadığını ispat etmesi gerekir. Bununla birlikte yüklenici, işe başlangıç ve iş bitiş tarihleri dışında, doğrudan kendisinden kaynaklanmayan bir gecikmeden dolayı idarenin kendisine bir bildirim yapmasını isteyebilir. Örneğin, işin devam ettiği bir tarihte yüklenicinin bilgisi dışında hizmet alımı aracının idarede hazır bulunmaması ve yüklenicinin durumdan haberdar olmaması halinde kusurlu olmadığının kabulü gerekir. Yine mücbir bir sebebin varlığı halinde yüklenici bunun meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde idareye yazılı olarak bildirimde bulunması ve süre istemesi, idare tarafından süre uzatımı verilmesi halinde gecikme cezası uygulanmayacaktır. Ancak yüklenicilerin en çok dikkat etmesi gereken husus şüphesiz ki ihtirazı kayıttır. Nitekim, idare

relere gecikme cezasının hakedişlerden kesilmesi durumunda, şartnamede belirtilen esaslara göre 10 gün içerisinde yüklenici tarafından idareye itiraz edilmelidir. Bu sürenin aşılması halinde yüklenici açısından söz konusu hakedişlerin kesinleştiğinden dolayı yüklenici gecikme cezasının iadesini talep edemeyecektir.

KAYNAKÇA

Demirboğa, Dursun Ali: “Kamu İhale Sözleşmesinin Feshi”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Doktora Tezi, Ankara, 2013,

Kılıçoğlu, M. Ahmet: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 16. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2012,

<https://www.sayistay.gov.tr/pages/120-yargi-kararlari?lang=tr>

<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>

Emre UYLUKÇU

*E.Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı
Gelir Uzmanı*

4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU KAPSAMINDA ALINAN GEÇİCİ TEMİNAT İADELERİNDE VERGİ BORCU SORGULANIR MI?

1. GİRİŞ

4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi olan kamu kurum ve kuruluşları mal, hizmet ve yapım işleri ile ilgili ihale süreçlerini gerçekleştirirken hem yetkililerin hem de isteklilerin uymakla yükümlü olduğu birçok düzenleme bulunmaktadır. Bu düzenlemelerden birisi de idare tarafından istekliden geçici teminat alınması hususudur. Geçici teminat uygulaması ile amaçlanan, ihalelerde isteklilerin tekliflerini verirken ciddi olmaları, daha geçici teklif vermelerinin sağlanmasıdır. İhalelerde sözleşme imzalanana kadarki süre içerisinde istekliden geçici teminat alınması gerekmekte iken bazı istisnalar dışında sözleşmenin imzalanması aşamasında da istekliden kesin teminat alınması zorunludur. Makalemizde idare tarafından ihalelerde istekliden alınan geçici teminatların iadesi aşamasında vergi borcu sorgulanıp sorgulanmayacağı hususu ele alınmıştır.

2. GEÇİCİ TEMİNATIN ORANI VE GEÇİCİ TEMİNAT OLARAK KABUL EDİLEBİLECEK DEĞERLER

Geçici teminat ihale sonuçlanınca-ya kadar mevzuat gereği ihaleye katılan

herkesten alınması gereken bir tutardır. Geçici teminatın hangi tutarda alınacağı ise 4734 sayılı Kanun'un 33.maddesinde ifade edilmiştir. Buna göre ihalelerde teklif edilen bedelin %3 'nden az olmamak üzere istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınması gerekmektedir. Kanuni düzenlemeye bakıldığında istekli açısından asgari bir zorunluluk öngörüldüğü ve istenildiği takdirde daha yüksek oranlarda geçici teminat verilebileceği anlaşılmaktadır.

Diğer yandan geçici teminat olarak kabul edilecek değerlerin neler olduğu anılan Kanun'un 34 üncü maddesinde aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir:

- Tedavüldeki Türk Parası.
- Teminat mektupları.
- Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetleri ve bu senetler yerine düzenlenen belgeler.

İlgili mevzuatına göre Türkiye'de faaliyette bulunmasına izin verilen yabancı bankaların düzenleyecekleri teminat mektupları ile Türkiye dışında faaliyette bulunan banka veya benzeri kredi kuruluşlarının kontrgarantisine üzerine Türki-

ye'de faaliyette bulunan bankaların veya özel finans kurumlarının düzenleyecekleri teminat mektupları da teminat olarak kabul edilir.(1) (c) bendinde belirtilen senetler ve bu senetler yerine düzenlenen belgelerden nominal değere faiz dahil edilerek ihraç edilenler, anaparaya teka-bül eden satış değeri üzerinden teminat olarak kabul edilir.

Denmektedir. **Burada kanun koyucu tarafından teminat olarak belirlenecek değerlere ilişkin bir çerçeve belirlenmiş olup her iktisadi kıymetin teminat olarak kabul edilmeyeceği anlaşılmaktadır.**

3. GEÇİCİ TEMİNATIN İADESİNDE VERGİ BORCU SORGULANIP SORGULANMAYACAĞI

Geçici teminat, mevzuat tarafından belirlenen durumların vuku bulması halinde istekliye iade edilmesi gerekmektedir. 4734 sayılı Kanun gereğince aşağıdaki durumlarda geçici teminatın iadesi söz konusu olmaktadır:

a-İhalenin ekonomik açıdan en avantajlı ve ekonomik açıdan ikinci en avantajlı teklifleri belirlendikten sonra geri kalan isteklilerin teminatı iade edilir.

b-Ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi ile sözleşme imzalanıp kesin teminat yatırıldığında geçici teminatı iade edilir. Ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi ile sözleşme imzalanmasının akabinde ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibinin geçici teminatı da iade edilir.

c-İhalenin idarece iptali durumunda teminat iade edilir.

d-İdarenin sözleşme yapma konusunda üstüne düşen yükümlülükleri yerine getirmemesi halinde kanunda öngörülen usulü işlemleri yapmak suretiyle is-

teklinin taahhüdünden vazgeçme hakkı bulunmaktadır. Bu hakkın kullanılması halinde geçici teminat iade edilir.¹

Geçici teminatın iade sürecinde kamu idareleri arasında uygulama birliğinin olmadığını söylemek mümkündür. Bazı idareler tarafından (özellikle mahalli idareler) geçici teminat iadesinde isteklinin vergi borcu olup olmadığı sorgulanarak işlem tesis edilirken bazı idarelerde de böyle bir sorgulama yapılmaksızın geçici teminatın iadesi gerçekleştirilmektedir. Esasen geçici teminatın istekliye iade aşamasında ihaleyi yapan kurumun iadeye ilişkin yazısı ,alındı belgesi, nakit olarak yatırılan teminatlarda ilgilinin banka hesap numarasını gösterir dilekçe ve eğer hak sahibi dışında bir kişiye iade yapılacaksa yetki belgesi aranması harcama belgeleri yönetmeliği gereği zorunluluk arz etmektedir.

Peki gerçekten de bu belgelerin dışında mevzuatımızda geçici teminatın iadesi için isteklinin vergi borcu sorgulanmasının zorunlu olduğuna dair bir düzenleme var mıdır?

Bu sorunun yanıtı için önce 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Amme alacağı ödenmeden yapılmayacak işlemler ile işlem yapanların sorumlulukları" başlıklı 22/A maddesine istinaden yayımlanan Tahsilat Genel Tebliği (Seri: A, Sıra No: 1)'de yer verilen açıklamaları dikkate almak gerekmektedir. Burada **zorunluluk Getirilen Ödeme ve İşlemler başlığı altında;**

"Maddenin Maliye Bakanına verdiği yetkiye istinaden;

1 <https://www.mevzuatinyeri.com/ihaleler/kamu-ihale-kannununa-gore-gecici-teminatlar-h8407.html> Erişim Tarihi: 04.10.2021

a) 1/1/2018 tarihinden itibaren uygulanmak üzere,

i) 5018 sayılı Kanuna tabi kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermaye işletmelerinin, kaynağına bakılmaksızın hak sahiplerine (**Değişik ibare:RG-3/3/2020-31057**) 5.000,- liranın üzerinde;

- Bu Tebliğ ekinde yer alan listede (**EK-11**),
- (**EK-11**)’de sayılanlar dışında kalan ancak 4734 sayılı Kamu İhale Kanuna göre mal ve hizmet alımları ile yapım işleri (istisnalar dahil),
- (**Danıştay Onuncu Dairesinin 26/11/2020 tarihli ve Esas No:2018/795; Karar No:2020/5476 sayılı Kararı ile İptal edilen ibare:Mahkeme ilamları veya icra emirleri**),
- 26/12/1931 tarihli ve 1905 sayılı Menkul ve Gayri Menkul Emval ile Bunların İntifa Haklarının ve Daimi Vergilerin Mektumlarını Haber Verenlere Verilecek İkramiyelere Dair Kanun,
- 29/6/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun,

kapsamında yapacakları ödemeler sırasında hak sahiplerinin,

ii) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle (**Değişik ibare:RG-3/3/2020-31057**) 5.000,- liranın üzerinde yapacakları ödemeler sırasında hak sahiplerinin,

iii) 5018 sayılı Kanuna tabi olmayan ve 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunmayan kamu tüzel kişiliğini haiz

kurum ve kuruluşların (meslekî kuruluşlar ve vakıf yükseköğretim kurumları hariç) mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle (**Değişik ibare:RG-3/3/2020-31057**) 5.000,- liranın üzerinde yapacakları ödemeler sırasında hak sahiplerinin,

iv) Kanun, kararname ve diğer mevzuatla nakdi olarak sağlanan Devlet yardımları, teşvikler ve destekler nedeniyle kurumların (**Değişik ibare:RG-3/3/2020-31057**) 5.000,- liranın üzerinde yapacakları ödemeler sırasında ilgililerin,

v) 492 sayılı Harçlar Kanununa ekli “İmtiyazname, Ruhsatname ve Diploma Harçları” başlıklı (8) sayılı tarifenin “VI-Meslek erbabına verilecek tezkere, vesika ve ruhsatnamelerden alınacak harçlar:” bölümünün (16) numaralı alt bölümüne konu, silah taşıma ve bulundurma vesikaları ile yivsiz tüfek ruhsatnameleri talepleri (10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (1), (2), (3), (4) ve (6) numaralı bentleri ile 21/3/1991 tarihli ve 91/1779 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerinde sayılanların talepleri hariç) üzerine yapılacak işlemler sırasında ilgililerin,

Bakanlığımıza bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borçlarının bulunmadığına ilişkin vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranılması zorunluluğu getirilmiştir.” Hükümlerine yer verilmiştir.

Anılan tebliğde görüleceği üzere 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre mal ve hizmet alımları ile yapım işleri (istisna-

lar dahil) kapsamında yapılacak hakediş ödemelerinden bahsedilmiş ancak ihale sürecinde istekli tarafından sunulan geçici teminat mektubunun iadesine ilişkin bir düzenleme yapılmamıştır. **Dolayısıyla bu düzenlemenin mefhumu muhalifinden geçici teminat mektubunun iadesinde vadesi geçmiş borç durumunun sorgulanmayacağı anlamı çıkmaktadır.**

Yine Kamu İhale Kanunu'nun 34 üncü maddesinde "... **hemen iade edilir.**" İbaresini ile "**Her ne suretle olursa olsun, idarece alınan teminatlar haczedilemez ve üzerine ihtiyati tedbir konulamaz**" ifadesi aslında kanun koyucunun, ihale üzerinde kalmayan istekli için sunmuş olduğu geçici teminatın iadesini belirli şartlar koymanın aksine hızlıca iadesi yönünde bir düzenlemeye tabi tuttuğunu göstermektedir.

Öte yandan benzer bir konuda Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 4458 sayılı Gümrük Kanunu gereğince alınan ve nakden iade edilecek teminatların iadesi işleminin 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesi kapsamında bir ödeme veya işlem olarak değerlendirilip değerlendirilmeyeceği hususuna ilişkin olarak Ticaret Bakanlığı'na gönderilen 20.06.2019 tarih ve E.87807 sayılı yazıda özetle 4458 sayılı Gümrük Kanunu gereğince alınan teminat mektubu ve nakit teminatların iadesinin 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesi kapsamında yapılan düzenlemeler gereğince vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranılması gereken ödemelerden olmaması sebebiyle bahse konu teminatların iadesi sırasında 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesi hükmünün uygulanmaması gerektiği bildirilmiştir.²

2 <https://files.igmd.org.tr/doc/dokumanlar/teminat-iadelerinde-vergi-borcu-aranmaması.pdf> Erişim Tarihi:04.10.2021

Kanaatimizce isteklilere mevzuatın gerektirdiği durumlarda geçici teminat iadesi yapılırken vergi borcu sorgulanmaması gerekmektedir. Aksi takdirde idarenin, isteklinin geçici teminat olarak yatırdığı bedeli alıkoymasını nedeniyle maddi anlamda tazminat sorumluluğunun doğması muhtemeldir.

4. SONUÇ

İhale mevzuatı gereği kanun kapsamında yer alan kamu idareleri tarafından gerçekleştirilen ihalelerde teminat alınması zorunludur. Teminatlar geçici ve kesin teminat mektubu olarak ikiye ayrılmakta olup idare tarafından sözleşme öncesi geçici teminat alınırken, sözleşme aşamasında da kural olarak istekliden kesin teminat alınması gerekmektedir. Teminat alınması ile kamu idaresinin istekli üzerindeki yaptırım gücünü göstermesi ve isteklinin de ciddiyetini ortaya koyması amaçlanmıştır. Sözleşme imzalanmadan önce alınan geçici teminat bedelinin istekliye iadesi durumunda vergi borcu sorgulaması yapılacağına dair bir düzenleme yapılmamış olup istekliye 4734 sayılı Kanunun 34 üncü maddesi doğrultusunda iadesinin yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu

Seri:A Sıra No:1 Tahsilat Genel Tebliği

<https://files.igmd.org.tr/doc/dokumanlar/teminat-iadelerinde-vergi-borcu-aranmaması.pdf> Erişim Tarihi:04.10.2021

<https://www.mevzuatinyeri.com/ihaleler/kamu-ihale-kanununa-gore-gecici-teminatlar-h8407.html> Erişim Tarihi:04.10.2021

[de-vergi-borcu-aranmaması.pdf](https://files.igmd.org.tr/doc/dokumanlar/teminat-iadelerinde-vergi-borcu-aranmaması.pdf) Erişim Tarihi:04.10.2021

Akın ŞİMŞEK

Kamu Yönetimi Uzmanı

BELEDİYELERDE MÜDÜR KADROLARINA VEKÂLET (II)

GİRİŞ

Memurların üst görevlere vekalet etmesi hususunda yaşanan tereddütler ve çözüm yollarını içeren makalemizin geçen ay yayımlanan birinci bölümünde vekaleten ve tedviren görevlendirmeyi genel olarak değerlendirdikten sonra vekaletle ilgili ücret ödemelerinden bahsetmiştik. Toplam üç bölümden oluşacak makalemizin ikincisi olan bu bölümünde ise Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik kapsamında vekâletin değerlendirilmesi, Vekâleten veya Tedviren Görevlendirmede Süre ve Vekil Memurun Disiplin Amiri Yetkisi konularına yer verilmiştir. Özellikle belediye personelinin tabi olduğu görevde yükselme yönetmeliğinde belirlenmiş genel ve özel şartlar dikkate alınarak vekaleten görevlendirme yapılması ve bu kapsamda ücret ödenmesi kişilerin ve kurumların denetimlerde sorun yaşamamalarını sağlayacaktır.

5. SON YÖNETMELİK KAPSAMINDA DEĞERLENDİRME

Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde

Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik gereğince görevde yükselme suretiyle atanacaklarda;

a) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,

b) **657 sayılı Kanununun 68 inci maddesinde belirtilen atanabilme şartlarını taşımak,**

c) **Bu Yönetmelik kapsamındaki kadrolara atanabilmek için son müracaat tarihi itibarıyla en az bir yıl süreyle atamanın yapılacağı yerel yönetimde çalışmış olmak,**

genel şartları aranmaktadır. Ancak, ilan edilen kadro için yerel yönetimde bir yıl çalışma şartını taşıyan personel bulunmaması durumunda, söz konusu kadro için yapılacak başvuruda bu şart aranmamaktadır. Yönetmelik gereğince görevde yükselmeye tabi kadrolar aşağıda belirtilmiştir:

a) Yönetim hizmetleri grubu;
1) Müdür, şube müdürü,
2) Koruma ve güvenlik görevlisi amiri, şef, koruma ve güvenlik şefi, bando şefi.

b) Hukuk hizmetleri grubu;
1) Hukuk müşaviri.

- c) Bilgi işlem hizmetleri grubu;
- 1) Çözümleyici.
- ç) Araştırma, planlama ve savunma hizmetleri grubu;
- 1) Uzman, sivil savunma uzmanı.
- d) İdari hizmetler grubu;
- 1) Ayniyat saymanı, muhasebeci, kontrol memuru, eğitmen,
 - 2) Bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, veznedar, anbar memuru, ayniyat memuru, belediye trafik memuru, bilet satış memuru, evlendirme memuru, gemi adamı, koruma ve güvenlik görevlisi, gişe memuru, memur, mütemet, sayaç memuru, tahsildar, şoför.
- e) Yardımcı hizmetler grubu;
- 1) Aşçı, bahçıvan, bekçi, dağıtıcı, gasal, hastabakıcı, hayvan bakıcısı, hayvan kesicisi, hizmetli, çocuk bakıcısı, gemici, bakıcı anne, temizlik hizmetlisi, kaloriferci, sağlık teknisyen yardımcısı, teknisyen yardımcısı, matbaacı.

Görevde yükselmeye tabi olan kadrolar içerisinde yer alan ve makale konusunu oluşturan müdür ve şube müdürü kadrosuna atanabilmek için;

- 1) Fakülte veya en az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak¹,
- 2) Son müracaat tarihi itibarıyla, koruma ve güvenlik görevlisi amiri, şef, koruma ve güvenlik şefi, bando şefi, hukuk müşaviri, çözümleyici, uzman, sivil savunma uzmanı, ayniyat saymanı, muhasebeci, kontrol memuru ile eğitmen kadrolarında veya en az önlisans düzeyinde öğrenim gerektiren unvan değişikliğine tabi kadrolarda en az iki yıl ya da bilgisa-

yar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, veznedar, anbar memuru, ayniyat memuru, belediye trafik memuru, bilet satış memuru, evlendirme memuru, gemi adamı, koruma ve güvenlik görevlisi, gişe memuru, memur, mütemet, sayaç memuru, tahsildar, şoför görevlerinde veya ortaöğrenim düzeyinde öğrenim gerektiren unvan değişikliğine tabi kadrolarda en az altı yıl çalışmış olmak,

özel şartları aranmaktadır. Farklı alt görev hizmet süresi belirlenen unvanlarda çalışmış bulunan personelin alt görev hizmet süresinin hesaplanmasında;

a) İki yıllık süre aranan alt görevlerde geçen sürenin tamamı,

b) Altı yıllık süre aranan alt görevlerde geçen sürenin üçte biri,

alınmak suretiyle, toplam en az iki yıllık süre şartı aranmaktadır.

Belediyelerde görevde yükselme kapsamındaki müdür, şube müdürü kadrolarına vekaleten yapılacak görevlendirmelerde ve özellikle vekaletle bağlı ödemelerde öncelikle kişinin vekalet edeceği kadronun derecesine uygun olarak 657 sayılı Kanununun 68 inci maddesi uyarınca yeterli hizmetinin bulunması gerekmektedir. Ayrıca genel şartlar içerisinde yer alan aynı belediyede en az bir yıl çalışma şartının da sağlanması gerekmektedir. Belediyede bir yıl çalışma şartını taşıyan personel bulunmaması durumunda, söz konusu kadro için yapılacak başvuruda bu şart aranmamaktadır. **Özel şartlar olarak da en az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak, yukarıda bahsedildiği şekilde alt görevlerde çalışma şartını sağlamak da gerekmektedir.** Bu şartlardan 4 yıllık yükseköğrenim şartı açısından 18 Nisan 1999 tarihinde görev-

1 18.04.1999 tarihinde görevde bulunan ve aynı tarih itibarıyla iki veya üç yıllık yükseköğrenim mezunu olanlar, diğer koşullara sahip oldukları takdirde uygulama bakımından dört yıllık yükseköğrenim mezunu kabul edilirler.

de bulunan ve aynı tarih itibarıyla iki veya üç yıllık yükseköğrenim mezunu olanlar, diğer koşullara sahip oldukları takdirde uygulama bakımından dört yıllık yükseköğrenim mezunu kabul edilmektedirler.

Örnek: Belediyede 3 yıldır **Uzman** (GİH) kadrosunda görev yapan, 4 yıllık yükseköğrenim mezunu ve toplam memuriyet hizmeti 9 yıl olan bir personele boş bulunan 1. Derece müdürlük kadrosuna vekâlet verilmesi düşünülmektedir. Öncelikle kişiye vekâlet verilmesi için gerekli şartları değerlendirelim. Belediyede bir yıl çalışma şartı var. Alt görevlerde 2 yıl çalışma şartını sağlıyor. Öğrenim durumu yeterli. Ancak müdür kadrosu 1. Derece olduğundan ve 1. Derece kadroya atanmak için 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesi gereğince 10 yıl hizmet şartı gerektiğinden bu kişiye 10 yıl hizmeti tamamlamadan 1. Derece müdür vekâleti verilmesi ve bu kapsamda vekâlete bağlı ödeme yapılması uygun olmayacaktır.

Örnek: Belediyede 5 yıldır **Şef** kadrosunda görev yapan, 2004 yılında 2 yıllık yükseköğrenim mezunu olmuş ve toplam memuriyet hizmeti 14 yıl olan bir personele boş bulunan 1. Derece müdürlük kadrosuna vekâlet verilmesi düşünülmektedir. Öncelikle kişiye vekâlet verilmesi için gerekli şartları değerlendirelim. Belediyede bir yıl çalışma şartı var. Alt görevlerde 2 yıl çalışma şartını sağlıyor. Müdür kadrosu 1. Derece olduğundan ve 1. Derece kadroya atanmak için 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesi gereğince 10 yıl hizmet şartı gerektiğinden kişinin de hizmeti 10 yıldan fazla, hizmet şartı da tamam. Ancak öğrenim süresi yeterli olmadığından müdür vekâleti verilmesi ve bu kapsamda vekâlete bağlı ödeme yapılması uygun olmayacaktır.

Örnek: Belediyede 10 yıldır **memur** kadrosunda görev yapan, 1998 yılında 2 yıllık yükseköğrenim mezunu olmuş ve belediyede 1999 yılı Ocak ayında göreve başlamış olan bir personele boş bulunan 1. Derece müdürlük kadrosuna vekâlet verilmesi düşünülmektedir. Öncelikle kişiye vekâlet verilmesi için gerekli şartları değerlendirelim. Belediyede bir yıl çalışma şartı var. Alt görevlerde 2 yıl çalışma şartını sağlıyor. Müdür kadrosu 1. Derece olduğundan ve 1. Derece kadroya atanmak için 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesi gereğince 12 yıl hizmet şartı gerektiğinden kişinin de hizmeti 12 yıldan fazla, hizmet şartı da tamam. Öğrenim süresi 4 yıllık yüksek öğrenim olmasa da 18 Nisan 1999 tarihinde görevde olduğundan ve aynı tarih itibarıyla iki yıllık yükseköğrenim mezunu olduğundan öğrenim durumu da yeterli sayılmakta ve bu memura müdür vekâleti verilmesi ve bu kapsamda vekâlete bağlı ödeme yapılması uygun olacaktır.

Örnek: Belediyede 6 yıldır **Ekonomist** kadrosunda görev yapan, 2009 yılında sözleşmeli personel olarak göreve başlamış 4 yıllık yükseköğrenim mezunu ve toplam memuriyet hizmeti de 8 yıl olan bir personele boş bulunan 1. Derece müdürlük kadrosuna vekâlet verilmesi düşünülmektedir. Öncelikle kişiye vekâlet verilmesi için gerekli şartları değerlendirelim. Belediyede bir yıl çalışma şartı var. Alt görevlerde 2 yıl çalışma şartını sağlıyor. Müdür kadrosu 1. Derece olduğundan ve 1. Derece kadroya atanmak için 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesi gereğince 10 yıl hizmet şartı gerektiğinden kişinin de 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesi gereğince değerlendirilecek hizmeti 10 yıldan fazla, hizmet şartı da tamam. Bu kişiye müdür

vekâleti verilmesi ve bu kapsamda vekâlete bağlı ödeme yapılması uygun olacaktır.

Örnek: Belediyede 2012 yılında **sözleşmeli** personel olarak başlamış ve 2013 yılında Ekonomist kadrosuna geçmiş 4 yıllık yükseköğrenim mezunu ve yükseköğrenim sonrasında sözleşmeli personel olmadan önce 2 yıl da özel sektörde SSK'lı çalışması olan kişiye boş bulunan 1. Derece müdürlük kadrosuna vekâlet verilmesi düşünülmektedir. Öncelikle kişiye vekâlet verilmesi için gerekli şartları değerlendirelim. Belediyede bir yıl çalışma şartı var. Alt görevlerde 2 yıl çalışma şartını sağlıyor. Müdür kadrosu 1. Derece olduğundan ve 1. Derece kadroya atanmak için 657 sayılı Kanunun 68/B maddesi gereğince 10 yıl hizmet şartı gerektiğinden kişinin de SSK'lı sürelerinin $\frac{3}{4}$ ü dikkate alınarak 657 sayılı Kanunun 68/B maddesi gereğince değerlendirilecek hizmeti 10 yıldan fazla, hizmet şartı da tamam. Bu kişiye müdür vekâleti verilmesi ve bu kapsamda vekâlete bağlı ödeme yapılması uygun olacaktır.

Örnek: Belediyede 3 yıldır **memur** kadrosunda görev yapan, 1996 yılında 2 yıllık yükseköğrenim mezunu olmuş ve belediyede 1997 yılında şoför olarak göreve başlamış olan bir personele boş bulunan 1. Derece müdürlük kadrosuna vekâlet verilmesi düşünülmektedir. Öncelikle kişiye vekâlet verilmesi için gerekli şartları değerlendirelim. Belediyede bir yıl çalışma şartı var. Alt görevlerde çalışma şartını sağlıyor. Müdür kadrosu 1. Derece olduğundan ve 1. Derece kadroya atanmak için 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesi gereğince 12 yıl hizmet şartı gerektiğinden kişinin de hizmeti 12 yıldan fazla, hizmet şartı da tamam. Öğrenim süresi 4 yıllık yüksek öğrenim olmasa da 18 Nisan 1999 tarihinde görevde oldu-

ğundan ve aynı tarih itibarıyla iki yıllık yükseköğrenim mezunu olduğundan öğrenim durumu da yeterli sayılmakta ve bu memura müdür vekâleti verilmesi ve bu kapsamda vekâlete bağlı ödeme yapılması uygun olacaktır.

6. VEKÂLETEN VEYA TEDVİREN GÖREVLENDİRMEDE SÜRE

Vekâlet kurumu ilke olarak kamu hizmetlerinin sürekliliği ilkesi çerçevesinde kesintisiz bir şekilde yürütülmesi zorunlu bulunan idari faaliyetlerin sekteye uğratılmaması düşüncesiyle, çeşitli nedenlerle boşalan kadrolara ya da ilgili personelin geçici olarak görevinden ayrılması sebebiyle kadroya ilişkin görevin sürdürülmesinin ortadan kalktığı durumlarda, görevin geçici olarak bir başkası tarafından yerine getirilmesi amacıyla benimsenmiştir.

Bununla birlikte, uygulamada bu kurumun istismar edildiği ve geçici olması öngörülen vekâlet müessesesine sürekli bir karakter kazandırıldığı görülmektedir. Oysa ki vekâlet müessesesinde asıl gaye, çeşitli nedenlerle boşalan bir kadroya memur atanıncaya dek kamusal hizmetin aksamasının önüne geçilmesi ya da memurların geçici olarak görevlerinden ayrılmaları halinde ilgili memur dönenene dek işlerin bir başka kimseye gördürülmesidir. Bu anlamda vekâlet müessesesi boş kadroların doldurulması için öngörülmuş bir yol olarak düşünülmemeli, vekâlet görevinin kamu düzeninin sağlanmasına yönelik olarak getirilmiş geçici süreli bir uygulama olduğu unutulmamalıdır. Bunun dışındaki bir amaca yönelik olarak vekil ataması Kanunun amacına uygun düşmeyen bir uygulama olacaktır².

Vekâleten de olsa, tedviren de olsa

² Kazancı A.Koray, a.g.e.

boş bir kadronun yönetim, görev ve sorumluluklarının geçici olarak görevlendirmeyle çözümlenmesinde sürenin uzatılmaması ve bu usulün alışkanlık haline getirilmemesi gerekmektedir. Nitekim Danıştay 5. Dairesinin 17.09.2003 tarihli ve E:2003/868, K:2003/3533 numaralı kararında 657 sayılı Kanunda “tedviren görevlendirme veya atama” şeklinde bir usul öngörülmediği, uygulamada, asilde aranan şartlara sahip vekil memur bulunmadığı hallerde, idarelerce hizmetin aksamadan yürütülebilmesi bakımından herhangi bir şekilde boşalmış veya boş bulunan bir görev asilde aranan şartlara en yakın personele arasından tedviren görevlendirme yapıldığı ve idari görev bu şekilde yürütüldüğü, buna göre, vekâleten ve tedviren görevlendirmenin geçici ve istisnai durumlarda başvurulacak bir yol olduğu, tedviren görevlendirilen personelin o kadro için öngörülen şartları da taşımadığı göz önüne alındığında, kamu hizmetlerinin tedviren ya da vekâleten yürütülmesini sürekli hale getirecek şekilde uygulama yapılamayacağı, bu yöndeki işlemlerin 657 sayılı Yasanın 3. maddesinde ifadesini bulan kariyer ve yeterlilik ilkelerine de aykırı olacağı açıktır denilerek “**Kamu hizmetlerinin tedviren ya da vekâleten yürütülmesini sürekli hale getirecek şekilde uygulama yapılmasında, kariyer ve liyakat ilkelerine uyarlık bulunmadığına**” karar verilmiştir.

Örnek: Kadrosu belediyede bulunan bir şefin başka bir belediyede kurum dışından vekâlet yoluyla müdür kadrosuna görevlendirilmesi halinde bu personel süre şartına bağlı kalmaksızın kadrosunun bulunduğu belediyenin uygun görmesi, görevli olduğu belediyenin de ihtiyacının devam etmesi halinde istenilen süre kadar vekâlet görevini yürütebilecektir.

7. VEKİL MEMURUN DİSİPLİN AMİRİ YETKİSİ

Vekil memurların varsa vekâlet ettikleri kadronun disiplin amirliği yetkisini kullanmaları tartışmalıydı ve uygulama yargı kararları ve kurum görüşleri ile şekillendirilmekteydi. Devlet Personel Başkanlığının 10 Temmuz 2013 tarih ve 5443 sayılı görüş yasında da vekâlet görevini düzenleyen mezkur madde kapsamında “vergi dairesi müdür yardımcısı” olarak vekâleten görevlendirilen bir personelin Kurumun Disiplin Amirleri Yönetmeliği çerçevesinde disiplin amirliği yetkisini kullanabileceği belirtilmiştir. Ayrıca Danıştay 11. Dairenin Esas: 1995/2828, Karar:1995/2794 sayılı kararında da vekilin vekâlet ettiği görevin yetki ve sınırları içinde kalmak şartıyla asılın bütün hak ve yetkisine sahip olduğunun vekâlet kurumunun niteliği gereğidir denilmiştir.

Son olarak Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği³ ile de konu açıklığa kavuşturulmuştur. Yönetmeliğin 5 inci maddesinde **disiplin amiri olarak tespit edilen unvanlara ait kadrolara görevlendirilenler veya bu görevleri vekâleten yürütenlerin görevi yürüttükleri sürece disiplin amirliği yetkisini haiz oldukları** açıkça belirtilmiştir.

Gelecek sayıda makalenin 3. Bölümünde;

- *Vekil Memurun Soruşturma ve Yargılanması*
- *Sözleşmeli Personele Vekâleten veya Tedviren Görev Verilememesi*
- *Kamu Başdenetçisi'nin (Başombudsman) Konuya Yaklaşımı*

Konularına yer verilecektir.

³ 30.04.2021 tarih ve 31470 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Mustafa YAVUZ

Gümrük ve Ticaret Uzmanı

BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE BELGE VE BEYANLARIN KANUNA AYKIRI OLMASINDAN DOLAYI HUKUKİ VE CEZAI SORUMLULUK

1. GİRİŞ

Belediyeler, kendilerine verilen görev ve hizmet alanlarında ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre özel hukuk hükümlerine tabi ve tüzel kişiliği haiz olmak üzere anonim ve limited şirket kurabilmekte veya kurulu bulunan şirketlere ortak olabilmektedir. Bu şirketler, uygulamada 'belediye şirketi' olarak adlandırılmaktadır.

Belediye şirketleri, birer ticaret şirketi olmaları hasebiyle diğer anonim ve limited şirketler gibi 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda¹ (TTK) öngörülen usul, esas, hak, yükümlülük ve sorumluluklara tabidir. Bu kapsamda, anılan Kanunda yer alan hukuki ve cezai sorumluluklar belediye şirketleri için de aynen geçerli olup, söz konusu sorumluluklardan birisini de TTK'nın 549. Maddesi gereğince şirketlerin kuruluşu ile sermayenin artırılması, azaltılması, birleşme, bölünme, tür değiştirme, menkul kıymet çıkarma gibi durumlarda belge ve beyanların kanuna aykırı olması nedeniyle ilgililerin huku-

ki sorumluluğu oluşturmaktadır. Kanun koyucu, mezkûr maddeye aykırı davranışlar için ayrıca cezai sorumluluk da öngörmüştür.

İşte bu çalışmada, belediye şirketlerinde belge ve beyanların kanuna aykırı olmasından dolayı hukuki ve cezai sorumluluk tüm yönleriyle ele alınmış ve değerlendirilmiştir.

2. HUKUKİ SORUMLULUK

Hukuki sorumluluk, meydana gelen zarardan kimin sorumlu olduğunu gösteren ve bu amaçla zarar görenin zarar verene karşı zararının giderilmesini talep hakkını düzenleyen normlar bütünüdür.² Belediye şirketlerinde kusurlu olarak kanun ve şirket sözleşmesinde öngörülen görevlerin yerine getirilmemesi ve bundan dolayı bir zararın oluşması halinde ilgili kişilerin hukuki sorumluluğu gündeme gelir. TTK'da, anonim şirketlerde hukukisorumluluğa ilişkin hükümler ayrı bir bölüm altında olmak üzere anılan Kanunun 549 ila 561. maddelerinde

¹ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

² Necla Akdağ Güney, Türk Hukukunda Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2008, s.29.

düzenlenmiştir. Bahsi geçen hükümler, TTK'nın 644/1-a maddesinde yapılan atıf dolayısıyla limited şirketler hakkında da tatbik olunur.

TTK'da hukuki sorumluluk, genel ve özel olmak üzere ikili bir ayrıma tabi tutulmuştur. Anılan Kanunda öngörülen özel sorumluluk hallerinden birisi de belge ve beyanların kanuna aykırı olmasıdır.

Bahsi geçen sorumluluğa ilişkin olarak TTK'nın 549. maddesinde, “**Şirketin kuruluşu, sermayesinin artırılması ve azaltılması ile birleşme, bölünme, tür değiştirme ve menkul kıymet çıkarma gibi işlemlerle ilgili belgelerin, izahnamelerin, taahhütlerin, beyanların ve garantilerin yanlış, hileli, sahte, gerçeğe aykırı olmasından, gerçeğin saklanmış bulunmasından ve diğer kanuna aykırılıklardan doğan zararlardan, belgeleri düzenleyenler veya beyanları yapanlar ile kusurlarının varlığı hâlinde bunlara katılanlar sorumludur.**” hükmü yer almaktadır.

Bir anonim veya limited şirketin ve dolayısıyla belediye şirketlerinin kuruluşu, sermayesinin artırılması veya azaltılması sırasında, ayrıca birleşme, bölünme ve tür değiştirme gibi bir yapı değişikliğine gidilmesi halinde birtakım belgeler hazırlanır, kurucular beyannamesi başta olmak üzere beyannameler ve taahhütname düzenlenir. Söz konusu hükümde, belge ve/veya beyanların, yanlış, hileli, sahte, gerçeğe aykırı olmalarından; beyan ve belgelerde bazı hususların saklanılmasından ve diğer aykırılıklardan kaynaklanan sorumluluk düzenlenmektedir.³ Belirtelim ki, sorumluluk gerektiren iş-

lemler sadece maddede sayılanlarla sınırlı (numerus clausus) değildir. Hükümde geçen ‘gibi’ sözcüğü ile bunlara benzer işlemler de sorumluluk kapsamına alınmıştır.

Maddede sayılan işlemlerin yanlış, hileli, sahte, gerçeğe aykırı olması veya bu işlemler hakkında gerçeğin saklanması ya da diğer kanuna aykırılıkların bulunması ve bunlardan dolayı zarar oluşması halinde hukuki sorumluluk davası açılabilir. Hukuki sorumluluğun müeyyidesi ise tazminattır.

Öte yandan, hukuki sorumluluğun doğması dört şartın varlığına bağlıdır. Bunlar; **hukuka aykırı fiil, kusur, zarar ve illiyet bağıdır.** Hukuka aykırı fiil; Kanunda belirtilen işlemler nedeniyle tanzim edilen belge ve beyanların yanlış, hileli, sahte, gerçeğe aykırı olması, gerçeğin saklanması veya diğer kanuna aykırılıkların bulunması hallerinde ortaya çıkmaktadır. TTK'da kusur bakımından ikili ayrıma gidilmiş; düzenleyen ve beyanı yapanlar için **kusursuz sorumluluk**, bunlara katılanlar bakımından ise **'kusurlarının varlığı hâlinde'** ifadesiyle **kusurlu sorumluluk** kabul edilmiştir.⁴ Sorumluluğun niteliği, sorumlu olan kişinin sıfatına göre farklılık göstermekte olup; kurucu, yönetim kurulu üyesi, şirket çalışanı gibi şirketle sözleşmesel ilişkisi olan kişilerin sorumluluğu sözleşmesel sorumluluk, sorumlu üçüncü kişi konumdaysa haksız fiil sorumluluğu mevzu bahis olmaktadır.

Bir diğer sorumluluk şartı ise zarardır. **Zarar**, maddede geçen belge, beyan

³ Ünal Tekinalp, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 3. bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2013, s.366-367.

⁴ Hanife Doğrusöz Koşut, Anonim Ortalık Yöneticilerinin ve Denetçilerinin Hukuki ve Cezai Sorumluluğu (TTK m. 549-563), Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.18, S.2, 2012, s.684.

ve taahhütlerin hileli, sahte, gerçek dışı veya kanuna aykırılığı sebebiyle, mevcut değeri ile bunlar doğru olsaydı haiz bulunacakları varsayımsal değer arasındaki farktır.⁵ **İllyet (nedensellik) bağı**, hukuka aykırı fiil ile zarar arasındaki sebep-sonuç ilişkisinin kurulabilmesine, bir başka deyişle, zararın ilgili hukuka aykırı fiilin neticesinde meydana gelmiş olmasına bağlıdır. TTK'nın 549. maddesinde belirtilen şekilde beyanda bulunan, belge düzenleyen ve bunlara katılanların hukuka aykırı fiilleri ile ortaya çıkan zarar arasında bir bağlantı mevcut değilse sorumluluk da doğmaz.

Diğer taraftan, hukuki sorumluluk davasında davacı sıfatı, bir başka deyişle aktif dava ehliyeti, zarar görenlere aittir. Bunlar somut olayın özelliklerine göre, başta münferit ortaklar, bu sıfatı TTK'da sayılan işlemler dolayısıyla yitirenler, taahhüt sahipleri, menkul değerleri alanlar veya bu menkul değerlerin sonraki sahipleri olabilir. Bunun yanında, TTK'nın 549. maddesi kapsamında belediye şirketinin uğradığı zararın tazminini, tüzel kişi olarak bizzat şirketin kendisi ya da her bir ortak talep edebilir. Ancak ortaklar tazminatın sadece şirkete ödenmesini isteyebilir. Şirket alacaklıları da şirketin iflası halinde anılan Kanunun 556. maddesi çerçevesinde dava açma hakkına sahiptir. Hukuki sorumluluğun muhatabı (davalı-pasif dava ehliyeti) ise TTK'nın 549. maddesinde belirtilen belgeleri düzenleyenler, beyanlarda bulunanlar ve taahhüt verenlerdir. Ancak somut olayın özelliklerine göre başka sıfatları taşıyanlar da eylemleri sebebiyle davalı olabilir.

5 Gözde Sert Şahinkuşu, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Kuruluştan Doğan Sorumluluk, Bahçeşehir Üniversitesi, **İstanbul 2013**, s.32.

TTK ayrıca eylemde bulunanlara katılanları sorumlular arasında saydığı için sözü edilen kişilere de husumet yöneltilebilir. Maddede davalı olabilecekler, açıkça tanımlanmamış ve sınırlı bir şekilde sayılmamıştır.⁶ Bu arada, birlikte zarar verildiği takdirde TTK'nın 557. maddesinde öngörülen farklılaştırılmış teselsül hükmü uygulanacak olup, buna göre birden çok kişinin aynı zararı tazminle yükümlü olmaları hâlinde, bunlardan her biri, kusuruna ve durumun gereklerine göre, zarar kişisel olarak kendisine yükletilebildiği ölçüde, bu zarardan diğerleriyle birlikte müteselsilen sorumlu olmaktadır.

Sorumlular aleyhinde hukuki sorumluluk davası, şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde açılabilir. TTK'nın 549. maddesi çerçevesinde açılan hukuk davalarında, anılan Kanunun 1521. maddesi gereğince basit yargılama usulü uygulanır.

Son olarak, hukuki sorumluluğu ortadan kaldıran haller; ibra ve zamanaşımıdır. Buna göre, belediye şirketi genel kurulunun, sorumluluktan ibraya ilişkin kararı, ibranın kapsadığı açıklanan maddi olaylara ilişkin olarak, şirketin, ibraya olumlu oy veren ve ibra kararını bilerek payı iktisap etmiş olan ortakların dava hakkını kaldırır. Diğer ortakların dava hakları ise ibra tarihinden itibaren altı ay geçmekle düşer. Hemen belirtelim ki, ibra nedeniyle hukuki sorumluluğun ortadan kalkması sadece ortaklar açısından geçerlidir. İbra kararı, TTK'nın 549. maddesi çerçevesinde zarara uğrayan diğer gerçek ve tüzel kişilerin dava açma hakkını ortadan kaldırmaz. Zamanaşımı bakımından ise sorumlu olanlara karşı

6 Ünal Tekinalp, age, s.368.

tazminat istemek hakkı, davacının zararı ve sorumluyu öğrendiği tarihten itibaren iki ve her halde zararı doğuran fiilin meydana geldiği günden itibaren beş yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. Ancak, bu fiil cezaı gerektirip, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa⁷ (TCK) göre daha uzun dava zamanaşımına tabi bulunuyorsa, tazminat davasına da bu zamanaşımı uygulanır.

3. CEZAİ SORUMLULUK

Anonim şirket bakımından suç ve kabahat olarak düzenlenen bazı fiiller ile bu fiillerin yaptırımlarına TTK'nın 562. maddesinde yer verilmiştir. Belgelerin ve beyanların kanuna aykırı olmasına ilişkin ceza hükmü de, bu maddenin sekizinci fıkrasında; **“549. maddede belirtilen belgeleri sahte olarak düzenleyenler (...) bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.”** şeklinde düzenlenmiştir. Bahse konu madde ile TTK'nın ‘Belgelerin ve beyanların kanuna aykırı olması’ başlıklı 549. maddesinde öngörülen belgeleri sahte olarak düzenleyenler cezalandırılmaktadır. Anılan ceza hükmü, TCK’da düzenlenen özel belgede sahtecilik suçunun özel halini oluşturmaktadır. Söz konusu ceza normuyla, şirket yolsuzluklarının önlenmesi ve dolayısıyla sermayenin korunması amaçlanmıştır. Mezkûr hüküm, zikredilen Kanunun 644/1-d maddesinde yapılan atıf bağlamında limited şirket şeklinde kurulan belediye şirketleri hakkında da uygulanır.

Şirketlerin kuruluşu, yapısal değişiklikleri ve sermayesiyle ilgili belgeleri sahte olarak düzenleme suçunun maddi unsuru, belediye şirketinin kuruluşu,

sermayesinin artırılması ve azaltılması ile birleşme, bölünme, tür değiştirme ve menkul kıymet çıkarma gibi işlemlerle ilgili belgelerin sahte olarak düzenlenmesidir. Hükümde geçen “belgeler” ibaresi, 549. maddede sayılan izahnameler ile yazılı taahhüt ve garantileri de kapsamaktadır. Ancak “beyanlar” bu kapsamda değerlendirilmez.

Ayrıca, aynı maddede belgelerin yanlış, hileli, sahte, gerçeğe ve diğer kanunlara aykırı olmasından bahsedilmişken, ceza hükmünde sadece “sahte” ibaresi kullanılmıştır. Dolayısıyla, suçun oluşabilmesi için belgede sahtecilik yapılması şarttır.⁸ Bir belgenin sahte olarak düzenlenmesi, belgenin yetkili kişi veya kişilerce düzenlenmiş gibi gösterilmesi, bu bağlamda kullanılan imza ve unvanların taklit edilmesi, belge düzenlendikten sonra belgeye gerçeğe aykırı hususlar eklenmesi, belgenin üzerinde başkalarını aldatmaya elverişli değişiklikler yapılması şeklinde gerçekleştirilebilir. Bu paralelde, belge bir olgunun veya iradenin tespitini içerdiğinden, gerçekte hiç olmamış olan bir olguyu sanki olmuş olarak, belgeyi oluşturan olarak gözükken kimse gerçekte o belgeyi hazırlamadığı ve imzalamadığı halde sanki o belgeyi oluşturmuş gibi gösterilmiş de olabilir. Belgenin aslını oluşturan kimsenin iradesi dışında, belgenin aslında bulunmayan bir ifadenin herhangi bir surette belgeye eklenmesi ya da olmayan bir ifadenin belgeye konulması suretiyle belgenin değiştirilmesi de sahteciliğe vücut verir. Bu arada, bir belgenin sahte olarak nitelendirilebilmesi için bütünüyle sahte olarak düzenlenmesi

⁷ 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 12.10.2004 tarihli, 25611 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

⁸ Sami Karahan ve Hanife Doğrusöz Koşut, Şirketler Hukuku, Mimoza Yayınları, Konya 2012, s.766.

şart olmayıp, sadece bir kısmının sahte olarak düzenlenmesi yeterlidir.⁹

Sahtecilik icrai hareketlerle gerçekleştirilebileceği için bu suç icra suçudur. Belgede sahtecilik suçlarında bir zararın ortaya çıkması aranmadığı için soyut tehlike suçları oldukları öğretilerinde kabul edilmektedir. Bu doğrultuda TTK'nın 562/8.maddesi hükmünün de soyut tehlike suçu oluşturduğu söylenebilir. Kaldı ki madde hükmünde sahteciliğe konu olan belgelerin şirketin yukarıda sayılan işlemleriyle ilgili olması yeterli görülmüş, TCK'daki özel belgede sahtecilik suçundan farklı olarak kullanılması şartı da aranmamıştır.¹⁰

Öte yandan, TTK'nın 549. maddesinde belirtilen belgelerin sahte olarak düzenlenmesi suçu, kasten (kasıtlı olarak) işlenebilen bir suçtur. Suçun oluşması kastın varlığına bağlıdır ve genel kast yeterlidir. Suç konusu fiil, kasten işlenmişse suç da oluşmaz. Dolayısıyla anılan suç taksirle işlenemez. Kast; TCK'nın 21. maddesinde "Suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir." şeklinde tanımlanmıştır. Bu halde, kastın varlığı iki temel kavrama bağlıdır. Bunlardan birincisi "bilme", ikincisi de "isteme" unsurudur. Bilme unsuru failin kanuni tanımında yer alan maddi unsurları bilmesidir. İstem unsuru ise failin iradesinin suçun kanuni tanımında yer alan maddi unsurlara yönelmesidir.¹¹ Dolayısıyla, suçun oluşabilmesi için TTK md. 549'da belirtilen belgelerin bilerek

ve istenerek sahte olarak düzenlenmesi gerekir. Diğer taraftan, söz konusu suç, genel kastla işlenebilir, özel kastın varlığı aranmaz.

TTK, suçun faili olabilecek kişiler bakımından herhangi bir özellik aramamıştır. Dolayısıyla, belediyeşirketinin kuruluşu, sermayesinin artırılması ve azaltılması ile birleşme, bölünme, tür değiştirme ve menkul kıymet çıkarma gibi işlemler kapsamında sahte belge düzenleyen şirket kurucuları, yönetim kurulu üyeleri, müdürler, tasfiye memurları, şirket personeli ile serbest muhasebeci mali müşavir ve avukatlar dâhil olmak üzere herkes bu suçun faili olabilir. Suçun mağduru ise, öncelikle toplum, daha sonra da anılan Kanunda öngörülen belgelerin sahte olarak düzenlenmesi nedeniyle menfaati ihlal edilen şirkettir. Mağdur, tek kişi olabileceği gibi birden fazla kişi de olabilir.

TTK'nın 549. maddesinde öngörülen belgelerin sahte olarak düzenlenmesinin yaptırımı, **bir yıldan üç yıla kadar hapis** cezasıdır. Söz konusu hapis cezası süreli hapis cezası niteliğindedir (TCK md. 49/1). Hâkim, gerçekleştirilen sahteciliğin niteliğine ve ihlal ettiği menfaatin ağırlığına göre alt ve üst hadler arasında cezayı takdir eder. Bu düzenleme özel hüküm olmasına ve özel düzenlemelerde cezai yaptırımın daha ağır olmasına karşın, TTK hükmünün yaptırımı, TCK'nın 207. maddesinde düzenlenen özel belgede sahtecilik suçundan daha ağır değildir.¹²

Mezkûr suç için şikayet şartı aranmadığından suçun takibi, Cumhuriyet Başsavcılıklarınca resen yapılır. Bu suçta

9 Özgür Küçüktaşdemir, Ekonomik Suçlar Bağlamında Türk Ticaret Kanununda Düzenlenen Suçlar ve Cezalar, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018, s.542.

10 Özgür Küçüktaşdemir, age, s.543.

11 Mehmet Emin Artuk, Ahmet Gökçen ve A. Caner Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Turhan Kitabevi, Ankara 2007, s.559.

12 Özgür Küçüktaşdemir, age, s.548.

dava zamanaşımı süresi sekiz yıldır. Söz konusu suça ilişkin görevli mahkeme asliye ceza mahkemesi; yetkili mahkeme ise sahte belgenin düzenlendiği yer mahkemesidir.

4. SONUÇ

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda belli işlemler için düzenlenen belgelerin ve yapılan beyanların kanuna aykırı olması hali için hukuki ve cezai sorumluluk öngörülmüştür. Anılan Kanunun 549. maddesi uyarınca, anonim ve limited şirketlerin ve dolayısıyla belediye şirketlerinin kuruluşu, sermayesinin artırılması ve azaltılması ile birleşme, bölünme, tür değiştirme ve menkul kıymet çıkarma gibi işlemlerle ilgili belgelerin, izahnamelerin, taahhütlerin, beyanların ve garantilerin yanlış, hileli, sahte, gerçeğe aykırı olmasından, gerçeğin saklanmış bulunmasından ve diğer kanuna aykırılıklardan doğan zararlardan, belgeleri düzenleyenler veya beyanları yapanlar ile kusurlarının varlığı halinde bunlara katılanlar hukuki olarak sorumludur. Ayrıca söz konusu belgeleri sahte olarak düzenleyenler de bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Bu kapsamda, herhangi bir hukuki ve cezai sorumlulukla karşı karşıya kalmaması bakımından, belediye şirketlerinin kurucuları, yönetim kurulu üyeleri, müdürleri, tasfiye memurları, personeli, serbest muhasebeci mali müşavir, avukat ve ilgili diğer kimselerin, şirket kuruluşu, sermayenin artırılması ve azaltılması ile birleşme, bölünme, tür değiştirme ve menkul kıymet çıkarma gibi işlemlerle ilgili belgeleri, izahnameleri, taahhütleri, beyanları ve garantileri gerçeğe uygun bir şekilde düzenleme konusunda gereken

hassasiyeti göstermeleri menfaatlerine olacaktır.

KAYNAKÇA

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (12.10.2004 tarihli, 25611 sayılı R.G.).

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı R.G.).

Akdağ Güney, Necla, Türk Hukukunda Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2008.

Artuk, Mehmet Emin, Gökçen, Ahmet ve Yenidünya, A. Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Turhan Kitabevi, Ankara 2007.

Doğrusöz Koşut, Hanife, Anonim Ortalık Yöneticilerinin ve Denetçilerinin Hukuki ve Cezai Sorumluluğu (TTK m. 549-563), Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.18, S.2, 2012.

Karahan, Sami ve Doğrusöz Koşut, Hanife, Şirketler Hukuku, Mimoza Yayınları, Konya 2012.

Küçüktaşdemir, Özgür, Ekonomik Suçlar Bağlamında Türk Ticaret Kanununda Düzenlenen Suçlar ve Cezalar, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018.

Sert Şahinkuşu, Güzde, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Kurulardan Doğan Sorumluluk, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul 2013.

Tekinalp, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2013.

Gürkan GÜVEN

Mühendis - İhale Uzmanı

YAPIM İŞLERİNDE ALT YÜKLENİCİNİN GERÇEKLEŞTİRDİĞİ İŞLERDE İŞ ARTIŞI OLMASI DURUMUNDA İŞ BİTİRME BELGESİ NASIL DÜZENLENECEKTİR?

1. GİRİŞ

Bir çok sektörde olduğu üzere yapım işi ihalelerinde de alt yüklenicilik müessesesi bulunmaktadır.

Sözleşme konusu işin nev'i itibariyle bir kısmını yüklenici ile yaptığı sözleşmeye dayalı olarak gerçekleştiren gerçek veya tüzel kişiye alt yüklenici denilmektedir. Yapım işlerinde alt yüklenici çalıştırılmasının dayanağı 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 15 inci maddesi olmakla birlikte, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 7 nci maddesinde sözleşmede yer alması zorunlu hususlar arasında alt yüklenicilere ilişkin bilgiler ve sorumluluklar sayılmış olup, aynı Kanununun 30 uncu maddesinde alt yüklenicilerin sorumluluğu hususu düzenlenmiştir. Yine yapım işlerine ilişkin ikincil mevzuatta alt yüklenicilere ilişkin düzenlemeler mevcuttur.

Makalemizde alt yüklenicilik ile ilgili olarak sözleşme yürütümü sürecinde bir iş artışının yaşanması durumunda iş bitirme belgesine nasıl ilave edileceğine ilişkin Kamu İhale Kurulu'nun düzenle-

yici kararı doğrultusunda açıklamalarda bulunulacaktır.

2. YAPIM İŞLERİNDE ALT YÜKLENİCİLİK HAKKINDA BİLGİLENDİRME

Makalemizin konusunu açıklamadan önce alt yüklenicilik ile ilgili olarak temel bilgilere yer verilmesi faydalı olacaktır.

2.1) Alt Yüklenici Nedir?

Alt yüklenici, idare ile imzalanan kamu ihale sözleşmesinin tarafı olan asıl yüklenici ile yaptığı anlaşma kapsamında ihale konusu işin bir kısmını gerçekleştiren kişi olarak tanımlanabilir. Nitekim Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin ekinde yer alan Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 4 üncü maddesinde de alt yüklenici,

“sözleşme konusu işin nev'i itibariyle bir kısmını yüklenici ile yaptığı sözleşmeye dayalı olarak gerçekleştiren gerçek veya tüzel kişi”

şeklinde tanımlanmıştır. Diğer taraftan Türk Dil Kurumu tarafından alt yük-

lenici tanımına yer verilmediği, bunun yerine günlük kullanımda sıklıkla yer verilen “taşeron” kelimesinin kullanıldığı görülmektedir. Taşeron ise şu şekilde tanımlanmaktadır:

*“Büyük bir işin bir bölümünü yaptır-
mayı, asıl müteahhitten kendi üzerine
alan ikinci müteahhit”*

Konuyla ilgili Sayıştay bakış açısında ise asıl yükleniciyle sözleşme imzalayan yüklenici için “alt yüklenici” kavramı kullanılırken, alt yükleniciyle sözleşme imzalayan yüklenici için “taşeron” kavramının kullanıldığı görülmektedir.

Alt yükleniciyi yüklenicinin çalışanlarından ayıran ise asıl yükleniciyle alt yüklenici arasında bulunan eser sözleşmesidir. Bu eser sözleşmesi uyarınca alt yükleniciye bağlı olarak çalışanların işvereni de alt yüklenici olarak görünecek ve alt yükleniciyle asıl yüklenici arasındaki uyumsuzluklar eser sözleşmesine ilişkin düzenlemeler kapsamında çözümlenecektir. Asıl yükleniciyle alt yüklenici arasında herhangi bir sözleşme bulunmaksızın gerçekleştirilen işlerde yaşanan uyumsuzluklara ise vekaletsiz iş görme hükümleri uygulanacaktır. Bu bakımdan alt yüklenici, işin konusu ne olursa olsun asıl yüklenicinin çalışanlarından da ayrılmaktadır.

2.2) Alt Yüklenici Çalıştırılmasına Yönelik Olarak İhalede Nasıl Düzenlemeler Yapılabilir?

Konusu mal alımı ve hizmet alımı olan sözleşmelerin yürütülmesi sırasında alt yüklenici çalıştırılmasını yasaklamak veya buna izin vermek konusunda idare-

nin takdir hakkı bulunmaktadır. Nitekim her iki alım türüne ait tip sözleşmenin dip notlarında:

“Bu işte alt Yüklenici çalıştırılmayacak ve işlerin tamamı Yüklenicinin kendisi tarafından yapılacaktır.”

seçeneğine yer verilmiş ve daha ihale aşamasındayken bile idarenin alt yüklenici kullanımını yasaklamasının yolu açılmıştır. Oysa yapım ihalelerine istinaden imzalanan sözleşmeler için böyle bir seçenek bulunmamaktadır. Dolayısıyla yapım ihalelerinde alt yüklenici çalıştırılması konusundaki koşullar içerisinde idarenin bu konuda yasaklama getirip getirmemesi gibi bir seçenek de bulunmamaktadır.

Diğer bir deyişle idarenin tip idari şartname ve tip sözleşme düzenlemeleri uyarınca alt yüklenici kullanılmasını yasaklaması mümkün değildir. Ancak idare alt yükleniciye yaptırılacak işlerin listesinin ihale aşamasında sunulmasını isteme hak ve yetkisine sahiptir. Konuyla ilgili olarak tip idari şartnamede iki farklı düzenlemeye de yer verilmiş olup, idarenin ihale dokümanının hazırlanması aşamasında bu düzenlemelerden herhangi birisini seçmesi mümkün olacaktır. Bu kapsamda isteklilerin alt yüklenicilere yaptırmayı düşündükleri işleri belirtmelerinin istenmemesi halinde İdari Şartnamenin 18’inci maddesine şu hüküm eklenecektir:

“18.1. İhale konusu işte idarenin onayı ile alt yüklenici çalıştırılabilir. Ancak işin tamamı alt yüklenicilere yaptırılamaz. Alt yüklenicilerin yaptıkları işlerle ilgili sorumluluğu yüklenicinin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.”

Bu durumda sözleşme tasarısının 15.1'inci maddesi ise şu şekilde düzenlenecektir:

“15.1. İhale konusu işte idarenin onayı ile alt yüklenici çalıştırılabilir.”

İsteklilerden alt yüklenicilere yaptırmayı düşündükleri işleri belirtmelerinin istenmesi durumunda ise idari şartnamenin “Alt Yükleniciler” başlıklı 18'inci maddesine aşağıdaki hüküm eklenecektir:

“18.1. İhale konusu işte idarenin onayı ile alt yüklenici çalıştırılabilir. Ancak işin tamamı alt yüklenicilere yaptırılamaz. İstekliler, ihale konusu yapım işinde alt yüklenicilere yaptırmayı düşündükleri işlere ait listeyi teklif ekinde vereceklerdir. İhalenin bu şekilde teklif veren istekli üzerinde kalması durumunda isteklinin işe ait sözleşme imzalanmadan önce alt yüklenicilerin listesini İdarenin onayına sunması gerekir. Bu durumda alt yüklenicilerin yaptıkları işlerle ilgili sorumluluğu yüklenicinin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.”

Bu durumda sözleşme tasarısının 15.1'inci maddesi de şu şekilde düzenlenmelidir:

“15.1. İdarenin onay verdiği alt yükleniciler ve yapacakları iş bölümleri:

Alt Yüklenici	Yapacağı iş
1.	1.
2.	2.

Görüldüğü üzere idarenin alt yüklenicilere yaptırılacak işlerin neler olduğunu ihale aşamasında talep etme hakkı

bulunmaktadır. Ancak bu işlerin hangi alt yüklenicilere yaptırılacağı açıklanması, ihale aşamasında talep edilemeyecektir. Bununla birlikte sözleşme imzalamaya davet edilen ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi isteklinin, sözleşme imzalanmadan önce alt yüklenicilerin listesini idarenin onayına sunması gerekecektir. Zira Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 20/(4) maddesinde

“İhale dokümanında, sözleşme imzalanmadan önce alt yüklenicilerin listesini idarenin onayına sunulmasının istendiği hallerde; İdare, onaya sunulan listede yer alan alt yüklenicileri onaylayıp onaylamadığını, on beş gün içinde yükleniciye bildirir.”

hükmüne yer verilmiştir. Bu hüküm uyarınca yukarıda yer verilen tip sözleşmenin 15.1'inci maddesinde yer verilen formata uygun olarak yüklenici teklif zarfında sunduğu alt yüklenicilere yaptırılacak her bir işin hangi alt yükleniciye yaptırılacağını ayrı ayrı belirterek idarenin onayına sunacaktır.

İsteklilerin alt yüklenicilere yaptıracığı işlerin teklifle birlikte sunulmasının istenmediği ihalelerde ise sözleşme imzalanmadan önce alt yüklenici listesinin sunulması da gerekmeyecektir.

3. YAPIM İŞLERİNDE ALT YÜKLENİCİ İŞ BİTİRME BELGESİ

Yapım Yönetmeliğinin 44/I-c maddesinde “İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan yükleniciye karşı bedel içeren bir sözleşme ile taahhüt edilen iş bölümünün tamamen bitirilmesi ve söz ko-

nusu iş kısmının idare tarafından kısmi kabulünün yapılması veya asıl sözleşmeye ilişkin işin geçici kabulünün yapılması şartıyla “alt yüklenici iş bitirme belgesi”, düzenleneceği belirtilmiştir.

Yönetmeliğin 45/I-f maddesinde ise;

“İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara doğrudan tek sözleşme ile taahhüt edilmiş işlerin bir bölümünü yapan alt yüklenicilere; sözleşmesinin tamamını bir bütün olarak gerçekleştiren bitirmeleri ve kısmi kabul öngörülen işlerde idare tarafından kısmi kabulü yapılmak veya asıl sözleşmeye ilişkin işin geçici kabulü yapılmak şartıyla, “alt yüklenici iş bitirme belgesi” verilir. Yüklenici ile alt yüklenici arasında yapılan sözleşmelerde, nevi itibarıyla verilen bir işin baştan sona yapılmasının öngörülmesi şartı aranır.” düzenlemesi bulunmaktadır.

Yukarıdaki düzenlemeler çerçevesinde alt yüklenicinin iş bitirme belgesine hak kazanabilmesi için aşağıdaki şartların tamamının gerçekleşmiş olması gereklidir:

i. Alt yüklenici iş bitirme belgesi düzenlenmesi, sadece kamuya taahhüt edilen işlerde söz konusu olmaktadır. Dolayısıyla, özel sektöre gerçekleştirilen işlerde alt yüklenici olarak çalışanlara idareler tarafından alt yüklenici iş bitirme belgesi düzenlenmeyecektir.

ii. Yüklenici ile alt yüklenici arasında yapılmış sözleşmenin bedel içermesi gerekmektedir.

iii. Yüklenici ile alt yüklenici arasındaki sözleşmenin noter onaylı olması zorunluluğu bulunmamaktadır.

iv. Asıl işin bir bölümünü malzemeleri ve/veya makine ekipmanları ile birlikte alt yüklenicinin yapmış olması gereklidir. Alt yüklenicinin sadece personelinin kullanıldığı durumlarda alt yüklenici iş bitirme belgesi düzenlenmesi mümkün değildir.

v. Alt yüklenici ile asıl yüklenici arasında yapılan sözleşmede, nevi itibarıyla verilen bir işin baştan sona yapılmasının öngörülmesi gerekmektedir. Nevi itibarıyla verilen bir işin baştan sona yapılmasının öngörülmesinin nasıl anlaşılması gerektiği tereddüt konusu olabilir. Söz gelimi, bir bina inşaatının alüminyum doğrama işlerinin kısım kısım farklı alt yüklenicilere verilmesi durumunda, nevi itibarıyla bir işin baştan sona yapılması şartı gerçekleşmiş olmaz. Bu durumda, alt yüklenicilere iş bitirme belgesi düzenlenemez.

vi. Genel Tebliğin 41.2. maddesinde *“Alt yüklenicilerin iş bitirme belgelerinin değerlendirilmesinde; yapılmış ise alt yükleniciye ait işin kısmi kabul tarihinin, kısmi kabul yapılmamış ise asıl sözleşmeye ilişkin işin geçici kabul tarihinin ilk ilan veya davet tarihinden geriye doğru son on beş yıl içinde olması şartı aranmalıdır.”* açıklaması yapılmıştır. Dolayısıyla, kısmi kabul tarihi veya geçici kabul tarihi ilk ilan veya davet tarihinden geriye doğru son 15 yıl içinde değilse, alt yüklenici iş bitirme belgesinin değerlendirilmeye alınması mümkün değildir.

Yukarıdaki şartların tamamını sağlayan alt yüklenici, iş bitirme belgesi alma hakkı kazanacaktır. Ancak, hakkın kazanılmış olması idare tarafından hemen alt

yüklenici iş bitirme belgesi düzenlenebileceği anlamına gelmemektedir. İdare tarafından alt yüklenici iş bitirme belgesi düzenlenebilmesi için, taahhüt edilen iş bölümünün tamamen bitirilmesinin yanı sıra söz konusu iş kısmının idare tarafından kısmi kabulünün yapılması veya asıl sözleşmeye ilişkin geçici kabulün yapılmış olması da gerekmektedir.

Buna göre, alt yüklenici iş bitirme belgesi düzenlenebilmesi için ya asıl sözleşmeye ilişkin geçici kabul yapılmış olmalı ya da asıl sözleşmeye ilişkin geçici kabul yapılmamış olsa da alt yüklenicilik sözleşmesine konu imalatlara ilişkin bölümün kısmi kabulünün yapılmış olması gerekmektedir.

Asıl sözleşmeye ilişkin geçici kabul yapılmamış olsa da alt yüklenici iş bitirme belgesi düzenlenmesine imkan tanınması yerinde olmuştur, zira 05.03.2009 tarihinden önce yürürlükte olan Yapım Yönetmeliğindeki (eski) düzenlemeye göre söz gelimi toplam 4 yıllık bir işin ilk 1 yılında alt yüklenici olarak çalışan firmanın alt yüklenici iş bitirme belgesi alabilmesi için kısmi kabul gerçekleştirilmiş olsa da işin tamamının geçici kabulünün yapılmasını (3 yıl) beklemesi gerekmektedir ki, bu durum alt yüklenici açısından hakkaniyete aykırı sonuçlar ortaya çıkarmaktaydı.

4. YAPIM İŞLERİNDE ALT YÜKLENİCİNİN GERÇEKLEŞTİRDİĞİ İŞLERDE İŞ ARTIŞI OLMASI DURUMUNDA İŞ BİTİRME BELGESİNE EKLENEBİLİR Mİ?

Makalemizin konusunu teşkil eden konu ile ilgili olarak 02.09.2020 Karar Ta-

rihli ve 2020/DK.D-272 Karar No'lu Düzenleyici Kamu İhale Kurulu kararı ile alt yüklenici sözleşmelerindeki iş artışlarının, düzenlenecek alt yüklenici iş bitirme belgelerine eklenip eklenemeyeceği hususunda Kurum görüşü oluşturulmuştur.

Yapım işlerine ilişkin alt yüklenici sözleşmelerindeki iş artışlarının, iş artışının idarece onaylanması halinde, belge konusu sözleşmenin dayandığı ihalenin ilan veya duyuru tarihinde geçerli olan mevzuattaki sınırlamalar gözetilerek, düzenlenecek alt yüklenici iş bitirme belgelerine eklenebileceğine, bu itibarla,

a) İhalenin ilan veya duyuru tarihinin 18.08.2019 tarihinden önce olması halinde, belge tutarının alt yüklenici tarafından yapılan işin esas sözleşme fiyatları ile hesaplanan tutarından düşük olması şartıyla iş artışının alt yüklenici iş bitirme belgesine eklenebileceğine, birden fazla alt yüklenici olması durumunda, alt yüklenicilere verilecek iş deneyim belgelerinin tutarlarının (iş artışları dahil) toplamının, toplam sözleşme bedelini aşamayacağına,

b) İhalenin ilan veya duyuru tarihinin 18.08.2019 tarihi ve sonrasında olması halinde, esas sözleşmede alt yüklenici çalıştırılmasına ilişkin Yapım İşleri Genel Şartnamesininin 20 nci maddesinin üçüncü fıkrasındaki oranların uygulanması halinde, alt yüklenici iş deneyim belge tutarının tek bir alt yüklenici için toplam esas sözleşme bedelinin %30'unu ve yapılan işin esas sözleşme fiyatları ile hesaplanan tutarını; birden fazla alt yüklenici çalıştırılması halinde ise bunlara ek olarak alt yüklenici iş bitirme belgelerinin

toplam tutarlarının toplam esas sözleşme bedelinin %50'sini aşmaması şartıyla, alt yüklenici sözleşmelerinde yapılan iş artışlarının iş bitirme belge tutarlarına eklenebileceğine,

c) Esas sözleşmede alt yüklenici çalıştırılmasına ilişkin Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 20 nci maddesinin üçüncü fıkrasından farklı oranlar belirlenmesi halinde, alt yüklenicilere düzenlenecek iş deneyim belge tutarlarının bu oranları ve yapılan işin esas sözleşme fiyatları ile hesaplanan tutarını aşmaması şartıyla, alt yüklenici sözleşmelerinde yapılan iş artışlarının iş bitirme belge tutarlarına eklenebileceğine karar verilmiştir.

5. SONUÇ

Yapım işi ihalelerinde gerek özel gerekse kamu sektörü açısından önem arz etmektedir. Rekabetin yüksek olduğu bu alanda ihale süreçlerinde bir çok hukuki uyumsuzluk doğabilmektedir.

Yapım işi ihalelerinde ihaleyi kazanan yüklenici ihale dokümanındaki düzenlemeler uyarınca idarenin onay vermesi durumunda alt yüklenici çalıştırabilmektedirler.

Yapım işi sözleşme yürütümü süreçlerinde projelerde önceden öngörülemez ihtiyaçların ortaya çıkmasıyla iş artışı meydana gelebilmektedir. Alt yüklenicinin de bu iş artışından etkilenmeyeceği ve iş bitiminden sonra kendisine idare tarafından düzenlenecek alt yüklenici iş bitirme belgesi de etkilenecektir. Ancak bu iş bitirme belgesinin nasıl düzenleneceği makedimizde ayrıntılarını vermiş olduğumuz Kamu İhale Kurulu'nun düzenleyici kurul kararı ile açıklanmıştır.

İlgili kararda ihalenin ilan veya duyuru tarihinin 18.08.2019 tarihinden önce veya sonra olması halinde alt yüklenici belgesinin iş artışı durumunda nasıl düzenleneceği açıklanmıştır.

KAYNAKÇA

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, www.mevzuat.gov.tr

Yapım İşleri Genel Şartnamesi, www.kik.gov.tr/mevzuat

Kamu İhale Genel Tebliği, www.kik.gov.tr

KİK kararları, www.kik.gov.tr/kararlar

Avukat Necati TORUN

İhale Hukuku Uzmanı

TEKLİF MEKTUBUNDAKİ HATALAR HAKKINDA KAMU İHALE KURULU'NUN YENİ İÇTİHATLARI

1. GİRİŞ

Kamu ihaleleri gerek ekonomik büyüklüğü gerekse kamu kaynağını oluşturan vergilerden gerçekleştirilen kamu gideri doğrultusunda gerçekleştirildiğinden kamuoyunu sürekli meşgul eden önemli bir alandır.

Kamu ihalelerinde istekli ve idarelerin uymaları gereken temel kurallar 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve alt mevzuatta yer almaktadır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri çerçevesinde ihale sürecinde gerçekleştirilen iş ve işlemler ile uyumsuzluklarda ilk inceleme mevki olarak Kamu İhale Kurulu görevli ve yetkili kılınmıştır.

Zaman zaman mevzuatta tam olarak ayrıntılı düzenlenmeyen hususlar ile ilgili olarak Kamu İhale Kurulu yeni içtihatlar doğrultusunda kararlar alabilmektedir.

İstekliler tarafından ihale dosyasında teklif mektubunun şekil şartları ile ilgili olarak Kamu İhale Kurulu'nun son zamanlardaki bakış açısını yansıtmaması açısından makalemizde teklif mektubunda yer alan hatalar ile ilgili olarak örnek Kamu İhale Kurulu kararları doğrultusunda açıklamalara yer verilecektir.

2. TEKLİF MEKTUBU VE ŞEKİL ŞARTLARI HAKKINDA Kİ TEMEL DÜZENLEMELER

Kamu İhale Kurulu'nun kararlarını incelemeyen önce teklif mektubu hakkında temel ihale hukuku düzenlemeleri konunun açıklanması için elzemdir.

2.1. Teklif Mektubu Nedir?

İhalelere katılan firmalar tarafından, teklif fiyatının yazılı olduğu, hangi işin ne kadar bedelle yapılacağını gösteren, ihale dokümanı hükümlerinin kabul edilerek, ihalenin üzerinde kalması halinde ne gibi yükümlülükler altına girileceğini gösteren belgeye teklif mektubu denir.

İhalelerde standart form şeklinde Kamu İhale Kurumu tarafından hazırlanmış, yönetmelik eki olarak yayımlanmıştır. İhalelerde de ihale dokümanı kapsamında isteklilere verilmektedir.

2.2. 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu Çerçevesinde Teklif Mektubu

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Tekliflerin hazırlanması ve sunulması" başlıklı 30'uncu maddesinde

"Teklif mektubu ve geçici teminat da dâhil olmak üzere ihaleye katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeler bir zar-

fa konulur. Zarfın üzerine isteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı, tebligata esas açık adresi, teklifin hangi işe ait olduğu ve ihaleyi yapan idarenin açık adresi yazılır. Zarfın yapıştırılan yeri istekli tarafından imzalanır ve mühürlenir.

Teklif mektupları yazılı ve imzalı olarak sunulur. Teklif mektubunda ihale dokümanının tamamen okunup kabul edildiğinin belirtilmesi, teklif edilen bedelin rakam ve yazı ile birbirine uygun olarak açıkça yazılması, üzerinde kazıntı, silinti, düzeltme bulunmaması ve teklif mektubunun ad, soyad veya ticaret unvanı yazılmak suretiyle yetkili kişilerce imzalanmış olması zorunludur...” hükmü yer almaktadır.

2.3. Alt İhale Mevzuatı Çerçevesinde Teklif Mektubu

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin “Başvuru ve teklif mektuplarının şekli” başlıklı 54'üncü maddesinde “(1) Başvuru ve teklif mektupları bu Yönetmeliğin ekinde yer alan standart formlar esas alınarak hazırlanır.

(2) Teklif mektubunun aşağıdaki şartları taşıması zorunludur:

- a) Yazılı olması.
- b) İhale dokümanının tamamen okunup kabul edildiğinin belirtilmesi.
- c) Teklif edilen bedelin rakam ve yazı ile birbirine uygun olarak açıkça yazılması.
- ç) Üzerinde kazıntı, silinti, düzeltme bulunmaması.
- d) Türk vatandaşı gerçek kişilerin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, Türkiye'de faaliyet gösteren tüzel kişilerin vergi kimlik numarasının belirtilmesi.
- e) Ad ve soyadı veya ticaret unvanı yazılmak suretiyle yetkili kişilerce imzalanmış olması.

...

(5) Teklif mektuplarının şekil ve içerik bakımından yukarıda belirtilen niteliklere ve teklif mektubu standart formuna uygun olmaması teklifin esasını değiştirecek nitelikte bir eksiklik olarak kabul edilir. Taşınması zorunlu hususlardan herhangi birini taşımayan teklif mektuplarının değiştirilmesi, düzeltilmesi veya eksikliklerinin giderilmesi gibi yollara başvurulamaz. Teklif mektubu usulüne uygun olmayan isteklinin teklifi değerlendirme dışı bırakılır.” hükmü,

İdari Şartname'nin “Teklif hazırlama giderleri ile teklif ve ödemelerde geçerli para birimi” başlıklı 11'inci maddesinde “...11.2. İstekliler, teklifini gösteren fiyatları ve bunların toplam tutarlarını Türk Lirası olarak verecektir. Sözleşme konusu işin ödemelerinde Türk Lirası kullanılacaktır.” düzenlemesi,

Anılan İdari Şartname'nin “Teklif mektubunun şekli ve içeriği” başlıklı 23'üncü maddesinde “23.1. Teklif mektupları, ekteki form örneğine uygun şekilde yazılı ve imzalı olarak sunulur.

23.2. Teklif mektubunda;

- a) İhale dokümanının tamamen okunup kabul edildiğinin belirtilmesi,
- b) Teklif edilen bedelin rakam ve yazı ile birbirine uygun olarak açıkça yazılması,
- c) Kazıntı, silinti, düzeltme bulunmaması,
- ç) Türk vatandaşı gerçek kişilerin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasının, Türkiye'de faaliyet gösteren tüzel kişilerin ise vergi kimlik numarasının belirtilmesi,
- d) Teklif mektubunun ad, soyad veya ticaret unvanı yazılmak suretiyle yetkili kişilerce imzalanmış olması zorunludur.” düzenlemesi,

Aynı İdari Şartname'nin "Geçici teminat" başlıklı 26'ncı maddesinde "26.1. İstekliler, teklif ettikleri bedelin %3'ünden az olmamak üzere kendi belirleyecekleri tutarda geçici teminat vereceklerdir. Teklif edilen bedelin %3'ünden az oranda geçici teminat veren isteklinin teklifi değerlendirme dışı bırakılır.

2.4. Mevzuat Hükümlerinin Açıklanması

Yukarıda aktarılan 4734 sayılı Kanun'un 30'uncu maddesinde teklif mektuplarının yazılı ve imzalı olarak sunulacağı, teklif mektubunda ihale dokümanının tamamen okunup kabul edildiğinin belirtileceği, teklif edilen bedelin rakam ve yazı ile birbirine uygun olarak açıkça yazılacağı hükme bağlanmış olup Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin 54'üncü maddesinde de teklif mektubunun taşınması gereken şartlar belirtilerek, teklif edilen bedelin rakam ve yazı ile birbirine uygun olarak açıkça yazılacağı, ayrıca teklif mektuplarının şekil ve içerik bakımından belirtilen niteliklere ve teklif mektubu standart formuna uygun olmamasının teklifin esasını değiştirecek nitelikte bir eksiklik olarak kabul edileceği ifade edilerek, taşınması zorunlu hususlardan herhangi birini taşımayan teklif mektuplarının değiştirilmesi, düzeltilmesi veya eksikliklerinin giderilmesi gibi yollara başvurulamayacağı ve teklif mektubu usulüne uygun olmayan isteklinin teklifinin değerlendirme dışı bırakılacağı hükme bağlanmıştır.

3. KAMU İHALE KURULU'NUN TEKLİF MEKTUBUNDA FARKLI BAKIŞ AÇISINI YANSITAN KARARLAR

Görüleceği üzere Kamu İhale Mevzuatı açısından teklif mektubunun şekil şartları çok keskin olarak düzenlenmiştir.

Bu keskin bakış açısının anlaşılabilmesi açısından Kamu İhale Kurulu'nun kararlarının incelenmesi gerekmektedir. Kamu İhale Kurulu'nun son aylarda vermiş olduğu kararlar bu bakış açısının anlaşılması açısından yeterli olabilecektir.

3.1. Teklif Mektubunda Yazı İle İki Defa Bin TL Yazılması Durumu

İlk örneğimiz teklif mektubunda yazı ile iki defa bin TL yazılmasına ilişkindir.

3.1.1. Olay

Birim fiyat teklif mektubunda teklif edilen bedelin rakam olarak 554.613,65 TL şeklinde belirtilmesine rağmen yazıyla "beşyüzellidörtbinaltıyüzonüçbinaltmışbeşkuruş" şeklinde ifade edilmiştir.

Teklif Mektubunda "beşyüzellidörtbin" ve "altıyüzonüçbin" şeklinde iki defa "bin" ifadesine yer verildiği anlaşılmaktadır.

3.1.2. Kamu İhale Kurulu'nun Bakış Açısı

Kamu İhale Kurulu'nun 08.07.2021 tarihli ve 2021/UY.II-1372 sayılı kararında; teklif mektubunda yazı ile yazılan ifade, rakam ile yazılanla açıkça uyumsuz olup, yüzler hanesindeki rakamın (613) yazı ile altıyüzonüçbin olarak ifade edilmesinin birbirinden farklı teklif tutarlarını işaret ettiği; (554 bin 65 kuruş veya 613 bin 65 kuruş gibi) bunun da bir karışıklığa sebebiyet vereceği anlaşıldığından, söz konusu hatanın esaslı bir hata olduğu ve isteklinin teklifinin değerlendirme dışı bırakılması gerektiği doğrultusunda karar verilmiştir.

3.2. On Dokuz Yerine On Doz Yazılması

İkinci örneğimiz ise rakamla on dokuz yerine on doz yazılmasına ilişkindir.

3.2.1. Olay

Teklif bedelinin rakamla “571.117,19 TL” olarak; yazıyla ise “Beşyüzyetmişbirbinyüzyediliraondozkuruş” olarak ifade edildiği görülmüştür.

3.2.2. Kamu İhale Kurulu’nun Bakış Açısı

Kamu İhale Kurulu’nun 08.07.2021 tarihli ve 2021/UY.II-1372 sayılı kararında İsteklinin sunduğu teklif mektubu incelendiğinde, teklif bedelinin rakamla “571.117,19 TL” olarak; yazıyla ise “Beşyüzyetmişbirbinyüzyediliraondozkuruş” olarak ifade edildiği görülmüştür. İsteklinin “ondo”z” ifadesi ile “ondokuz” sayısını ifade etmek istediğinde tereddüt bulunmadığı anlaşıldığından, idarece bahsi geçen isteklinin teklifinin değerlendirme dışı bırakılması işleminin yerinde olmadığı tespit edilmiştir.

3.3. Türk Lirası Yerine Türkirası Yazılması Durumu

Son olarak ise Türk Lirası Yerine Türkirası yazılmasına ilişkin Kamu İhale Kurulu’nun değerlendirmelerine değinilecektir.

3.3.1. Şikâyet Konusu Olay

İtirazen şikâyet dilekçesinde özetle, teklif mektubunda, para biriminin yazıyla “Türklirası” yerine “Türkirası” olarak yazıldığı gerekçesiyle teklifinin değerlendirme dışı bırakıldığı, ancak teklif bedelinin rakam ve yazıyla doğru şekilde yazıldığı ve birbirini teyit ettiği, rakamla yazılan tutarın para biriminin “TL” olarak ifade edildiği, yazıyla yazılan para birimindeki “l” harfinin bilgisayardan sehven silindiği, ülkemizde Türk lirası haricinde başka bir para biriminin olmaması nedeniyle çağrışım yaparak çelişkili bir durum oluşmasının mümkün olmadığı, bu nedenle teklif mektubunun geçerli sayılarak

sınır değer hesabına katılması gerektiği iddialarına yer verilmiştir.

Yapılan incelemede, şikâyete konu ihalenin Hacılar Belediyesi Kentsel Tasarım Müdürlüğü tarafından açık ihale usulü ile gerçekleştirilen “2 Blok 64 Daire Kentsel Dönüşüm Konutu Yapım İş” olduğu; 4 isteklinin teklif verdiği ihalede, başvuru sahibinin teklifinin teklif mektubunda, para biriminin yazıyla “Türklirası” yerine “Türkirası” olarak yazıldığı gerekçesiyle değerlendirme dışı bırakıldığı görülmüştür.

İdarece ihale işlem dosyası içerisinde başvuru sahibine ait olarak gönderilen teklif dosyası kapsamında yer alan anahtar teslimi götürü bedel teklif mektubu incelendiğinde; teklif bedelinin rakamla 17.877.000,00 TL olarak yazıldığı, yazıyla da “Onyedimilyonsekiyüzyetmişyedi bintürkirası” şeklinde ifade edildiği, teklif edilen tutarın rakam ve yazı ile birbirine uyumlu olduğu, ancak yazıyla olan ifadenin “Türklirası” yerine “Türkirası” olarak yazıldığı tespit edilmiştir.

3.3.2. Kamu İhale Kurulu’nun Bakış Açısı

Kamu İhale Kurulu’nun 08.09.2021 tarihli ve 2021/UY.I-1693 sayılı kararında başvuru sahibinin, ihale dokümanında yalnızca Türk Lirası olarak teklif verileceği belirtilmiş olan başvuruya konu ihaleye sunduğu teklif mektubunda, ihale dokümanını oluşturan tüm belgelerin okundğunun, anlaşıldığının ve kabul edildiğinin beyan edildiği ve teklif tutarının rakam ve yazı ile birbirine uyumlu olduğu dikkate alındığında, şikâyete konu hususun anılan teklifin geçersizliğini gerektiren bir husus olmadığı anlaşılmıştır.

Bununla birlikte, isteklilerce teklif edilen bedelin en az %3’ü tutarında su-

nulması gereken geçici teminat kriterini yerine getirmek amacıyla başvuru sahibinin sunduğu geçici teminat mektubunda para birimi olarak Türk Lirası ibaresinin bulunduğu, geçici teminat tutarı olan 600.000,00 TL'nin ise para birimi yazıyla farklı ifade edilmiş olan teklif edilen bedelin %3'ü olan 536.310,00 TL'den yüksek olduğu hususları da dikkate alındığında, isteklinin gerçek iradesinin açıkça tespit edilebildiği ve teklif ettiği tutarın para biriminin Türk Lirası olduğu konusunda tereddüt ya da çelişki oluşturacak bir durumun söz konusu olmadığı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, İdari Şartname'de tekliflerin Türk Lirası üzerinden verileceğinin açıkça belirtildiği ve tekliflerin yalnızca bir para birimi esas alınarak hazırlanmasının zorunlu olduğu, bu nedenle bu konuda herhangi bir belirsizliğin oluşmayacağı, ayrıca istekli tarafından sunulan geçici teminat mektubunda teklif mektubunda yer alan teklif tutarının hangi para birimi esas alınarak hazırlandığının da açık olduğu hususları bir arada değerlendirildiğinde, başvuru sahibinin teklif ettiği tutarın para biriminin Türk Lirası olduğu konusunda tereddüt ya da çelişki oluşturacak bir durumun söz konusu olmadığı ve teklif mektubunda para biriminin yazıyla bir harf eksik şekilde yazılmış olması sonucunda oluşan şekli aykırılığın, isteklinin teklifinin esasına etki edecek nitelikte bir eksiklik olmadığı anlaşıldığından, başvuru sahibinin iddiasının yerinde olduğu sonucuna varılmıştır.

4. SONUÇ

Kamu İhale Hukuku devasa mevzuat ve karar hacmi ile özel uzmanlık gerektiren bir alandır.

Yoğun mevzuat değişikliği ve Kamu İhale Kurulu'nun kararları istekli ve idarelerce sürekli olarak takip edilmelidir.

İhalelere katılan firmalar tarafından, teklif fiyatının yazılı olduğu, hangi işin ne kadar bedelle yapılacağını gösteren, ihale dokümanı hükümlerinin kabul edilerek, ihalenin üzerinde kalması halinde ne gibi yükümlülükler altına girileceğini gösteren belgeye teklif mektubu denilmektedir. İhalelerde standart form şeklinde Kamu İhale Kurumu tarafından hazırlanmış, yönetmelik eki olarak yayımlanmıştır. İhalelerde de ihale dokümanı kapsamında isteklilere verilmektedir.

Teklif mektubunun şekil şartları ve isteklilerin uymaları gereken kurallar 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve alt yönetmeliklerinde düzenlenmiştir. Bu düzenlemelerde bir çok ayrıntıya girilmiş olmakla birlikte rakam ve yazı ile yazılan tutarın aynı olması gerektiği temel düzenleme olarak karşımıza çıkmıştır.

Kamu İhale Kurulu'nun 2 ayrı kararında karşımıza çıkan tablo aşağıdaki şekilde özetlenebilir;

- Teklif mektubunda iki defa bin TL mükerrer olarak yazılması değerlendirme dışı bırakılma sebebidir.
- On dokuz yerine ondoz yazılması ise değerlendirme dışı bırakılma sebebi olarak değerlendirilmemiştir.
- Son olarak ise Türk Lirası Yerine Türkirası Yazılması teklif mektubunun ve geçici teminatın incelenmesi sonucunda isteklinin değerlendirme dışı bırakılma sebebi olarak görülmemiştir.

KAYNAKÇA

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu. www.kik.gov.tr/mevzuat

Kamu İhale Kurulu Kararları, www.kik.gov.tr/kararlar

**30 KASIM 2021 TARİHLİ VE 31675 SAYILI RESMİ GAZETE'DE
İHALE MEVZUATI İLE İLGİLİ OLARAK YENİ DEĞİŞİKLİKLER YAYIMLANMIŞTIR.
(ÖZET BİLGİLER)**

Söz Konusu değişiklikler İlanı veya duyurusu 20 Aralık 2021 ve sonrasındaki ihalelerde uygulanacaktır;

Aşırı Düşük Açıklamalarla İlgili Önemli Bir Değişiklik Meydana Gelmiştir.

Yeni uygulama ile mal ve hizmet alımı ile yapım işleri ihalelerinin aşırı düşük teklif tespit ve değerlendirme işlemleri yapılmadan en düşük teklif üzerinde bırakılmasına uygulamasına son verilmiştir.

- Yeni uygulamada idarelere aşağıdaki ikili seçim hakkı bulunmaktadır;

- İhale ilanı ve dokümanında belirtilmek kaydıyla, yaklaşık maliyeti hizmet alımlarında eşik değerin yarısına kadar, yapım işlerinde de eşik değerin üçte birine kadar olan işlerde aşırı düşük teklif açıklaması istenilmesi,
- Sınır değerin altında teklif sunan isteklilerin tekliflerinin açıklama istenmesinin reddedilmesi şeklinde olacaktır.
- Mal alımlarında ise yaklaşık maliyeti ne olursa olsun ihale komisyonu verilen teklifleri değerlendirdikten sonra diğer tekliflere veya yaklaşık maliyete göre teklif fiyatı aşırı düşük olanları tespit edilecektir. İdare bu teklifleri reddetmeden önce, belirlediği süre içinde teklif sahiplerinden teklifte önemli olduğunu tespit ettiği bileşenler ile ilgili ayrıntıları yazılı olarak istemek zorundadır.

Ayrıca Aşırı düşük teklif sorgulaması yapılan elektronik ihalelerde isteklilere ait yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde gerçekleştirilecek işlemler ve ihale komisyonlarının teklif değerlendirmesine ilişkin diğer işlemleri açıklığa kavuşturulmuştur. Bu çerçevede, aşırı düşük teklif açıklamasının isteneceği ihalelerde, yeterli bilgileri tablosunda beyan edilen bilgi ve belgeleri tevsik edici belgeleri veya aşırı düşük teklif açıklamasını sunmayan isteklilerin teklifleri değerlendirme dışı bırakılacak, ilgililer hakkında ayrıca bir yaptırım uygulanmayacaktır.

Şikayet Başvurularına Yönelik Standart Formlarda Da Değişiklik Meydana Gelmiştir

Ayrıca, ihale sürecinde alınan idareler tarafından kararların ilgililere bildirilmesine yönelik standart formlarda yer alan itiraz başvuru sürelerinin başlangıç tarihlerine ilişkin düzenleme yapılmış ve söz konusu sürelerin bildirim tarihini izleyen günden itibaren başlayacağı vurgulanmıştır.

Oktay ÇAMDELEN

Başmüfettiş

DMO Genel Müdürlüğü

DİSİPLİN CEZASININ MAHKEME KARARIYLA İPTAL EDİLMESİ VE BU SÜREÇTE FİİL VE DAVRANIŞIN ZAMANAŞIMINA UĞRAMASI HALİNDE, MEMURA YENİDEN DİSİPLİN CEZASI VEREBİLİR Mİ?

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Zamanaşımı" başlıklı 127 nci maddesinde, "Bu Kanunun 125 inci maddesinde sayılan fiil ve halleri işleyenler hakkında, bu fiil ve hallerin işlendiğinin öğrenildiği tarihten itibaren;

a) Uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında bir ay içinde disiplin soruşturmasına,

b) Memurluktan çıkarma cezasında altı ay içinde disiplin kovuşturmasına, Başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar. Disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren nihayet iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar." hükmüne yer verilerek, disiplin cezasını gerektiren fiil ve davranışta bulunan memurlara bu fiil ve davranışının işlendiği tarihten itibaren iki yıl için disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisinin zamanaşımına uğrayacağı belirtilmiştir.

Disiplin soruşturması veya kovuşturmasında disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımının hesaplanmasında öğrenme tarihi olarak;

- kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden gelen başvuru, şikayet veya ihbar niteliği taşıyan evrakın memurun görev yaptığı kurumun evrak kaydına girdiği tarihin,
- memurun görev yaptığı kurumun yetkili disiplin amirine veya disiplin kuruluna başvuru, şikayet veya ihbar gibi yollarla bilgi verildiğinde durumu tespit eden tutanağın düzenlendiği tarihin esas alınması gerekmektedir.¹

Diğer taraftan, disiplin cezasının uygulanmasına ilişkin iki yıllık zamanaşımı süresine; kovuşturma emrinin verilmesi, soruşturmanın yapılması, ilgili mercilerce incelenmesi, disiplin kurullarında görüşülerek karara bağlanması ve ilgili memura tebliğ edilmesi da dahil bulunmaktadır.²

1 mülga Devlet Personel Başkanlığının 24.05.2012 tarih ve 8727 sayılı Mütalaası

2 Can İsmail, Açıklamalı-İçtihatlı Memur Soruşturması Me-

Söz konusu maddedeki sürelerin hak düşürücü süreler olduğu, bu sürelerin kesilmesi veya durmasının mümkün olmadığı, bütün disiplin suçlarında iki yıllık zamanaşımına tabi olduğu ve bu sürelerden sonra soruşturma devam etse bile cezanın verilemeyeceği anlaşılmaktadır.³

Memura verilen disiplin cezasının, mahkeme veya disiplin kurulları tarafından iptal edilmesi ve bu süreçte disiplin cezasına konu fiil ve davranışın işlendiği tarihten itibaren iki yıllık ceza verme yetkisinin zamanaşımına uğraması halinde, idare tarafından memura yeniden değerlendirme yapmak suretiyle disiplin cezası verip veremeyeceği hususu görüşler ve yargı kararları doğrultusunda irdelenecektir.

2. KONUYA İLİŞKİN KARARLAR

Devlet Personel Başkanlığının 05.07.2011 tarih ve 13486 sayılı Mütalaasında, "... Yukarıda yer alan hükümler doğrultusunda; ... 4- 657 sayılı Kanunun 127 nci maddesi gereğince süresi içinde verilen bir disiplin cezasının itiraza konu edilmesi ve bu süreçte mezkur maddenin 3 üncü fıkrasında düzenlenen iki yıllık sürenin aşılması durumunda disiplin kurullarının kararına göre disiplin amirlerince yeniden verilecek kararların zaman aşımı süresi içerisinde verilmiş sayılması gerektiği ..." değerlendirilmiş ve Devlet Memurları Kanunu'nun 127 nci maddesinde yer alan zamanaşımı sürelerine uygun olarak verilen disiplin cezasına itiraz edilmesi halinde, disiplin cezasını gerektiren fiil

murlarla İlgili Suçlar ve Soruşturma Mevzuatı, 1987 Ankara, sahife 85

3 Pınar İbrahim, Açıklamalı-İçtihatlı Devlet Memurları Kanunu Şerhi, 2006 Ankara, sahife 1153

ve hallerin işlendiği tarihten itibaren nihayet iki yıl içinde disiplin cezası verme yetkisi aşılmış olsa da, itiraza ilişkin disiplin kurullarının kararlarına istinaden disiplin amirlerince yeniden verilecek kararların zaman aşımı süresi içerisinde verildiğinin kabul edilmesi gereği belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak, Danıştay 10 uncu Dairesinin;

12.10.1989 tarihli Kararı'nda⁴, "... 657 sayılı Devlet Memurları Yasasını değiştiren 2670 sayılı Yasayla disiplin hükümleri yeniden düzenlenmiş ve disiplin cezası verme yetkisi belli sürelerle sınırlandırılmıştır. İdarelerin, 2670 sayılı yasayla saptanmış olan zamanaşımı süreleri dışında disiplin cezası vermeleri mümkün değildir. Ancak ilgili idarenin süresi içinde disiplin cezası vermesiyle zamanaşımı süresinin kesileceği açık olup, böyle bir durumda disiplin cezasının idari yargı yerince aynı konuda yeniden işlem tesisini gerektirecek biçimde iptali üzerine, zamanaşımı süresinin yeniden işletilmesi olanaksız bulunmaktadır ...",

15.02.1990 tarihli Kararı'nda⁵ "... ilgili yasal düzenlemeler çerçevesinde kesinleşen disiplin cezaları, doktrin ve uygulamada kabul edildiği üzere, disiplin cezalarını veren idari merciler yönünden de bağlayıcı ve kesin niteliktedir, idari mercilerin, vermiş oldukları disiplin cezalarını geri almaları, verdikleri disiplin cezası yerine başka bir disiplin cezası verme yoluna gitmeleri kural olarak olanaksızdır. Ancak dava konusu edilen disiplin cezasından önceki hukuki durumun yürürlüğünü

4 Esas No: 1989/2299, Karar No:1989/1735

5 Esas No: 1989/2490, Karar No:1990/270

sağlar nitelikte, idari yargıca verilmiş bir kararın varlığı halinde, artık disiplin cezasının geri alınamayacağından söz etmeye olanak bulunmamaktadır, idari mercilerin, yargı kararlarını uygulamaları, yargı kararları doğrultusunda işlem tesis etmeleri Anayasal zorunluluktur. Bu zorunluluğun doğal sonucu olarak, **yargı kararıyla saptanan hukuki durumun olanak vermesi halinde, idari mercilerin aynı konuda yeniden disiplin cezası verme yoluna gidebileceklerinin de kabulü gerekir..”**

denilerek, disiplin cezasının yargı tarafından iptal edilmesi ve iptal kararında idareye yeniden işlem tesis etmeye olanak vermesi durumunda, idarenin iptal edilen disiplin cezasının yerine yeniden disiplin cezası verebileceğine (yani yeni bir işlem tesis edebileceğine) hükümlenmiştir.

Ayrıca, Danıştay 8 inci Dairesinin 03.02.1999 tarihli Kararı'nda⁶ “... 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının Kararların Sonuçları başlığını taşıyan 28. maddesinde, idarelerin Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecbur oldukları hükme bağlandığından, idare mahkemesince bozma ya uyularak bu yönde bir karar verilmesi durumunda, güveni kötüye kullanma suçunu işlediği adli yargı kararı ile tesbit edilen davacıya, **eyleminin karşılığı olan disiplin cezasının idarece otuz günlük süre içinde verilmesi halinde, yargısal**

aşamalardan geçtikten sonra yine yargı kararı gereği olarak tesis olunan bu yeni işlemin, 657 sayılı Yasanın 127. maddesi hükmü uyarınca zamanaşımına uğrayacağından söz edilemeyecektir..” denilmiş ve yargı kararının idareye tebliğ edilmesinden itibaren otuz günlük süre içerisinde idarenin tespit edilen eylemin karşılığı disiplin cezasını vermesine yönelik işlemin zaman aşımına uğramayacağı açıkça belirtilmiştir.

Bununla birlikte, Danıştay 12 nci Dairesinin 20.12.2013 tarihli Kararı'nda⁷ da, “... 657 sayılı Yasa'nın 127. maddesindeki zamanaşımı süreleri, idarenin disiplin suçundan haberdar olmasından ilk defa disiplin cezası verilmesine kadarki süreçte dikkate alınacak süreler olup, idare tarafından söz konusu süreler riayet edilerek disiplin cezası vermesi halinde, idarenin zamanaşımı sürelerine uyma yükümlülüğünü yerine getirdiğinin kabulü gerekmektedir.

Öte yandan, zamanaşımı sürelerinin hesabında disiplin cezası verildikten sonraki itiraz süreci veya onay süreci (disiplin cezasının idari anlamda kesinleşme süreci) dikkate alınmayacağı gibi, idari yargıda dava açılması halinde, yargılama sürecinde geçen süreler ile bozma kararı verilmesi halinde kararın gerekçesi idareye yeni bir disiplin işlemi yapma yetkisi tanıyor ise idarenin yeni bir disiplin işlemi tesis etmesi aşamasında söz konusu zamanaşımı sürelerinin artık öne sürülemeyeceği açıktır. Diğer bir deyişle 657 sayılı Yasa'nın 127. maddesindeki zamanaşımı düzenlemesinin, idare tarafından ilk defa disiplin işlemi tesis edilmesi aşamasında

6 Esas No: 1998/6475, Karar No:1999/222

7 Esas No: 2012/2857, Karar No:2013/11887

göz önüne alınacak bir müessese olduğu ve ilgili hakkında bu süreler içinde bir disiplin cezası verilmekle birlikte hükmünü doğuracağı anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte, disiplin cezalarına karşı idari yargıda açılan davalarda verilen iptal kararlarının gerekçesinin, idareye ilgili hakkında başka bir disiplin işlemi tesis etme olanağı tanınması halinde, 2577 sayılı Yasa'nın 28/1. maddesi uyarınca Yargı kararının gereğini yerine getirmekle yükümlü olan idarenin, zaman geçirmeksizin harekete geçerek makul süreler içinde işlem tesis etmeleri gerektiği ... açıktır.

Nitekim Dairemizin 02.12.2013 günlü, E:2010/5239, K:2013/9337 sayılı kararı ile 10.12.2013 günlü, E:2010/9547, K:2013/10337 sayılı kararları da bu yöndedir.

Olayda; İstanbul ... İdare Mahkemesinin ... sayılı kararının davalı idareye yeni bir disiplin işlemi tesis etme yetkisi tanıdığı ve kararın tebliğ tarihi dosyadan anlaşılammakla birlikte, karar tarihinden yaklaşık 3 ay sonrasında tesis edilen disiplin işleminin makul bir süre içinde sonuçlandırıldığı anlaşılmaktadır. Bu durumda, uyuşmazlığın usul ve esasa ilişkin diğer yönlerden incelenerek karara bağlanması gerekirken, zamanaşımı süresinin geçirildiği gerekçesiyle dava konusu işlemin iptali yolunda verilen İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir." denilmiştir. Söz konusu Kararda; Devlet Memurları Kanunu'nun 127 nci maddesinde yer alan zamanaşımı sürelerinin, idarenin memurun disiplin cezasını gerektiren fiil ve davranışının öğrenilmesinden ilk defa disiplin cezası verilmesine kadar geçen süreçte dikka-

te alınması gereken süreler olduğundan, idare tarafından söz konusu süreler içerisinde disiplin cezasını vermesi halinde, zamanaşımı sürelerine uyma yükümlülüğünü yerine getirildiğinin kabul edilmesinin gerektiği, dolayısıyla disiplin cezasının yetkili amirler ve kurullar tarafından verilmesinden sonra memur tarafından disiplin cezasına itiraz edilmesi veya disiplin cezasının idari anlamda kesinleşmesi için geçen sürelerin zamanaşımı sürelerinin hesabında dikkate alınmayacağı, disiplin cezasına memur tarafından idari yargıda dava açılması halinde, yargılama sürecinde geçen süreler ile mahkemenin disiplin cezasını iptal etmesi halinde ise kararın gerekçesi idareye yeni bir disiplin işlemi yapma yetkisinin tanınması durumunda idarenin yeni bir disiplin işlemi tesis etmesi aşamasında söz konusu zamanaşımı sürelerinin artık önüne sürülemeyeceği, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu gereğince yargı kararının gereğini yerine getirmekle yükümlü olan idarenin, zaman geçirmeksizin harekete geçerek makul süreler içinde işlem tesis etmeleri gerektiği (karar tarihinden itibaren üç ay içerisinde tesis edilen işlemin makul sürede sonuçlandırıldığı kabul edilmiştir.) belirtilerek, bu yönde 12 nci Dairenin başka kararlarının da bulunduğu ifade edilmiştir.

Memura verilen disiplin cezasının mahkeme veya disiplin kurulları tarafından iptal edilmesi ve bu süreçte disiplin cezasına konu fiil ve davranışın işlendiği tarihten itibaren iki yıllık ceza verme yetkisinin zamanaşımına uğraması halinde, idare tarafından iptal kararı üzerine memura yeniden değerlendirme yapmak suretiyle disiplin cezası verilebileceği-

ne yönelik 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda bir hüküm olmaması nedeniyle bu konuda yargı kararları doğrultusunda uygulamaya yön verilmiştir. Buna karşılık, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda bu konuyla ilgili olarak açıkça bir düzenleme yer almakta olup, anılan Kanun'un "Zamanaşımı" başlıklı 53 üncü maddesine, 6764 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 29 uncu maddesiyle yeni bir madde eklenmiş ve madde metninde "Disiplin cezası verilmesini gerektiren fiil ve hallerin işlendiğinin öğrenildiği tarihten itibaren; a) Uyurma, kınama, aylıktan veya ücretten kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması veya birden fazla ücretten kesme cezalarında bir ay içinde, b) Üniversite öğretim mesleğinden çıkarma ve kamu görevinden çıkarma cezasında altı ay içinde, disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin soruşturması açılmaz. Disiplin cezası verilmesini gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren iki yıl, üniversite öğretim mesleğinden çıkarma cezasını gerektiren fiil açısından altı yıl geçmiş ise disiplin cezası verilemez. Bilimsel bir eserin akademik atama ve terfilerde kullanılması ya da kısmen veya tamamen yeniden yayımlanması hâlinde ikinci fıkrada belirtilen zamanaşımı süreleri yeniden işlemeye başlar. **Disiplin cezasının yargı kararıyla iptal edilmesi hâlinde, kararın idareye ulaştığı tarihten itibaren kalan disiplin ceza zamanaşımı süresi içerisinde, zamanaşımı süresinin dolması veya üç aydan daha az süre kalması hâlinde en geç üç ay içe-**

risinde karar gerekçesi dikkate alınarak yeniden disiplin cezası tesis edilebilir." denilmiştir. Böylelikle, disiplin cezasının yargı kararıyla iptal edilmesi ve bu kararın tebliğ edilerek idareye ulaşmasından itibaren; karar gerekçesi de gözetilerek, zamanaşımı süresi dolmamış ise bu kalan süre içerisinde, zamanaşımı süresi dolmuş veya üç aydan daha az bir süre kalması halinde en geç üç ay içerisinde idare tarafından yeniden disiplin cezası verilebileceği hüküm altına alınmıştır.

3. SONUÇ

Devlet Memurları Kanunu'nun "Zamanaşımı" başlıklı 127 nci maddesine göre, disiplin cezasını gerektiren fiil ve halleri işleyenler hakkında, bu fiil ve hallerin işlendiğinin öğrenildiği tarihten (başvuru, ihbar veya şikayetin yazılı yapılması halinde kurumun evrak kaydına girdiği tarihten, yazılı olmaması durumunda ise başvuru, ihbar veya şikayet vb yollarla gelen bilgilere istinaden kurumca düzenlenen tespit tutunak tarihinden) itibaren iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrayacak olup, bu sürenin geçirilmesinden sonra disiplin cezası verilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Anılan Kanun'un 125 nci maddesinde sayılan fiil ve davranışlarda bulunan devlet memurlarına zamanaşımı süresi gözetilerek verilen disiplin cezasının, yargı veya disiplin kurulları tarafından iptal edilmesi ve bu süreçte de disiplin cezasına konu fiil ve davranışın işlendiği tarihten itibaren iki yıllık ceza verme yetkisinin zamanaşımına uğraması halinde, idare tarafından yeniden değerlendirme yapmak suretiyle disiplin cezası verip

veremeyeceği hususunda mevzuatta açık bir hüküm bulunmamakta olup, bu konuda uygulamaya mülga Devlet Personel Başkanlığının görüşü ve yargı kararları doğrultusunda yön verilmiştir.

Yukarıya aktarılan konuya ilişkin görüş ve kararlar dikkate alındığında;

- Zamanaşımı sürelerine uygun olarak verilen disiplin cezasına disiplin kurullarına itiraz edilmesi ve disiplin kurulları tarafından itirazın uygun görülmesi halinde, disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren nihayet iki yıl içinde disiplin cezası verme yetkisi aşılmış olsa da, kurullarının kararına istinaden disiplin amirlerince yeniden verilecek kararların zaman aşımı süresi içerisinde verildiğinin kabul edilmesi gerektiği,
- Devlet Memurları Kanunu'nun 127 nci maddesinde yer alan zamanaşımı sürelerinin, idarenin memurun disiplin cezasını gerektiren fiil ve davranışının öğrenilmesinden ilk defa disiplin cezası verilmesine kadar geçen süreçte dikkate alınması gereken süreler olduğu, dolayısıyla disiplin cezasının idari yargıda iptal edilmesi ve iptal kararının idareye yeni bir işlem yapmasına imkan tanınması halinde, disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren nihayet iki yıl içinde disiplin cezası verme yetkisi aşılmış olsa da, idarenin iptal kara-

rını da gözeterek makul bir süre içerisinde yeni bir disiplin cezası verebileceği

değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu

6764 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu

Danıştay 10 uncu Dairesinin Esas No: 1989/2299, Karar No:1989/1735 sayılı Kararı

Danıştay 10 uncu Dairesinin Esas No: 1989/2490, Karar No:1990/270 sayılı Kararı

Danıştay 8 inci Dairesinin Esas No: 1998/6475, Karar No:1999/222 sayılı Kararı

Danıştay 12 nci Dairesinin Esas No: 2012/2857, Karar No:2013/11887 sayılı Kararı

mülga Devlet Personel Başkanlığının 05.07.2011 tarih ve 13486 sayılı Mütalaası

Can İsmail, Açıklamalı-İçtihatlı Memur Soruşturması Memurlarla İlgili Suçlar ve Soruşturma Mevzuatı, 1987 Ankara

Pınar İbrahim, Açıklamalı-İçtihatlı Devlet Memurları Kanunu Şerhi, 2006 Ankara

Ufuk ÜNLÜ

Cumhurbaşkanlığı Denetçisi

BELEDİYE ŞİRKETLERİNİN KURULUŞUNDA VE SERMAYE ARTIRIMINDA İBRA

1. GİRİŞ

Arapça bir kavram olarak ibra, hukumuza Mecelle'den gelmiştir. Mecelle'de ibra, "bir kimsenin, bir şahsı zimmetindeki bir haktan veya müteaddit haklardan veya ona müteveccih bir veya müteaddit davalardan beri kılması, ondan böyle bir şey talep etmemesidir" şeklinde tanımlanmıştır. Borçlar hukuku açısından ibra, bir borcun ödenmeden sonlanması anlamına gelirken, ticaret hukuku açısından ibra, ortaklık adına işlem yapan organların hesap dönemi sonunda tüzel kişiye hesap vermesidir. Bu hesap verme ile sorumluluk ortadan kalkmakta ve ilgililer ibra edilmektedir.

Şirketler hukuku açısından ibra, şirket içi denetimin en önemli yaptırımı olarak bilinmektedir. İbra, kelime olarak, "temize çıkarma" anlamına gelmektedir. Dolayısıyla ibra, yöneticilerin sorumluluğunu ortadan kaldırmakta ve bu açıdan yöneticilerin karar ve eylemlerini onaylamaktadır. Zira ibra ile yöneticilere duyulan güven resmiyet kazanmaktadır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu hükümlerinin içinde ibranın sorumluluğa etkisini

düzenleyen maddeler de yer almaktadır. Söz konusu maddeler, mülga Ticaret Kanununun ibrayla ilgili maddelerden farklılaşmakta ve özellikle belediye şirketlerinin kuruluşu ve sermaye artırımında ibra edilmesi hususu, ayrı bir madde olarak düzenlenmektedir. Bu çalışmada, anonim şirket statüsündeki belediye şirketlerinde ilgililerin kuruluş aşamasında ve sermaye artırımında sorumluluktan kurtulmaları anlamına gelen ibra konusu açıklanmaya çalışılacaktır.

2. GENEL OLARAK İBRA KARARI

Anonim ortaklıklar açısından ibra, ortaklığın karar organı konumunda bulunan genel kurulun, yönetim kurulu üyelerinin ve denetçilerin ilgili faaliyet döneminde yapmış oldukları işlemlerin hukuka ve işin gereklerine uygun olduğu ve ilgili kişileri sorumluktan kurtardığı yönünde bir güven açıklamasında bulunması anlamına gelmektedir.¹

6102 sayılı Kanunun 408'inci maddesinin 2/b fıkrası uyarınca, yönetim kurulu üyelerinin ibraları hakkında karar verilmesi, anonim şirket genel kurulunun dev-

¹ Aytaç, Z. (1979), Anonim Ortaklık Denetçilerinin Sır Saklama Yükümlülüğü, Batider, C.X, S.1, s. 177.

redilemez görevleri ve yetkileri arasında sayılmaktadır. Bu açıdan, yönetim kurulu üyelerinin ibrasına ilişkin karar, ancak şirketin genel kurulu tarafından alınabilir. İbra kararının olağanüstü genel kurul kararıyla alınmasının önünde yasal bir engel olmasa da, uygun olan anonim şirketin her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içinde yapması yasal bir zorunluluk teşkil eden olağan genel kurul toplantısında yönetim kurulu üyelerinin ibraları hususunun genel kurul toplantısının gündemine alınması ve ibranın olağan genel kurul toplantısında müzakere edilip karara bağlanmasıdır.²

Anonim şirketlerde ibra müessesesi 6102 sayılı Kanunun 558 ve 559'uncu maddelerinden düzenlenmiştir. "İbranın etkisi" başlıklı 558'inci madde de;

"(1) İbra kararı genel kurul kararıyla kaldırılmaz. 445 inci madde hükmü saklıdır.

(2) Şirket genel kurulunun, sorumluluktan ibraya ilişkin kararı, ibranın kapsadığı açıklanan maddi olaylara ilişkin olarak, şirketin, ibraya olumlu oy veren ve ibra kararını bilerek payı iktisap etmiş olan pay sahiplerinin dava hakkını kaldırır. Diğer pay sahiplerinin dava hakları ibra tarihinden itibaren altı ay geçmesiyle düşer."

Hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm gereğince ibra, "ibranın kapsadığı açıklanan maddi olaylara ilişkin olarak" sorumluları sorumluluktan kurtaracaktır. Dolayısıyla bugüne kadarki uygulamalarda olduğu gibi sorumluluktan kurtulmak için açık ibra gerekecektir. Ancak yasanın tanıdığı bu sorumluluktan kurtulma hali de, gene yasa gereğince

ce sınırlandırılmıştır. Her ne kadar genel kurul kararları tüm ortakları bağlayıcı nitelikte ise de ibra kararı sadece ibra kararına olumlu oy verenleri bağlar. Bu husus 558'inci maddenin ikinci fıkrasında açıkça hükme bağlanmıştır. Olumlu oy kullanmış pay sahibi dışında kalanlar anılan fıkranın son cümlesi doğrultusunda ibra tarihinden itibaren altı aylık hak düşürücü süre içinde dava haklarını kullanabilirler. Yasa koyucu burada genel kurul kararının tescil ve ilanı koşulunu aramamış sadece ibranın yapıldığı genel kurul tarihini esas almıştır. Gereğe göre buradaki altı aylık süre hak düşürücü süre olup, genel kurulun yapıldığı tarihten itibaren başlayacaktır. İbraya ilişkin kararın olumlu ya da olumsuz olması halinde, yeni bir genel kurul kararıyla bu kararı ortadan kaldırmak mümkün değildir. Bu husus 558'inci maddenin ikinci fıkrasında da yer almıştır. Bu hükmün istisnası aynı hüküm içinde yer alan genel kurul kararının 6102 sayılı Kanunun 445'inci³ maddede hükmü doğrultusunda iptal davasıyla iptal edilmiş olması halinde söz konusu olacaktır.⁴

Anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin ibrası, açık bir şekilde olabileceği gibi örtülü de olabilir. İbra, genel kurulun münhasır yetkilerindedir. Açık ibrada genel kurul toplantısının gündem maddelerinden birisini de üyelerin ibrası oluşturur ve genel kurul, basit çoğunlukla ibra kararı verebilir. Örtülü ibra ise 6102 sayılı Kanunun 380'inci maddesinde düzenlenmiştir. Hükme göre, bilânçonun onayına

³ MADDE 445- (1) 446 ncı maddede belirtilen kişiler, kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler.

⁴ Dedeoğlu, E. ve Sapan, O. (2013), Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Ve Sorumluluğu, Ankara Barosu Yayını, s.88.

² Altaş, S. (2018), Anonim Şirkette İbra Kararı Alırken Uygulacak Usul ve Oy Hakkından Yoksunluk Hali, Terazi Hukuk Dergisi, Sayı: 143, s.57.

dair genel kurul kararı, aksine açıklık olmadı takdirde, yönetim kurulu üyeleri ile müdürler ve denetçilerin ibrası sonucunu doğurur. Ancak bu sonucun doğabilmesi için, bilançonun gerçek durumu yansıtması gerekir. Bilanço bu niteliğe sahip değilse, yanlış veya yanıltıcı ise, ibra sonucu doğmayacak; bilançoda görülemeyen ve anlaşılamayan hususlar ibranın dışında kalacaktır. İşte ortaya çıkabilecek bu sonuç dolayısıyla, 6102 sayılı Kanunun 377'nci maddesi ile esas sermayenin en az 1/10'una sahip olan azınlığa bilanço görüşmelerinin en az bir ay sonraya ertelenmesini talep hakkı verilmiştir. Bu talepte bulunabilmek için herhangi bir gerekçenin ileri sürülmesi zorunlu olmadığı gibi, genel kurulun bu talebi oylamaya sunması dahi düşünülemez. Zira bu, kanundan doğan bir haktır ve mutlaktır.⁵

3. KURULUŞ VE SERMAYE ARTIRIMINDA İBRA

6102 sayılı Kanunun "Kuruluş ve sermaye artırımında ibra" başlıklı 559'uncu maddesine göre;

"(1) Kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, denetçilerin, şirketin kuruluşundan ve sermaye artırımından doğan sorumlulukları, şirketin tescili tarihinden itibaren dört yıl geçmedikçe sulh ve ibra yoluyla kaldırılmaz. Bu sürenin geçmesinden sonra da sulh ve ibra ancak genel kurulun onayıyla geçerlilik kazanır. Bununla beraber, esas sermayenin onda birini, halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden pay sahipleri sulh ve ibranın onaylanmasına karşı iseler, sulh ve ibra genel kurulca onaylanmaz."

5 Bozkurt, T. (2009), Türk Ticaret Kanunu ve Tasarısı Çerçevesinde Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu: Üyelerin Özellikle Doğrudan Doğruya Verdikleri Zararlardan Doğan Sorumlulukları ve Yargı Uygulaması, TBB Dergisi, Sayı 83, s.170.

Söz konusu madde her ne kadar Mülga Ticaret Kanununun 310'uncu maddesinin karşılığı ise de iki madde arasındaki temel fark Mülga Kanundaki ibranın kuruluş işlemlerini kapsadığını belirtmesine rağmen 6102 sayılı Kanundaki hükmün kuruluş işlemlerinin yanı sıra, sermaye artırım işlemlerini de kapsadığının hükmü altına alınmasıdır. 6102 sayılı Kanuna göre bundan böyle sermaye artırım işlemleri, aynen kuruluş işlemlerindeki sorumluluk gibi değerlendirilecektir. Bu konudaki ibra ve sulh işlemleri ancak şirketin tescilinden veya sermaye artırım kararının tescilinden dört yıl geçmedikçe geçerli olmayacaktır. 4 yıllık süre geçtikten sonra, bu konudaki sulh ve ibra genel kurul kararıyla sağlanabilir. Yukarıda belirttiğimiz dört yıl koşulunun yanı sıra esas sermayenin onda birini temsil eden pay sahipleri, sulh ve ibranın onaylanmasına karşı iseler, sulh ve ibra genel kurulca onaylanmaz. Madde hükmü emredici niteliktedir. Söz konusu madde, onaylamanın iptalinden söz etmemektedir. Onaylamanın yapılamayacağını belirtmektedir. Eğer genel kurul böylesi bir karar alırsa, böylesi bir karar butlanla maluldür. Çünkü 6102 sayılı Kanunun 447'nci maddesinin 1-a fıkrasında "kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını ... sınırlandıran veya ihlal eden" genel kurul kararlarının butlanla batıl olacağını hüküm altına almıştır. Zaten böylesi bir hüküm olmasa bile Borçlar Kanununda yer alan ve kesin geçersizlik halini düzenleyen 27'nci maddesi gereğince kesin geçersizlik yani butlan söz konusu olacaktır.

Kanun koyucunun kuruluş işlemlerine verdiği önem neticesinde, kurucular ile ilk yönetim kurulu üyeleri ve ilk denetçilerin sorumlulukları, genel olarak yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu

rejiminden farklı şartlara tabi kılınmış; kurucuların kuruluş işlemlerinden dolayı sorumlulukları 6102 sayılı Kanunda farklı hükümlerde düzenlenmiştir. Ayrıca kanun koyucu sermaye artırımından doğan sorumluluğun ibrasını, kuruluştan doğan sorumluluğun ibrasıyla aynı şartlara tabi kılmıştır. Gerçekten de kuruluş işlemleri ile sermaye artırım işlemleri büyük ölçüde benzerlik göstermektedir. Ancak şirketin kuruluşu ve bu kuruluşu takip eden ilk yıllarda, kurucular ile ilk yönetim kurulu üyeleri ve ilk denetçilerin şirkete hâkim olmaları ve bu yetkilerini şirket menfaatine aykırı kullanma ihtimalleri, yani 6102 sayılı Kanunun 559'uncu maddede hükmünün, sermaye artırım işlemleri bakımından söz konusu değildir. Bir görüşe göre, sermaye artırımında hakları ihlal edilen imtiyazlı pay sahiplerine tanınan haklar ile iptal davası açma hakkı ve azlık haklarının, sermaye artırımından doğan sorumluluğun ibrasından doğabilecek herhangi bir sakıncayı önleyebilecek yeterlilikte olduğu, bu bağlamda 6102 sayılı Kanunun 559'uncu maddede hükmünün sermaye artırımını zorlaştıracığı ve anonim şirketin yapısına uygun olmadığı ileri sürülmüştür

4. SONUÇ

Anonim şirket statüsündeki belediye şirketlerinde ibra, tereddütlü durumlara son vermek amacıyla tarafların olası bir borcun bulunmadığını ikrar etmesi sürecidir. Bu kapsamda ibra yenilik doğurucu bir hak olarak kabul edilir. İbra kararı, şirket genel kurulunun devredilemez görevleri ve yetkileri arasında sayılmaktadır. Bu açıdan, yönetim kurulu üyelerinin ibrasına ilişkin karar, ancak şirketin genel kurulu tarafından alınabilir.

Kanun koyucu anonim şirketlerde ku-

ruluş işlemlerine ve sermaye artırımına ayrı bir önem vermektedir. Bu nedenle ibra müessesesi kuruluş işlemleri ve sermaye artırımını bakımından ayrı olarak düzenlenmiştir. Kanun koyucu; kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, denetçilerin, şirketin kuruluşundan ve sermaye artırımından doğan sorumluluklarını, şirketin tescili tarihinden itibaren dört yıl geçmedikçe sulh ve ibra yoluyla kaldırılamayacağını hüküm altına almıştır.

Söz konusu düzenlemenin yer aldığı 559'uncu madde kapsamında esas sermayenin onda birini, halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden pay sahipleri sulh ve ibranın onaylanmasına karşı iseler, sulh ve ibra genel kurulca onaylanmayacaktır. Bu durum, azınlığın haklarının korunmasında oldukça olumlu bir adımdır. Ancak, sermaye artırımını konusunda getirilen bu önlemin, yönetim kurulu üyelerinin sermaye artırımına tereddütte gitmeleri sonucunu doğurabileceği açıktır.

KAYNAKÇA

Altaş, S. (2018), Anonim Şirkette İbra Kararı Alınırken Uyulacak Usul ve Oy Hakkından Yoksunluk Hali, Terazi Hukuk Dergisi, Sayı: 143, 56-62.

Aytaç, Z. (1979), Anonim Ortaklık Denetçilerinin Sır Saklama Yükümlülüğü, Batider, C.X, S.1, 177-208.

Bozkurt, T. (2009), Türk Ticaret Kanunu ve Tasarısı Çerçevesinde Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukukî Sorumluluğu: Üyelerin Özellikle Doğrudan Doğruya Verdikleri Zararlardan Doğan Sorumlulukları ve Yargı Uygulaması, TBB Dergisi, Sayı 83.

Dedeğaç, E. ve Sapan, O. (2013), Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Sorumluluğu, Ankara Barosu Yayını.

5957 SAYILI HAL KANUNU UYARINCA 2022 YILINDA UYGULANACAK BELEDİYE CEZALARI

Dr. Süleyman Ruhi AYDEMİR

*Ticaret Başmüfettişi
Bağımsız Denetçi*

1. GİRİŞ

Tüm belediyelere, mücavir alanı içerisinde toptancı hal olsun veya olmasın, Hal Kanunuyla idari para cezası verme ve uygulama görevi verilmiştir. Bu görev, 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun veya kamuoyunda bilinen kısa adıyla Hal Kanununda ve bu Kanuna dayanılarak yayımlanan Yönetmeliklerde düzenlenmiş ve emredici hükümlere aykırılık neticesinde uygulanacak yaptırımlar açık biçimde yazılmıştır.

Söz konusu idari para cezaları eylem ve yer bazında miktar sınırlamasına tabi kılınmıştır. Böylelikle idari para cezasına karşılık gelen eylemler Kanun ve yönetmeliklerde sayılmış, bazı eylemlerin pazar yerinde yapılmasına verilecek cezalar farklılaştırılmıştır.

Yasaklar karşılığında verilecek cezalar Kanunun 14 üncü maddesinde hüküm altına alınmıştır. Bu çerçevede idari para cezalarını; genel olarak idari para cezaları ve pazar yerlerindeki tahsis sahipleriy-

le ilgili idari para cezaları olarak ayırmak mümkündür. İdari para cezalarının yanı sıra bazı eylemlerin tekrarı halinde Belediyelerin faaliyetten men cezası verme yetkileri bulunmaktadır.

Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmeliğinin 48'nci maddesinin sekizinci fıkrasında; idari para cezalarının her takvim yılı başından itibaren geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılacağı hüküm altına alınmıştır. Bu hüküm uyarınca yeniden değerlendirme oranı 2021 yılı için % 36,20 (otuz altı virgül yirmi) olarak tespit edilmiş ve ve 27 Kasım 2021 tarihli ve 31672 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Yeniden değerlendirme oranı doğrultusunda gerek toptancı halleri gerekse pazar yerlerinde uygulanacak idari para cezaları Ticaret Bakanlığınca <http://www.hal.gov.tr/Sayfalar/IdariParaCezalari.aspx> internet sayfasında yayımlanmak-

tadır. Bu çalışmanın hazırlık aşamasında henüz yayımlanmamıştır. Ancak yeniden değerlendirme oranı doğrultusunda belirlenecek ceza miktarları aşağıdaki gibi olması beklenmektedir.

İdari para cezasının uygulanması halinde, Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelik' in ekinde yer alan EK-1 tutanağı denetim yapmakla görevli personelce düzenlenir ve düzenlendiği günü takip eden ilk toplantıda görüşülüp karar alınmak üzere Encümene havale edilir. Eğer Encümence ceza verilmemesine karar verilecekse bu kararın gerekçesini belirtmek zorundadır.

A- İDARİ PARA CEZALARI

2. TOPTANCI HALLERİNDE VE DİĞER YERLERDE UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI

- **309 TL İdari Para Cezası Uygulanacak Eylemler;**
 - Toptancı halinde, toptan satış miktarının altında mal satılması.
 - **1591 TL İdari Para Cezası Uygulanacak Eylemler;**
 - İşyeri bulunmaksızın toptancı halinde toptan ya da perakende satış yapılması,
 - Toptancı halindeki işyeri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi, satılması, mal veya boş kap bulundurulması,
 - Toptancı halinde, çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması, alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiilî kötü muamelede bulunulması,

- Toptancı halinde, atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması ya da işyerinin temiz tutulmaması.

➤ **6385 TL İdari Para Cezası Uygulanacak Eylemler;**

- Komisyoncuların satış bedeli üzerinden alacakları komisyon oranını yüzde sekizin üzerinde tespit etmesi ve fiilen aracılık hizmeti verilmedikçe komisyon ücreti alınması,
- Komisyoncuların teslim aldıkları malları cinslerine, doğal özelliklerine, standartlarına, gıda güvenilirliğine ve kalitesine ilişkin şartlara göre özenle korumaması ve gerekli bilgileri vermemesi,
- Kanunî kesintileri satış bedelinden düşüktükten sonra mal bedelini satış tarihinden itibaren on beş iş günü içinde üreticiye veya üretici örgütüne ödeme zorunluluğunu yerine getirmemesi,
- Teslim alınan malların satış bedeli ile satın alınan malların alış bedelinden kanuni kesintiler dışında başka kesintiler yapılması,
- Üreticiler ve üretici örgütleri hariç, Kanunun 5. maddesinin 8. fıkrasında sayılan komisyoncular ve tüccarların toptancı halleri içinde kendi aralarında mal alması, satması veya devretmesi,
- Kanuna aykırı olarak üretici, üretici örgütleri veya tüccarların komisyonculuk faaliyetinde bulunması,
- İşyerinde izin alınmaksızın değişiklik yapılması veya bu yerlere ilaveler yapılması,

- Aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulması,

- Ölçü ve tartı aletlerinin hileli bir şekilde kullanılması yada hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılması,

- Toptancı halinden satın alınmayan veya toptancı haline bildirilmeyen malların taşınması veya depolanması,

- Ticaret Bakanlığınca belirlenen asgarî şartların ve bilgilerin sözleşmelerde bulundurulmaması,

- Malların, gıda güvenilirliğine, kalite ve standardına, teknik ve hijyenik şartlara aykırı olarak satışa sunulması.

➤ **9586 TL İdari Para Cezası Uygulanacak Eylemler;**

- Malın miktarının, satış değerinin, komisyon oranı veya ücretinin yada kanunî kesintilerin üreticiye gerçeğe uygun olmayarak intikal ettirilmesi,

- Halde oluşan mal atıklarının ayıklanarak hal içinde yada dışında toptan veya perakende satılması,

➤ **15.983 TL İdari Para Cezası Uygulanacak Eylemler;**

- Perakende satış yapan üreticiler ile toptan veya perakende satış yapan diğer satıcıların; malları cinsine, doğal özelliklerine, kalite ve standartlarına

göre sınıflandırmak, gıda güvenilirliğine, teknik ve hijyenik şartlara uygun olarak ürünün özelliğine göre satışa sunmak ve satışa sunulan malların izlenebilirliğine yönelik bilgileri içeren künyelerin kap veya ambalajlarının üzerinde bulundurulmaması,

- Malın kalitesine, standardına veya gıda güvenilirliğine ilişkin belgelerde yada künyesinde bilerek değişiklik yapılması, bunların tahrif veya taklit edilmesi yada bunlarda üçüncü şahısları yanıltıcı ifadelere yer verilmesi.

➤ **31.969 TL İdari Para Cezası Uygulanacak Eylemler;**

- Meslek mensuplarının, serbest rekabeti engellemek amacıyla kendi aralarında veya üreticilerle ticarî anlaşmalar yapmaları, uyumlu eylemde bulunmaları ve hâkim durumlarını kötüye kullanmaları,

- Piyasada darlık yaratmak, fiyatların yükselmesine sebebiyet vermek veya fiyatların düşmesine engel olmak için malların belirli ellerde toplanması, satışından kaçınılması, stoklanması, yok edilmesi, bu amaçla propaganda yapılması veya benzeri davranışlarda bulunulması,

- Gerçeğe aykırı analiz raporu düzenlenmesi veya gerçeğe aykırı bu raporun düzenlenmesine yardımcı olunması.

Cezaya Konu Eylem	5957 Sayılı Kanun'da Cezayı Öngören madde/fıkra-bent	Ceza Miktarı (TL)
Toptancı halinde, toptan satış miktarının altında mal satılması	14/1-a	309
İşyeri bulunmaksızın toptancı halinde satış yapılması	14/1-b	1591
Toptancı halinde, işyeri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi, satılması, mal veya boş kap bulundurulması	14/1-b	1591
Toptancı halinde, çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması, alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiili kötü muamelede bulunulması	14/1-b	1591
Toptancı halinde, atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması ya da işyerinin temiz tutulmaması	14/1-b	1591
Komisyon tavan oranı üzerinde veya fiilen aracılık hizmeti verilmeksizin komisyon ücreti alınması	14/1-c	6385
Komisyoncunun, teslim aldığı malları cinslerine, doğal özelliklerine, standartlarına, gıda güvenilirliğine ve kalitesine ilişkin şartlara göre özenle korumaması ve mal sahibine gerekli bilgileri vermemesi	14/1-c	6385
Komisyoncunun, mal bedelini satış tarihinden itibaren on beş iş günü içinde üreticiye veya üretici örgütüne ödememesi	14/1-c	6385
Teslim alınan malların satış bedeli ile satın alınan malların alış bedelinden kanuni kesintiler dışında kesinti yapılması	14/1-c	6385
Üretici ve üretici örgütleri hariç, toptancı halinde faaliyet gösterenlerin kendi aralarında mal alması, satması veya devretmesi	14/1-c	6385
Üretici, üretici örgütleri veya tüccarların komisyonculuk faaliyetinde bulunması	14/1-c	6385
Toptancı halindeki işyerinde izin alınmaksızın değişiklik yapılması veya bu yerlere ilaveler yapılması	14/1-c	6385
Aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulması	14/1-c	6385
Ölçü ve tartı aletlerinin hileli bir şekilde kullanılması ya da hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılması	14/1-c	6385
Hal Kayıt Sistemine bildirilmeyen malların taşınması veya bunların depolanması	14/1-ç	6385
Alım satım işlemlerini düzenleyen sözleşmelerde, Bakanlıkça belirlenen asgarî şartlara ve bilgilere yer verilmemesi	14/1-ç	6385

Malın miktarının, satış değerinin, komisyon oranı veya ücretinin ya da kanunî kesintilerin üreticiye gerçeğe uygun olmayarak intikal ettirilmesi	14/1-d	9586
Toptancı halinde oluşan mal atıklarının ayıklanarak hal içinde ya da dışında toptan veya perakende satılması	14/1-d	9586
Mallara ilişkin künyenin malların üzerinde veya kap ya da ambalajlarının herkes tarafından kolaylıkla görülebilecek bir yerinde bulundurulmaması	14/1-e	15983
Mallara ilişkin künyede ya da malın kalitesine, standardına veya gıda güvenilirliğine ilişkin belgelerde bilerek değişiklik yapılması, bunların tahrif veya taklit edilmesi ya da bunlarda üçüncü şahısları yanıltıcı ifadelere yer verilmesi	14/1-e	15983
Serbest rekabeti engellemek amacıyla, meslek mensuplarının kendi aralarında veya üreticilerle ticarî anlaşmalar yapması, uyumlu eylemde bulunması ve hâkim durumu kötüye kullanması	14/1-f	31969
Piyasada darlık yaratmak, fiyatların yükselmesine sebebiyet vermek veya fiyatların düşmesine engel olmak için, malların belirli ellerde toplanması, satışından kaçınılması, stoklanması, yok edilmesi, bu amaçla propaganda yapılması veya benzeri davranışlarda bulunulması	14/1-f	31969
Gerçeğe aykırı analiz raporu düzenlenmesi veya bu raporun düzenlenmesinin sağlanması	14/1-f	31969

3. PAZAR YERLERİNDEKİ TAHSİS SAHİPLERİYLE İLGİLİ İDARİ PARA CEZALARI

➤ 158 TL idari para cezası verilecek eylemler;

- Satış yerleri dışında ya da buradaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi veya satılması
- Satış yerleri dışında ya da buradaki geçiş yollarında mal veya boş kap bulundurulması
- Çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması
- Alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiilî kötü muamelede bulunulması
- Atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması

- Satış yerinin temiz tutulmaması
- 309 TL idari para cezası verilecek eylemler

- Mal getirilmesine ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi
- Araç bulundurulmasına ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi
- Malların etiketlenmesine ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi
- Satış yeri numarasını gösterir levhaya ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi
- Pazarcı ve pazar yerinde faaliyet gösteren üreticilerce kullanılacak kimlik

kartlarına ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi

- Pazarıcı ve pazar yerinde faaliyet gösteren üreticilerce giyilecek kıyafetlere ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi

➤ **637 TL idari para cezası verilecek eylemler;**

- Aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulması

- Ölçü ve tartı aletlerinin hileli bir şekilde kullanılması

- Hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılması

➤ **1591 TL idari para cezası verilecek eylemler;**

- Satış yeri bulunmaksızın satış yapılması

➤ **6386 TL idari para cezası verilecek eylemler;**

- Satış yerinde izin alınmaksızın değişiklik yapılması veya bu yerlere ilave yapılması

➤ **15983 TL idari para cezası verilecek eylemler;**

- Mallara ilişkin künye numarası ile Bakanlıkça belirlenen diğer bilgileri içeren barkodlu etiketin ya da bunun yerine kullanılan künye belgesinin malların üzerinde veya kap ya da ambalajlarının herkes tarafından kolaylıkla görülebilecek bir yerde bulundurulmaması

İdari para cezasını gerektiren fiillerin bir takvim yılı içinde tekrar edilmesi halinde idari para cezası miktarı her tekrarda bir önceki cezanın iki katı olarak verilir. Cezayı gerektiren fiilin 2. kez tekrar edilmesi halinde 2 kat, 3. kez tekrar edilmesi halinde verilecek olan ceza ilk cezanın 4 katı, 4. kez tekrar edilmesi halinde ise 8 kat idari para cezası verilecektir. İdari para cezalarının katlanarak verilebilmesi için ihlal edilen yasağın aynı fiillerin tekrarı şeklinde gerçekleşmesi gerekmektedir.

Katlamalı idari para cezasının uygulanabilmesi fiillerin aynı takvim yılı içinde olmasına bağlıdır. İhlallerden birisinin nisan ayında diğerinin ertesi yıl şubat ayında olması halinde katlamalı idari para cezası verilemez.

Cezaya Konu Eylem	5957 Sayılı Kanun'da Cezayı öngören madde/fıkra-bent	Ceza Miktarı (TL)
Satış yerleri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi veya satılması	14/1-b	158
Satış yerleri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal veya boş kap bulundurulması	14/1-b	158
Çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması	14/1-b	158
Alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiili kötü muamelede bulunulması	14/1-b	158

Atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması	14/1-b	158
Satış yerinin temiz tutulmaması	14/1-b	158
Mal getirilmesine ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	309
Araç bulundurulmasına ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	309
Malların etiketlenmesine ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	309
Satış yeri numarasını gösterir levhaya ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	309
Pazarcı ve pazar yerinde faaliyet gösteren üreticilerce kullanılacak kimlik kartlarına ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	309
Aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulması	14/1-c	637
Ölçü ve tartı aletlerinin hileli bir şekilde kullanılması	14/1-c	637
Hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılması	14/1-c	637
Satış yeri bulunmaksızın satış yapılması	14/1-b	1168
Satış yerinde izin alınmaksızın değişiklik yapılması veya bu yerlere ilaveler yapılması	14/1-c	1591
Mallara ilişkin künye numarası ile Bakanlıkça belirlenen diğer bilgileri içeren barkodlu etiketin ya da bunun yerine kullanılan künye belgesinin malların üzerinde veya kap ya da ambalajlarının herkes tarafından kolaylıkla görülebilecek bir yerde bulundurulmaması	14/1-e	15983
Mallara ilişkin barkodlu etiket veya bunun yerine kullanılan künye belgesinde, bilerek değişiklik yapılması, bunların tahrif veya taklit edilmesi ya da bunlarda üçüncü şahısları yanıltıcı ifadelere yer verilmesi	14/1-e	15983

4. BELEDİYELERCE VERİLEN FAALİYETTEN MEN EDİLME CEZALARI

Aşağıdaki yazılı fiillerin bir takvim yılı içinde iki kez olması halinde aykırı davranışta bulunan kişiler belediye encümeni tarafından bir aya kadar faaliyetlerinden faaliyetten men edebilirler. Buradaki 1 aylık süre azami süre olup daha az süreyle men cezası verme beledi-

yenin takdirine bırakılmıştır. Ayrıca, ihlalin ikinci kez olup olmadığı hususunun tespitinde takvim yılı esas alınacaktır. Bu fiiller şunlardır;

- Toptancı halinde yada pazar yerindeki işyeri veya satış yeri dışında yada buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi, satılması, mal veya boş kap bulundurulması,

- Toptancı halinde veya pazar yerinde, çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması, alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiili kötü muamelede bulunulması,

- Toptancı halinde veya pazar yerinde, atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması yada satış yeri veya işyerinin temiz tutulmaması,

- Malların etiketlenmesine, pazar yerine mal getirilmesine, bu yerlerde araç bulundurulmasına, satış yeri numarasını gösterir levhaya, tahsis sahiplerince kullanılacak kimlik kartlarına ve bunlarca giyilecek kıyafetlere ilişkin olarak 5957 sayılı Yasa uyarınca çıkarılan yönetmeliklerdeki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi.

B- Cezalı Hal Rüşumu

Kanununun 8 nci maddesinde; toptancı haline bildirilmeden toptancı hali dışında malların toptan alınıp satılması, malların, sınıî üretimde kullanılmak veya ihraç edilmek üzere satın alınıp iç piyasada satışa sunulması, malların, toptancı halinden satın alınmadan veya toptancı haline bildirilmeden perakende satılması, malın miktarına, değerine, üretim şekline veya künyesinde belirtilen diğer hususlara ilişkin gerçeğe aykırı beyanda bulunulması durumlarında hal rüşumunun, tespitinin yapıldığı yerdeki toptancı halinde bir önceki gün o mallar için oluşan birim fiyatların en yükseği esas alınarak belirlenen toptan satış bedelinin yüzde yirmi beşi oranında cezalı olarak alınacağı ve bu kararın belediye encümenince verileceği hüküm altına alınmıştır.

Hal rüşumunun cezalı olarak alınmasında malları taşıyan nakliyeciler ya da depolayanların mal sahibiyle birlikte müteselsilen sorumlu oldukları vurgulanarak sorumluluklar genişletilmiştir.

Benzer düzenleme Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelik'in 47 nci maddesinde de yapılmıştır. Yönetmelikte, toptancı haline bildirilme yerine Bakanlık bünyesinde elektronik ortamda kurulan ve internet tabanlı çalışan merkezi hal kayıt sistemini ifade eden, internet sayfası olarak www.hal.gov.tr/yi kullanan "sistem"e bildirimini tercih etmiştir.

Tespitin yapıldığı yerdeki toptancı halinde o mallar için bir önceki gün fiyat oluşmamışsa o mallar için oluşan en son birim fiyatlarının en yüksekisinin esas alınacağı, tespitinin yapıldığı yerde toptancı hali bulunmaması durumunda cezalı hal rüşumu, karayolu mesafesi esas alınmak üzere o yere en yakın il, ilçe veya belde merkezindeki belediye toptancı halinde oluşan fiyatlar esas alınarak hesaplanacağı belirtilmiştir.

Cezalı hal rüşumuna yönelik olarak Yönetmelik ekinde bulunan EK-2 tutanağı yetkili personelce düzenlenir ve Encümene havale edilir. Tutanağın düzenlendiği günü takip eden ilk belediye encümen toplantısında gündeme alınarak görüşülür ve karara bağlanır. Eğer Encümenince ceza verilmemesine karar vermişse buna ilişkin kararını gerekçeli olarak almak zorundadır.

Encümenince görüşülüp karara bağlanan cezalı hal rüşumlarına ilişkin, ilgili belediyece bu amaçla açılan banka hesa-

bına yatırılmak suretiyle yapılır. Bu hesapta toplanan tutarın yarısı her ayın sonunda tespit ve/veya yakalama eylemine bizzat ve fiilen katılan kamu görevlilerine ikramiye olarak ödenir. Ancak, kamu görevlisine ödenen ikramiyenin tutarı olay başına (2.000) ve yılda (90.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak tutarı geçemez. Hesapta kalan kısım ise belediyeye gelir olarak kaydedilir.

5. SONUÇ

İdarî para cezaları, belirli kurallara aykırılık nedeniyle, doğrudan doğruya idarî merciler tarafından verilen para cezalarıdır. Genel olarak idarî para cezaları idare tarafından ve adli bir organın aracılığı olmadan verilen para cezasıdır ve bu anlamda, kanunda açıkça öngörülen ihlaller hakkında, para cezası yaptırımını uygulama yetkisinin kanun tarafından idareye tanındığı cezalar idarî niteliktedir. İdarî para cezasının hem kanunda belirtilmesi, hem de bunu vermek yetkisinin açıkça idareye verilmesinin kanunlarda öngörülmesi gereklidir. İdarî para cezalarında tekerrür ve erteleme hüküm-

leri uygulanmadığı gibi, adli sicile de kaydedilemez

Kamuoyunda bilinen kısa adıyla Hal Kanununda ve bu Kanuna dayanılarak yayımlanan Yönetmeliklerde, yaptırımlar açık biçimde yazılmıştır.

Söz konusu idari para cezaları eylem ve yer bazında miktar sınırlamasına tabi kılınmıştır. Böylelikle idari para cezasına karşılık gelen eylemler Kanun ve yönetmeliklerde sayılmış, bazı eylemlerin pazar yerinde yapılmasına verilecek cezalar farklılaştırılmıştır.

Yasaklar karşılığında verilecek cezalar Kanunun 14 üncü maddesinde hüküm altına alınmıştır. Bu çerçevede idari para cezalarını; genel olarak idari para cezası ve pazar yerlerindeki tahsis sahipleriyle ilgili idari para cezaları olarak ayırmak mümkündür. İdarî para cezalarının yanı sıra bazı eylemlerin tekrarı halinde Belediyelerin faaliyetten men cezası verme yetkileri bulunmaktadır.

Tüm belediyelere, mücavir alanı içerisinde toptancı hal olsun veya olmasın, Hal Kanunuyla idari para cezası verme ve uygulama görevi verilmiştir.

2022 YILINDA İŞ KANUNU YÖNÜNDEN İDARİ PARA CEZALARI

Cumhur Sinan ÖZDEMİR

İçişleri Bakanlığı

(E) Mahalli İdareler Gn. Md. Şube Müdürü

1. GİRİŞ

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 298 inci maddesinin (B) fıkrası, "Yeniden değerlendirme oranı, yeniden değerlendirme yapılacak yılın ekim ayında (Ekim ayı dahil) bir önceki yılın aynı dönemine göre Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksinde (Yİ-ÜFE) meydana gelen ortalama fiyat artış oranıdır. Bu oran Maliye Bakanlığınca Resmi Gazete ile ilan edilir" hükmündedir. Bu hüküm uyarınca yeniden değerlendirme oranı her yıl ekim ayına ilişkin Yİ-ÜFE rakamlarının TÜİK tarafından ilan edilmesine müteakip Hazine ve Maliye Bakanlığınca çıkarılan tebliğ ile kamuoyuna duyurulacaktır. Yeniden değerlendirme oranının belirlenmesinde esas olan Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi'dir. Her yılın Ekim ayında oluşan son 12 aylık Yİ-ÜFE, o yılın yeniden değerlendirme oranını gösterir, 27.11.2021 tarih, 31672 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde belirtildiği üzere 2021 yılı için yeniden değerlendirme oranı % 36,20 olarak tespit

edilmiştir. İdarî para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun, mükerrer 298'inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Kabahat fiiline karşılık uygulanacak yaptırımlar, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nda düzenlenmiştir. Yasal düzenleme gereği kabahat eylemi, failin icrai veya ihmali davranışı sonucunda gerçekleştirildiği zaman işlenmiş sayılmaktadır. Eylemin/davranışın gerçekleştirildiği zaman önemli olup, neticenin olduğu zaman esas itibarıyla dikkate alınmamaktadır. Kabahate iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterli olup, kabahatin işlenişine iştirak eden kişi hakkında, diğerlerinin sorumlu olup olmadığı göz önünde bulundurulmaksızın idari para cezası verilmektedir. Para cezası; yasa kuralının ihlali sonucu bir miktar paranın devlete ödenmesi şeklinde tanımlanabilir. Adli makamlar tarafından verilen cezalara adli para cezaları, idari makamlar tarafından verilen cezalara da idari para cezası denilmektedir.

İş Kanunu'nda yer alan cezaların tamamı idari para cezası niteliğindedir.

2. KABAHATLER KAVRAMI VE İDARİ PARA CEZASI

5326 sayılı Kabahatler Kanununun 2'nci maddesi gereği; kabahat deyiminden Kanunun, karşılığında idarî yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır. Aynı Kanunun 1'inci maddesinde toplum düzenini, genel ahlakını, genel sağlığını, çevre, siyasi ve ekonomik düzeni kurmak amacı ile kabahatlerle ilgili yasal düzenlemelerin yapıldığı belirtildikten sonra, kanun karşılığında idari yaptırımlar uygulamasını öngördüğü eylemlerin kabahat sayılacağı ifade edilmiştir. Diğer bir ifadeyle kabahat kavramı düzene aykırılık kanunen belirlenmiş unsurları taşıyan ve kanun tarafından idari para cezası ile cezalandırılabilir olduğu belirlenen hukuka aykırı ve kınabilir fiildir. 5236 sayılı Kanun sadece kabahatler oluşturan hafif haksızlıkları düzenlemektedir. Kabahat oluşturan bütün haksızlıklar için genel esasları ve bu esaslar çerçevesinde uygulanacak yaptırımlar ile bu yaptırımların kimlerin uygulayabileceğini bu yaptırımlara karşı hangi kanuni yollara başvurabileceğini de düzenlemektedir. Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların kapsamı ise yine Kabahatler Kanunu'nun 16'ncı maddesinde idari yaptırımlar belirlenmiş ve idari yaptırımlar, idari para cezası ve idari tedbirler olarak belirtilmiştir. İdari para cezaları, idarenin hukuk düzenin aykırı bazı davranışlara bir yargı kararına gerek olmaksızın yasaların açıkça verdiği yetkiye dayanarak, idare hukukuna özgü

yöntemlerle doğrudan doğruya bir idari işlemi ile uyguladığı cezalardır. İdari para cezaları maktu veya nispi olabilir, kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle de belirlenebilir. Bu durumda, idari para cezaları, miktarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumu birlikte göz önünde bulundurulacaktır.

2.1. Soruşturma Zamanaşımı

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun, 20'inci maddesinde soruşturma zaman aşımı düzenlenmiştir. Soruşturma zaman aşımının dolması halinde kabahatten dolayı kişi hakkında idari para cezasına karar verilemez. Soruşturma zamanaşımı süresi;

- 100.000 TL veya üstü idari para cezası gerektiren haller 5 yıl,
- 50.000 TL veya üstü idari para cezası gerektiren kabahat cezaları 4 yıl,
- 50.000 TL'den az olan idari para cezaları gerektiren kabahat cezaları için 3 yıl,
- Nispi idari para cezalarını gerektiren kabahatler için 8 yıldır.

Zamanaşımı süresi kabahate ilişkin tanımdaki fiilin işlenmesi ile veya neticenin gerçekleşmesi ile başlar. Kabahat oluşturan fiil aynı zamanda suç oluşturma halinde suça ilişkin dava zaman aşımını hükümleri uygulanır.

2.2. Yerine Getirme Zamanaşımı

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun, 21'inci maddesinde yerine getirme za-

man aşımı düzenlenmiştir. Yerine getirme zamanaşımının dolması halinde idarî para cezasına ilişkin karar artık yerine getirilemez. Yerine getirme zamanaşımı süresi;

- 50.000 TL veya daha fazla idarî para cezasına karar verilmesi halinde 7,
- 20.000 TL veya daha fazla idarî para cezasına karar verilmesi halinde 5,
- 10.000 TL veya daha fazla idarî para cezasına karar verilmesi halinde 4,
- 10.000 TL'den az idarî para cezasına karar verilmesi halinde 3 yıldır.

Zamanaşımı süresi, kararın kesinleşmesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren işlemeye başlar. Kanun hükmü gereği olarak idarî yaptırımın yerine getirilmesine başlanamaması veya yerine getirilememesi halinde zaman aşımı işlemez.

3. İŞ KANUNU YÖNÜNDEN 2022 YILINDA UYGULANACAK CEZALAR

3.1. İşyerinin Muvazaalı Bildirimi

İş Kanunu'nun, 3'üncü maddesine göre; alt işveren, kendi işyerinin tescili için asıl işverenden aldığı yazılı alt işverenlik sözleşmesi ve gerekli belgelerle birlikte bildirim yapmakla yükümlüdür. İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren veya vekillerine ayrı ayrı aynı Kanunu'nun, 98'inci maddesi gereği 47.410 TL idari para cezası uygulanacaktır.

Bu para cezasının kesinleşmesinden sonra bildirim yükümlülüğüne aykırılığın sürmesi halinde takip eden her ay için aynı miktar ceza uygulanır.

3.2. İşyerini Bildirmeme

İş Kanunu'nun, 3'üncü maddesine göre; İş Kanunu kapsamına giren nitelikte bir işyerini kuran, her ne suretle olursa olsun devralan, çalışma konusunu kısmen veya tamamen değiştiren veya herhangi bir sebeple faaliyetine son veren ve işyerini kapatan işveren, işyerinin unvan ve adresini, çalıştırılan işçi sayısını, çalışma konusunu, işin başlama veya bitme gününü, kendi adını ve soyadını yahut unvanını, adresini, varsa işveren vekili veya vekillerinin adı, soyadı ve adreslerini bir ay içinde ilgili Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne bildirmek zorundadır. Bildirim yükümlülüğüne uymayan işveren veya vekiline aynı Kanunun 98'inci maddesi gereği her işçi için 458 TL idari para cezası uygulanacaktır. Bu para cezasının kesinleşmesinden sonra bildirim yükümlülüğüne aykırılığın sürmesi halinde takip eden her ay için aynı miktar ceza uygulanır.

3.3. Eşitlik İlkesine Aykırılık

İş Kanunu'nun, 5'inci maddesine göre; İş ilişkisinde dil, ırk, renk, cinsiyet, engellilik, siyasal düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ve benzeri sebeplere dayalı ayırım yapılamaz. İşveren, esaslı sebepler olmadıkça tam süreli çalışan işçi karşısında kısmi süreli çalışan işçiye, belirsiz süreli çalışan işçi karşısında belirli süreli çalışan işçiye farklı işlem yapamaz. İşveren, biyolojik veya işin niteliğine ilişkin sebepler zorunlu kılmadıkça, bir işçiye,

iş sözleşmesinin yapılmasında, şartlarının oluşturulmasında, uygulanmasında ve sona ermesinde, cinsiyet veya gebelik nedeniyle doğrudan veya dolaylı farklı işlem yapamaz. Aynı veya eşit değerde bir iş için cinsiyet nedeniyle daha düşük ücret kararlaştırılmaz. İşçinin cinsiyeti nedeniyle özel koruyucu hükümlerin uygulanması, daha düşük bir ücretin uygulanmasını haklı kılmaz. Aynı Kanunun 99'uncu maddesi gereği işçilere eşit davranma ilke ve yükümlülüklerine aykırı davranılan her işçi için 398 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.4. Geçici İş İlişkisine Aykırılık

İş Kanunu'nun, 7'nci maddesine göre; geçici iş ilişkisi, özel istihdam bürosu aracılığıyla ya da holding bünyesi içinde veya aynı şirketler topluluğuna bağlı başka bir işyerinde görevlendirme yapılmak suretiyle kurulabilir. Aynı Kanunun 99'uncu maddesi gereği geçici iş ilişkisi hükümlerine aykırı çalıştırılan her işçi için 665 TL idari para cezası uygulanacaktır. Aynı Kanunun 99'uncu maddesi gereği işletmenin ortalama mal ve hizmet üretim kapasitesinin geçici iş ilişkisi kurulmasını gerektirecek ölçüde ve öngörülemez şekilde artması hâline aykırı olarak geçici iş ilişkisi kurulan her işçi için 2.674 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.5. Yazılı Sözleşme Yapılmaması Halinde İşçiye Yazılı Belge Verilmemesi

İş Kanunu'nun, 8'inci maddesine göre; yazılı sözleşme yapılmayan hallerde işveren işçiye en geç iki ay içinde genel ve özel çalışma koşullarını, günlük ya da haftalık çalışma süresini, temel ücreti ve varsa ücret eklerini, ücret ödeme dönemini, sü-

resi belirli ise sözleşmenin süresini, fesih halinde tarafların uymak zorunda oldukları hükümleri gösteren yazılı bir belge vermekle yükümlüdür. Süresi bir ayı geçmeyen belirli süreli iş sözleşmelerinde bu fıkra hükmü uygulanmaz. İş sözleşmesi iki aylık süre dolmadan sona ermiş ise, bu bilgilerin en geç sona erme tarihinde işçiye yazılı olarak verilmesi zorunludur. Aynı Kanunun 99'uncu maddesi gereği yazılı iş sözleşmesi yapılmayan hallerde, çalışma koşullarına, günlük ya da haftalık çalışma süresine, temel ücreti ve varsa ücret eklerine, ücret ödeme dönemine ilişkin belge verilmeyen her işçi için 398 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.6. Çağrı Üzerine Çalışma ve Uzaktan Çalışma Hükümlerine Aykırılık

İş Kanunu'nun, 14'üncü maddesine göre; yazılı sözleşme ile işçinin yapmayı üstlendiği işle ilgili olarak kendisine ihtiyaç duyulması halinde iş görme ediminin yerine getirileceğinin kararlaştırıldığı iş ilişkisi, çağrı üzerine çalışmaya dayalı kısmi süreli bir iş sözleşmesidir. Uzaktan çalışma; işçinin, işveren tarafından oluşturulan iş organizasyonu kapsamında iş görme edimini evinde ya da teknolojik iletişim araçları ile işyeri dışında yerine getirmesi esasına dayalı ve yazılı olarak kurulan iş ilişkisidir. Aynı Kanunun 99'uncu maddesi gereği çağrı üzerine çalışma ve uzaktan çalışma usulüne ilişkin hükümlere uyulmayan her işçi için 398 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.7. Çalışma Belgesi Verilmemesi

İş Kanunu'nun, 28'inci maddesine göre; işten ayrılan işçiye, işveren tarafından işinin çeşidinin ne olduğunu ve sü-

resini gösteren bir belge verilir. Aynı Kanununun 99'uncu maddesi gereği çalışma belgesi verilmeyen veya belgesine yanlış bilgi yazılan her işçi için 398 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.8. Toplu İşten Çıkarma Hükümlerine Aykırılık

İş Kanunu'nun, 29'uncu maddesine göre; işveren ekonomik, teknolojik, yapısal ve benzeri işletme, işyeri veya işin gerekleri sonucu toplu işçi çıkarmak istediğinde, bunu en az otuz gün önceden bir yazı ile işyeri sendika temsilcilerine, ilgili Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne bildirmek zorundadır. İşyerinde çalışan işçi sayısı: 20 ile 100 işçi arasında ise, en az 10 işçinin, 101 ile 300 işçi arasında ise, en az yüzde on oranında işçinin, 301 ve daha fazla ise, en az 30 işçinin, işine aynı Kanununun 17'nci maddesi uyarınca ve bir aylık süre içinde aynı tarihte veya farklı tarihlerde son verilmesi toplu işçi çıkarma sayılır. Aynı Kanununun 100'üncü maddesi gereği toplu işten çıkarma hükümlerine aykırı davranarak işten çıkarılan her işçi için 1.559 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.9. Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırma Zorunluluğuna Uymama

İş Kanunu'nun, 30'uncu maddesine göre; işverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde üç özürlü, kamu işyerlerinde ise yüzde dört özürlü ve yüzde iki eski hükümlü işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Aynı Kanununun 101'inci maddesi gereği çalıştırılmayan her engelli ve çalıştırılmayan her ay için 5.918 TL

idari para cezası, çalıştırılmayan her eski hükümlü ve çalıştırılmayan her ay için 5.918 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.10. Ücretin Ödenmemesi

İş Kanunu'nun, 32'nci maddesine göre; genel anlamda ücret bir kimseye bir iş karşılığında işveren veya üçüncü kişiler tarafından sağlanan ve para ile ödenen tutardır. Ücret en geç ayda bir ödenir. İş sözleşmeleri veya toplu iş sözleşmeleri ile ödeme süresi bir haftaya kadar indirilebilir. Aynı Kanununun 102/a. maddesi gereği ücret ile kanundan ve toplu iş sözleşmesinden veya iş sözleşmesinden doğan ücretin kasten ödenmemesi veya eksik ödenmesi halinde her işçi ve her ay için 429 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.11. Ücretin Banka Hesabı Aracılığıyla Ödenmemesi

İş Kanunu'nun, 32'nci maddesine göre; çalıştırdığı işçilerin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını özel olarak açılan banka hesapları vasıtasıyla ödeme zorunluluğuna tabi tutulan işverenler veya üçüncü kişiler, işçilerinin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaklarını özel olarak açılan banka hesapları dışında ödeyemezler. 18.11.2008 tarih ve 27058 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan ve 01.09.2009 tarihinde yürürlüğe giren Ücret, Prim, İkramiye ve Bu Nitelikteki Her Türlü İstihkakın Bankalar Aracılığıyla Ödenmesine Dair Yönetmeliğin 10'uncu maddesi gereği; işyerleri ve işletmelerinde İş Kanunu hükümlerinin uygulandığı işverenler ile üçüncü kişiler, Türkiye genelinde çalıştırdıkları işçi sayısının (21.05.2016 tarihli Yönetmelik ile değişen ibare. Yür:

01.06.2016) en az beş olması halinde çalıştırdıkları işçiye o ay içinde yapacakları her türlü ödemenin kanunî kesintiler düştükten sonra kalan net tutarını, bankalar aracılığıyla ödemekle yükümlüdürler. Aynı Kanununun 102/a. maddesi gereği ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaklarını özel olarak açılan banka hesabına ödenmemesi halinde her işçi ve her ay için 429 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.12. Ücret Hesap Pusulası Verilmemesi

İş Kanunu'nun, 37'nci maddesine göre; işveren işyerinde veya bankaya yaptığı ödemelerde işçiye ücret hesabını gösterir imzalı veya işyerinin özel işaretini taşıyan bir pusula vermek zorundadır. Bu pusulada ödemenin günü ve ilişkin olduğu dönem ile fazla çalışma, hafta tatili, bayram ve genel tatil ücretleri gibi asıl ücrete yapılan her çeşit eklemeler tutarının ve vergi, sigorta primi, avans mahsubu, nafaka ve icra gibi her çeşit kesintilerin ayrı ayrı gösterilmesi gerekir. Aynı Kanununun 102/b. maddesi gereği ücret hesap pusulasının düzenlenip, bir suretinin işçiye verilmemesi halinde 1.559 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.13. Ücret Kesme Cezası Hükümlerine Aykırılık

İş Kanunu'nun, 38'inci maddesine göre; işveren toplu sözleşme veya iş sözleşmelerinde gösterilmiş olan sebepler dışında işçiye ücret kesme cezası veremez. İşçi ücretlerinden ceza olarak yapılacak kesintilerin işçiye derhal sebepleriyle beraber bildirilmesi gerekir. İşçi ücretlerinin

den bu yolda yapılacak kesintiler bir ayda iki gündelikten veya parça başına yahut yapılan iş miktarına göre verilen ücretlerde işçinin iki günlük kazancından fazla olamaz. Aynı Kanununun 102/b. maddesi gereği usulsüz ücret kesme cezası verilmesi halinde 1.559 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.14. Asgari Ücretin Ödenmemesi

İş Kanunu'nun, 39'uncu maddesine göre; iş sözleşmesi ile çalışan ve İş Kanunu kapsamında olan veya olmayan her türlü işçinin ekonomik ve sosyal durumlarının düzenlenmesi için asgari ücret Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Asgari Ücret Tespit Komisyonu aracılığı ile ücretlerin asgari sınırları en geç iki yılda bir belirlenir. Aynı Kanununun 102/a. maddesi gereği asgari ücret ödenmeyen veya eksik ödenen her işçi ve her ay için 429 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.15. Fazla Çalışma Ücreti Ödenmemesi

İş Kanunu'nun, 41'inci maddesine göre; her bir saat fazla çalışma için verilecek ücret normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarının yüzde elli yükseltilmesi suretiyle ödenir. Haftalık çalışma süresinin sözleşmelerle kırkbeş saatin altında belirlendiği durumlarda yukarıda belirtilen esaslar dahilinde uygulanan ortalama haftalık çalışma süresini aşan ve kırkbeş saate kadar yapılan çalışmalar fazla sürelerle çalışmalardır. Fazla sürelerle çalışmalarda, her bir saat fazla çalışma için verilecek ücret normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarının

yüzde yirmibeş yükseltilmesiyle ödenir. Aynı Kanununun 102/c. maddesi gereği fazla çalışma ücreti ödenmeyen her işçi için 756 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.16. Serbest Zaman Kullandırılması

İş Kanunu'nun, 41'inci maddesine göre; fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma yapan işçi isterse, bu çalışmalar karşılığı zamlı ücret yerine, fazla çalıştığı her saat karşılığında bir saat otuz dakikayı, fazla sürelerle çalıştığı her saat karşılığında bir saat onbeş dakikayı serbest zaman olarak kullanabilir. İşçi hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında, çalışma süreleri içinde ve ücretinde bir kesinti olmadan kullanır. Aynı Kanununun 102/c. maddesi gereği serbest zamanı altı ay içinde kullandırılmayan her işçi için 756 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.17. Fazla Çalışma İçin İşçinin Onayının Alınmaması

İş Kanunu'nun, 41'inci maddesine göre; fazla saatlerle çalışmak için işçinin onayının alınması gerekir. Aynı Kanununun 102/c. maddesi gereği onayı alınmadan fazla çalıştırılan her işçi için 756 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.18. Yüzde Uygulanan İşyerlerinde Belge Verilmemesi

İş Kanunu'nun, 52'nci maddesine göre; yüzde usulünün uygulandığı işyerlerinde işveren, her hesap pusulasının genel toplamını gösteren belgeyi işçilerin kendi aralarından seçecekleri bir temsilciye vermekle yükümlüdür. Aynı Kanununun 102/b. maddesi gereği her hesap pusulasının genel toplamını gösteren

belgenin işçilerin seçtiği temsilciye verilmemesi halinde 1.559 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.19. Yıllık Ücretli İzin Uygulanmasına Aykırılık

İş Kanunu'nun, 56'ncı maddesine göre; yıllık ücretli izin işveren tarafından bölünemez. Bu iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesi zorunludur. Ancak, 53'üncü maddede öngörülen izin süreleri, tarafların anlaşması ile bir bölümü on günden aşağı olmamak üzere bölümler hâlinde kullanılabilir. Aynı Kanununun 103'üncü maddesi gereği yıllık ücretli izni yasaya aykırı olarak bölünen her işçi için 756 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.20. Yıllık İzin Ücretinin Ödenmemesi

İş Kanunu'nun, 57'nci maddesine göre; işveren, yıllık ücretli iznini kullanan her işçiye, yıllık izin dönemine ilişkin ücretini ilgili işçinin izine başlamasından önce peşin olarak ödemek veya avans olarak vermek zorundadır. Aynı Kanununun 103'üncü maddesi gereği **yıllık izin ücretini yasaya aykırı şekilde veya eksik ödenen** her işçi için 756 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.21. Sözleşmenin Sona Ermesinde İzin Ücretinin Ödenmemesi

İş Kanunu'nun, 59'uncu maddesine göre; iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücreti, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya

hak sahiplerine ödenir. Aynı Kanunun 103'üncü maddesi gereği iş sözleşmesinin sona ermesinde kullanılmadığı iznin ücreti ödenmeyen her işçi için 756 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.22. İzinlere İlişkin Düzenlemelere Aykırılık

İş Kanunu'nun, 60'ıncı maddesine göre; yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ve işverence tutulması zorunlu kayıtların şekli 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği" ile düzenlenmiştir. Aynı Kanunun 103'üncü maddesi gereği Yönetmeliğine aykırı olarak izin kullandırılmayan veya eksik kullandırılan her işçi için 756 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.23. Çalışma Süresine Aykırılık

İş Kanunu'nun, 63'üncü maddesine göre; genel bakımdan çalışma süresi haftada en çok kırkbeş saattir. Aksi kararlaştırılmamışsa bu süre, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine eşit ölçüde bölünerek uygulanır. Yer altı maden işlerinde çalışan işçilerin çalışma süresi; günde en çok yedi buçuk, haftada en çok otuz yedi buçuk saattir. Tarafların anlaşması ile haftalık normal çalışma süresi, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine, günde onbir saati aşmamak koşulu ile farklı

şekilde dağıtılabilir. Çalışma sürelerinin uygulanmasına ilişkin esaslar 06.04.2004 tarih ve 25425 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "İş Kanununa İlişkin Çalışma Süreleri Yönetmeliği" ile düzenlenmiştir. Aynı Kanunun 104'üncü maddesi gereği çalışma sürelerine ve buna ilişkin Yönetmelik hükümlerine uyulmaması halinde 4.174 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.24. Telif Çalışmasına Aykırılık

İş Kanunu'nun, 64'üncü maddesine göre; zorunlu nedenlerle işin durması, ulusal bayram ve genel tatillerden önce veya sonra işyerinin tatil edilmesi veya benzer nedenlerle işyerinde normal çalışma sürelerinin önemli ölçüde altında çalışılması veya tamamen tatil edilmesi ya da işçinin talebi ile kendisine izin verilmesi hallerinde, işveren iki ay içinde çalışılmayan süreler için telif çalışması yaptırabilir. Bu çalışmalar fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma sayılmaz. Aynı Kanunun 104'üncü maddesi gereği telif çalışmasına ilişkin yasa hükümlerine uyulmadan çalıştırılan her işçi için 756 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.25. Ara Dinlenmesi Verilmemesi

İş Kanunu'nun, 68'inci maddesine göre; günlük çalışma süresinin ortalama bir zamanında o yerin gelenekleri ve işin gereğine göre ayarlanmak suretiyle işçilere; dört saat veya daha kısa süreli işlerde on beş dakika, dört saatten fazla ve yedi buçuk saate kadar (yedi buçuk saat dâhil) süreli işlerde yarım saat, yedi buçuk saatten fazla süreli işlerde bir saat ara dinlenmesi verilir. Bu dinlenme süreleri en az olup aralıksız verilir. Aynı Kanunun

104'üncü maddesi gereği ara dinlenmelerinin yasa hükmüne göre uygulanması halinde 4.174 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.26. Gece Süresi Ve Gece Çalışmalarına Aykırılık

İş Kanunu'nun, 69'uncu maddesine göre; çalışma hayatında gece en geç saat 20:00'de başlayarak en erken saat 06:00'ya kadar geçen ve her halde en fazla on bir saat süren dönemdir. İşçilerin gece çalışmaları yedibuçuk saati geçemez. Ancak, turizm, özel güvenlik ve sağlık hizmeti yürütülen işlerde işçinin yazılı onayının alınması şartıyla yedi buçuk saatin üzerinde gece çalışması yaptırılabilir. Gece ve gündüz işletilen ve nöbetleşe işçi postaları kullanılan işlerde, bir çalışma haftası gece çalıştırılan işçilerin, ondan sonra gelen ikinci çalışma haftası gündüz çalıştırılmaları suretiyle postalar sıraya konur. Aynı Kanunun 104'üncü maddesi gereği işçilerin geceleri 7,5 saatten fazla çalıştırılması, gece ve gündüz postalarının değiştirilmemesi halinde 4.174 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.27. Çalıştırma Yaşı Ve Çocukları Çalıştırma Yasağı

İş Kanunu'nun, 71'inci maddesine göre; on beş yaşını doldurmamış çocukların çalıştırılması yasaktır. Ancak, on dört yaşını doldurmuş ve zorunlu ilköğretim çağını tamamlamış olan çocuklar; bedensel, zihinsel, sosyal ve ahlaki gelişmelerine ve eğitime devam edenlerin okullarına devamına engel olmayacak hafif işlerde çalıştırılabilirler. On dört yaşını doldurmamış çocuklar ise bedensel, zihinsel, sosyal ve ahlaki gelişmelerine

ve eğitime devam edenlerin okullarına devamına engel olmayacak sanat, kültür ve reklam faaliyetlerinde yazılı sözleşme yapmak ve her bir faaliyet için ayrı izin almak şartıyla çalıştırılabilirler. Aynı Kanunun 104'üncü maddesi gereği çalıştırma yaşı ve çocukları çalıştırma yasağı hükümlerine aykırı davranılması halinde 4.174 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.28. Yer Ve Su Altında Çalıştırma Yasağı

İş Kanunu'nun, 72'nci maddesine göre; maden ocakları ile kablo döşemesi, kanalizasyon ve tünel inşaatı gibi yer altında veya su altında çalışılacak işlerde onsekiz yaşını doldurmamış erkek ve her yaştaki kadınların çalıştırılması yasaktır. Aynı Kanunun 104'üncü maddesi gereği onsekiz yaşını doldurmamış erkek ve her yaştaki kadınların yer ve su altında çalıştırılması halinde 4.174 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.29. Gece Çalıştırma Yasağı

İş Kanunu'nun, 73'üncü maddesine göre; sanayiye ait işlerde onsekiz yaşını doldurmamış çocuk ve genç işçilerin gece çalıştırılması yasaktır. Aynı Kanunun 104'üncü maddesi gereği çocuk ve genç işçilerin gece çalıştırılması halinde 4.174 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.30. Analık Halinde Çalışma Ve Süt İzni Hükümlerine Aykırılık

İş Kanunu'nun, 74'üncü maddesine göre; kadın işçilerin doğumdan önce sekiz ve doğumdan sonra sekiz hafta olmak üzere toplam onaltı haftalık süre için çalıştırılmamaları esastır. Çoğul gebelik halinde doğumdan önce çalıştırılmayacak

sekiz haftalık süreye iki hafta süre eklenir. Ancak, sağlık durumu uygun olduğu takdirde, doktorun onayı ile kadın işçi isterse doğumdan önceki üç haftaya kadar işyerinde çalışabilir. Bu durumda, kadın işçinin çalıştığı süreler doğum sonrası sürelerle eklenir. İsteği halinde kadın işçiye, onaltı haftalık sürenin tamamlanmasından veya çoğul gebelik halinde onsekiz haftalık süreden sonra altı aya kadar ücretsiz izin verilir. Bu izin, üç yaşını doldurmamış çocuğu evlat edinme hâlinde eşlerden birine veya evlat edinene verilir. Bu süre, yıllık ücretli izin hakkının hesabında dikkate alınmaz. Kadın işçilere bir yaşından küçük çocuklarını emzirmeleri için günde toplam birbuçuk saat süt izni verilir. Bu sürenin hangi saatler arasında ve kaç bölünerek kullanılacağını işçi kendisi belirler. Bu süre günlük çalışma süresinden sayılır. Aynı Kanununun 104'üncü maddesi gereği doğum öncesi ve sonrası sürelerde kadınların çalıştırılması veya ücretsiz izin verilmemesi halinde 4.174 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.31. İşçi Özlük Dosyasının Düzenlenmemesi

İş Kanunu'nun, 75'inci maddesine göre; işveren çalıştırdığı her işçi için bir özlük dosyası düzenler. İşveren bu dosyada, işçinin kimlik bilgilerinin yanında, bu Kanun ve diğer kanunlar uyarınca düzenlemek zorunda olduğu her türlü belge ve kayıtları saklamak ve bunları istediği zaman yetkili memur ve mercilere göstermek zorundadır. Aynı Kanununun 104'üncü maddesi gereği işçi özlük dosyalarının düzenlenmemesi halinde 4.174 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.32. Yönetmelik Hükümlerine Aykırılık

İş Kanunu'nun, 76'ncı maddesine göre; 06.04.2004 tarih ve 25425 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Haftalık İş Günlerine Bölünemeyen Çalışma Süreleri Yönetmeliği" ile 07.04.2004 tarih ve 25426 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Postalar Halinde İşçi Çalıştırılarak Yürütülen İşlerde Çalışmalara İlişkin Özel Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" düzenlenmiştir. Aynı Kanununun 104'üncü maddesi gereği çalışma sürelerine ve postalar halinde işçi çalıştırılmasına yönelik Yönetmelik hükümlerine uyulmaması halinde 4.174 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.33. İş Ve İşçi Bulmaya Aracılık Hükümlerine Aykırılık

İş Kanunu'nun, 90'ıncı maddesine göre; iş arayanların elverişli oldukları işlere yerleştirilmeleri ve çeşitli işler için uygun işçiler bulunmasına aracılık görevi, Türkiye İş Kurumu ve bu hususta izin verilen özel istihdam bürolarınca yerine getirilir. Aynı Kanununun 106'ncı maddesi gereği Türkiye İş Kurumundan izin almaksızın iş ve işçi bulma faaliyetinde bulunulması halinde 47.410 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.34. İşyeri Denetiminde İş Müfettişlerine Zorluk Çıkarmak

İş Kanunu'nun, 92'nci maddesine göre; teftiş, denetleme ve incelemeler sırasında işverenler, işçiler ve bu işle ilgili görülen başka kişiler izleme, denetleme ve teftişle görevli iş müfettişleri tarafından çağrıldıkları zaman gelmek, ifade ve

bilgi vermek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermek ve vermek; iş müfettişlerinin görevlerini yapmaları için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermek, bu yoldaki isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmekle yükümlüdürler. Aynı Kanunun 107/1-a. maddesi gereği iş müfettişlerinin davetine gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli belge ve delilleri göstermemek ve vermemek, kendilerine gerekli kolaylığı göstermemek halinde 37.929 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.35. İşyeri Denetiminde İşveren Sorumluluğu

İş Kanunu'nun, 96'ncı maddesine göre; iş denetimi ve teftişine yetkili iş müfettişleri tarafından ifade ve bilgilerine başvurulmuş işçilere, işverenlerin gerek doğrudan doğruya ve gerek dolayısıyla telkinlerde bulunmaları, işçileri gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye sevk veya herhangi bir suretle zorlamaları veyahut işçilerin ilgili makamlara başvurmaları, haber ve ifade vermeleri üzerine, bunlara karşı kötü davranışlarda bulunmaları yasaktır. Aynı Kanunun 107/1-b. maddesi gereği iş müfettişleri tarafından ifade ve bilgilerine başvurulmuş işçilere telkinde bulunmak, işçileri gerçeği saklamaya ya da değiştirmeye sevk etmek veya zorlamak halinde 37.929 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.36. İşyeri Denetiminde İşçi Sorumluluğu

İş Kanunu'nun, 96'ncı maddesine göre; işçilerin çalıştıkları veya ayrıldıkları işyerleriyle işverenleri hakkında gerçeğe uygun olmayan haberler vererek gereksiz

işlemlerle uğraştırılmaları veya işverenleri haksız yere kötü duruma düşürmeye kalkışmaları ve iş müfettişlerince kendilerinden sorulan hususlar için doğru olmayan cevaplar vererek denetim ve teftişin yapılmasını güçleştirmek veya yanlış bir sonuca vardırarak gibi kötü niyetli davranışlarda bulunmaları yasaktır. Aynı Kanunun 107/1-b. maddesi gereği işçilerin gerçeğe aykırı haberler vererek işvereni gereksiz işlemlerle uğraştırılmaları veya haksız yere kötü duruma düşürmeye kalkışmaları, denetim ve teftişin yapılmasını güçleştirmeleri, kötü niyetli davranışlarda bulunmaları halinde 37.929 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3.37. İş Hayatının Denetim Ve Teftişi İle İlgili Hükümlere Aykırılık

İş Kanunu'nun, 107'nci maddesine göre; iş müfettişlerinin bu Kanundan veya diğer kanunlardan doğan her çeşit teftiş, denetleme yetki ve görevleri gereğince görevlerinin yerine getirilmesi sırasında, görevlerini yapma ve sonuçlandırmaya engel olan kimselere, fiil suç oluşturmadığı takdirde, 37.929 TL idari para cezası uygulanacaktır.

4. İDARİ YAPTIRIM KARARINA İTİRAZ

İdarî yaptırım kararına ilişkin tutanakta; hakkında idarî yaptırım kararı verilen kişinin kimlik ve adresi, idarî yaptırım kararı verilmesini gerektiren kabahat fiili, bu fiilin işlendiğini ispata yarayacak bütün deliller, karar tarihi ve kararı veren kamu görevlilerinin kimliği açık bir şekilde yazılır. Tutanakta, ayrıca kabahati oluşturan fiil, işlendiği yer ve zaman gösterilerek açıklanır. İdarî yaptırım kararı,

7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre ilgili kişiye tebliğ edilir. Tebligat metninde bu karara karşı başvurulabilecek kanun yolu, mercii ve süresi açık bir şekilde belirtilir. Karar tutanağının bir örneği kişiye verilir. İdarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza hakimliğine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

5. SONUÇ

4857 sayılı İş Kanunu'nda öngörülen idari para cezaları gerekçesi belirtilmek suretiyle Türkiye İş Kurumu il müdürü tarafından; birden fazla ilde işyerleri bulunan işverenlere uygulanacak idari para cezası ise işyerlerinin merkezinin bulunduğu yerdeki Türkiye İş Kurumu il müdürüne verilir. İş Kanunu'nda idari para cezalarına karşı dava açma süresi ve usulü 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nda dü-

zenlenmiştir. Buna göre idari para cezalarının tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün içerisinde yetkili sulh ceza hakimliğine itiraz (dava) açılması gerekmektedir. 4857 sayılı İş Kanununda yer alan idari para cezaları 213 sayılı Vergi Usul Kanunu mükerrer 298'inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanmaktadır. 2022 yılı idari para cezaları % 36,20 oranında yeniden değerlendirme ile birlikte artacaktır. Ancak, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun, 123'üncü (mükerrer madde) maddesi gereği Cumhurbaşkanı, bu surette tespit edilen had ve tutarları % 50'sine kadar artırmaya veya indirmeye yetkilidir.

KAYNAKÇA

4857 sayılı İş Kanunu

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu

213 sayılı Vergi Usul Kanunu

5326 sayılı Kabahatler Kanunu

MEVZUAT FİHRİSTİ

14/09/2021-01/12/2021 Tarihleri Arasındaki Resmi Gazete'de
Yayımlanan Önemli Mevzuatı Kapsamaktadır

KANUNLAR

- Kanun Adı** : İcra Ve İflas Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
- Kanun Tarihi ve No.** : 14/10/2021 -7338
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 26/10/2021-31640
- Konusu** : 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ve 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda değişiklikler yapılmış bu değişiklikler kapsamında Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına yeni bir boyut getirilmiş, Anne ve babası boşanan çocuklarda sorunlu olanlar için çocuk teslim yerleri oluşturulmasına bununla ilgili de müdürlüğün talebi üzerine, valilikler ve belediyeler tarafından elverişli teslim mekânları belirlenir, yoksa oluşturulur; araç tahsis edilir ve sürücü görevlendirilir. Teslim mekânlarının belirlenmesinde, oluşturulmasında, tefrişinde, bu mekânların güvenliğinin sağlanmasında ve teslim hizmetlerinin sunumunda, kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler, müdürlüğe her türlü desteği sağlamakla yükümlüdür.”
- Kanun Adı** : Vergi Usul Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- Kanun Tarihi ve No.** : 14/10/2021 -7338
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 26/10/2021-31640
- Konusu** : 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Kanuna mükerrer 20 nci maddesinden sonra gelmek üzere “Tarımsal destekleme ödemelerinde kazanç istisnası” başlıklı (Sosyal içerik üreticiliği ile mobil cihazlar için uygulama geliştiriciliğinde kazanç istisnası:)başlık eklenmiştir. -Mükerrer Madde 20/C – Kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan tarımsal destekleme ödemeleri gelir vergisinden müstesnadır. -193 sayılı Kanunun 117 nci maddesinin birinci fıkrası “Yıllık beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen gelir vergisi, Mart ve Temmuz aylarında olmak üzere iki eşit taksitte ödenir.” şeklinde değiştirilmiştir.

- 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasına “il özel idareleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları,” ibaresi eklenmiştir. 488 sayılı Kanuna ekli (2) sayılı tablonun “IV – Ticari ve medeni işlerle ilgili kağıtlar” başlıklı bölümünün (36) numaralı fıkrasına, “Sermaye piyasası araçlarının ihracına” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 31/B maddesi kapsamında teminat yöneticisinin taraf oldukları dahil bu ihraca konu teminatlara” ibaresi ile bölüme “55. Genel ve özel bütçeli idarelere, il özel idarelerine, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına, belediyelere ve köylere yapılacak bağışlara ilişkin olarak ilgili idare ile bağışlayanlar arasında düzenlenen kağıtlar.” Eklenmiş ve bunlara paralel olarak 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu ve 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununda değişiklikler yapılmıştır.

- Kanun Adı** : **Kooperatifler Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**
- Kanun Tarihi ve No.** : 21/10/2021 -7339
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 26/10/2021-31640
- Konusu** : 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununda değişiklik yapılmıştır. Bu değişiklikler kapsamında Ticaret Bakanlığı tarafından tüm kooperatif ve üst kuruluşlarının, kooperatifçilik hizmetlerine elektronik ortamda eriştiği ve merkezî veri tabanının yönetildiği Kooperatif Bilgi Sistemi (KOOPBİS) kurulur.

YÖNETMELİKLER

- Yönetmeliğin Adı** : **Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 30.11.2021 – 31675
- Konusu** : Kamu ihale mevzuatında değişiklik yapan Yönetmelik ve Tebliğlerde yapılan değişiklikler ile Mal ve hizmet alımı ile yapım işleri ihalelerinin aşırı düşük teklif tespit ve değerlendirme işlemleri yapılmadan en düşük teklif üzerinde bırakılmasına izin veren mevcut düzenlemeler yürürlükten kaldırılmıştır. - Aşırı düşük teklif sorgulaması yapılan elektronik ihalelerde isteklilere ait yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde gerçekleştirilecek işlemler ve ihale komisyonlarının teklif değerlendirmesine ilişkin diğer işlemleri açıklığa kavuşturulmuştur. - Ayrıca, ihale sürecinde alınan muhtelif kararların ilgililere bildirilmesine yönelik standart formlarda yer alan başvuru sürelerinin başlangıç tarihlerine ilişkin düzenleme yapılmış
- Yönetmeliğin Adı** : **Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 20.11.2021 – 31665
- Konusu** : 27.11.2007 tarih ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Binaların yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının isimleri işlenmiş, orman içinde yaşayan vatandaşların yanmaz veya yangına dayanıklı malzeme ile inşaat malzemesi kullanılması, Fabrika eklentisi depolarda yangın önlemlerinin alınması gibi hususlar dikkate alınarak değişiklik yapılmıştır.

Yönetmeliğin Adı : **Belediye Su ve Kanalizasyon Hizmetlerinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 26.10.2021 – 31640

Konusu : 3/4/2012 tarihli ve 28253 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Belediye Su ve Kanalizasyon Hizmetlerinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi “1) İşlemler vekil tarafından yürütülecek ise vekâletname ibraz edilir. Noter onaylı vekâletnamenin aslının gösterilmesi kaydıyla fotokopisi kurumca onaylanarak işleme alınır. Vekâletnamenin noter onaylı suretlerinin kuruma bırakılması istenmez.” şeklinde değiştirilmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **Karayolları Genel Müdürlüğü Görev, Yetki Ve Sorumluluk Yönetmeliği**

R.G. Tarih ve Sayısı : 22.10.2021 – 31636

Konusu : Karayolları Genel Müdürlüğünün 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 25/6/2010 tarihli ve 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün Hizmetleri Hakkında Kanunda belirtilen usul ve esaslara uygun olarak çalışma düzeninin oluşturulması ile merkez ve taşra teşkilatının görev, yetki ve sorumluluklarının belirlenmesi, yürütülecek faaliyet ve hizmetlerin iş birliği ve hiyerarşik düzen içerisinde yerine getirilmesini sağlamaktır.

e) Devlet yolları: Belediyeler veya diğer kurumların sorumluluğunda bulunan yollar dışında kalan ve transit trafiği, illere, limanlara, tersanelere, hava alanlarına, demiryolu istasyonlarına, sınır kapılarına kesintisiz olarak ulaştıran ana karayollarını,

1) İl yolları: Belediyeler veya diğer kurumların sorumluluğunda bulunan yollar dışında kalan, illeri birbirine, devlet yollarına, limanlara, tersanelere, demiryolu istasyonlarına, hava alanlarına ve kamu ihtiyacının gerektirdiği diğer yerlere bağlayan ve bir il sınırı içinde başlayıp biten karayollarını,

- Yönetmeliğin Adı** : **Otopark Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 21.10.2021 – 31635
- Konusu** : 22/2/2018 tarihli ve 30340 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Otopark Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasına “Ancak, afetlere hazırlık kapsamında riskli yapı tespiti yapılarak yıkılan yapıların bulunduğu 250 m2 ve daha küçük parsellerde yapılacak olan ve otopark ihtiyacı 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (e) bendi ile (f) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentleri uyarınca karşılanamadığı tespit edilen yeni yapılara ilişkin yapı ruhsatı başvuruları, otopark bedelinin %25’inin müracaat sırasında ödenmesi kaydı ile karşılanır. Bu yapılara ait otopark yerleri bölge otoparkından karşılanacak şekilde idarelerce planlanır. Bu yapıların, bölge otoparkları yapılıp yer tahsisi yapılmadan önce tamamlanmaları halinde otopark ihtiyacı, mesafe koşulu olmadan varsa genel otoparklardan veya gerekli yatay ve düşey işaretlemeler yapılmak suretiyle yol boyu otoparkı, cep otoparkı gibi yöntemlerle mümkün olan en yakın mesafede parklanma düzeni şeklinde geçici olarak idaresince sağlanır ve bu husus belirtilmek suretiyle yapı kullanma izin belgesi verilir. Bu şekilde sağlanacak parklanma düzenine ve işletilmesine ilişkin usul ve esaslar idaresince belirlenir. Otopark bedelinin kalan %75’i bölge otoparkının idarelerce karşılanmasına müteakip 30 gün içinde parsel maliklerinden tahsil edilir ve bu konuda tapu kütüğünün beyanlar hanesine belirtme yapılır.” şeklinde düzenlenmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Çevre İzin Ve Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 16.10.2021 – 31630
- Konusu** : 10/9/2014 tarihli ve 29115 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliğinin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır. Çevre lisans konusu bulunan işletmelerin kapatma iş ve işlemleri, 9/10/2021 tarihli ve 31623 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Atık Ön İşlem ve Geri Kazanım Tesislerinin Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin ilgili hükümleri uyarınca gerçekleştirilir. Bildirimde bulunulmaması durumunda 2872 sayılı Kanunun ilgili maddeleri uyarınca idari yaptırım uygulanır

- Yönetmeliğin Adı** : **Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmelik**
R.G. Tarih ve Sayısı : 13.10.2021 – 31627
Konusu : Binaların yıkım faaliyetlerinin çevre ve insan sağlığı ile güvenliğine zarar vermeyecek şekilde gerçekleştirilmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Sıfır Atık Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
R.G. Tarih ve Sayısı : 09.10.2021 – 31623
Konusu : 12/7/2019 tarihli ve 30829 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sıfır Atık Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır. Atıkların ayrıştırılması, toplanması vs. konularda düzenlemeler yapılmıştır. Atık getirme merkezleri kurmak/kurdurmakla, işletmek/işlettirmekle yükümlü kılınmıştır. Nüfusu baz alınarak çevre mühendisi istihdam etmeyen mahalli idarelere çevre mühendisi veya çevre görevlisi istihdam edilecektir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
R.G. Tarih ve Sayısı : 09.10.2021 – 31623
Konusu : 3/7/2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 20 nci maddesinin sekizinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir. “j) Taşıyıcı sistemi kesme taş yığma bina olarak tasarlanan zemin dâhil 3 katı geçmeyen geleneksel mimari öğeler barındıran binalarda, taşıyıcı yığma taş dış duvarların tasarım gereği genişliği 25 cm’den fazla olan kısımları,” Aynı Yönetmeliğin 22 nci maddesinin birinci fıkrasına “m) Taşıyıcı sistemi kesme taş yığma bina olarak tasarlanan zemin dâhil 3 katı geçmeyen geleneksel mimari öğeler barındıran binalarda, tasarım gereği taşıyıcı yığma taş iç duvarların genişliği 12.50 cm’den fazla olan kısımları, taşıyıcı yığma taş dış duvarların genişliği 25 cm’den fazla olan kısımları, bu yapıların statik tasarım gereği düşey taşıyıcılar da bulunabilen ve bağımsız bölüm net alanının %20’sini geçmeyen balkonları, bu yapıların geleneksel mimari öğesi olan; bahçe ile irtibatı olup gerektiğinde basamak ile çıkılan, binanın girişi ile beraber ya da çıkma veya balkon altında yer alabilen, düşey taşıyıcılar ile desteklenen üst örtüye sahip olabilen taşlık, dış sofa veya eyvan alanları,” Yönetmeliğin

28 inci maddesinin birinci fıkrasına “d) Konut bölgelerinde; geleneksel mimari öğeler barındıran ve taşıyıcı sistemi kesme taş yığma bina olarak tasarlanan zemin dâhil 3 katı geçmeyen binalarda zemin ve normal katlarda 4.50 metre,” şeklinde fıkralar eklenmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 09.10.2021 – 31623

Konusu : 18/3/2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinin 11 inci, 29 uncu, 30 uncu, 31 inci ve 32 nci maddeleri ile EK-3’ü yürürlükten kaldırılmıştır.

Yönetmeliğin Adı : **Atık Ön İşlem ve Geri Kazanım Tesislerinin Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 09.10.2021 – 31623

Konusu : Atıkların işlenmesi amacıyla faaliyet gösteren atık ön işlem ve geri kazanım tesislerinin teknik kriterlerine ve bu tesislerde bulunması gereken asgari şartlara ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 01.10.2021 – 31615

Konusu : 18/6/2013 tarihli ve 28681 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır. Yapılan değişiklikler ile günümüzde meydana gelen yangınlar v.s. olaylar karşısında yönetmelik yeniden ele alınmıştır. Tanımlamalar a) Acil durum: b) Acil durum planı: c) Toplanma yeri: yeniden yapılmış, Yönetmeliğin 8 inci maddesi “İşyerinde meydana gelebilecek acil durumlar, yapılan risk değerlendirmesi sonuçları ile aşağıdaki ve benzeri hususlar dikkate alınarak belirlenir: a) Yangın ve patlama ihtimali. b) Tehlikeli kimyasal, biyolojik, radyoaktif ve nükleer maddelerden kaynaklanan yayılım, zehirlenme ve salgın hastalık ihtimali. c) Doğal afetlerin meydana gelme ihtimali. ç) Sabotaj ihtimali.” şeklinde değiştirilmiştir. Acil durum ekipleri ve görevlerinde açıklamalar yapılmıştır.

Yönetmeliğin Adı : **Mera Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 30.09.2021 – 31614

Konusu : 31/7/1998 tarihli ve 23419 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mera Yönetmeliğinin 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin birinci cümlesinde yer alan “% 25’i” ibaresi “% 75’i” olarak ve aynı bendin üçüncü cümlesi “Otlatma bedelinden köy sandığına veya belediyede açılacak hesaba gelir olarak kaydedilen tutarlar ilgili köy veya belediyelerde İl Mera Komisyonunca uygun görülen mera ıslah ve geliştirme işleri haricinde kullanılamaz” şeklinde değiştirilmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **Çalışma Uzmanlığı Yönetmeliği**

R.G. Tarih ve Sayısı : 29.09.2021 – 31613

Konusu : Çalışma uzman yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, uzmanlık tezi hazırlamaları, yeterlik sınavları ve uzmanlığa atanmaları ile çalışma uzmanı ve uzman yardımcılarının çalışma usul ve esasları ile görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **İçme Suyu Temin Edilen Suların Kalitesi Ve Arıtılması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 24.09.2021 – 31608

Konusu : 6/7/2019 tarihli ve 30823 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İçme Suyu Temin Edilen Suların Kalitesi ve Arıtılması Hakkında Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır. **Bu Yönetmeliğin amacı**, içme suyu temin edilen veya temin edilmesi planlanan yerüstü suları (drenaj, dere, göl, gölet, baraj, deniz suyu gibi) ve yeraltı suları (kuyu, kaynak, kaptaj, tünel, galeri gibi) ile ilgili esasları, kalite kriterleri ile suların içme ve kullanma suyu olarak kullanılabilmesi için belirlenmesi gereken arıtma sınıflarını ve arıtma veriminin tespiti ile içme suyu arıtma tesislerinin projelendirilmesi ve işletilmesine ilişkin hususları belirlemektir.” şeklinde değiştirilmiştir. Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde “b) İçme ve kullanma suyu, “d) Basit fiziksel arıtma, f) Fiziksel arıtma, g) İçme suyu arıtma tesisi, ğ) İleri arıtma, h) Kimyasal arıtma,” tanımlamalara yer verilmiştir. 8. Maddeden sonra gelmek üzere “Enerji verimi” 8/A md. Eklenmiş ve “Belde, mahalle ve köylerde izleme” başlıklı geçici madde eklenmiştir.

- Yönetmeliğin Adı** : **Taksimetre Muayene Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 14.09.2021 – 31598
- Konusu** : 3/9/2013 tarihli ve 28754 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Taksimetre Muayene Yönetmeliğinin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır.
- Yönetmeliğin Adı** : **Ölçü ve Ölçü Aletlerinin Tamir ve Ayarını Yapacak Kişilere Verilecek Yetki Belgesi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 14.09.2021 – 31598
- Konusu** : 20/3/2012 tarihli ve 28239 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ölçü ve Ölçü Aletlerinin Tamir ve Ayarını Yapacak Kişilere Verilecek Yetki Belgesi Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına “i) Servis: Ölçü ve ölçü aletlerinin muayenesini veya muayenesi ile birlikte tamir ve ayarını yapmak üzere Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş gerçek veya tüzel kişilere ait işyerini,” bend eklenmiş. Aynı Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin ikinci fıkrası “(2) Geçici damgası yapılan ölçü ve ölçü aleti kullanıcısının, geçici damganın yapıldığı tarihten itibaren en geç onbeş gün içerisinde muayene ve damgasının yapılması için yetki kapsamına göre başvurusunu usulüne uygun olarak servise/il müdürlüğüne iletmesi zorunludur. Bu süre içerisinde müracaat etmeyen kullanıcılara damga süresi dolmuş ölçü aletini kullanma fiilinden dolayı Kanun hükümlerine göre idari ve cezai işlemler uygulanır.” şekilde değiştirilmiştir.

TEBLİĞLER

- Tebliğin Adı** : **İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 30.11.2021 – 31675
- Konusu** : 28/1/2009 tarihli ve 27124 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Tebliğin Ek-2’sinde yer alan “başvurudan itibaren” ibaresi “başvuru tarihini izleyen günden başlayan” olarak değiştirilmiştir.

Tebliğin Adı : **Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**

R.G. Tarih ve Sayısı : 30.11.2021 – 31675

Konusu : 22/8/2009 tarihli ve 27327 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinin 62/A.1. inci maddesinde yer alan “İhale ilanında ve dokümanında, verilen tekliflerden diğer tekliflere veya yaklaşık maliyete göre teklif fiyatı aşırı düşük olanların, ihale komisyonu tarafından tespit edilmesi halinde isteklilerden açıklama isteneceği belirtilen mal alımı ihalelerinde,” ibaresi “*Mal alımı ihalelerinde*” olarak değiştirilmiştir.

Tebliğin Adı : **Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 533)**

R.G. Tarih ve Sayısı : 27.11.2021 – 31672

Konusu : 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesinin (B) fıkrası uyarınca yeniden değerlendirme oranı 2021 yılı için % 36,20 (otuz altı virgül yirmi) olarak tespit edilmiştir.

Tebliğin Adı : **Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Görevlendirilen Müdafî Ve Vekillere Yapılacak Ödemelere İlişkin 2022 Yılı Tarifesi**

R.G. Tarih ve Sayısı : 25.11.2021 – 31670

Konusu : 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince soruşturma ve kovuşturma makamlarının talebi üzerine görevlendirilen müdafî veya vekillere ödenecek meblağlar belirlenmiştir.

b) Sulh ceza hâkimliklerinde takip edilen işler için 1.011 TL,

c) Asliye ceza mahkemeleri:

1) Takip eden davalar için 1.113 TL,

2) Seri muhakeme usulü uyarınca takip edilen işler için 465 TL,

ç) Ağır ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için 1.997 TL,

d) Çocuk mahkemeleri:

1) Çocuk mahkemelerinde takip edilen davalar için 1.113 TL,

2) Çocuk ağır ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için 1.997 TL,

e) İcra Ceza ve Fikrî ve Sınâî Haklar ceza mahkemesi gibi

mahkemeler ile İnfaz Hâkimliklerinde takip edilen davalar için 1.113 TL,

f) Kanun yolları mahkemeleri:

1) Bölge adliye mahkemelerinde görülen duruşmalı davalar için 1.997 TL,

2) Yargıtay da görülen duruşmalı davalar için 2.248 TL

- Tebliğın Adı** : **Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 20.11.2021 – 31665
- Konusu** : Mahkemelerde, tüm hukuki yardımlarda, taraflar arasındaki uyuşmazlığı sonlandıran her türlü merci kararlarında ve ayrıca kanun gereği mahkemelerce karşı tarafa yükletilmesi gereken avukatlık ücretinin tayin ve takdirinde, 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu ve bu Tarife hükümleri uygulanır.
- (2) Taraflar arasında akdi avukatlık ücreti kararlaştırılmamış veya kararlaştırılan akdi avukatlık ücretinin geçersiz sayılması halinde; mahkemelerce, dava konusu edilen tutar üzerinden bu Tarife gereğince hesaplanacak avukatlık ücretinin altında bir ücrete hükmedilemez. Bu Tarife 1136 sayılı Kanunun 164 üncü maddesinin dördüncü fıkrası doğrultusunda gerçekleştirilecek olan akdi avukatlık ücreti belirlenmesinde sadece asgari değer hesaplanmasında dikkate alınır. Diğer hususlar 1136 sayılı Kanundaki hükümlere tabidir.
- (3) Bu Tarife hükümleri altında kararlaştırılan akdi avukatlık ücretleri, bu Tarife hükümleri üzerinden yapılmış olarak kabul edilir.

- Tebliğın Adı** : **Zorunlu Deprem Sigortası Tarife ve Talimat Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 17.11.2021 – 31662
- Konusu** : 31/12/2016 tarihli ve 29935 üçüncü mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Zorunlu Deprem Sigortası Tarife ve Talimat Tebliğinin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi “Bu şekilde belirlenecek asgari prim tutarı her hâlükârda risk grubuna göre birinci gruptan yedinci gruba sırasıyla 140 TL, 120 TL, 90 TL, 70 TL, 55 TL, 45 TL ve 40 TL’den az olamaz.” ve “3 üncü maddesinde yer alan “268 bin TL” ibaresi “320 bin TL” olarak değiştirilmiştir. 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan tablo aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yapı Tarzı	Sigorta Bedeli Hesabına Esas Metrekare Bedeli (TL)
A- Betonarme	1.508
B- Diğer	1.040

Aynı Tebliğin geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “1/1/2021-31/12/2021” ibaresi “1/1/2021-31/12/2022” olarak değiştirilmiştir.

Tebliğin Adı : **Gelir Vergisi Genel Tebliği Seri No: 252’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 315)**

R.G. Tarih ve Sayısı : 06.10.2021 – 31620

Konusu : 6/4/2004 tarihli ve 25425 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gelir Vergisi Genel Tebliği Seri No: 252’nin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

Tebliğin Adı : **Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tanık Ücret Tarifesi**

R.G. Tarih ve Sayısı : 02.10.2021 – 31616

Konusu : 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu gereğince tanığa ödenecek ücret ve giderlerin miktarı ile bunların ödenmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Tanıklık nedeniyle kaybettiği zamanla orantılı olarak 25,00 ilâ 50,00 TL arasında ücret ödenir. Hazır olabilmek için seyahat etmek zorunda kalmışsa yol giderleriyle tanıklığa çağrıldığı yerdeki konaklama ve beslenme giderleri de karşılanır.

Tebliğin Adı : **Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hakem Ücret Tarifesi**

R.G. Tarih ve Sayısı : 02.10.2021 – 31616

Konusu : 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununa göre tahkim yoluyla görülen dava ve işlerde, taraflarla hakem veya hakem kurulları arasında ücretin belirlenmesi konusunda anlaşmaya varılamaması veya tahkim anlaşmasında bir hüküm bulunmaması ya da taraflarca bu konuda yerleşmiş kurallara veya kurumsal tahkim kurallarına yollama yapılmaması hallerinde hakem veya hakem kuruluna ödenecek ücretin miktarı ile ödenmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Bu Tarifeye göre verilecek ücretler aşağıdaki ücret tablosuna göre hesaplanır:

ANLAŞMAZLIK KONUSU DEĞER	ÜCRET	
	TEK HAKEM	3 VEYA DAHA FAZLA SAYIDA HAKEM
İlk gelen 500.000,00 TL için	% 5	% 8
Sonra gelen 500.000,00 TL için	% 4	% 7
Sonra gelen 1.000.000,00 TL için	% 3	% 6
Sonra gelen 3.000.000,00 TL için	% 2	% 4
Sonra gelen 5.000.000,00 TL için	% 1	% 2
10.000.000,00 TL'den yukarısı için	% 0,1	% 0,2

- Tebliğın Adı** : **Hukuk Muhakemeleri Kanunu Gider Avansı Tarifesi**
R.G. Tarih ve Sayısı : 02.10.2021 – 31616
Konusu : 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu gereğince dava açılırken mahkeme veznesine yatırılacak olan gider avansının miktarı ile avansın ödenmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Davacı, taraf sayısının beş katı tutarında tebligat ücreti ile diğer iş ve işlemler için 130 TL toplamını avans olarak öder.

YARGI KARARLARI

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

ANAYASA MAHKEMESİ KARAR ÖZETİ¹

Olaylar

Başvurucu, Belediye Başkanlığı (İdare) bünyesinde memur olarak görev yaparken görevde yükselme sınavında başarılı olması üzerine müdürlük kadrosuna atanma talebinde bulunmuştur. Bu talebin reddi üzerine başvurusunun açtığı davada 1. İdare Mahkemesi İdarenin işleminin iptaline karar vermiş, bunun neticesinde başvuru imar ve şehircilik müdürlüğüne atanmıştır.

Başvurucunun bu birimdeki görevine başlamasından altı gün sonra İdare, başvurucuyu fen işleri müdürü olarak atamıştır. Başvurucu bu işlemin iptali amacıyla bu kez 2. İdare Mahkemesine (Mahkeme) dava açmış, yargılama sonucunda Mahkeme anılan işlemin iptaline karar vermiştir. Mahkemenin iptal kararına karşın fen işleri müdürlüğündeki görevine devam ettiği belirlenen başvuru, İdarenin kararı ile geçici olarak *kademedeki büro başkan danışmanı* olarak görevlendirilmiştir.

Başvurucu geçici görevlendirme işleminin iptali talebiyle dava açmıştır. Mahkeme anılan işlemin iptaline karar vermiştir. İdare, karara karşı istinaf başvurusunda bulunmuştur. Bölge İdare Mahkemesi mahkeme kararının kaldırılmasına ve davanın reddine kesin olarak karar vermiştir. Karar gerekçesinde, belediyelerde yönetici pozisyonunda yer alan personelin atanması hususunda belediye başkanlarına tanınan takdir yetkisinin diğer personele göre daha geniş olduğu belirtilmiştir.

İddialar

Başvurucu, görevlendirme işlemi nedeniyle özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Mahkemenin Değerlendirmesi

Somut olayda belediyede fen işleri müdürü olarak görev yapan başvuru, *kademedeki büro başkan danışmanı* olarak görevlendirilmiştir. Başvurucunun görevde yükselme sınavında başarılı olması ile başlayan süreçte, İdarenin başvurucuyu imar ve şehircilik müdürlüğüne atamadığı ve bu yöndeki yargı kararlarını etkisiz kılacak işlemler tesis ettiği açıktır.

¹ Anayasa Mahkemesi Birinci Bölümü 20/10/2021 tarihinde, (B. No: 2018/11772) başvurusunda, Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir. (RG: 17 Kasım 2021 Sayı : 31662) (Kararın tamamını internet sitesinden bulabilirsiniz.)

Bu itibarla geçici görevlendirme işlemi tesis edilirken hangi somut gerekliliklerin bulunduğu açıkça ortaya konulmadığı, ayrıca yargı kararları dikkate alınmaksızın başvurunun atanmaya hak kazandığı kadroda çalışmasına imkân sağlanmadığı gözetildiğinde İdarenin anılan tasarruflarının keyfilik taşıdığı yönündeki iddiaların tümüyle temelsiz olmadığı değerlendirilmiştir. Buna karşın Bölge İdare Mahkemesi tarafından yapılan istinaf incelemesinde Mahkemenin tespitlerinin aksine İdarenin yönetici pozisyonundaki çalışanların atama ve görevlendirmelerinde geniş takdir yetkisi bulunduğu belirtilmesi ile yetinilmiş ve başvurunun itirazları hakkında hiçbir değerlendirme yapılmamıştır.

Dolayısıyla Bölge İdare Mahkemesi kararında, gerek ilk derece mahkemesi tarafından ortaya konulan gerekçeler gerekse başvurunun ileri sürdüğü iddia ve itirazlar hakkında hiçbir değerlendirme yapılmaksızın **salt İdarenin takdir yetkisine atf yapılarak karar verildiği anlaşılmıştır. Bu kapsamda yapılan değerlendirmelerde İdarenin geniş takdir yetkisi içinde hareket ederek süre ve kapsamı açık şekilde belirlenmeksizin görevlendirme yapabileceğini kabul eden idari ve yargısal kararların müdahalenin zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşıladığı konusunda ikna edici nitelikte ilgili ve yeterli gerekçeleri içerdiği söylenemeyecektir.** Neticede somut olaydaki müdahale demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluk koşulunu sağlamamaktadır.

Anayasa Mahkemesi açıklanan gerekçelerle özel hayata saygı hakkının ihlal edilmesine karar vermiştir.

ONBUDSMANLIK KARARI

BELEDİYE MEMUR ALIMININ USULSÜZ YAPILDIĞI İDDİASI¹

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Kurumumuza yapılan başvuruda başvuran, Bilecik ili Osmaniye Belediye Başkanlığının memur alımı için ilana çıktığını, istenilen tarih aralığı içinde (09/07/2021-14/07/2021) başvurusunu 09/07/2021 tarihinde eposta yolu ile yaptığını, Belediyenin kendisine yaptığı başvuruya dair hiçbir kayıt numarası yollamadığını, bunun üzerine Belediyeye telefon açtığını, başvuru evrakları için kendisine kayıt numarası vermediğini ifade ettiğini, telefondaki personelin kendisine "kayıt numarası vermiyoruz başvurduysanız ulaşmıştır " dediğini, daha sonra sözlü sınava katılmaya hak kazananların açıklandığını ve V.H.K.İ. kadrosu için çağırılan kişilerin KPSS puanlarının 62-69 puan aralığında olduğunu gördüğünü, kendisinin KPSS puanının 77 olduğunu,

¹ Kamu Denetçiliği Kurumu Sayı : 2021/15134-S.21.24219 Başvuru No: 2021/13293 Karar Tarihi : 20/10/2021

Belediyeye dilekçe ile başvuru yaptığını, kendisine gönderilen cevabi yazıda, gönderdiği evrakların **aslının gönderilmemesi sebebiyle** gerekli kurallara uyulmadığının ifade edildiğini, ancak **E-Devletten barkodlu evrak suretlerini ve noter onaylı evrak suretlerini** dijital ortamdan gönderdiğini, **bu evrakların aslı gibi olan evraklar olduğunu**, başvurusunun bilerek kaydedilmeyip usulsüzlük yapıldığını düşündüğünü iddia ederek, haksızlığa uğrayıp uğramadığının tespitini talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

(...)

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 2709 sayılı T.C. Anayasası'nın "Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkrasında; "Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler."

4. 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun "Kurumun Görevi" başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; "Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir."

5. 14/07/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

5.1. "Genel ve özel şartlar" başlıklı 48 inci maddesinde; "Devlet memurluğuna alınacaklarda aşağıdaki genel ve özel şartlar aranır. A) Genel şartlar: ... 7. 53 üncü madde hükümleri saklı kalmak kaydı ile görevini devamlı yapmasına engel olabilecek (...) akıl hastalığı (...) bulunmamak..."

5.2. "Sınav şartı" başlıklı 50 nci maddesinde; "Devlet kamu hizmet ve görevlerine Devlet memuru olarak atanacakların açılacak Devlet memurluğu sınavlarına girmeleri ve sınavı kazanmaları şarttır. Sınavların yapılmasına dair usul ve esaslar ile sınava tabi tutulmadan girilebilecek hizmet ve görevler ve bunların tabi olacağı esaslar Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak bir genel yönetmelikle düzenlenir."

5.3. "Kurumların memur ihtiyaçlarını karşılama şekli" başlıklı 52 nci maddesinde; "Kurumların memur ihtiyaçları yayınlanan sınav sonuçlarında belirlenen başarı sırasına göre ilgili kurumlarca atama yapılmak suretiyle karşılanır."

6. 18/01/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun, "Noterlik işlemlerinin hükümleri" başlıklı 82 nci maddesinde; "Bu kanun hükümlerine göre belgelenen işlemler resmi sayılır.

...

İkinci ve üçüncü fıkra hükümleri dışında kalan noterlik işlemleri aksi sabit olunca kadar geçerlidir."

7. 3/5/2002 tarihli ve 24744 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmeliğinin “İl Özel İdareleri ve Belediye Kadrolarına Atanacakların Seçilmesi” başlıklı beşinci bölümünün altında yer alan; “Seçme yöntemi ve duyuru” başlıklı 27/A maddesinin birinci fıkrasında; İl özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları, bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri ile döner sermayeli kuruluşların B grubu kadrolarına bu Yönetmeliğin Dördüncü Bölümünde yer alan usul ve esaslara göre atama yapılabileceği gibi, KPSS (B) grubu puan sıralaması dikkate alınarak, açıktan atama yapılacak kadro sayısının beş katına kadar belirlenecek adaylar arasında yapılacak yazılı ve/veya sözlü sınavlardaki başarı sırasına göre de atama yapılabilir.”

8. 24/12/2019 tarihli ve 30988 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mahalli İdarelere İlk Defa Atanacaklara Dair Sınava ve Atama Yönetmeliğinin; “Başvuru” başlıklı 11 nci maddesinde; “(1) Başvurular, şahsen veya iadeli taahhütlü posta yoluyla veya elektronik ortamda yapılır.

(2) Başvuru sırasında; adaylardan bu Yönetmeliğin Ek-1’indeki başvuru formunun yanı sıra nüfus cüzdanı veya kimlik kartı, mezuniyet belgesi, KPSS sonuç belgesi, sürücü belgesi ve benzeri belgelerin aslı veya sureti istenir. Elektronik ortamda yapılan başvurularda yukarıdaki belgeler duyuruda belirtilen tarihe kadar ibraz edilir.

(3) Postadaki gecikmeler ve duyuruda belirtilen süre içerisinde yapılmayan başvurular dikkate alınmaz.

(4) Giriş sınavına katılmak isteyenlerden istenilen belgelerin aslı ibraz edilmek kaydıyla suretleri kurumca tasdik edilir.

...”

hükümleri yer almaktadır.

IV. KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN'IN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

(...)

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

10. Bilecik ili Osmaneli Belediye Başkanlığının memur alımı ilanına 09/07/2021 tarihinde e-posta yolu ile başvuru yapan başvurana, KPSS puanı 77 olmasına rağmen kendisinin V.H.K.İ. kadrosu için çağırılan kişiler arasında yer almadığını, ilgili idareye yapmış olduğu itiraza istinaden tarafına gönderilen cevabi yazıda, gönderdiği evrakların **aslının gönderilmemesi sebebiyle** gerekli kurallara uyulmadığının ifade edildiğini, ancak **E-Devletten barkodlu evrak suretlerini** ve **noter onaylı evrak suretlerini** dijital ortamdan gönderdiğini, **bu evrakların aslı gibi olan evraklar olduğunu**, başvurusunun bilerek kaydedilmeyip usulsüzlük yapıldığını düşündüğünü iddia ederek, haksızlığa uğrayıp uğramadığının tespitini talep etmektedir.

11. İlgili idareden temin edilen bilgi ve belgelerin tetkiki neticesinde, süresi içerisinde belgelerin asıllarının kuruma teslim edilmediği ve ilan metninin 3. maddesinin (b), (c), (h) bentlerinde yer alan şartlara uyulmadığı gerekçeleriyle komisyonunca başvuranın evraklarının işleme alınmadığı anlaşılmaktadır.

12. 1512 sayılı Noterlik Kanununun 82 nci maddesinin birinci fıkrasında; bu kanun hükümlerine göre belgelendirilen işlemlerin resmi sayılacağı öngörülmekte, dördüncü fıkrasında ise ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri dışında kalan noterlik işlemlerinin aksi sabit oluncaya kadar geçerli olduğu hüküm altına alınmaktadır. Mahalli İdarelere İlk Defa Atanacaklara Dair Sınav ve Atama Yönetmeliğinin 11 nci maddesinde; başvuruların, şahsen veya iadeli taahhütlü posta yoluyla veya **elektronik ortamda** yapılacağı, başvuru sırasında; adaylardan bu Yönetmeliğin Ek-1'indeki başvuru formunun yanı sıra nüfus cüzdanı veya kimlik kartı, mezuniyet belgesi, KPSS sonuç belgesi, sürücü belgesi ve benzeri belgelerin aslı veya suretinin isteneceği, **elektronik ortamda yapılan başvurularda sayılan belgelerin duyuruda belirtilen tarihe kadar ibraz edileceği**, giriş sınavına katılmak isteyenlerden istenilen belgelerin asıllarının ibraz edilmesi kaydıyla suretlerinin kurumca tasdik edileceği hükümlerine yer verilmektedir.

13. Somut olayda, her ne kadar ilgili idarece, e- mail ortamında gönderilen noter onaylı evrakların aslı ile aynı olup olmadığının komisyon tarafından anlaşılmayacağı iddia edilmekte ise de, başvuranın kimlik kartının sureti ile transkript suretinin Kartal 8. Noterliği tarafından "İş bu örnek ibraz edilenin aynısı olup, aslına uygunluğunu onaylarım " ibaresi ile onaylanmış olduğu, ancak 1512 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin birinci fıkrasında noter onaylı evrakların resmi belge sayılacağı, dördüncü fıkrasında ise ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri dışında kalan noterlik işlemlerinin aksi sabit oluncaya kadar geçerli olduğu hususlarının emredici bir şekilde hükme bağlanmış olmasına rağmen ilgili idarece anılan Kanun hükümleri dikkate alınmaksızın başvurulanca gönderilen noter onaylı evrakların kabul edilmediği görülmektedir. Hukuk devleti, insan haklarına saygılı, bu hakları koruyan, toplum yaşamında adalete ve eşitliğe uygun bir hukuk düzeni kurmak ve bunu sürdürmekle kendini yükümlü sayan, bütün davranışlarında Anayasaya ve hukuk kurallarına uyan, işlem ve eylemleri yargı denetimine bağlı olan Devlettir. (AYM, E. 2002/38, K. 2002/89, KT: 08.10.2002) Bu itibarla, başvuruya konu ilgili idarenin de işlem ve eylemlerinde **hukuk kuralları doğrultusunda** hareket etmeyerek Anayasa ile teminat altına alınan hukuk devleti ilkesini ihlal ettiği değerlendirilmektedir. Kaldı ki **ilan metninin 3. Maddesinin c bendinde diploma veya mezuniyet belgesinin noter onaylı örneğinin de kabul edileceği açıkça belirtilmektedir.**

14. Yine ilgili idare tarafından ilan metninde belirtilen 2 adet biyometrik fotoğrafın süresi içerisinde kuruma teslim edilmediği (e-mail ortamında da gönderilmediği) iddiası ile ilgili olarak, söz konusu 2 adet biyometrik resmin bir adedinin **ilanda belirtildiği şekilde** başvuran tarafından 9.7.2021 tarihli **başvuru formuna yapıştirildiği**

ve bu **başvuru formunun ilgili idarece gönderilen belgeler arasında yer aldığı**, diğer adedinin ise ilgili idarece Kurumumuza gönderilen belgeler arasında bulunmasa da, başvuran tarafından Kurumumuza ibraz edilen sınav başvuru belgelerinin belediye e posta adresine gönderildiğini gösterir **9.7.2021 tarihli e posta iletisinin ekran görüntü resminden** de görüleceği üzere, başvuru belgeleri ile birlikte gönderildiği anlaşılmaktadır.

15. Bunun yanında, ilgili idarece başvuranın başvurusunun belgelerin asıllarının süresi içinde kuruma teslim edilmediği gerekçesiyle kabul edilmediği iddiasına ilişkin olarak ise, Mahalli İdarelere İlk Defa Atanacaklara Dair Sınav ve Atama Yönetmeliğinin 11'inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan elektronik ortamda yapılan başvurularda yukarıdaki belgelerin **duyuruda belirtilen tarihe kadar** ibraz edileceği hükmüne rağmen, ilgili idarece yayınlanan **ilanda**, başvuru belgelerinin **asıllarının öngörülen sürede kuruma ibraz edileceğine ilişkin bir ibareye** yer verilmediği görülmektedir. Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesinin önkoşullarından biri kişilerin hukuki güvenliğinin sağlanmasıdır. Hukuk devletinin sağlamlaştırmakla yükümlü olduğu hukuki güvenlik ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar. (**Anayasa Mahkemesinin 0704/2016 tarihli ve E: 2015/94, K: 2016/27 sayılı kararı**) Anayasa Mahkemesinin anılan kararında **yasa koyucuya yüklenen bu ödevin idareler tarafından yapılacak düzenlemelerde de aynen geçerli olacağına şüku bulunmamaktadır**. Dolayısıyla, ilgili idarece ilan metninde yer verilmeyen belge asıllarının öngörülen sürede ibraz edilmesi şartına dayanılarak başvuranın başvurusunun kabul edilmemesi işleminin yukarıdaki Anayasa Mahkemesi kararında tanımlanan hukuki güvenlik ilkesine aykırı olduğu değerlendirilmektedir.

16. Yukarıda anlatılan hususlar, başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, mevzuat, yargı kararları ve tüm dosya kapsamı birlikte göz önünde bulundurulduğunda; ilgili idarece başvuranın başvurusunun kabul edilmemesi işleminin hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

17. İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6'ncı maddesinde yer verilmiş olup; söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirmede, şikayet başvurusu kapsamında, idarenin, başvurularına ilişkin işlemlerle ilgili bilgi ve belgeleri süresi içerisinde ve gerekçeli olarak kurumumuza gönderdiği, bu anlamda "kararların gerekçeli olması", "kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi" ve "makul sürede karar verme" ilkelerine uygun hareket ettiği ancak, başvuru sahibine verdiği cevapta idari işleme karşı hangi sürede hangi mercie başvurabileceğini göstermediği bu nedenle

de karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi ilkesine uymadığı tespit edildiğinden, idarenin bahse konu ilkeye de uygun davranması önerilmektedir.

VII. KARAR

Açıklanan nedenlerle **BAŞVURUNUN KABULÜNE**,

Başvuranın başvurusunun kabul edilmemesi işleminin makul süre içinde geri alınarak mağduriyetinin giderilmesi hususunda ... **BELEDİYE BAŞKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA**, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, ... **BELEDİYE BAŞKANLIĞINCA** bu karar üzerine tesis edilecek işlemlerin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın **başvurana** ve gereği için ... **BELEDİYE BAŞKANLIĞINA** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi

YARGITAY KARARLARI

HİZMET ALMA YOLUYLA ÇALIŞTIRILAN ZABITA DESTEK PERSONELİ ÜCRETİ¹

(Eşit Davranmama İlkesinde İspat Yükü İşçiye Aittir)

İşverenin eşit davranmamı borcuna aykırı davrandığının ispat yükü işçide olmakla birlikte ücret alacaklarının muvazaya dayalı olarak eksik ödenmesinin dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefi inan, din ve mezhep vb. sebeplere dayalı olduğunun iddia ve ispat edilemediğinin anlaşıldığı davada mahkemece ayrımcılık tazminatı talebinin reddine karar verilmesi gerektiği gözetilmelidir. (2709 s. Anayasa m. 10,55)

(...)

YARGITAY KARARI

A) Davacı İstemin Özeti:

Davacı vekili: davalı belediyenin zabıta müdürlüğünde görev alanında bulunan geri hizmetlerin yürütülmesi ve emek yoğun işlerin görülmesi maksadıyla hizmet alımı yoluna gittiğini, dava dışı K... Yol A.Ş.'nin teknik ve idari şartnameler gereğince ihaleye çıkılan hizmetleri üstlendiğini, belediye Kanunu ve Yönetmelikte zabıta hizmetlerinin belediyenin asli hizmetlerinden olduğunun belirtildiği, davalı belediyenin

1 T.C. YARGITAY Dokuzuncu Hukuk Dairesi E:2019/8035, K:2020/4427, T:24/03/2020

hizmet aldığı işçiler üzerinde yönetim hakkını doğrudan kullandığını, çalışma saatleri ve hafta izinlerini bizzat belirlediğini, sözde alt işveren K... Yol A.Ş'nin zabıta işleriyle ilgili bir organizasyonun olmadığını, yaptığı tüm işin bordrolama olduğunu, davacının ve arkadaşlarının fiilen zabıta memurluğu görevini yaptığını ancak belediyenin muvazaalı işlemleri nedeniyle maaşlarının düşük olduğunu ve sendikal haklardan yararlanmalarının mümkün olmadığını ileri sürerek; fazla mesai ücreti, maaş farkı, TİS'ten doğan sendikal haklar ve ayrımcılık tazminatı alacaklarının davalıdan tahsilini karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

B) Davalı Vekilinin Cevabının Özeti:

Davalı vekili; davanın belediye personeli olmadığını, aralarında hizmet akti bulunmadığını, zabıta destek personeli hizmet alımı ihalesi sebebiyle ... A.Ş.den istihdam edildiğini, Devlet Memurları Kanununa göre değil statü hukuku olan iş hukukuna tabi olduğunu kendilerine husumet yöneltilemeyeceğini, belediye kanununun 14. Maddesinde “Zabıta hizmetlerini yapar ve yaptırır”, 51. Maddesinde “Zabıta hizmetlerinin kesintisiz olarak yürütülür” ifadesinin bulunduğunu, bu yasal dayanaklar çerçevesinde ... Belediye Başkanlığında Zabıta Müdürlüğü'nün görev alanında bulunan geri hizmetlerinin yürütülmesi ve emek yoğun işlerinin hizmet alımı yoluyla görürülmesi konusunda destek personele ihtiyaç duyulduğunu, bu kapsamda zabıta destek alım ihalesi yapıldığını, hizmet alımının muvazaalı olduğuna dair davacı iddiasının ve diğer iddiaların doğru olmadığını beyanla davanın reddine karar verilmesini savunmuştur.

(...)

2- Uyuşmazlık işverenin eşit davranma borcuna aykırı davranıp davranmadığı ve bunun sonuçları noktasında toplanmaktadır.

Eşit davranma ilkesi tüm hukuk alanında geçerli olup, İş Hukuku bakımından işverene işyerinde çalışan işçiler arasında haklı ve objektif bir neden olmadıkça farklı davranmama borcu yüklenmektedir. Bu bakımdan işverenin yönetim hakkı sınırlandırılmış durumdadır. Başka bir ifadeyle işverenin ayırım yapma yasağı işyerinde çalışan işçiler arasında keyfi biçimde ayırım yapılmasını yasaklamaktadır.. Bununla birlikte eşit davranma borcu tüm işçilerin hiçbir farklılık gözetilmeksizin aynı duruma getirilmesini gerektirmeyip, eşit durumdaki işçilerin farklı işleme tabi tutulmasını önlemeyi amaç edinmiştir.

“Eşitlik İlkesi” en temel anlamda T.C. Anayasası'nın 10 uncu ve 55 inci maddelerinde ifade edilmiş, 10 uncu maddede “Herkes, dil, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.” Kuralına yer verilmiştir. 55'inci maddenin kenar başlığı ise “Ücrette adalet Sağlanması” şeklindedir.

Bundan başka eşit davranma ilkesi, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Avrupa Sosyal Şartı, Avrupa Ekonomik Topluluğu Andlaşması, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Sözleşme ve Tavsiye Kararlarında da çeşitli biçimlerde ele alınmıştır.

İstihdam ve Meslek Konularında Kadın ve Erkeğe Eşit Muamele ve Fırsat Eşitliği ilkesinin Uygulanmasına Dair 5 Temmuz 2006 tarihli Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 2006/54/EC sayılı direktifinin “Analık (Doğum) İzninden Dönüş” başlıklı 15 inci maddesinde, “Doğum iznindeki bir kadının, doğum izninin bitiminden sonra işine veya eşdeğer bir pozisyona kendisi için daha dezavantajlı olmayan koşul ve şartlarda geri dönmeye ve çalışma koşullarında yokluğu sırasında yararlanmış olacağı her türlü iyileştirmeden yararlanmaya hakkı vardır” şeklinde kuralar yer verilerek, doğum iznini kullanan kadın işçi yönünden işverenin eşit davranma borcuna vurgu yapılmıştır.

4857 sayılı İş Kanununu sistematığında, eşit davranma borcu, işverenin genel anlamda borçları arasında yerini almıştır. Buna karşın eşitlik ilkesini düzenleyen 5 inci maddede, her durumda mutlak bir eşit davranma borcu düzenlenmiş değildir. Belli bazı durumlarda işverenin eşit davranma borcunun varlığından söz edilmiştir. Dairemiz kararlarında “esaslı nedenler olmadıkça” ve “biyolojik veya işin niteliğine ilişkin sebepler zorunlu kılmadıkça” bu yükümlülüğün bulunmadığı vurgulanmıştır. (Yargıtay 9.HD. 25.7.2008 gün 2008/27310E, 2008/22095 K.)

İşverence, işçiler arasında farklı uygulamaya gidilmesi yönünden nesnel nedenlerin varlığı halinde eşit işlem borcuna aykırılıktan söz edilemez (Yargıtay 9. HK. 2.12.2009 gün, 2009/22837 E, 2009/32939 K.).

4857 sayılı Yasanın 5 inci maddesinin ilk fıkrasında, dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep gibi sebeplere dayalı ayırım yasağı getirilmiştir. Belirtilen bu hususların tamamının mutlak ayırım yasağı kapsamında ele alınması gerekir. Eşit davranma ilkesinin uygulanabilmesi için aynı işyerinin işçileri oma, işyerinde topluluk bulunması, kolektif uygulamanın varlığı, zamanda birlik ve iş sözleşmesiyle çalışmak koşulları gerekmektedir.

Yasa'nın 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında tam süreli – kısmi süreli işçi ile belirli süreli- belirli süreli işçi arasında farklı işlem yapma yasağı öngörülmüş, üçüncü fıkrada ise cinsiyet ve gebelik sebebiyle ayırım yasağı düzenlenmiş ve bu durumda olan işçiler bakımından iş sözleşmesinin sona ermesinde de işverenin eşit davranma borcu vurgulanmıştır. Bununla birlikte, işverenin işin niteliği ve biyolojik nedenlere farklı davranabileceği bahsi geçen hükümde açıklanmıştır.

Bundan başka 4857 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde sözü edilen sendikal nedenlere dayalı ayırım yasağı da mutlak ayırım yasağı kapsamında değerlendirilmelidir. Yasa'nın 5 inci maddesiyle 18 inci maddesinin üçüncü fıkrasında sayılan haller sınırlayıcı olarak düzenlenmiş değildir. İşçinin işyerinde buna eklenebilir. Yine siyasi sebepler ve dünya görüşü gibi unsurları esas alan bir ayrımcılık da korunmamalıdır.

İşverenin eşit davranma borcuna aykırı davranmasının yaptırımını değinilen Yasa'nın 5 inci maddesinin altıncı fıkrasında düzenlenmiştir. Anılan hükme göre işçinin dört aya kadar ücreti tutarında bir ücretten başka yoksun bırakıldığı haklarını da talep imkanı bulunmaktadır. Söz konusu fıkra metni emredici nitelikte olduğundan, anılan

hükme aykırı olan sözleşme kuralları geçersizdir. Geçersizlik nedeniyle ortaya çıkan kural boşluğu eşit davranma ilkesinin gereklerine uygun olarak doldurulmalıdır.

Eşit davranma borcuna aykırılığı ispat yükü işçide olmakla birlikte, anılan maddenin son fıkrasında yer alan düzenlemeye göre işçi ihlalin varlığını güçlü biçimde gösteren bir delil ileri sürdüğünde aksi işveren tarafından ispatlanmalıdır.

Somut uyuşmazlıkta, ücret alacaklarının muvazaya dayalı olarak eksik ödenmesinin dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep vb. sebeplere dayalı olduğunun iddia ve ispat edilemediğinin anlaşılması karşısında, ayrımcılık tazminatı talebinin reddine karar verilmesi gerekirken, kabulü hatalıdır.

KAMU KURUM VE KURULUŞLARININ ZARARINA DOLANDIRICILIK²

Sanığın muhasebe şefi olarak görev yaptığı kurum tarafından afet yardım ödemesi yapılan belediyelerin görevlileriyle irtibata geçerek onların “valilik fon kesintisi” yapılmayan kısmın iadesine ikna ettiği ve iade edilen bu haksız tutarları mal edindiği olayda; belediye tüzel kişiliğinin ikna suretiyle irtikap suçunun mağduru olmayacağı, sanığın hileli eylemlerin zincirleme şeklinde kamu kurum ve kuruluşlarının zararına dolandırıcılık suçunu oluşturduğu gözetilmelidir. (5237 s. TCK m. 43,158/1-e, 250/2)

(...)

5237 sayılı TCK'nın 250/2. Maddesinde düzenlenen ikna suretiyle irtikap suçunun oluşması için “kamu görevlisinin, görevinin sağladığı güveni kötüye kullanmak suretiyle hileli davranışlar gerçekleştirerek bir kimseyi kendisine veya başkasına yarar sağlanmasına veya bu yolda vaatte bulunmasına ikna etmesi” nin gerektiği, somut olayda; sanığın muhasebe şefi olarak görev yaptığı kurum tarafından afet yardımı ödemesi yapılan belediyelerin görevlileriyle irtibata geçerek onları “valilik fon kesintisi” yapılmayan kısmın iadesine ikna etmesi ve iade edilen bu haksız tutarları mal edinmesi şeklindeki eylemlerde, belediye tüzel kişiliğinin ikna suretiyle irtikap suçunun mağduru olamayacağı, sanığın hileli eylemlerinin zincirleme şekilde kamu kurum ve kuruluşlarının zararına olarak dolandırıcılık suçunu oluşturacağı gözetilmeden, suç niteliğinde hataya düşülerek yazılı şekilde hükümler kurulması,

Kabule göre de;

Eylemlerini bir suç işleme kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda birden fazla kez işlediği anlaşılan sanık hakkında TCK'nın 23/1. Maddesinin uygulanmaması suretiyle fazla ceza tayini,

Anayasa Mahkemesinin 08.10.2015 tarihli ve :2014/140. K. 2015/85 sayılı Kararının 24.11.2015 tarihli ve 29542 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olması nedeniyle TCK'nın 53/1. Maddesiyle ilgili olarak yeniden değerlendirme yapılmasında zorunluluk bulunması (...)

BOZULMASINA 10.03.2020 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

2 T.C. YARGITAY Beşinci Ceza Dairesi E:2016/2469, K:2020/1003, T:10/03/2020

DANIŞTAY KARARLARI

ZEMİN TAHRİP BEDELİ¹

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüldü:

Dava, davacı ilçe belediyesi tarafından, davalı ... belediyesinin ilçe belediyesi nam ve hesabına 2004 yılı için tahsil ettiği 500.328,10 TL zemin tahrip bedelinin ilgililerce davalı belediye ödendiği tarihten itibaren hesaplanacak yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılmıştır.

İdare Mahkemesince; 2004 yılında yürürlükte olan mülga 3030 sayılı Kanun ile bu Kanun uyarınca İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan ... Koordinasyon Merkezleri ve Fon Yönetmeliği ile davalı belediyenin bu çerçevede yönetmelik uyarınca hazırladığı Alt Yapı Hizmetleri Uygulama Yönetmeliği'nin 21. maddesinden sözedilerek; anılan mevzuat hükümlerinin incelenmesinden, tahsil edilen zemin tahrip bedellerinin ilçe belediyelerine ne zaman ve ne şekilde dağıtılacağına dair bir hüküm bulunmadığı görülmüş olup, ilçe belediyelerinin Altyapı Koordinasyon Merkezine başvurmak suretiyle işlem tesis ettirerek bu bedellerin tahsilini talep edebilecekleri sonucuna varıldığı; olayda, davacı tarafından 2004 yılı zemin tahrip bedellerinin ödenmesi talebiyle davalı idareye bir başvuruda bulunmadığı, 22.06.2009 gün ve 4780 sayılı başvurunun ise bir talep içermeyip bilgi edinme mahiyetinde olduğu; bu itibarla davacı belediyeye 2004 yılı zemin tahrip bedelinin ödenmemesine ilişkin olarak tesis edilmiş bir işlem bulunmadığı, dolayısıyla bu işlem nedeniyle ortaya çıkan bir zarardan da söz edilemeyeceği görüldüğünden, davacının tazminat isteminin kabul edilmediği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; 2004 yılında yürürlükte olan 3030 sayılı Yasa uyarınca İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan ... Koordinasyon Merkezleri ve Fon Yönetmeliği uyarınca; ... kapsamındaki alt yapı çalışmalarının koordinasyon içinde yürütülmesi için Alt Yapı Koordinasyon Merkezinin (AYKOME) kurulduğu ve alt yapıyla ilgili tüm ruhsatların bu birimce verilip, harcamanın da bu birimde açılan fondan karşılanacağı, eksik düzenlemeler için ise ... belediyelerinin uygulama yönetmelikleri çıkaracağı, davalı ... belediyesi tarafından hazırlanan Alt Yapı Hizmetleri Yönetmeliğinde, kazı ruhsatlarının AYKOME'ce verileceği, ruhsat verirken de ilçe belediyesine iade edilmek üzere zemin tahrip ücretinin tahsil edileceği düzenlemesi uyarınca, davalı belediyenin ilçe belediyelerinin sorumluluk sahasındaki yol ve sokaklardan yapılacak kazılar için bu bedeli tahsil etmeye başladığı; ancak 2004 yılında tahsil edilen bedelin ödenmemesi üzerine davacı tarafından, 22.06.2009 gününde davalı belediyeye başvurularak, kendi sınırlarındaki sokaklardaki kazılardan 01.01.2002-31.12.2008 tarihleri arasında tahakkuk eden zemin tahrip bedellerinin bildirilmesinin istenildiği; davalı belediyece 10.07.2009 gün ve 8013 sayılı işleme verilen cevapta 01.01.2015 tarihine kadar olan AYKOME alacakları için aralarında mahsuplaşma yapıldığı, 2005, 2006, 2007, 2008 yıllarının tahakkuk eden alacaklarının ise miktarı yazılmak suretiyle davacıya bildirildiği; davalı tarafından, bu işlemle, 2004 yılı alacağının ödenmeyeceğinin anlaşılması üzerine bakılmakta olan iş bu tam yargı davasının açıldığı anlaşılmaktadır.

1 DANIŞTAY SEKİZİNCİ DAİRE Esas No : 2012/5568 Karar No : 2018/4496 (Ankara 5. İdare Mahkemesinin 03/02/2012 gün ve E:2011/1380, K:2012/99 sayılı kararının hukuka aykırı olduğu öne sürülerek, 2577 sayılı Kanunun 49. maddesi uyarınca temyizden incelenerek bozulması istemidir.)

(...)

Öte yandan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 61. maddesinde; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak hazırlanan belediye bütçesinin, belediyenin mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösterdiği, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin vereceği; bütçe yılının Devlet mali yılı ile aynı olduğu düzenlenmiştir.

Olayda ... belediyesince, ilçe belediyesine, ödenmesi gereken zemin tahrip bedellerinin, ne zaman ve ne şekilde ödeneceği konusunda mevzuatta açık bir hüküm bulunmamasında ise de; belediye bütçesinin Devlet mali yılı ile aynı olduğuna ilişkin düzenleme karşısında; 2004 yılına ait gelir olduğunda kuşku bulunmayan dava konusu zemin tahrip (Ruhsat bedeli) bedelinin, 2004 yılı bütçesinde yer alması gerektiği; buna göre davalı belediyece uygulama işlemi olarak (işlemin icrası) en son 31 Aralık 2004' te tesis edildiğinin kabulü gerekmektedir.

Bu itibarla; uygulama işlemi olarak en son 31 Aralık 2004 gününde tahsil edilen zemin tahrip bedelinin ödenmesi istemiyle bu süreden itibaren İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 11. madde kapsamında başvuru yapılması sonrasında en geç 120 gün içinde dava açılması gerekmekte olup; bu tarihten çok sonra 22.06.2009 gününde yapılan başvuruya verilen ret cevabının; geçmiş olan başvuru ve dava açma süresini canlandırmayacağı açık olduğundan; ret cevabının tebliği üzerine açılan iş bu tam yargı davasının süresinde olmadığı görülmektedir.

Bu durumda; işlemin icrası sebebiyle açılan davada zemin tahrip bedelinin ödenmesine ilişkin bir işlem bulunmadığı için işlemde doğan bir zararın bulunmadığına ilişkin Mahkeme kararında hukuki isabet bulunmamasında ise de; kararın sonucu itibarıyla yerinde olduğu değerlendirilmiştir.

Açıklanan nedenlerle Ankara 5. İdare Mahkemesince verilen temyizle konu kararın yukarıda yer verilen gerekçe ile onanmasına ve temyiz giderlerinin istemde bulunan üzerinde bırakılmasına, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (onbeş) gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere, 18/09/2018 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

BELEDİYELERDE BORÇLANMA²

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince dosyanın tekemmül ettiği anlaşıldığından yürütmenin durdurulması istemi hakkında karar verilmeyerek işin gereği görüldü:

Dava, ... Belediye Meclisi üyesi olan davacılar tarafından, ilçe otopark ihtiyacının giderilmesi için 14.000.000 TL borçlanma yapılması ve karşılığında bazı belediye alacaklarının temliki ya da ipotek gösterilmesi için belediye başkanına yetki verilmesine ilişkin 11.1.2012 günlü belediye meclis kararının iptali istemiyle açılmıştır.

İdare Mahkemesince mahalli ve müşterek nitelikte bir ihtiyacın karşılanabilmesi amacıyla, yapılan borçlanmaya ilişkin dava konusu belediye meclisi kararında kamu yararı ve hizmet gereklerine aykırılık bulunmadığı öte yandan, davacı tarafından yasal olarak davalı idarenin belediye gelirinin %10'u üzerinde borçlanamayacağı, bu nedenle sözkö-

2 DANIŞTAY SEKİZİNCİ DAİRE Esas No : 2014/1813 Karar No : 2014/10309 (İstanbul 10. İdare Mahkemesinin 29/11/2013 gün ve E:2013/493, K:2013/2272 sayılı kararının hukuka aykırı olduğu öne sürülerek, 2577 sayılı Kanununun 49. maddesi uyarınca temyizen incelenerek bozulması istemidir.)

nusu miktarda borçlanmaya karar verilemeyeceği ileri sürülmekte ise de; davalı idare geliri toplamının 180.000.000,00.-TL olduğu ve borçlanılmaya karar verilen miktarda ise 14.000.000,00.-TL olduğu, bu miktarın ise bütçe toplam gelirinin %10'undan daha az olduğu hususu dikkate alındığında işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 61. maddesinde; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak hazırlanan bütçenin, belediyenin mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösterdiği, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin verdiği belirtilmiştir.

Aynı Kanunun "Borçlanma" başlıklı 68. maddesinin 1. fıkrasında; Belediye, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usûl ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir, (e) bendinde ise; Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; yüzde onunu geçen iç borçlanma için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve İçişleri Bakanlığının onayı ile yapabilir, hükmü bulunmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden; belediyece, 2013 yılı mali bütçesindeki tahmini gelir ve giderin 180.000.000 TL olarak belirlendiği, davalı belediyece de bu bütçe esas alınmak suretiyle dava konusu işlemle borçlanma yapılarak otopark yaptırılması yönünde karar verilmesi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen bütçe ve borçlanmaya ilişkin mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; bütçenin kesinleşen değil, tahmini gelirleri içerdiği; borçlanmanın ise; kesinleşmiş bütçe geliri olan bir önceki yıla ait bütçede belirtilen ve kesin hesaba bağlanan gelir esas alınarak ve bu miktarın %10'unu geçmeyecek şekilde yapılabileceği anlaşılmaktadır.

Olayda, davalı idarece 2013 yılında borçlanmaya karar verilirken 2012 yılının kesinleşmiş gelirinin esas alınması gerekirken, 2013 yılı bütçesinde yer alan tahmini gelirin esas alındığı ve bu durumun ise mevzuata aykırı olduğu açıktır.

Bu hale göre; Mahkemece, 2012 yılı bütçesinin kesin hesaba bağlanmış (kesinleşmiş) gelirinin araştırılması sonrasında, dava konusu borçlanma işleminin bu gelire uygun oranda yapılıp yapılmadığının tespitine karar verilmesi gerekirken, mevzuata aykırı olarak 2013 yılı tahmini gelirine uygun oranda borçlanma yapıldığı gerekçesiyle verilen kararın eksik incelemeye dayalı olduğu görülmektedir.

Bu durumda; kesinleşmeyen bütçe geliri esas alınarak tesis edilen borçlanmaya ilişkin işlemde ve aynı duruma göre verilen kararda hukuki isabet bulunmamaktadır.

İSTİSNAİ MEMERLUKTAN MÜDÜRLÜK KADROSUNA ATANMA HK.³

YARGILAMA SÜRECİ:

Dava Konusu İstem: Dava; davacı tarafından, T.C. Sayıştay Başkanlığı Sosyal ve Eğitim Tesisleri Müdürlüğü emrine "Yazı İşleri Müdürü" olarak'ün atanmasına ilişkin 02/07/2015 günlü, 231 sayılı işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

3 DANIŞTAY İKİNCİ DAİRE Esas No : 2016/15674, Karar No : 2020/969 (Ankara 17. İdare Mahkemesince verilen 17/05/2016 günlü, E:2015/2994, K:2016/1183 sayılı kararın, dilekçede yazılı nedenlerle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesi uyarınca temyizden incelenerek bozulması isteminden ibarettir.)

İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti: Ankara 17. İdare Mahkemesinin temyize konu kararıyla; "dava konusu uyuşmazlığın, istisnai memurlukta görev yapan bir kişinin liyakat ve kariyer ilkeleri ile hizmet gerekleri ve personel planlaması amacıyla yürürlüğe konulan görevde yükselme ve unvan değişikliği yönetmeliği kapsamında bulunan bir kadroya, yönetmelik hükümleri uygulanmaksızın atanıp atanamayacağından kaynaklandığı; 657 sayılı Yasa'da ve Genel Yönetmelikte, devlet memurluğunda yükselmenin kariyer ve liyakat ilkeleri çerçevesinde yapılması esasının benimsendiği, istisnai memurluklarda çalışan veya çalışmış olanların, görevde yükselme kapsamında bulunan bir kadroya sınavsız atanabilmelerine olanak tanınmasının, yürürlükte olan mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gibi bu yönde tesis edilen bir atama işleminin 657 sayılı Yasada ve Genel Yönetmelikte belirtilen kariyer ve liyakat ilkelerine aykırı olacağı ve eşitlik ilkesine de uygun düşmeyeceği; dava konusu atama işleminden önce Sayıştay Başkanlığında "Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni" olarak görev yapmaktayken, istisnai memurluk statüsünde bulunan Pursaklar Belediye Başkanlığı Özel Kalem Müdürlüğüne atanmış olan ..., istisnai memurluklar arasında sayılan Özel Kalem Müdürlüğü görevinden naklen atama yoluyla T.C. Sayıştay Bakanlığına Yazı İşleri Müdürü olarak atanmasının, istisnai memurluklarda görev yapmış olanların, görevde yükselme ve unvan değişikliği kapsamında bulunan kadrolara sınavsız atanması anlamına geldiği, mevzuatta istisnai memurluk kadrolarında bulunanların sınav koşulu aranmaksızın görev ve unvan değişikliğine tabi kadrolara atanmalarına ilişkin bir düzenlenmeye yer verilmediği, istisnai memurluğun naklen atamalarda herhangi bir sınıf için kazanılmış hak oluşturmayacağı, bu nedenlerle, naklen atama işleminde hukuka uygunluk bulunmadığı" gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline hükmedilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI: Davalı idare tarafından; dava konusu işlemin, Sayıştay Mensuplarının Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğine göre değil 657 sayılı Kanun'un 68 ve 74. maddelerine göre tesis edildiği, memurlara, Kanunda belirtilen şartlarda verilmiş bulunan kazanılmış hak aylık dereceleri üzerinden kurumlar arası nakil imkanının, özel düzenlemelerle engellenemeyeceği; kariyer, liyakat, eşitlik ve hukuk devleti ilkeleri gözetilerek tesis edilen işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı ileri sürülerek İdare Mahkemesi kararının bozulması istenilmiştir.

(...)

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüldü:

İdare ve vergi mahkemeleri tarafından verilen kararların temyiz yolu ile incelenip bozulabilmeleri 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49. maddesinin 1. fıkrasında yazılı nedenlerin bulunmasına bağlıdır.

İdare Mahkemesince verilen karar ve dayandığı gerekçe usul ve kanuna uygun olup, bozulmasını gerektiren bir neden bulunmadığından, temyiz isteminin reddi ile anılan kararın onanmasına ve temyiz giderlerinin istemde bulunan üzerinde bırakılmasına, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (onbeş) gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere, 01/11/2019 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

SAYIŞTAY KARARLARI

HUZUR HAKKI ÖDEMESİ¹

(Belediyesi bünyesinde kurulan tarhiyat sonrası vergi uzlaşma komisyonu başkan ve üyelerine huzur hakkı ödemesinde bulunulması)

Yapılan incelemede;

.... Belediyesinde, Başkanlık Makamının sayılı yazısı ile vergi, resim ve harçlarla ilgili tarhiyat sonrası vergi uzlaşma komisyonu kurulduğu, söz konusu komisyon başkan ve üyelerine mali yılında toplam TL huzur hakkı ödemesinde bulunulduğu görülmüştür.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun “Kanunun Şumülü” başlıklı 1’inci maddesinde;

“Bu kanun hükümleri ikinci maddede yazılı olanlar dışında, genel bütçeye giren vergi, resim ve harçlar ile il özel idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim ve harçlar hakkında uygulanır.

Yukarıda yazılı vergi, resim ve harçlara bağlı olan vergi, resim ve zamlar da bu kanuna tabidir.

Bu kanunun hükümleri kaldırılan vergi, resim ve harçlar hakkında da uygulanır”,
“Ücretler” başlıklı 92’nci maddesinde;

“Bu kısımda yazılı komisyonlarla ortalama kar hadlerini tespit eden özel komisyonlar ve uzlaşma komisyonlarının (Zirai Kazançlar Merkez Komisyonu, Ortalama Kar Hadleri Merkez Komisyonu, Merkez Uzlaşma Komisyonları ile Gelir Vergisi Kanununun 31’nci maddesinde zikredilen yönetmelik hükümlerine göre kurulan komisyon hariç) Başkan ve üyelerine bu komisyonlardaki görevleri dolayısıyla mahalli defterdarlığın teklifi üzerine Maliye Bakanlığınca tayin olunacak miktarda ücret verilir”;

“Uzlaşmanın konusu , kapsamı, komisyonlar ve şekli” başlıklı Ek 1’inci maddesinde;

“Mükellef tarafından, ikmalen, re'sen veya idarece tarh edilen vergilerle bunlara ilişkin vergi ziyai cezalarının (359 uncu maddede yazılı fiillerle vergi ziyasına sebebiyet verilmesi halinde tarh edilen vergi ve kesilen ceza ile bu fiillere iştirak edenlere kesilen ceza ve 370’inci maddenin (b) fıkrası kapsamında kendilerine ön tespite ilişkin yazı tebliğ edilen mükelleflere mezkur maddeye göre kesilen ceza hariç) tahakkuk edecek miktarları konusunda, vergi ziyasına sebebiyet verilmesinin kanun hükümlerine yeterince nüfuz edememekten ya da 369’uncu maddede yazılı yanılmadan kaynaklandığının veya bu Kanunun 116, 117 ve 118’inci maddelerinde yazılı vergi hataları ile bunun

1 (Sayıştay 4. Dairesi 27.4.2021 tarihli ve 261 Karar)

dışında her türlü maddi hata bulunduğu veya yargı kararları ile idarenin ihtilaf konusu olayda görüş farklılığının olduğunun ileri sürülmesi durumunda, idare bu bölümde yer alan hükümler çerçevesinde mükellefler ile uzlaşabilir. Uzlaşma konusu verginin matrah farkları itibarıyla bölünebildiği durumlarda uzlaşma sadece toplam matrah farkının bu bölümüne isabet eden vergi kısmı için de yapılabilir. Uzlaşma talebi vergi ihbarnamesinin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yapılır. Uzlaşmanın vaki olmaması veya temin edilememesi halinde yeniden uzlaşma talebinde bulunulamaz. Uzlaşmanın vaki olmadığına dair tutanağa idarenin nihai teklifi yazılır. Mükellef dava açma süresinin sonuna kadar teklif edilen vergi ve cezayı kabul ettiğini yazılı olarak bildirirse bu takdirde uzlaşma sağlanmış sayılır. Mükellef, uzlaşma görüşmelerinde, bağlı olduğu meslek odasından bir temsilci ve 3568 sayılı Kanuna göre kurulan meslek odasından bir meslek mensubu bulundurabilir.

Sürekli, geçici ve merkezi uzlaşma komisyonlarının teşkili, uzlaşmaya müracaat etmeye yetkili olanların belirlenmesi, uzlaşmanın şekli, uzlaşmaya konu edilebilecek vergi, resim ve harçların belirlenmesi, uzlaşma komisyonlarının yetkileri, uzlaşmanın yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

İl özel idareleri ve belediyelere ait vergi, resim ve harçlar için bu yönetmelik İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanır.

Maliye Bakanlığı vergi incelemesine dayanılarak tarh edilecek vergilerde tarhiyat öncesi uzlaşma yapılmasına izin verebilir.”

Denilmektedir.

Vergi Usul Kanununun Ek 1’inci maddesine dayanılarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılan Mahalli İdareler Uzlaşma Yönetmeliği’nin “Amaç” başlıklı 1’inci maddesinde ise;

“Bu Yönetmelik, il özel idareleri ve belediyeler tarafından uygulanan 213 sayılı Vergi Usul Kanununda yer alan tarhiyat sonrası uzlaşmaya ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla düzenlenmiştir”

Hükmü yer almaktadır.

Her ne kadar, Mahalli İdareler Uzlaşma Yönetmeliği’nin yukarıda yer verilen hükmünde, tarhiyat sonrası uzlaşma komisyonu üyelerine huzur hakkı ödenmesine ilişkin bir ibareye yer verilmemiş olsa da, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun 92’inci maddesinde; Uzlaşma Komisyonlarında görevli bulunanlara huzur hakkı ödeneceğinin belirtilmesi normlar hiyerarşisi ilkesi gereğince yeterlidir.

Bunun yanı sıra, Mahalli İdareler Uzlaşma Yönetmeliği’nin üst normu niteliğinde olan 213 sayılı Vergi Usul Kanununda verilecek ücretin yönetmelikle belirleneceği yönünde bir hüküm bulunmamakta, aksine söz konusu Kanunda açıkça komisyon üyelerine Maliye Bakanlığınca tayin olunacak miktarda ücret verileceği belirtilmektedir.

Dolayısıyla, vergi uzlaşma komisyonu başkan ve üyelerine huzur hakkı verileceği Kanun'da açıkça belirlendiğinden, Yönetmelikte ücrete yönelik bir hükme yer verilmemesi ödeme yapılmasına engel teşkil etmez. Bu itibarla, Uzlaşma Komisyonunda yer alan komisyon üyelerine ödenen toplam TL'nin kamu zararı oluşturmadığına ve konu hakkında ilişilecek bir husus bulunmadığına,

(...) Karar verildi.

RAPORLU GÜNLER İÇİN SOSYAL DENGE TAZMİNATI ÖDENİR Mİ?²

(...) Belediyede görevli'a bir ayda 7 günü geçen raporlu günlerde sosyal denge tazminatı ödenmesi neticesinde oluşan kamu zararı TL'nin tazminine ilişkin hüküm tesis edilmiştir.

..... Belediye Başkanlığı ve Tüm Yerel Yönetim Hizmetleri Sendikası arasında imzalanan 01.01.2016-31.12.2018 dönemine ait Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesinin "Sosyal Denge Tazminatından Yararlanma Halleri" başlıklı 11. maddesinin e) bendinde; "*Sağlık Kurulu Raporu üzerine verilen hastalık izinleri ile kanser, verem, akıl hastalığı şeker hastalığı ve açık kalp ameliyatı gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığa yakalananların kullandığı hastalık izinleri ve hastalıkları sebebiyle resmi yataklı tedavi kurumlarında yatarak gördükleri tedavi süreleri ile şeker hastalığı, her türlü iş kazaları ve açık kalp ameliyatına bağlı olarak görülen tedavi süreleri hariç olmak üzere bir takvim yılı içinde kullanılan hastalık izin süreleri toplamının 7 (yedi) günü aşması halinde, 1 (bir) gün dahi olsa raporun alındığı ayda sosyal denge tazminatı ödenmez.*" denilmektedir.

Sorumlularca yapılan açıklamada, söz konusu sağlık izninin (10 gün) daha önce sağlık kurulu raporuna (30 gün) esas rahatsızlıkla alakalı rahatsızlığın devamı niteliğinde değerlendirildiği için ödemenin yapıldığı ifade edilmekte ise de, toplu iş sözleşmesinin yukarıda yer verilen hükmünde açıkça sağlık kurulu raporu üzerine verilen hastalık izni ile diğer hastalık izinleri ayrı olarak değerlendirilmiş olup, bir takvim yılı içinde kullanılan hastalık izin süreleri toplamının 7 (yedi) günü aşması halinde, 1 (bir) gün dahi olsa raporun alındığı ayda sosyal denge tazminatı ödenmeyeceği düzenlenmiştir.

2 Temyiz Kurulu Kararı Tarih : 28.04.2021 No : 49569

TEBLİĞLER

GENELGE VE GÖRÜŞLER

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü¹

Sayı : E-14399437-622.02-2020825

25/10/2021

Konu: GÖRÜŞ (Cins Tashihi Harcı Hk.)

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi: a) Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığının 11.10.2021 tarihli ve 116044 sayılı yazısı.

a. 21.09.2021 tarihli ve 1744174 sayılı yazımız.

b. Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün 12.09.2021 tarihli ve 1685680 sayılı yazısı.

ç. Belediye Başkanlığının 03.09.2021 tarihli ve 29907 sayılı yazısı.

d. Vergi Dairesi Müdürlüğü'nün 31.08.2021 tarihli ve 89988 sayılı yazısı.

İlgi (c) yazı ve ekleri ile yapı kayıt belgesi alınmış yapıların cins değişikliği aşamasında cins tashihi harcının hangi kurum tarafından tahsil edileceği konusunda tereddüt hasıl olduğu belirtilerek Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere 3194 sayılı İmar Kanunu'nun Geçici 16 ncı maddesinde "Afet risklerine hazırlık kapsamında ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıların kayıt altına alınması ve imar barışının sağlanması amacıyla, 31/12/2017 tarihinden önce yapılmış yapılar için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve yetkilendireceği kurum ve kuruluşlara 31/10/2018 tarihine kadar başvurulması, bu maddedeki şartların yerine getirilmesi ve 31/12/2018 tarihine kadar kayıt bedelinin ödenmesi halinde Yapı Kayıt Belgesi verilebilir. Başvuruya konu yapının ve arsasının mülkiyet durumu, yapı sınıf ve grubu ve diğer hususlar Bakanlık tarafından hazırlanan Yapı Kayıt Sistemine yapı sahibinin beyanına göre kaydedilir.

Yapının bulunduğu arsanın 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa göre belirlenen emlak vergi değeri ile yapının Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenen yaklaşık maliyet bedelinin toplamı üzerinden konutlarda yüzde üç, ticari kullanımlarda yüzde beş oranında alınacak kayıt bedeli başvuru sahibi tarafından genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilmek üzere merkez muhasebe birimi hesabına yatırılır. 6306 sayılı Kanun kapsamında kullanılmak üzere kaydedilen gelirler karşılığı Bakanlık bütçesine ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu ödenek, dönüşüm projeleri özel hesabına aktarılarak kullanılır. Kayıt bedeline ilişkin oranı iki katına kadar arttırmaya, yarısına kadar azaltmaya, yapının niteliğine ve bölgelere göre kademelendirmeye, ayrıca başvuru ve ödeme süresini bir yıla kadar uzatmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

¹ <https://yerelyonetimler.csb.gov.tr/>

Yapı Kayıt Belgesi yapının kullanım amacına yöneliktir. Yapı Kayıt Belgesi alan yapılara, talep halinde ilgili mevzuatta tanımlanan ait olduğu abone grubu dikkate alınarak geçici olarak su, elektrik ve doğalgaz bağlanabilir.

Yapı Kayıt Belgesi verilen yapılarla ilgili bu Kanun (İptal ibare: Anayasa Mahkemesinin 24/9/2020 tarihli ve E.:2019/21; K.:2020/51 sayılı Kararı ile) (...) uyarınca alınmış yıkım kararları ile tahsil edilemeyen idari para cezaları iptal edilir.(1)

Yapı ruhsatı alıp da yapı kullanma izin belgesi almamış veya yapı ruhsatı bulunmayan yapılarda, Yapı Kayıt Belgesi ile maliklerin tamamının muvafakatinin bulunması ve imar planlarında umumi hizmet alanlarına denk gelen alanların terk edilmesi halinde yapı kullanma izin belgesi aranmaksızın cins değişikliği ve kat mülkiyeti tesis edilebilir. Bu durumda, ikinci fıkrada belirtilen bedelin iki katı ödenir.

...” hükmü,

Yapı Kayıt Belgesi Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın “Yapı kayıt belgesinin kullanım yerleri” başlıklı 6 ncı maddesinde “...

(4) Yapı Kayıt Belgesi alındıktan sonra yapı ruhsatı alıp da yapı kullanma izin belgesi almamış veya yapı ruhsatı bulunmayan yapılarda, yapı kullanma izin belgesi aranmaksızın kullanım maksadı değişiklikleri de dahil olmak üzere tapuda cins değişikliği ve kat mülkiyeti tesisi yapılabilmesi için;

- a. Yapı Kayıt Belgesi,
- b. Mevcut yapının veya yapıların dış cepheler ve iç taksimatı bağımsız bölüm, eklenti, ortak yerlerinin ölçüleri ve bağımsız bölümlerin konum ve büyüklüklerine göre hesaplanan değerleriyle oranlı arsa payları, kat, daire, iş bürosu gibi nevi ile bunların birden başlayıp sırayla giden numarası ve bağımsız bölümlerin yapı inşaat alanı ve yapı maliklerini de gösteren ve mimar tarafından yapılan ve ana gayrimenkulün yapı maliki veya bütün paydaşlarının imzaları alınarak imzalanan ve elektronik ortamda Tapu Müdürlüğüne ibraz edilen proje,
- c. İmar planlarında umumi hizmet alanlarına denk gelen alanların terk edildiğine ilişkin ilgili belediyesinden alınan belge,
- ç. Bağımsız bölümlerin kullanılış tarzına, birden çok yapının varlığı halinde bu yapıların özelliğine göre hazırlanmış, kat mülkiyetini kuran yapı maliki veya malikleri tarafından imzalanmış yönetim plânı,
- d. (Değişik: RG-20/9/2018-30541) Yapı Kayıt Belgesi ile zemin ve mimari proje uyumunu gösteren ve tescil sayfasını da içeren özel harita mühendislik büroları veya Lisanslı Harita Kadastro Büroları (LİHKAB) tarafından düzenlenmiş olan zemin tespit tutanağı,

(Değişik cümleler: RG-20/9/2018-30541) ile birlikte kadastro müdürlüğüne müracaatta bulunulur. Bu fıkranın (b) bendinde belirtilen projeyi hazırlayan mimar ile (d) bendinde belirtilen zemin tespit tutanağını hazırlayan mühendisler bu belgelerin içeriklerinin doğruluğundan yapı malikleri ile birlikte hukuken sorumludur. Bu sorumluluk gereğince kadastro müdürlüğü tarafından resen zemin tespit tutanağının sadece büro kontrolleri yapılmakla yetinilerek tescil için ilgili tapu müdürlüğüne gönderilir ve daha

evvel Yapı Kayıt Belgesi için ödenen meblağ kadar bir bedelin genel bütçenin (B) işaretili cetveline gelir kaydedilmek üzere Hazine ve Maliye Bakanlığının merkez muhasebe birimi hesabına yatırılmasından sonra ilgili tapu müdürlüğünce ilgili vergi dairesi müdürlüğüne ibraz edilmek üzere, Yapı Kayıt Belgesine konu yapıya (Mahalle/Sokak/Bina No-Ada/Parsel/Pafta No) ve söz konusu yapıdaki bağımsız bölümler veya sair tesisler ile maliklerine ait bilgileri içeren bir yazı düzenlenerek başvuru sahibine verilir ve ilgili vergi dairesince söz konusu yapıya ilişkin olarak cins değişikliği harcının tahsil edilmesi üzerine tapu müdürlüğünce belirtilen işlemler yapılır.

” hükmü,

Gelir İdaresi Başkanlığının ilgi (a) yazısında “..

Bilindiği üzere, 7327 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 10 uncu maddesi ile 492 sayılı Harçlar Kanununun 132 nci maddesine eklenen fıkrada, "Bu Kanuna bağlı (4) sayılı tarifenin "I- Tapu işlemleri:" başlıklı bölümününün 13 numaralı fıkrasının (a) bendine göre tahsil edilmesi gereken cins tashihi harcı, ilgili belediyesince yapı kullanma izni harcı ile birlikte makbuz karşılığı peşin olarak tahsil edilir. Bu suretle tahsil olunan harçlar; şekil, içerik ve muhteviyatı Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen bir bildirim ile cins tashihi harcının tahsiline yetkili vergi dairesine, tahsil edildiği günün akşamına kadar bildirilip ödenir. ..." hükmüne yer verilmiştir.

Bu itibarla, belediyelere yapı kullanma izni almak için yapılan başvurulara istinaden yapı kullanma izni harcı ile birlikte cins tashihi harcının da belediyelerce tahsil edilerek, tahsil edildiği günün akşamına kadar ilgili vergi dairesine bildirilip ödenmesi gerekmektedir.

Ayrıca, 3194 sayılı İmar Kanununun geçici 16 ncı maddesine göre düzenlenen yapı kayıt belgesi uyarınca yapılan cins değişikliğinde harç uygulamasına ilişkin açıklamalara Başkanlığımızın 21/9/2018 tarihli ve 121334 sayılı Genel Yazısında yer verilmiş olup, anılan yazı Başkanlığımız internet sitesinde de yer almaktadır.

Bu itibarla, yapı kayıt belgesi alındıktan sonra yapı ruhsatı alıp da yapı kullanma izin belgesi almamış veya yapı ruhsatı bulunmayan yapılarda, yapı kullanma izin belgesi aranmaksızın kullanım maksadı değişiklikleri dahil tapuda yapılacak cins değişikliği işlemlerinde, söz konusu Genel Yazıda belirtildiği üzere, yapı kayıt belgesine konu yapıya ve söz konusu yapıdaki bağımsız bölümlerin veya sair tesislerin maliklerine ait bilgileri içeren ve ilgili vergi dairesi müdürlüğüne/mal müdürlüğüne ibraz edilmek üzere tapu müdürlüğünce başvuru sahibine verilen yazı ile birlikte yapılan başvurular üzerine,

- İlgili tapu müdürlüğünün yazısında belirtilen bağımsız bölüm vesair tesislerin adedi ve malikleri dikkate alınmak suretiyle ilgili vergi dairesi müdürlüğü/mal müdürlüğüne, 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (4) sayılı tarifenin I/13-a fıkrasına göre her bir bağımsız bölüm vesair tesis için maktu harç tahsil edilecek,

- İlgili vergi dairesi müdürlüğü/mal müdürlüğü tarafından ilgili tapu müdürlüğüne hitaben harcın ödendiğini ve cins değişikliğinin gerçekleştirilebileceğini belirten 59 Seri No.lu Harçlar Kanunu Genel Tebliği eki yazı (EK-3) düzenlenerek mükellefe verilecektir.” denilmektedir.

Yukarıda belirtilen hükümler çerçevesinde;

1. 492 sayılı Kanun kapsamında yapı kullanma izin belgesi düzenlenmesi aşamasında yapı kullanma izni harcı ile cins tashihi harcını belediyelerin tahsil edeceği, belediyelerin tahsil ettiği cins tashihi harcını tahsilatın yapıldığı günün akşamına kadar ilgili vergi dairesine bir bildirim ile ödeyeceği,

2. 3194 sayılı Kanun'un Geçici 16 ncı maddesine göre yapı ruhsatı alıp yapı kullanma izin belgesi almamış veya yapı ruhsatı bulunmayan yapılarda, yapı kayıt belgesi ile maliklerin tamamının muvafakatinin bulunması ve imar planlarında umumi hizmet alanlarına denk gelen alanların terk edilmesi halinde yapı kullanma izin belgesi aranmaksızın kullanım maksadı değişiklikleri de dâhil olmak üzere cins değişikliği ve kat mülkiyeti tesis edilebileceği söz konusu yapıya ilişkin cins değişikliği harcının ilgili vergi dairesi müdürlüğü/mal müdürlüğüne tahsil edildikten ve ilgili tapu müdürlüğüne hitaben harcin ödendiğini ve cins değişikliğinin gerçekleştirilebileceğini belirten 59 Seri No.lu Harçlar Kanunu Genel Tebliği eki yazı (EK-3) düzenlendikten sonra Yapı Kayıt Belgesi Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar'da belirtilen belgeler ile tapu müdürlüğüne işlemlerin yapılacağı,

değerlendirilmektedir.

Bakan a.

Genel Müdür V.

DAĞITIM

Gereği

.....Belediye Başkanlığına

Bilgi

.....Valiliğine

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)

T.C.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı :71188846/622.02/1609512

27/08/2021

Konu :GÖRÜŞ (Ruhsat Vermeye Yetkili İdare Hk.)

.....BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: 23.08.2021 tarih ve 7593 sayılı yazınız.

İlgi yazı ile büyükşehir belediyesince yapılan veya işletilen işyerlerine işyeri açma ve çalışma ruhsatı verme yetkisi konusunda tereddüt hasıl olduğu belirtilerek konu hakkında Bakanlığımız görüşü talep edilmiştir.

Bilindiği üzere, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7 nci maddesinin birinci fıkrasında

d) Büyükşehir belediyesi tarafından yapılan veya işletilen alanlardaki işyerlerine büyükşehir belediyesinin sorumluluğunda bulunan alanlarda işletilecek yerlere ruhsat vermek ve denetlemek.

j) Gıda ile ilgili olanlar dâhil birinci sınıf gayrisihhî müesseseleri ruhsatlandırmak ve denetlemek, yiyecek ve içecek maddelerinin tahlillerini yapmak üzere laboratuvarlar kurmak ve işletmek.

..." hükmü çerçevesinde anılan görevlerin büyükşehir belediyeleri tarafından yürütüleceği belirlenmiştir.

Mezkur Kanun'un 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendinde “Sihhi işyerlerini, 2 nci ve 3 üncü sınıf gayrisihhi müesseseleri, umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek,” görevi büyükşehir ilçe belediyelerine verilmiştir.

6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 5 inci maddesi

(7) *Büyükşehirlerde, alışveriş merkezlerine yapı ruhsatı, yapı kullanma izin belgesi ve işyeri açma ve çalışma ruhsatı vermeye büyükşehir belediyeleri yetkilidir. Alışveriş merkezi projesi için yapı ruhsatı verilirken, üst meslek kuruluşlarının görüşü alınır. Bu kuruluşlar görüşlerini on beş iş günü içinde bildirir.*

...” hükmü,

Öte yandan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15 inci maddesinde “Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

c) *Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek.*

l) *Gayrisihhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek.*

...” hükmü,

Aynı Kanun'un “Şehirlerarası özel otobüs terminali işletmesi ve akaryakıt istasyonları” başlıklı 80 inci “Belediye sınırları ve mücavir alanları içinde, kara yolu ile yolcu taşıma hakkına sahip gerçek ve tüzel kişilerin şehirlerarası otobüs terminali kurmalarına ve işletmeleri ile her türlü akaryakıt ile sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) ve sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) istasyonlarına nazım imar ve uygulama imar plânına uygun olmak kaydıyla belediye tarafından izin verilebilir. Akaryakıt istasyonlarına izin verilmesi için nazım imar plânında akaryakıt istasyonu olarak gösterilmesi şarttır. **Bu istasyonlara çalışma ruhsatı büyükşehirlerde büyükşehir belediyesi tarafından verilir.**” hükmü yer almaktadır.

Ayrıca İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin “Tanımlar” başlıklı 4 üncü maddesinde yetkili idarenin “Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini, **büyükşehir belediyesi sınırları içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe belediyesini, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi, organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini, endüstri bölgesi sınırları içinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını ve teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketi ile bölgede yer alan AR-GE ve tasarım faaliyetinde bulunan firmalar için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı il müdürlüklerini.**” ifade ettiği belirtilmiştir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinde büyükşehirlerde alışveriş merkezleri ve akaryakıt istasyonları gibi Kanun ile müstakilen yetki verilen yerler, birinci sınıf gayrisihhi müesseseler ile büyükşehir belediyesince yaptırılan veya işlenen veya kiraya verilen alanlardaki işyerlerinin büyükşehir belediyesi; sihhi, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin ise ilgili ilçe belediyesi tarafından ruhsatlandırılması gerektiği değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür V.

SORU - CEVAP

Soru - 1

Belediyemizin GİH bulunan imam kadrosundaki personelimiz yine Genel İdare Hizmetlerindeki Bilgisayar İşletmeni olarak görevde yükselmeye tabi olmadan atanabilir mi?

Cevap - 1

Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerde görev yapan Devlet memurlarının görevde yükselme ve unvan değişikliklerine ilişkin usul ve esaslar, Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik'te düzenlenmiştir.

Bu kapsamda, GİH sınıfında bulunan bir personelin en az ortaöğretim düzeyinde mesleki veya teknik eğitim sonucu ihraz edilen unvanlara yapılacak bir kadroya atanması unvan değişikliği sınavına tabidir.

Anılan Yönetmeliğin 5 inci maddesinin 2/a fıkrasında “*imam*” unvan değişikliğine tabi kadrolar arasında gösterilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının “d) İdari hizmetler grubu”-nun 1 ve 2 numaralı alt bendinde;

“1) *Ayniyat saymanı, muhasebeci, kontrol memuru, eğitmen,*

2) *Bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, veznedar, anbar memuru, ayniyat memuru, belediye trafik memuru, bilet satış memuru, evlendirme memuru, gemi adamı, koruma ve güvenlik görevlisi, gişe memuru, memur, mutemet, sayaç memuru, tahsildar, şoför.*

Görevde yükselmeye tabi kadrolar arasında sayılmıştır.

Keza, “*Bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, veznedar, anbar memuru, ayniyat memuru, belediye trafik memuru, bilet satış memuru, evlendirme memuru, gişe memuru, memur, mutemet, sayaç memuru ve tahsildar kadrolarına atana-bilmek için;*

1) *En az ortaöğrenim mezunu olmak,*

2) Veri hazırlama ve kontrol işletmeni ile bilgisayar işletmeni kadrolarına atanabilmek için ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı onaylı bilgisayar işletmeni sertifikasına sahip olmak veya bitirdiği okulun ders müfredatında en az iki dönem bilgisayarla ilgili ders aldığını belgelemek veya bilgisayara ilişkin konularda kurumlarca açılan en az 60 saatlik hizmet içi eğitimlere katılıp başarılı olduğunu gösterir belgeye sahip olmak,”

şartları aranır.

Aynı Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin 2 nci fıkrasının (e) bendinde; “Unvan değişikliğine tabi kadrolar arasındaki atamalar, ilgili kadro için düzenlenen unvan değişikliği sınavı sonucuna göre yapılır. Mühendis unvanlı kadrodan 5 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendinde ve (c) bendinde sayılan kadrolar ile daha alt düzeydeki diğer kadrolara; en az lisans düzeyinde öğrenim gerektiren diğer unvan değişikliğine tabi kadrolardan, aynı fıkranın (d) bendinde sayılan kadrolara; unvan değişikliğine tabi diğer kadrolardan ise aynı maddenin birinci fıkrasının (d) bendinin (2) numaralı alt bendinde sayılan kadrolara, söz konusu kadrolar için aranan öğrenim ve sertifika gibi belgelere sahip olma şartlarını taşımak kaydıyla, sınavsız, genel hükümlere göre atama yapılabilir.” hükmü yer almaktadır.

Söz konusu Yönetmelik hükümlerinin birlikte incelenmesinden; unvan değişikliğine tabi (en az ortaöğrenim mezunu (lise ve dengi) kadrolardan 5 inci maddenin birinci fıkrasının (d) bendinin (2) numaralı alt bendinde yer alan

- “Bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, veznedar, anbar memuru, ayniyat memuru, belediye trafik memuru, bilet satış memuru, evlendirme memuru, gemi adamı, koruma ve güvenlik görevlisi, gişe memuru, memur, mutemet, sayaç memuru, tahsildar, şoför.” kadrolarına, söz konusu kadrolar için aranan öğrenim ve sertifika gibi belgelere,

- “Veri hazırlama ve kontrol işletmeni (VHKİ) ile bilgisayar işletmeni kadrolarına atanabilmek için ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı onaylı bilgisayar işletmeni sertifikasına sahip olmak veya bitirdiği okulun ders müfredatında en az iki dönem bilgisayarla ilgili ders aldığını belgelemek veya bilgisayara ilişkin konularda kurumlarca açılan en az 60 saatlik hizmet içi eğitimlere katılıp başarılı olduğunu gösterir belgeye,

sahip olma şartlarını taşımak kaydıyla, imam kadrosunda bulunan personelinizin **sınavsız ve genel hükümlere** göre atama yapılabileceği değerlendirilmektedir.

Soru-2

926 sayılı Personel Kanununa tâbi olarak Jandarma Astsubaylıktan 2015 yılında istifa ederek 657 sayılı DMK 92. maddeye istinaden 2016'da önce bir belediyeye memur olarak atandım. Daha sonra bir üniversiteye nakil olarak Bilgisayar İşletmeni

kadrosuna geçtim. 6 yıldır çalışıyorum. Astsubaylıktan önce Bilgisayar Programcılığı önlisans bölümünden mezun oldum. (Memuriyete geçtikten sonra ise lisans tamamlayıp, tezsiz yüksek lisans bitirdim.) Daha sonra astsubay, uzman çavuş arkadaşlarımla belediye ve diğer kamu kurumlarına öğrenim durumlarına göre teknik hizmetler sınıfında (teknisyen, tekniker, programcı) gibi unvanlara atandıklarını öğrendim.

1- 657 DMK 92. madde de bahsi geçen ..."gireceği sınıfın niteliklerini taşımak kaydı ile"...,

2- "Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmelik" in ek 1'inci maddesinde, "**Diğer personel kanunlarına tabi olanların** 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi görevlere atanmalarında **ihraz ettikleri unvanlar**, aynı unvanın olmaması halinde öğrenim durumu ve ihraz ettiği unvanla birlikte atanacağı unvan ve **Devlet Personel Başkanlığının olumlu görüşü dikkate alınır.** «

hükümlere göre, sınava tabi tutulmadan ben de Teknisyen, Tekniker veya Programcı unvanına atanabilir miyim?

Cevap-2

926 sayılı Personel Kanununa tâbi olarak Jandarma Astsubay olarak görev yapmakta iken 2015 yılında istifa ederek 657 sayılı Kanun'un 92. maddesine istinaden 2016'dan önce bir belediyeye memur olarak atandığınızı ve daha sonra bir üniversiteye naklen Bilgisayar İşletmeni kadrosuna geçtiğinizi, Astsubaylıktan önce Bilgisayar Programcılığı önlisans bölümünden mezun olduğunuzu belirterek, sınava tabi tutulmadan Teknisyen, Tekniker veya Programcı unvanına atanıp atanamayacağınız hakkında görüş talep eden yazınız incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 29.4.1992 tarihli ve 3795 sayılı Bazı Lise, Okul ve Fakülte Mezunlarına Unvan Verilmesi Hakkında Kanun'un "Unvanlar" başlıklı 3 üncü maddesi; "Gördükleri mesleki teknik öğretim alanlarına göre;

a) (Değişik : 2/12/2016 - 6764/50 md.) Mesleki ve teknik öğretim veren ortaöğretim kurumlarından mezun olanlar ile denkliği Millî Eğitim Bakanlığınca kabul edilen diğer mesleki ve teknik öğretim veren ortaöğretim kurumlarından mezun olanlar ve bu okullara denk mülga okullardan mezun olanlara "teknisyen",

b) Lise üstü iki yıl süreli yüksek teknik öğretim görenlere, "**tekniker**",

c) Lise üstü üç yıl süreli yüksek teknik öğretim görenlere, "yüksek tekniker",

d) Lise üstü dört yıl süreli yüksek teknik öğretim gören erkek teknik öğretmen okulu, erkek teknik yüksek öğretmen okulu, yüksek teknik öğretmen okulu ve teknik eğitim fakültesi mezunları ile kız teknik öğretmen okulu, kız teknik yüksek öğretmen okulunun ve mesleki eğitim fakültesinin teknik eğitim veren bölümlerinden mezun olanlara "teknik öğretmen",

e) (Değişik: 2/12/2016 -6764/50 md.) Teknik öğretmen unvanını kazananlar için Yükseköğretim Kurulunca belirlenen mühendislik fakültelerince düzenlenecek iki yarıyıl süreli mühendislik eğitimi tamamlama programını en fazla dört yarıyıl içinde bitirenlere dallarında “mühendis”, Unvanı verilir.

Bu unvanlar, eğitim görülen dalın ismi ile birlikte kullanılır.” hükmünü içermektedir.

Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmeliğin Ek 1 inci maddesi ise; “Kurumlar aynı unvana veya bu unvanın bulunduğu aynı alt gruptaki diğer unvanlara veya daha alt unvanlara naklen atama yapabilir. Diğer personel kanunlarına tabi olanların 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi görevlere atanmalarında ihraz ettikleri unvanlar, aynı unvanın olmaması halinde öğrenim durumu ve ihraz ettiği unvanla birlikte atanacağı unvan ve Devlet Personel Başkanlığının olumlu görüşü dikkate alınır. İlk defa açıktan atamalarda bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.” hükmünü öngörmektedir.

Anılan madde hükmü, diğer personel kanunlarına tabi iken 657 sayılı Kanun’a tabi görevlere atanmaların ihraz ettikleri unvanlar, aynı unvanın olmaması halinde öğrenim durumu ve ihraz ettiği unvanla birlikte atanacağı unvan ve (mülga) Devlet Personel Başkanlığı’nın olumlu görüşü dikkate alınacağı öngörülmekte ise de, sizin astsubay olmadan önce teknik nitelikli öğrenim görmüş olsanız da askeriyede unvana dayalı değil de rütbeye dayalı olarak çalıştığınızdan ve bir belediyeye geçiş yaparken bilgisayar işletmeni olarak görev yapmayı kabul ettiğinizden, bulunduğunuz unvan dan başka unvanlara atanmanız ancak sınavla olabilmektedir.

Söz konusu mevzuat hükümlerine göre; astsubaylıktan önce Bilgisayar Programcılığı ön lisans bölümünden mezun olduğunuz için öğrenim durumunuz itibariyle gerek “Programcı”, gerekse “Tekniker” kadrolarına atanmanız mümkün olmakla birlikte, memuriyete Bilgisayar İşletmeni olarak atandığınız için 18 Nisan 1999 tarihinden itibaren uygulamaya koyulan görevde yükselme ve unvan değişikliği yönetmeliklerine göre **unvan değişikliği sınavına** girerek başarılı olmanız halinde, Tekniker veya Programcı kadrosuna atanabileceğiniz, bunun dışında sınavsız atanamayacağınız değerlendirilmektedir.

Soru - 3

Belediye encümeni gündem yoğunluğundan dolayı yetkisini belediye başkanına devredebilir mi?

Cevap - 3

Yetki devri konusu, idare hukukunda çok tartışılan konulardan biridir. İdare hukukunda yetkisizlik kural, yetkili olmak istisna olduğu için yetki ancak kanunla hangi makam veya unvana verilmişse ancak onun tarafından kullanılabilir. İdare hukukunda yetkisizlik kural, yetkili olmak istisna olduğu için yetki ancak kanunla hangi makam veya unvana verilmişse ancak onun tarafından kullanılabilir.

Belediyelerde yetki devri, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 42'nci maddesinde yer alan; "Belediye başkanı, görev ve yetkilerinden bir kısmını uygun gördüğü takdirde, yöneticilik sıfatı bulunan belediye görevlilerine devredebilir." hükmüne dayanmaktadır.

Kanunla doğrudan bir makama, unvana veya meclise verilmemiş yetkiler, Belediye Başkanı tarafından sınırları açıkça belli olmak ve yazılı olmak koşulu ile hiyerarşik yapıya uygun olarak astlara verilebilir.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu bir kararında; "...yasada bir işlemin belli bir kişi tarafından yapılması öngörülmüş ise, kişinin başka bir kişiye imza yetkisi veremeyeceği kuşkusuzdur" şeklinde hüküm vermiştir.⁴

Danıştay 5. Dairesi bir kararında; "...5442 sayılı Yasanın 9/b maddesi ile hesabata ve teknik hususlara ait işlerde Valiye imza yetkisini devredebilme olanağı tanındığı, aynı Yasanın 8/c maddesinde açıkça Valinin görevleri arasında sayılan ve imza devri konusunda dayanağını Kanundan almayan devir yetkisi verilmek suretiyle kurulan işlemde yetki yönünden hukuka uyarlık bulunmadığı"⁵ şeklinde hüküm vererek yasa ile doğrudan Valiye verilen yetkinin devredilmesi sonucu, devralan tarafından tesis edilen işlemi hukuka uygun bulmamıştır.

a-Yasada açıkça öngörülmüş olmalıdır. (yetki devrinin yasallığı): ... yasada yetki devrine izin verilmeli ve yetki devri yasaklanmamış olmalıdır.

b-Yazılı olmalıdır: Yetki devri suretiyle, esasen yetkisiz olan bir makam -idari işlemle- yetkili hale getirildiğinden, devir hususunun açıkça (zımni devir mümkün değildir) ve yazılı olarak yapılması gerekmektedir.

c-Hiyerarşik asta yapılmalıdır: Yetki devri, karar alma yetkisinin devri olduğuna ve idare hukukunda kararlar kamu görevlilerinin şahsı adına değil, bu kamu görevlilerinin görev yaptığı kamu tüzel kişiliği adına alındığına göre, bir kamu görevlisinin belli bir konuda sahip olduğu karar alma yetkisini, başka bir kamu görevlisine devredebilmesi için, iki kamu görevlisinin de aynı tüzel kişilik (hiyerarşi) içinde bulunması; yetkiyi devreden hiyerarşik üst konumunda olması gerekir.

d-Kısmi olmalıdır: Hiyerarşik üst, yetkisinin yalnızca bir kısmını devredebilir.

YETKİ DEVRİNDE GENEL İLKELER

Kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak yazılı olarak yapılır.
Kısmidir, bütün yetkiler devredilemez.
Makama yapılır.
Devreden ya da devralan değişse de yetki devri kaldırılmadıkça geçerliliğini korur.
Sorumluluk yetkiyi devralana geçer.
İşlem yetkiyi devralanın işlemi sayılır ve devralanın sahip olduğu hiyerarşik güçtedir.

Yetkiyi devreden makam yetkisini ger almadıkça yetkiyi kullanamaz, kullanırsa yetki tecavüzü olur.

Yetkiyi devralan makam, yetkiyi bir başka makama devredemez. (alt devir yasağı).

Hiyerarşik asta devredilebilir.

Geçicidir, sürekli yapılamaz.

Belediye Kanunu'nun 33. maddesinde Belediye Encümeninin oluşumu, 34. maddesinde ise Encümenin görev ve yetkileri sayılmıştır.

Encümen kararları temel olarak ikiye ayrılmaktadır:

a) Encümen Kararı: Mevzuata uygun olarak alınan, hüküm ifade eden ve görüş bildiren kararlar (Stratejik plan, yıllık çalışma raporu, bütçe, kesin hesap, idari para cezaları vb.)

b) İhale Kararı: 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre, belediye adına gelir getiren; kiraya verme, satım, trampa ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi konularında ihale komisyonu olarak görev yapan encümenin bu konular hakkında vermiş oldukları kararlar, ita amirinin (belediye başkanı) onayına tabiidir.

Encümenin görev ve sorumlulukları, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 34. maddesinde 9 (dokuz) bent halinde sayılmış, **ancak gerek 5393 sayılı Kanun'da gerekse diğer kanunlarda görev ve yetki devrine ilişkin herhangi bir hükme yer verilmiştir.**

Yukarıdaki açıklamalar ışığında, Encümene verilmiş olan görev ve yetkilerin devredilemeyeceği görüş ve kanaatindeyiz.

PRATİK BİLGİLER

DEVLET MEMURLARIYLA İLGİLİ MALİ HAKLAR

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 07.07.2021 tarih ve 27998389-010.06.02-421208 sayılı Mali ve Sosyal Haklara ilişkin Sıra No:7)	01/01/2021 30.06.2021 Dönemi	01/07/2021 31/12/2021 Dönemi
(Maaş) Esas Aylık Katsayısı Kıdem Aylığı Göstergesi	0,165786	0,179797
Kıdem Aylığı Göstergesi (20 x Kıdem Yılı Maaş Katsayısı) Bir hizmet yılı için 20, 25 yıl ve fazlası için azami 500 gösterge	20	20
Taban Aylığı Katsayısı	2,594917	2,814188
Yan Ödeme Katsayısı (İş güclüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı)	0,052576	0,057019
Özel Hizmet Tazminat Tavanı (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	1.574,967-TL	1.708,07-TL
399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin (e) bendi uyarınca sözleşmeli olarak çalıştırılan personelin ücret tavanı	9.074,05-TL	9.840,81-TL
6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ücret tavanı	8.089,31-TL	8.772,86-TL
Mevzuatı uyarınca istihdam edilen sözleşmeli personelin hizmet sözleşmesi esaslarında yer alan ve 6/1/2021 tarihli ve 11638 sayılı Bakanlığımız Genelgesinin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	%7,33	%8,45
Mevzuatı uyarınca vize edilmiş sözleşmeli personel pozisyonlarının, anılan Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	%7,33	%8,45
Çeşitli statülerde 2020 yılında sözleşmeli olarak çalıştırılanlardan 2021 yılında da görevlerine devam etmeleri ilgili kamu idarelerince uygun görülenlerin, söz konusu Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendiyle yükseltilmiş bulunan mevcut brüt sözleşme ücretleri	%7,33	%8,45
29.12.2020 tarihli ve 3342 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu İktisadi Teşebbüslerinde Uygulanacak Ücretlerin Tespitine İlişkin Karara ekli listede gösterilen grupların 30.06.2021 tarih itibarıyla en düşük ve en yüksek temel ücretleri ile bu gruplara göre temel ücreti belirlenen personelin anılan tarih itibarıyla geçerli olan temel ücretleri	%7,33	%8,45

Özelleştirme programında bulunan kuruluşlarda 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 inci maddesine istinaden istihdam edilen sözleşmeli personelin 31.12.2020 tarihi itibarıyla geçerli olan sözleşme ücretleri %7,33 oranında artırılmıştır. (Ancak, bunların sözleşme ücreti tutarları, ilgili dönemde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvele dahil emsali personelin toplam sözleşme ücreti tutarını geçmeyecektir.)	%7,33	%8,45
8/2/2002 tarihli ve 2002/3729 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının, 2 nci maddesinde yer alan ortalama ücret toplamı üst sınırı	16.512,58-TL	17.907,90-TL
3 üncü maddesi kapsamındaki personelin mali ve sosyal hakları söz konusu maddede yer alan usul ve esaslar dahilinde %5,75 oranında artırılmıştır.	%7,33	%8,45
2021 yılında asgari geçim indiriminin hesaplanmasında esas alınacak brüt asgari ücret tutarı	3.577,50-TL	3.577,50-TL
01.07.2021 tarihinden itibaren işçilere ödenecek kıdem tazminatının yıllık tavan tutarı	7.638,96-TL	8.284,51-TL
19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Kanun uyarınca yürürlüğe konulan Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesi uyarınca Bakanlığımızca ilan edilmesi gereken genel idare hizmetleri sınıfında birinci derecenin birinci kademesindeki şube müdürüne ödenen her türlü zam ve tazminatlar dahil net aylık tutarı 01.07.2021 tarihi itibarıyla	7.203,68-TL	7.789,77-TL

DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR

657 s.Kanun md. 202, Hazine ve Maliye Bakanlığının T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 07.07.2021 tarih ve 27998389-010.06.02-421208 sayılı Mali ve Sosyal Haklara ilişkin Sıra No:7)

Konusu	01.01.2021 30.06.2021 Dönemi TL.	01.07.2021 31.12.2021 Dönemi TL.
Aile Yardımı (2.273x Maaş Katsayısı)	376,83	408,67
Çocuk Yardımı	06 Yaş grubu çocuk için 500 x Maaş Aylık Katsayısı	89,89
	07 Yaş grubu çocuk için 250 x Maaş Aylık Katsayısı	44,94
Doğum Yardımı	1. Çocuk için	300
	2. Çocuk için	400
	3. Çocuk için	600
	3. Çocuk sonrası her çocuk için 633 sayılı KHK'ya göre (15.05.2015 tarihinden itibaren geçerlidir)	600
Ölüm Yardımı	Eş ve Çocuğun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	1.708,07
	Memurun Ölümü (8.000+.1500) x Maaş Aylık Katsayısı x 2	3.416,14

BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ

Nüfus	Ödenek Göstergesi	Ödeme Dönemi	Aylık Katsayısı	Bürüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	72.280	01.01.2021 - 30.06.2021	0,165786	11.983,01
	72.280	01.07.2021 - 31.12.2021	0,179797	12.985,72
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	82.280	01.01.2021 - 30.06.2021	0,165786	13.640,87
	82.280	01.07.2021 - 31.12.2021	0,179797	14.793,36
50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	102.280	01.01.2021 - 30.06.2021	0,165786	16.956,59
	102.280	01.07.2021 - 31.12.2021	0,179797	18.389,63
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	117.280	01.01.2021 - 30.06.2021	0,165786	19.443,38
	117.280	01.07.2021 - 31.12.2021	0,179797	21.086,59
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	137.280	01.01.2021 - 30.06.2021	0,165786	22.759,10
	137.280	01.07.2021 - 31.12.2021	0,179797	24.682,53
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	157.280	01.01.2021 - 30.06.2021	0,165786	26.074,82
	157.280	01.07.2021 - 31.12.2021	0,179797	28.278,47
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	192.280	01.01.2021 - 30.06.2021	0,165786	31.877,33
	192.280	01.07.2021 - 31.12.2021	0,179797	34.571,36
2.000.001'den fazla olan beldelerde	232.280	01.01.2021 - 30.06.2021	0,165786	38.508,77
	232.280	01.07.2021 - 31.12.2021	0,179797	41.763,24

Bu ödemeler brüttür.

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI^[1]

Nüfusuna Göre Belediye Meclisi Huzur Hakkı	01.01.2021 - 30.06.2021 Dönemi Aylık Brüt Ödenek	01.07.2021 - 31.12.2021 Dönemi Aylık Brüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	133,14 -TL	144,39 -TL
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	151,56 -TL	164,37 -TL
50.0001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	188,40 -TL	204,22 -TL
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	216,03 -TL	234,29 -TL
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	252,87 -TL	274,25 -TL
500.0017den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	289,72 -TL	314,20 -TL
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	354,19 -TL	384,12 -TL
2.000.001'den fazla olan beldelerde	427,87 -TL	464,03 -TL

Meclis başkan ve üyelerine, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir.

[1] 5393 sayılı Belediye Kanununun 32 nci maddesine göre hesaplanmıştır.

BELEDİYENİN NÜFUSUNA GÖRE BELEDİYE ENCÜMEN ÖDENEĞİ

(5393 Sayılı Belediye Kanununun 36 ncı maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 16 ncı maddesine istinaden)

Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	01.01.2021 30.06.2021 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek	01.07.2021 31.12.2021 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek
	Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3,500	580,25 -TL
Nüfusu 10.001'den 50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500	746,03 -TL	809,08 -TL
Nüfusu 50.001 den 200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000	994,71 -TL	1.078,78 -TL
Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500	1.243,39 -TL	1.348,47 -TL
Büyükşehir Belediye Encümen Başkanı ve Seçilmiş Üyelerine 12.000	1.989,43 -TL	2.157,56 -TL

Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI

Görevi	Dönemi 01.01.2021-30.06.2021	Dönemi 01.07.2021-31.12.2021
	İl Genel Meclis Başkanı (Gösterge 6.026 x 0,179797)	999,47 -TL
İl Genel Meclis Üyeleri (Gösterge 2.226 x 0,179797)	369,03 -TL	400,22 -TL

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü Maddesine göre verilen bu huzur hakkı il genel meclisi başkan ve üyelerinin, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için verilecektir.

İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ

Görevi	Dönemi 01.01.2021-30.06.2021	Dönemi 01.07.2021-31.12.2021
	Encümen Başkanı (14.000 Gösterge x 0,179797)	2.321,00 -TL
Encümen Üyeleri (12.000 Gösterge x 0,179797)	1.989,43 -TL	2.157,56 -TL

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 28 inci maddesine göre verilen bu ödenek, encümen başkanı hariç memur üyelerine yarısı ödenecektir.

ASGARİ ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ¹

	01.01.2020 - 31.12.2020 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)	01.01.2021-31.12.2021 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)
Asgari Ücret	2.943,00	3.577,50
SSK Primi (%14)	412,02	500,85
İşsizlik Sig. Fonu (%1)	29,43	35,78
Gelir vergisi (%15)	154,51	187,82
Asgari Geçim İndirimi	220,73	268,31
Damga Vergisi (%07,59)	22,34	27,15
Kesintiler Toplamı	618,30	751,60
Net Asgari Ücret	2.324,70	2.825,90
	İŞVERENE MALİYETİ (TL/AY)	
Asgari Ücret	2.943,00	3.577,50
SSK Primi (%15,5) (İşveren Payı (**))	456,17	554,51
İşveren İşsizlik Sigorta Fonu (%2)	58,86	71,55
İşverene Toplam Maliyet	3.458,03	4.203,56

Not1 : 5083 Sayılı Kanunun 2. maddesi uyarınca; Türk Lirası değerlerin yeni Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım Kuruş ve üzerindeki değerler bir Yeni Kuruşa tamamlanır; yarım Yeni Kuruşun altındaki değerler dikkate alınmamıştır.

(*) Gelir Vergisi Hesaplamasında; 193 Sayılı G. V. Kanununun 32 maddesi uyarınca işçinin, bekar ve çocuksuz olduğu ve sadece kendisi dikkate alınarak, Asgari Geçim İndirimi uygulanmıştır.

(**) Net ele geçen asgari ücrete (220,73) TL asgari geçim indirimi ilave edilmiştir.

(***) 5510 sayılı Kanunun 81. maddesinin (i) bendine göre, bentde belirtilen şartları sağlayan işverenlere, SGK primi işveren payında 5 puanlık indirim öngörüldüğünden hesaplamalar buna göre yapılmıştır. Gerekli şartları sağlamayan işverenler için, SGK primi işveren payı %20,5'dir. 6385 sayılı kanunun 9. maddesiyle yapılan düzenleme ile 01.09.2013 tarihinde itibaren geçerli olmak üzere 5510 sayılı kanunun 81.maddesi "Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı, sigortalının prime esas kazancının %2'sidir.

2021 YILI ASGARİ GEÇİM İNDİRİMİ

Medeni Durumu	Aylık (TL)	Medeni Durumu	Aylık (TL)
Bekar	268,31	Evli, eşi çalışan ve çocuksuz	268,31
Evli, eşi çalışmayan ve çocuksuz	321,98	Evli, eşi çalışan ve 1 çocuklu	308,56
Evli, eşi çalışmayan ve 1 çocuklu	362,22	Evli, eşi çalışan ve 2 çocuklu	348,81
Evli, eşi çalışmayan ve 2 çocuklu	402,47	Evli, eşi çalışan ve 3 çocuklu	402,47
Evli, eşi çalışmayan ve 3 çocuklu	456,13	Evli, eşi çalışan ve 4 çocuklu	429,30
Evli, eşi çalışmayan ve 4 çocuklu	429,30	Evli, eşi çalışan ve 5 çocuklu	456,13

1 <http://www.csgeb.gov.tr/csgebPortal/cgm.portal?page=asgari>

GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE

GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO:313)

29.12.2020 tarih ve 31949 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan gelir vergisine tabi gelirlerin vergilendirilmesinde esas alınan tarife, 2021 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki şekilde yeniden belirlenmiştir.

24.000 TL'ye kadar	15%
53.000 TL'nin 24.000 TL'si için 3.600 TL, fazlası	20%
130.000 TL'nin 53.000 TL'si için 9.400 TL (ücret gelirlerinde 190.000 TL'nin 53.000 TL'si için 9.400 TL), fazlası	27%
650.000 TL'nin 130.000 TL'si için 30.190 TL (ücret gelirlerinde 650.000 TL'nin 190.000 TL'si için 46.390 TL), fazlası	35%
650.000 TL'den fazlasının 650.000 TL'si için 212.190 TL (ücret gelirlerinde 650.000 TL'den fazlasının 650.000 TL'si için 207.390 TL), fazlası	40%

1608 SAYILI KANUNUNA GÖRE 2021 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

SIRA	K. MAD	KABAHAHİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2021 YILI İÇİN
1	Bel.Kanun 15/m	İzinsiz seyyar satış yapmak	Belediye Encümeni	427 TL
2	Umumi Hıfzısıhha Kanunu 266-283	Belediyece hazırlanan sıhhi zabıta talimatnamesine aykırı davranmak	Belediye Encümeni	427 TL
3	831 sayılı Sular Kanunu Ek md. 7	İçme suları kaynaklarında zarar verecek ve sıhhat şartlarını bozacak şekilde tarla açmak ve hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisi tarafından yasak edilmiş ise bu karara aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	427 TL
4	1608 s.k m.2	Yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymama	Belediye Encümeni	860-17.399 TL
5	1608 s.k m.1	Belediye emir ve yasaklarına aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	427 TL
6	1608 s.k m.1	Mevzuat tarafından yasaklanmış ancak herhangi bir para cezası öngörülmemiş ise	Belediye Encümeni	427 TL

Belediye zabıtası emre aykırılığı idari yaptırım tutanağı ile tespit ederek, belediye emcümene sevk eder, encümen bu tutanağı istinaden cezasını uygulayacaktır.

2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2021 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

(Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kiraathane; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler ve benzeri yerler umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılır.md.7)

KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2021 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
m. 6/1-a	Umuma açık istirahat ve eğlence yerinin süreli olarak faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılması	Belediye Encümeni	2.436 - 4.896 TL
m. 6/1-b	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin açma ve kapanma saatlerine uymaması	Belediye Encümeni	2.436 - 4.896 TL
m.6/1-c, 12/1	Eğlence, oyun, içki ve benzeri umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde 18 yaşından küçüklerin çalıştırılması	Belediye Encümeni	2.436 - 4.896 TL
m.6/1-c, m.12/2	Bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kiraathane ve oyun oynatılan yerlere yanlarında veli veya vasisi olsa bile 18 yaşından küçüklerin alınması	Belediye Encümeni	2.436 - 4.896 TL
m.6/1-d	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilmesi	Belediye Encümeni	2.436 - 4.896 TL
m.7/3	İzin almadan umuma açık istirahat ve eğlence yeri açmak	Belediye Encümeni	Kapatma
m.6/3	Yukarıda sıralanan suçları bir yıl içinde tekrar etmek	Belediye Encümeni	En son uygulanan ceza bir kat artırılır

Bu maddede öngörülen idari para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni tarafından verilir. Verilen idari para cezalarına ilişkin kararlar, ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdari para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin, bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

3194 SAYILI İMAR KANUNU'NA İLİŞKİN İDARİ PARA CEZALARI (01.01.2021 - 31.12.2021)

Kanuni Dayanağı	Fiil	Yapının Sınıfı	Yapının Grubu	İdari Para Cezası (TL) (her bir m2 için)
42/2-a ve 42/5	Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapı yapmak, AYRICA 42. MADDENİN 5. FIKRASINA GÖRE (KÖY YERLEŞİK ALANI İÇİNDE RUHSATA TABİ OLAN tarım ve hayvancılık maksatlı yapılar)	I	A	9,18
			B	15,46
		II.	A	24,76
			B	34,11
		III	A	55,80
			B	62,06
		IV	A	71,37
			B	77,63
			C	96,25
		V	A	118,00
			B	142,91
			C	161,59
D	195,76			
42/2-b	Mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan			Birim Fiyat Listesindeki Bedelin %20

42/2-c maddesindeki artırım sebepleri (42/2-a ve b bentlerinde belirtilen ceza miktarına uygulanır)

42/2-c (42/2-a ve b bentlerinde yapılan yapı)	Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise	30%
	Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise	40%
	Uygulama imar planında veya parsellasyon planında "Kamu Tesisi Alanı veya Umumi Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise	60%
	Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise	100%
	Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise	20%
	Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise	80%
	Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise	50%
	Ruhsatsız ise	180%
	Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise	50%
	Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşaat faaliyetine konu ise	100%
42/2	İnşaat faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise	10%
	İnşaat faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise	20%
	Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise	20%
	42. maddenin 2. fıkrasındaki aykırılıklarda minimum ceza miktarı yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre hesaplanacak ceza miktarı	1.336 TL'den az olamaz

3194 SAYILI İMAR KANUNU'NA İLİŞKİN İDARİ PARA CEZALARI* (01.01.2021 - 31.12.2021)

7226 s. Kanun ile eklenen bent	İdari Para Cezası (Emlak Vergi Değeri)	Aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel (Sadece 42/2-a için uygulanır) 42/2-a uyarınca hesaplanan bedel, 7226 s. Kanun ile eklenen bent gereğince hesaplanan bedel ile toplanarak toplam imar para cezası miktarı tespit edilir.
--------------------------------	--	--

Yasal Dayanak	Fiil	Ceza Miktarı	Fiillerin Çevre Ve Sağlık Şartlarına Aykırı Olması Halinde	Can ve Mal Emniyetini Tehdit Etmesi Halinde
42/3	18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmemek veya bu maddelere aykırı davranmak yapı veya parsel sahibine, harita, plan, etüt ve proje müellifine veya gözetmenine, yapı müteahhidi, şantiye şefine ilgisine göre ayrı ayrı	6.218,06	12.428,27	18.644,71
42/4	Yapıldığı tarih itibarıyla plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, can ve mal emniyetini tehdit ettiği veya edeceği tespit olunan yapıları, ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviyede bulunmamak veya bu yapıları 39 uncu madde uyarınca yıkmamak	31.082,00	Uygulanmaz	Uygulanmaz
42/5	(KÖY YERLEŞİK ALANI İÇİNDE RUHSATA TABİ OLMAYAN) 27 nci maddeye göre belirlenmiş köy yerleşik alanı ve civarı sınırları içinde köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen muhtarlık izni olmaksızın konut ve zati maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi	1.091,00	Uygulanmaz	Uygulanmaz

Bu yapılardaki diğer aykırılıklar ve ruhsata tabi tarım ve hayvancılık maksatlı yapılardaki aykırılıklar için verilecek olan idari para cezası, bin Türk Lirasından az olmamak üzere, ikinci fıkraya göre hesaplanan toplam ceza miktarı uygulanır.

* Daha geniş bilgi için: Mahalli İdareler Dergisi Aralık 2020 - 2021 Yılında Uygulanacak İmar Para Cezaları ve Bunların Hesaplanması Şekli başlıklı Suat ŞİMŞEK makalesini inceleyebilirsiniz.

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI 01.01.2021-30.12.2021

Kanun Mad.	Ceza Mad.	Cezayı Gerektiren Fiil	(TL)	
3	98	İşyerini muvazaalı olarak bildirmek	34.809	İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren vekillerine ayrı ayrı.
5	99/1-a	İşçilere eşit davranma ilkesine aykırı davranmak	292	Bu durumdaki her işçi için
7	99/1-b	Madde de öngörülen ilke ve yükümlülükler aykırı olarak geçici işçi çalıştırmak	480	Bu durumdaki her işçi için
7/2 (f) bendi	99/2	7. maddenin 2 fıkrasının f bendine aykırı davranmak	1.957	
8	99/1-c	İş sözleşmesinin içeriğini belirtir yazılı belgeyi vermemek	292	Bu durumdaki her işçi için
14	99/1-c	Çağrı üzerine ve uzaktan çalışma hükümlerine aykırı davranmak	292	Bu durumdaki her işçi için
28	99/1-d	İşten ayrılan işçiye Çalışma Belgesi vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak	292	Bu durumdaki her işçi için
29	100	Madde hükmüne aykırı olarak işçi çıkartmak (toplu işçi çıkarma)	1.145	Bu durumdaki her işçi için
30	101	Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmamak	4.345	Çalıştırılmayan her engelli ve eski hükümlü ve çalıştırılmayan her ay için
32	102/a	Ücret ile bu kanundan doğan veya TİS'den yada iş sözleşmesinden doğan ücreti kasten ödememek veya eksik ödemek	315	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
32	102/a	Ücret, pirim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödememek	315	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
37	102/b	Ücret hesap pusulası düzenlememek	1.145	
38	102/b	Yasaya aykırı ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek	1.145	
39	102/a	Asgari ücreti ödememek veya eksik ödemek	315	Bu durumdaki her işçi ve her ay için
41	102/c	Fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödememek, işçiye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmamak, fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almamak.	555	Bu durumdaki her işçi için
52	102/b	Yüzde ile ilgili belgeyi temsilciye vermemek	1.145	
56	103	Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek,	555	Bu durumdaki her işçi için

**4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK
PARA CEZALARI 01.01.2021-30.12.2021**

57	103	İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek	555	Bu durumdaki her işçi için
59	103	Sözleşmesi fesh edilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek	555	Bu durumdaki her işçi için
60	103	Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullandırmamak veya eksik kullandırmak	555	Bu durumdaki her işçi için
63	104	Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak	3.064	
64	104	Telafi çalışması usullerine uymamak	555	Bu durumdaki her işçi için
68	104	Ara dinlenmesini uygulamamak	3.064	
69	104	İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	3.064	
71	104	Çocukları çalışma yaşına ve çalışma yaşına aykırı davranmak	3.064	
72	104	Yer ve sualtında çalışma yaşına uymamak	3.064	
73	104	Çocuk ve genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	3.064	
74	104	Doğum öncesi - sonrası sürelerde kadın işçiyi çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek	3.064	
75	104	İşçi Özlük dosyasını düzenlememek	3.064	
76	104	Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	3.064	
92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, İş Müfettişlerinin 92/1.fıkra yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmemek.	27.848	
96/1	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvuru işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunmak	27.848	
107/2		İş Müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerinin yapılmasını ve sonuçlandırılmasını engellemek.	27.848	

Not:5083 sayılı T.C. Devletin Para Birimi Hakkında Kanununun 2. maddesine 21/04/2005 tarihli 5335 sayılı Kanunun 22. maddesi ile eklenen fıkra uyarınca 1 YTL'nin altında kalan tutarlar dikkate alınmamıştır.

ÇEŞİTLİ KANUN ve CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİNE GÖRE BÜTÇE KANUNUNDA GÖSTERİLMESİ GEREKEN PARASAL SINIRLARA AİT CETVEL (2021 YILI)

K.MAD.	AÇIKLAMA	TUTAR - TL
5018 s. K/35	a) Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için	
1	1-İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	2.100
	2-İlçelerde	1.095
	c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere	24.200
	f) Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için kullanılmak üzere	111.165
	g) İl dışına yapılacak seyahatlerde akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	10.940
	ğ) Yakalanan yasa dışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	44.530
	i) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin	
	Kuruluş merkezlerindeki mutemetlerine	1.518,270
	Merkez dışındaki birim mutemetlerine	610.400
40	4- Bağış ve yardımlar için	46.600
79	a) Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imtanı kalmayan kamu alacaklarının silinmesinde	20.000
	b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan, kamu alacaklarının silinmesinde	20
Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Sayısı: 4	1) Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 409 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi gereğince kurum yararının bulunması halinde hak ve alacakların terkinini	833
2942	Kamulaştırma Kanunu 3. md. 12. fıkra	383.000

**5326 SAYILI KABAHAHATLER KANUNU'NA GÖRE
VERİLECEK PARA CEZALARI (1.1.2021 - 31.12.2021)**

Cezanın Türü ve Ceza Mercii	Yasal Dayanağı	Tutarı (TL)	
		En Az	En Çok
Emre aykırı davranış (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.32	427	427
Dilencilik (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.33	204	204
Gürültü (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.36/1 (Kişiyi)	204	204
	5326 s. K. md.36/2 (Tic. İşl. sahibine)	4.402	22.080
Rahatsız etme (Bel. Zabıtası)	5326 s. K. md.37 (Mal/hizmet satmak için rahatsız etme)	204	204
İşgal (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.38/1 (Cad. sokak, kaldırımları işgal)	204	204
	5326 s. K. md.38/2 (Cad. sokak, kaldırım inşaat malzeme yığılma)	427	2.186
Tütün mamullerinin tüketilmesi (Bel. Bşk. yetki verdiği görevli)	5326 s. K. md.39; 4207 s. K. m.5/1; 2/1	204	204
Tütün ürünleriyle ilgili izmarit, paket, ağızlık, kağıt vb. atıklar çevreye atılması (Bel. Zab.)	4207 s. K. m.5/1 ve 3/12	121	121
Kimliği bildirmeme (Bel. Zabıtası)	5326 s. K. md.40 (Görevle bağlantılı ol. kamu görevli. kimliği ve adresle ilgili bilgi vermeme)	204	204
Çevreyi Kirletme (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.41/1 (Evsel, bireysel atıklarla çevreyi kirletme)	66	66
	5326 s. K. md.41/2 (Yem. Pişirme servisi işlet. atıklarının toplanma ve depolanmasına özgül yerler dışına atılması)	2.186	22.080
	5326 s. K. md.41/3 (Belirlenen yerler dışında hayvan kesme veya atıklarını sokağa atma)	204	204
	5326 s. K. md.41/4 (İnşaat atık ve artıkları sokağa veya kamusal alana atma)	427	13.237
	5326 s. K. md.41/4 (İnşaat atık ve artıklarını belirlenen yerler dışına atma/şirketler)	427	22.080
	5326 s. K. md.41/5 (Kullanılmayacak ev eşyasını özel gün dışında sokağa bırakma)	204	204
	5326 s. K. md.41/6 (Hurda motorlu taşıtları ve parçalarını sokağa bırakma)	1.087	1.087
Afiş Asma (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.42 (İzinsiz afiş ve ilan asma)	427	13.237

(*) 5326 s. K. 17/7 md. uyarınca; idari para cezasının hesabında bir TL'nin küsuru dikkate alınmaz.

4925 SAYILI KARAYOLU TAŞIMA KANUNU (26 ncı madde kapsamında)

	Terminallerdeki belediye zabıta birimlerinde
Taşıma hizmetlerini kabul edilebilir bir neden olmaksızın veya zorunlu haller dışında yapmaktan kaçınan taşımacılara (m.5/6)	1.181-TL
Bir taşımacının diğer bir taşımacının taşıma faaliyetini engellemesi hâlinde (m.5/7)	1.181-TL
Yolcu ve eşya taşımacıları, kanunlara ve taşımacı ile yolcu ve gönderen arasındaki sözleşmelere uygun olarak yapılır. Yolcu taşımacıları biletsiz veya taşıma sözleşmesiz, eşya taşımacıları taşıma senetsiz yapılamaz (m.6/1)	707-TL
Taşımacı, yolcu ve eşyanın güvenlik içinde taşınmasından sorumludur. Yolcu ve gönderenler de taşımacının güvenlik yönünden almış olduğu tedbirlere uymak zorundadırlar (m.6/3). Taşımacı, çevre kirliliğini önleme, çevre ve insan sağlığını koruma amacıyla yürürlüğe konulan mevzuat hükümlerine uymak zorundadır (m.6/4)	707-TL
Taşımacı, yolcuların sağlıklı, rahat ve güvenli bir yolculuk yapmasını sağlayacak tedbirleri almak, yolcu ve eşyayı taahhüt ettiği yere kadar götürmekle yükümlüdür (m.7/1)	2.372 -TL
Acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu yetki belgesine sahip olanlar taşımacı yetki belgesi almadan kendi ad ve hesaplarına taşıma yapamaz ve yaptırılmaz. Taşıma işleri komisyoncularının, kendi namlarına eşya taşıyabilmeleri için bu taşımacıları bir müvekkil hesabına yapmaları zorunludur. Yolcu taşımacılığında komisyonculuk yapılamaz (m.10).	3.556-TL
Ücret ve zaman tarifesi düzenlemeyenlere veya ücret ve zaman tarifelerine uymayanlara veya değişik ücret ve zaman tarifeleri uygulayanlara (m.11)	780 -TL
Terminal ve ara durak dışında yolcu indirip bindiren taşımacılara (m.32/1)	707- TL

Yasaklanan faaliyetin menî, nitelik itibarıyla kabahatlere uygulanan bir yaptırım değildir; bir idari işlemdir. Bu nedenle encümen kararında idari para cezasıyla birlikte faaliyetin menine karar verilmiş ise, bu karara karşı 60 gün içerisinde idare mahkemesinde iptal davası açılmalıdır¹.

Ancak encümen kararıyla sadece idari para cezası verilmiş ise bu karara karşı 15 gün içinde sulh ceza mahkemesine itiraz edilmesi gerekir.

İDARİ PARA CEZASI GEREKTİREN FİİLLERİN TEKRARI

Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile ilgili olarak, 2559 sayılı Yasa'nın 6 ncı maddesinin son fıkrasında; "Bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır." hükmü yer almaktadır.

Söz konusu fıkra hükmüne göre; 6 ncı maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, **en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanacaktır.**

Bu madde kapsamında akla şöyle bir soru gelebilir: "Aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde" ibaresinden bir takvim yılı mı yoksa ilk fiil ile son fiil arasındaki zaman mı esas alınacaktır ?

Dikkat edilirse, madde hükmünün son fıkrasında mali yıldan söz edilmemiştir. Bu itibarla; artırımlı

1 Uyuşmazlık Mahkemesi (Hukuk), 2.3.2009 günlü, E.2008/253, K.2009/45

ceza uygulanmasında, bir yıllık sürenin tespiti için suçun ilk işlendiği tarihten itibaren bir yıllık zaman diliminin esas alınması, başka bir deyişle birinci fiil ile ikinci aynı fiilin, bir yıl içinde tekrarı halinde, idari para cezasının iki kat artırılarak uygulanması gerekmektedir.

Diğer idari cezaları gerektiren fiillerin tekrarı halinde, Belediye encümeni Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesine göre idari para cezasını verirken ihlal edilen kararın tarih ve sayısına kısaca konusu da yer vermelidir. Kabahatler Kanunu'nda tekerrür olmadığından tekerrür nedeniyle cezanın iki kat olarak alınması gibi bir encümen kararı alınmaz. Ayrıca encümen 32. maddeye göre tahakkuk eden para cezası miktarını az bulup artıramaz aynı şekilde indiremez.

Danıştay 14. Daire E:2013/2967, K: 2014/620

Hüküm veren Danıştay Ondördüncü Dairesince, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 54. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendine göre kararın düzeltilmesi istemi yerinde görüldüğünden, Danıştay Ondördüncü Dairesinin 29.11.2012 günlü, E:2011/11988, K:2012/8892 sayılı kararı kaldırılarak, işin esaslı yeniden incelendi.

.... *Dava konusu uyumsuzlukta; davalı idarece yapılan 26.04.2010 ve 27.04.2010 tarihli bir ve ikinci tespit üzerine para cezası uygulanmaksızın, 28.04.2010 ve 29.04.2010 tarihli üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine, verilen temel para cezasının iki katının alınarak tekerrür hükmünün uygulandığı görülmektedir.*

Bu durumda; tespit tutanakları ile belirlenen aykırılıklar nedeniyle para cezası verilmesinden sonra, aynı aykırı fiil ve hallerin yeniden tespiti halinde, bu miktar üzerinden tekerrür hükmü uygulanmak suretiyle, ceza verilmesi gerekirken, davalı idarece yapılan ilk tespitler üzerine para cezası verilmeksizin dolayısıyla tekerrürün şartı olan daha önce ceza verilmiş olma şartı yerine getirilmeksizin, yapılan üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine verilen cezanın iki katının alınması suretiyle tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmadığından, aksi yöndeki İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, İstanbul 1. İdare Mahkemesinin 31.12.2010 günlü; E:2010/1286, K:2010/2178 sayılı kararının bozulmasına, dosyanın Mahkemesine gönderilmesine, 08.01.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

BELEDİYE PARA CEZASI NİTELİĞİNDE OLUP DA, MAHKEMELERCE VERİLEN PARA CEZALARI

Ceza hükümleri içeren ve belediyeleri yakından ilgilendiren birçok yasa, tüzük ve yönetmelik bulunmakta olup, bu mevzuatlarla belediyelere birçok görev ve yetki verilmiştir. Ancak bu mevzuattaki cezaları karara bağlamak Adliye Mahkemelerinin yetkisi dahilinde bulunmaktadır.

Bu bölümde yer alan yasalar şunlardır:

- 30.7.1966 tarihli ve **775 sayılı Gecekondu Kanunu**,
- 21.7.1983 tarihli ve **2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu**
- 11.1.1989 tarihli ve **3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu**.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38 inci maddesinin (c) bendine göre, "*Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek.*" hükmü yer almaktadır. Bu madde hükmüne göre, mahkemelerde belediye lehine dava açmak ve belediye aleyhine açılan davalarda belediyeyi savunmak, belediye başkanının görevidir. Belediye başkanları da, mahkemelerde davacı ve davalı olarak belediyeyi temsil etme görevini avukatlara devredebilirler.

5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU

5846	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2021 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır.		
	23/01/2008 tarih ve 5728 S.K. 81 inci md.	Bu yasağa uymayanlara Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	204 TL

7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2021 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		Tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiillerine suç oluşturmadığı takdirde,		
5728	47	Kabahater Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	427 TL

6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2021 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İşçilerine öğle tatili vermeyen veya dinlenme devresinde işyerlerini kapatmayan işveren veya vekillerine (İş Kanununa tabi işyerleri hariç)		
6301 Sayılı Kanun	m.7/1		Belediye Encümeni	336 TL

H - CETVELİ

10/2/1954 Tarihli ve 6245 Sayılı Harcırah Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları

YURTIÇİ HARCIRAHLAR	<u>GÜNDELİK</u> <u>MİKTARI</u> (TL)
I. Yurt İçinde Verilecek Gündelikler (Madde : 33)	
B. Memur ve Hizmetlilerden;	
a) Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar (1)	61,25
b) Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	57,35
c) Ek göstergesi 3000 (dahil) - 5800 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	54,05
d) Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar	47,65
e) Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar	46,35
1) 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır.	
* 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirilenin ilk 10 günü için gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin %50 si, müteakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %40'ı esas alınır.	
II- Arazi Üzerinde Çalışanlara Verilecek Tazminatlar (Madde 50)	
50 nci Maddenin 1, 2, 3, 4 ve 5 inci Bentlerinde Yer Alan Personel:	
a) Kadro derecesi 1-4 olanlar	18,90
a) Kadro derecesi 5-15 olanlar	18,25
Bu tazminattan yararlananlardan;	
1) Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir.	
2) Bu çalışmaları dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ayrıca ödenir.	

FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ

		Tutar
Saat Başı Fazla Çalışma Ücreti	657 sayılı Kanununun 178 inci maddesi uyarınca	2,40 TL
	Özel kanunlarındaki hükümler uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için bu saat ücreti esas alınmaktadır.	
	Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ile birlikte çalışan personele ayda 90 saati geçmemek üzere makam onayına istinaden	2,54 TL

Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktu ödeneyeceği (K) işaretli cetvelde düzenlenmiş ve bunlara ödenecek aylık fazla çalışma ücreti de en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusuna göre yapılmaktadır.

	Belediye Nüfusu	Tutar
Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti	10.000'e kadar olanlar için	321 TL
	10.001'den 50.000'e kadar olanlar için	344 TL
	50.001'den 100.000'e kadar olanlar için	380 TL
	100.001'den 250.000'e kadar olanlar için	429 TL
	250.001'den 1.000.000'e kadar olanlar için	512 TL
	1.000.001'den fazla olanlar için	594 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içerisindeki için	594 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindeki için	790 TL

Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılamayacağı ve yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

- Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yaralanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,
- Bir yılda toplamı 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,
- İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,
- Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında, ödenmeye devam olunacağı, diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı sürece ve bu süre ile orantılı olarak ödenir.

- 442 Sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan (11.500) gösterge rakamı (14.640), mülga ek 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan (8.500) gösterge rakamı (9.189) olarak geçerli olacaktır.
- 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü maddesinde yer alan (6000) ve (2200) gösterge rakamları, 1.11.2021 - 31.12.2021 tarihleri arasındaki dönemde sırasıyla (6.026), (2.226) olarak uygulanır.
- 5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinde yer alan gösterge rakamları 1.1.2021-31.12.2021 tarihleri arasındaki dönemde (2.280) eklenmesi suretiyle uygulanır.

GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI 2021 YILI

(29.12.2020 tarih ve 31349 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan mesken kira gelirleri için uygulanan istisna tutarı	7.000 TL
--	----------

HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLARA İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI (2021 YILI)

(29.12.2020 tarih ve 31349 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinde yer alan, işverenlerce işyeri veya işyerinin müştemilatı dışında kalan yerlerde hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlara ilişkin istisna tutarı,	25.00 TL
---	----------

BASİT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR (2021 YILI)

(29.12.2020 tarih ve 31349 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan yıllık kira bedeli toplamı, 2021 takvim yılında uygulanmak üzere	
-Büyükşehir belediye sınırları içinde	12.000 TL
-Diğer yerlerde	7.600 TL

ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ

(29.12.2020 tarih ve 31349 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

DERECESİ	TUTARI (TL)
I. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 80'ini Kaybedenler)	1.500
II. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 60'ını Kaybedenler)	860
III. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 40'ını Kaybedenler)	380

YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI

YILLAR		
2020	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:521) (28.11.2020 tarih ve 31318)	%9,11
2019	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (23.12.2019 tarih ve 30987)	%22,58
2018	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)	%23,73
2017	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:484)	%14,47
2016	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:474)	%3,83
2015	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:457)	%5,58
2014	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:441)	%10,11

GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET

Görevden Uzaklaştırılan veya Tutuklanan Memurlar İçin

Aylık, taban aylığı ve kıdem aylığı	2/3 oranında verilir.
Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir.
Yan Ödeme	2/3 Oranında Verilir.
Özel Hizmet Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Tayin Bedeli	2/3 Oranında Verilir.
Eğitim ve Öğretim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Mülki İdare Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Din Hizmetleri Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Emniyet Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Denetim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Lojman Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Yabancı Dil Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Ek Çalışma Ücreti	2/3 Oranında Verilir.
Yolluk Karşılığı Tazminatı	Hiç Verilmez.
Emekli Keseneği	Tam Aylığın Yarıısı Üzerinden Kesilir.
Damga Vergisi	Tabiidir.

Not: Görevden uzaklaştırılan personele göreve iade edilerek açıktaki süresine ait tam aylığa hak kazanma halinde, emekli kesenekleri aylığın diğer yarısından da kesilerek tama çıkarılır.

ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER (İşçiler İçin - 10.06.2003'den itibaren)

a)	1 Yıldan 5 Yıla Kadar Olanlar (5 yıl dahil)	14 İş Günü
b)	5 Yıldan Fazla 15 Yıldan Az Olanlar	20 İş Günü
	15 Yıl Dahil ve Daha Fazla Olanlar	26 İş Günü
c)	18 ve Daha Küçük Yaştaki İşçiler İle 50 ve Daha Yukarı Yaştakiler En Az	20 İş Günü

Not: İzin sürelerine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz

İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI

Hizmet Süresi	Bildirim Süresi	İhbar Tazminat Tutarı
a) İş 6 Aydan Az Sürmüş İşçi İçin	2 Hafta	2 Haftalık Ücret
b) İş 6 Aydan 1.5 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	4 Hafta	4 Haftalık Ücret
c) İş 1.5 Yıldan 3 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	6 Hafta	6 Haftalık Ücret
d) İş 3 Yıldan Fazla Sürmüş Olan İşçi İçin	8 Hafta	8 Haftalık Ücret

Not: 4857/17 maddesi gereği sözleşme ile süreler yükseltilebilir.

MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER

MEMUR MAAŞ KALEMİ	KANUNİ DAYANAĞI	GELİR VERGİSİ	DAMGA VERGİSİ	EMEKLİ KESENEĞİ (KURUM/ŞAHİS)
Aylık (gösterge)	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Ek gösterge	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Taban aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Kıdem Aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Yan ödeme (Zamlar)	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	+	+	-
Özel hizmet tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Ek tazminat	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Denetim tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Makam tazminatı	657 sayılı Kanununun ek 26. maddesi	-	+	Kısmen*
Görev tazminatı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (C-4) bendi	-	+	Kısmen*
Temsil tazminatı	4505 sayılı Kanununun 5. maddesi	-	+	Kısmen*
Yabancı Dil Tazminatı	375 sayılı KHK'nın 2. maddesinin son fıkrası	-	+	-
Aile yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 203. maddesi	-	-	-
Doğum yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 207. maddesi	-	-	-
Ölüm yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 208. maddesi	-	-	-
Öğretim yılına hazırlık ödeneği	657 sayılı Kanununun ek 32. maddesi	-	+	-
Nöbet üzeri (sağlık personeli için)	657 sayılı Kanununun ek 33. maddesi	-	+	-
Emekliliğini isteyen personele verilen ödeme	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (D) bendi	-	+	-
Toplu sözleşme ikramiyesi	375 sayılı KHK'nın ek 4. maddesi	-	+	-
666'ya göre ek ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 9. maddesi	-	+	-
Fazla çalışma ücreti	375 sayılı KHK'nın ek 13. maddesi	-	+	-
Cumhurbaşkanı, Başbakan ve TBMM başkanının yakın korumalarına yapılan ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 14. maddesi	-	+	-
Harcırah ödemeleri	Gelir Vergisi Kanunu madde 24	-	+	-

Bu ödemeler 2008 yılı Ekim ayı başından önce memuriyete başlayanlar açısından emeklilik keseneği ve kurum karşılığına tabi olmamakla birlikte ilk defa 4/1-c sigortalısı olan memurlar açısından 5510 sayılı Kanunun 80 nci maddesi gereğince Makam, temsil ve görev tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç) ödenen tazminatlar prime esas kazançta dahil edilmektedir.

DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ

		İzin Süresi
DMK 105. Md.	Hastalık İzni	-Uzun süreli hastalıklarda 18 ay -Diğer hastalıklarda 12 ay
	Refakat İzni	Sağlık Kurulu Raporu ile Ana, baba, eş, çocuk, kardeş için; 3 ay(gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.

DEVLET MEMURLARINA AYLIKSIZ İZİN

Devlet Memurları Kununu 108. Madde	Askerlik	Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince izinli sayılırlar
	Görev ve Öğrenim	Yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya Sürekli görevle yurtiçine ya da yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle yurtdışına geçici olarak görevlendirilen memurlar yurtdışına kamu kurumlarınınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri 77 inci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi kadar aylıksız izin verilir.
	Doğum	Analık izinden sonra 24 ay Eşi doğum yapan memura 24 ay
	Aylıksız İzin	Beş hizmet yılını tamamlamış olanlara; bir yıla kadar (en fazla iki defada kullanılmak üzere)
	Evlat Edinme	24 Ay
	Hayati Tehlike	Refakat izninden sonra 18 Ay
	Göreve Dönme/ Görevden Çekilmiş Sayılma	Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması halinde, on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin Sebebi; kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerindeki geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak 3 aydan fazla devam süresi için, görevin kadro derecesinin ilk kademe göstergesinin (ek gösterge dahil) aylığının 1/3 tutarı verilir. İlkokul öğretmenliği ve veznedarlık görevine bağlandığı tarihten itibaren verilir. Diğer taraftan tedviren görevlendirmelerde vekalet aylığı ödenmez.
2- Kıdem Aylığı	Verilmeyecektir
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Mehil müddedi, yıllık izin, mazeret ve hastalık izni, geçici görev, görevden uzaklaştırma, hizmetçi eğitime katılma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden aşağı dereceli kadroya vekalet edilmesinde ödenmez. Ayrıca vekil 99 Seri No'lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde belirtildiği gibi asilde aranan şartlara haiz olması gerekmektedir.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez. Ancak, o kadroya aslen atanabilme şartlarına sahipse zam ve tazminatların farkı ödenir.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir
Boş Kadroya Vekalet	
Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. Ancak, saymanlık kadrolarının boşalması halinde işe başlama tarihten itibaren vekalet aylığı verilerek suretiyle vekaleten atama yapılabilir.	
1- Esas Aylık	Vekalet edilen kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 nispetinde verilir.
2- Kıdem Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Yapılan her iki görevle ilgili aynı cins zam ve tazminatlardan fazla olarak farklı cinsteki zam ve tazminatlar 657 s. K. 175. maddesindeki oranlara bakılmaksızın vekalet görevine bağlandığı tarihten itibaren ödenir. Ancak kendi derecesinden daha aşağı derecelerdeki kadrolara vekalet ve tedviren görevlendirme halinde hiçbir ödeme yapılmaz.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecek
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka yerlerdeki bir kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

SULAR HAKKINDA KANUN

KANUN	MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2021 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İçme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclislerince yasak edilebilir		
831 Sayılı Kanun	28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanunun Ek-7 nci Maddesi		Belediye Encümeni	427 TL

TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ (01.01.2021-31.12.2021)

Kanuni Dayanağı	Nüfusu	Tutarı
Belediye Tahsilat Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinde düzenlenmiş ve tahsilat tutarı son genel nüfus sayımına göre nüfusu 10.000'e kadar olan yerlerde, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 83 üncü maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca (1050 sayılı Kanun mülga olduğu için 5018 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası) her yıl Bütçe Kanunu ile illerde ita amiri mutemeteri için belirlenen avans limitinin 2 katını, nüfusu 10.000'den fazla olan yerlerde ise, bu limitin 4 katını geçmesi halinde 15 fünürlük süre beklemeden vezneye veya bankaya yatırılması zorunludur.	10.000' e kadar olan belediyeler	4.200
	10.000' den fazla olan belediyeler	8.400

BELEDİYE MECLİS VE ENCÜMEN İÇİN UZLAŞMA LİMİTLERİ (01.01.2021-31.12.2021 Tarihleri Arası)

	Yasal Dayanak	Tutarlar
Belediye Meclisi	5393 sayılı Kanun md.18/h	18.022,23 TL'den fazla olan tutarlar için
Belediye Encümeni	5393 sayılı Kanun md.34/f	18.022,23 TL'den az olan tutarlar için

1593 SAYILI UMUMİ HIFZISSİHHA KANUNU

AÇIKLAMA	CEZAYI VERECEK MAKAM	2021
a) 24.4.1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 283 üncü maddesine göre; bu Kanunda yazılı belediye vazifelerine ilişkin olup, 266 ncı maddede gösterilen sıhhi zabıta nizamnamesinde belirtilen yasaklara (Her şehir ve kasaba belediyesi bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında o şehir veya kasabanın ihtiyaçlarına göre bu kanunun gösterdiği sıhhi hususlara ait bu zabıta talimatnamesi tertip eder. Bu nizamname, meskenlerin ihtiva etmeleri lazım gelen asgari müstemilatı, umumi ve müşterek ikametgahlardaki ikamet şartını, gıda maddeleri satılan veya sair temizliğe mütaallik işlerle iştilgal edilen mahallerin, han, otel, misafirhane, eğlence mahalleriyle bütün umumi yerlerin sıhhi şartlarını ve umumiyetle şehrin sıhhat ve temizliğine taallük eden hususlara ait riayetleri lazım gelen kaideleri ihtiva eder.) aykırı hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 1608 sayılı Yasa gereğince cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlerle yapılması gerekenlere uymayanlar hakkında 1608 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilir.	Belediye Encümeni	427TL
b) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 299 uncu maddesi uyarınca; defin ruhsatiyesi olmadan cenaze definden mezar bekçileri veya ölü sahipleri Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasalara aykırı hareket edenlere	Belediye Encümeni	427 TL
c) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 301 inci maddesi uyarınca; müsaadesiz olarak bir şehir ve kasabadan diğerine ölü nakledenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	427 TL
İdarî para cezasına itiraz : 1593 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.		

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:65)

2021 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 29.12.2020 Tarih ve 31349 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

I. Akitlerle ilgili kağıtlar	
A. Belli parayı ihtiva eden kağıtlar:	
1. Mukavelenameler, taahhütnameler ve temliknameler	(Binde 9,48)
2. Kira mukavelenameleri (Mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden)	(Binde 1,89)
3. Kefalet, teminat ve rehin senetleri	(Binde 9,48)
4. Tahkimnameler ve sulhnameler	(Binde 9,48)
5. Fesihnameler (Belli parayı ihtiva eden bir kağıda taalluk edenler dahil)	(Binde 1,89)
6. Karayolları Trafik Kanunu uyarınca kayıt ve tescil edilmiş ikinci el araçların satış ve devrine ilişkin sözleşmeler	(Binde 1,89)
7. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlara ilişkin ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni sözleşmeleri (yatırım taahhüdü bulunanlar dâhil ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni süresine göre bulunacak bedel üzerinden)	(Binde 9,48)
8. (Ek: 15/7/2016-6728/28 md.) (Yürürlük: 9/8/2016) Resmî şekilde düzenlenen gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri (3/2/2017 tarih ve 29968 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 31/1/2017 tarih ve 2017/9759 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Kararının 1 inci maddesiyle, bu bentlerde yer olan kağıtlar için uygulanan "binde 9,48" oranı "0" (sıfır) olarak uygulanacağı kararlaştırılmıştır.)	(Binde 0)
9. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Resmî dairelerin mal ve hizmet alımlarına ilişkin yaptıkları ihalelerde, ihaleyi yapan idare ile düzenlenen sözleşmeler	(Binde 9,48)
10. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 1/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında kanun kapsamında düzenlenen:	
a) Taksitle satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
b) Ön ödemeli konut satış sözleşmeleri	(Binde 0)
c) Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri	(Binde 9,48)
ç) Paket tur sözleşmeleri	(Binde 9,48)
d) Abonelik sözleşmeleri	(Binde 9,48)
e) Mesafeli satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
11. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 7/6/2012 tarihli ve 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu kapsamında düzenlenen turist rehberliğine ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)
12. (ek:6728/28. md.- Yürürlük:9/8/2016) 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında düzenlenen:	
a) Toptan elektrik satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
b) Perakende elektrik satış sözleşmeleri	(Binde 9,48)
13. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 9/8/2016) 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu kapsamında düzenlenen:	
a) Toptan doğal gaz satışına ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)
b) Tüketicilere doğal gaz satışına ilişkin sözleşmeler	(Binde 9,48)
14. (Ek:6824/5. md.-Yürürlük: 8/3/2017) Resmî şekilde düzenlenen kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat sözleşmeleri	(Binde 0)

488 sayılı Kanunun mğkerrer 30 uncu maddesinin birinci fıkrası hükmü gereğince, Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yer alan ve 63 Seri No2lu Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile tespit edilen maktu vergiler, (maktu ve nispi vergilerin asgari ve azami miktarlarını belirleyen hadler dahil), yeniden değerlendirilme oranında artırılmış ve 1/1/2021 tarihinden itibaren uygulanacak miktarları Tebliğ ekindeki (1) sayılı tabloda gösterilmiştir.

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:65)

2021 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 29.12.2020 Tarih ve 31349 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

15. (Ek: 6824/5. md.-Yürürlük: 8/3/2017) Resmi şekilde düzenlenen kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat sözleşmeleri kapsamında yapı müteahhitleri ile alt yükliciler arasında düzenlenen inşaat taahhüt sözleşmeleri	(Binde 0)
16. (Ek:6824/5. md.Yürürlük: 8/3/2017) Kat karşılığı veya hasılat paylaşımı inşaat işlerine ilişkin danışmanlık hizmet sözleşmeleri	(Binde 0)
17. (Ek:6824/5. md.-Yürürlük: 8/3/2017) Yapı denetimi hizmet sözleşmeleri	(Binde 0)
B. Belli parayı ihtiva etmeyen kağıtlar:	
1.Tahkimnameler	(97,20 TL)
2.Sulhnameler	(97,20 TL)
3.Turizm işletmeleri ile seyahat acentelerinin aralarında düzenledikleri kontenjan sözleşmeleri	(546,40 TL)
(Belli parayı ihtiva edenler dahil)	
II. Kararlar ve mazbatalar	
1. Meclislerden, resmi heyetlerden ve idari davalarla ilgili olmayarak Danıştaydan verilen mazbata, ilam ve kararlarla hakem kararları:	
a) Belli parayı ihtiva edenler	(Binde 9,48)
b) Belli parayı ihtiva etmeyenler	(97,20 TL)
2. İhale Kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararları (Ek.6728/28. md.-Yürürlük: (9/8/2016), (4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kurum ve kuruluşlara şikâyet veya Kamu İhale Kurumuna itirazın şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, bu ihale kararının hükmünden yararlanılmayan kısmına isabet eden damga vergisi ret ve iade olunur. Sözleşmenin düzenlenmiş olması durumunda sözleşmeye ilişkin damga vergisi ret ve iade edilmez.)	(Binde 5,69)
III. Ticari işlemlerde kullanılan kağıtlar	
1. Ticari ve mütedavil senetler:	
a) Emtia senetleri:	
aa) Makbuz senedi (Resepise)	(33,40 TL)
ab) Rehin senedi (Varant)	(19,70 TL)
ac) İyda senedi	(3,10 TL)
ad) Taşıma senedi	(0,80 TL)
b) Konşimentolar	(19,70 TL)
c)Deniz ödücü senedi	(Binde 9,48)
d) İpotekli borç senedi, irat senedi	(Binde 9,48)
2. Ticari belgeler:	
a) Menşe ve Mahreç şahadetnameleri	(33,40 TL)
b) Resmi dairelere ve bankalara ibraz edilen bilançolar ve işletme hesabı özetleri:	
ba) Bilançolar	(74,90 TL)
bb) Gelir tabloları	(35,80 TL)
bc) İşletme hesabı özetleri	(35,80 TL)
c) Barnameler	(3,10 TL)
d) Tasdikli manifesto nüshaları	(14,60 TL)
e) Ordinolar	(0,80 TL)
f) Gümrük idarelerine verilen özet beyan formları	(14,60 TL)

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:65)

2021 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 29.12.2020 Tarih ve 31349 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

IV. Makbuzlar ve diğer kağıtlar	
1. Makbuzlar:	
a) Resmi daireler tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödemeler (avans olarak yapılanlar dahil) nedeniyle, kişiler tarafından resmi dairelere verilen ve belli parayı ihtiva eden makbuz ve ibra senetleri ile bu ödemelerin resmi daireler nam ve hesabına, kişiler adına açılmış veya açılacak hesaplara nakdedilmesini veya emir ve havalelerine tediyesini temin eden kağıtlar	(Binde 9,48)
b) Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakdedildiği veya emir ve havalelerine tediyeye olunduğu takdirde nakli veya tediyeyi temin eden kağıtlar	(Binde 7,59)
c) Ödünç alınan paralar için verilen makbuzlar veya bu mahiyetteki senetler	(Binde 7,59)
d) İcra dairelerince resmi daireler namına şahıslara ödenen paralar için düzenlenen makbuzlar	(Binde 7,59)
2. Beyannameler (Bu beyannamelerin sadece bir nüshası vergiye tabidir):	
a) Yabancı memleketlerden gelen posta gönderilerinin gümrüklenmesi için postanelerce gümrüklere verilen liste beyannamelerde yazılı her gönderi maddesi için	(0,80 TL)
b) Vergi beyannameleri:	
ba) Yıllık gelir vergisi beyannameleri	(97,20 TL)
bb) Kurumlar vergisi beyannameleri	(129,80 TL)
bc) Katma değer vergisi beyannameleri	(64,10 TL)
bd) Muhtasar beyannameler	(64,10 TL)
be) Diğer vergi beyannameleri (damga vergisi beyannameleri hariç)	(64,10 TL)
c) Gümrük idarelerine verilen beyannameler	(129,80 TL)
d) Belediye ve il özel idarelerine verilen beyannameler	(47,60 TL)
e) Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildirimleri	(47,60 TL)
f) (Değişik:6728/28. Md. Yürürlük: 9/8/2016) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesi ile muhtasar beyannamenin birleştirilerek verilmesiyle oluşturulan beyannameler	(76,00 TL)
3. Tabloda yazılı kağıtlardan aslı 1,00 Yeni Türk Lirasından fazla maktu ve nispi vergiye tabi olanların resmi dairelere ibraz edilecek özet, suret ve tercümelere.	(0,80 TL)

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01.01.2021 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

(Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Seri No: 522, 29.12.2020 tarih ve 31349 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

Madde Konusu	İlanın şekli	Gösterge
MADDE 104-	1- İlanın vergi dairesinde yapılması	3.600
	3- İlanın; - Vergi dairesinin bulunduğu yerde yayımlanan bir veya daha fazla gazetede yapılması	3.600-360.000
	- Türkiye genelinde yayımlanan gazetelerden birinde ayrıca yapılması	360.000 ve üzeri
MADDE 115-	Tahakkuktan vazgeçme	43
MADDE 153/A-	Teminat tutarı	150.000
MADDE 177-	Bilanço hesabı esasına göre defter tutma hadleri	
	1- Yıllık;	
	- Alış tutarı	300.000
	- Satış tutarı	420.000
	2- Yıllık gayrisafi iş hasılatı	150.000
	3- İş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı	300.000
MADDE 232-	Fatura kullanma mecburiyeti	1.500
MADDE 252-	Muhtarların karne tasdikinde aldığı harç	4,30
MADDE 313-	Doğrudan gider yazılacak demirbaş ve peştemallıklar	1.500
MADDE 343-	En az ceza haddi	
	- Damga vergisinde	19,00
	- Diğer vergilerde	38,00
MADDE 352-	Usulsüzlük dereceleri ve cezaları (Kanuna bağlı cetvel)	
	<u>I inci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	240
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	140
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	70
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	32
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	19
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	9
	<u>II nci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	130
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	70
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	32
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	19
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	9
6- Gelir vergisinden muaf esnaf	5	
MADDE 353-	Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması	

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2020 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

	1- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu verilmemesi, alınmaması bu belgelerde gerçek meblağdan farklı meblağlara yer verilmesi bu belgelerin elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, bu belgelerin hiç düzenlenmemiş sayılması - Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek toplam ceza	380
	2- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihaz fişi, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenleme zorunluluğu getirilen belgelerin düzenlenmemesi, kullanılmaması veya bulundurulmaması, aslı ile örneğinde farklı meblağlara yer verilmesi, gerçeğe aykırı olarak düzenlenmesi, elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, hiç düzenlenmemiş sayılması - Her bir belge nevine ilişkin olarak her bir tespit için toplam ceza - Her bir belge nevine ilişkin bir takvim yılı içinde kesilecek toplam ceza	380 19.000 190.000
MADDE 353-	4- Hazine ve Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilmemesi, kullanılmaması veya bulundurulmaması, aslı ile örneğinde farklı meblağlara yer verilmesi, gerçeğe aykırı olarak düzenlenmesi, elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, hiç düzenlenmemiş sayılması - Her bir belge nevine ilişkin olarak her bir tespit için toplam ceza - Her bir belge nevine ilişkin bir takvim yılı içinde kesilecek toplam ceza	380 19.000 190.000
	6- Belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolara ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ilişkin kural ve standartlara uymayanlara	9.000
	7- Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yapılacak işlemlerde kullanılma zorunluluğu getirilen vergi numarasını kullanmaksızın işlem yapanlara	450
	8- Belge basımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa işletmecilerine - Bu bent uyarınca bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	1.400 280.000
	9- 4358 sayılı Kanun uyarınca vergi kimlik numarası kullanma zorunluluğu getirilen kuruluşlardan yaptıkları işlemlere ilişkin bildirimleri, belirlenen standartlarda ve zamanda yerine getirmeyenlere	1.900
	10-127 nci maddenin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretli görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sahibi adına	1.400
MADDE 355-	b) Damga Vergisinde - Her bir kağıt için kesilecek özel usulsüzlük cezası	3,10
MÜKERRER MADDE 355-	Bilgi vermektен çekinenler ile 107a, 256, 257 ve mükerrer 257 nci madde ve gelir vergisi kanununun 98/a maddesi hükmüne uymayanlar için ceza 86,148,149,150,256 ve 257 nci maddelerinde yer alan zorunluluklar ile mükerrer 257 nci madde ve Gelir Vergisi Kanununun 98/A mad. uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar 1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında 2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında 3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında 107/A maddesi uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar 1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında 2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında 3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında Tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevşik etme zorunluluğuna uymayanlara bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	2.500 1.300 650 1.500 760 390 1.900.000
MADDE 370	Kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı	109.000

ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ (2021 YILI)

29 Aralık 2020 Salı ve 31349 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı) tarafından hazırlanan Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 53)

1/1/2021 TARİHİNDEN İTİBAREN KONUTLAR İLE İŞYERLERİ VE DİĞER ŞEKİLDE KULLANILAN BİNALARA AİT ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

a) Büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	4500	3600	2800	2500	2100
2. Grup	2800	2100	1700	1400	1300
3. Grup	2100	1400	1300	900	700
4. Grup	900	700	530	450	360
5. Grup	530	450	310	300	250
6. Grup	300	250	160	140	109
7. Grup	109	86	60	50	38

b) Büyükşehir belediyelerinde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	5625	4500	3500	3125	2625
2. Grup	3500	2625	2125	1750	1625
3. Grup	2625	1750	1625	1125	875
4. Grup	1125	875	662	562	450
5. Grup	662	562	387	375	312
6. Grup	375	312	200	175	136
7. Grup	136	107	75	62	47

İNDİRİMLİ ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ UYGULAMASI

Öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000’den az olan belediyelerde bulunan konutlara ait çevre temizlik vergisi su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına 19 kuruş olarak hesaplanacak; işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutarları ise aşağıdaki tarifeye göre hesaplanacaktır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	2250	1800	1400	1250	1050
2. Grup	1400	1050	850	700	650
3. Grup	1050	700	650	450	350
4. Grup	450	350	265	225	180
5. Grup	265	225	155	150	125
6. Grup	150	125	80	70	54
7. Grup	54	43	30	25	19

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER (2021 YILI)

	TL
1. Diğer Şehirlerde Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/2) ¹	1.052.000
2. Resmi Gazete İle Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/3) ²	3.155.000
3. Açık Teklif Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 45) ³	3.155.000
(Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000.-TL olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.)	
4. Pazarlık Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 51) ⁴	
a- İllerde, Kuruluş Merkezlerinde Askeri Birlik, Kurum ve Kuruluşları da Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçindeki İlçelerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	115.000
b-Diğer İlçelerde	57.000
5. Taşınır ve Taşınmaz Malların Satış, Kira, Trampa Edinmesi ve Mülkiyetin Gayri Aynı Hak Tesisinde Mahalli Komisyonların Yetkilerinin Üst Sınırı (Madde 76) ⁵	
a) Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde	694.000
b) Diğer Büyükşehir Belediyesi Olan İllerde	348.000
c) Diğer İllerde ve Nüfusu 50.00'i Geçen İlçelerde	252.000
ç) Diğer İlçelerde	189.000

Bu madde ile ilgili parasal sınırların herbiri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.

[1] 2886/17 md. 2. fıkrası Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler (1) numaralı fıkraya göre yapılacak ilanlardan başka, traji göz önüne alınarak ili Basın-İlan Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defa daha ilan edilir.)

[2] 2886/17 md. 3. fıkrası: Resmi Gazete ile yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli (2) numaralı fıkraya uyarınca belirlenecek miktarın üç katını aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defada Resmi Gazete'de ilan edilir.

[3] 2886/45 Açık teklif usulü ile yapılabilecek

[4] 2886/-51. Md Pazarlık usulüyle yapılacak

[5] 2886/76 ncı maddesi : Mahalli komisyonların yetkileri- Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri aynı hak tesislerinde, mahalli komisyonların ne miktara kadar ihaleye selahiyetleri oldukları, her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilir.

ALINDI BİRİM FİYATLARI

Örnek No	Belgenin adı	Ölçü Birimi	Birim Fiyatı (TL)
6	Alındı Belgesi (Manuel)	Cilt	26,50
	Alındı Belgesi (Otokopili)	Takım	0,65
8	Mahsup Alındısı	Cilt	33,00
10	Tahsildar Alındısı	Cilt	33,00
11	Muhasebe Yetkilisi Mutemedi Alındısı	Cilt	33,00
	Bilgisayarlı Muhasebe Yetkilisi Mutemedi Alındısı	Takım	0,65
12	Teslimat Müzekkeresi	Cilt	44,00
15	Gönderme Emri	Cilt	33,00
16	Döviz Gönderme Emri	Cilt	33,00

Yukarıda tablo halinde birim fiyatı belirlenen alındılar ve diğer belgeler, talepte bulunan döner sermaye saymanlıkları ile genel bütçe dışındaki diğer kamu idarelerine hizmet veren muhasebe birimlerine satılabilir. Takım kelimesi 2 veya 3 nüsha halindeki tek bir alındıyı ifade etmektedir.

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

(26 Ocak 2021 Tarih ve 31376 Sayılı Resmi Gazete) 1/2/2021-31/01/2022)

	Alımın Türü	Kanuni Dayanağı	KDV Hariç Tutarı (TL)
Eşik Değerler	Mal ve Hizmet Alımları (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/b Md.	3.709.717
	Yapım İşleri (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/c Md.	81.614.303
Açık İhale Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 40 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	3.709.717
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	81.614.303
Belli İstekli Arasında İhale Usulü Kamu İhale Bülteni Ön Yeterlilik İlan Limiti (Son başvuru tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	3.709.717
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	81.614.303
Pazarlık Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 25 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	3.709.717
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	81.614.303
Yerel Gazete İlan Limiti (İhale tarihinden en az 7 gün önce en az iki yerel gazetede)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	242.832
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	485.689
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	242.832 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	485.689 -
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 21 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	485.689 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	3.709.717 4.047.628 -
Doğrudan Temin Usulü ile Yapılacak Alımlar	Büyükşehir Sınır İçindeki İdareler	4734 sayılı Kanunun 22/d Md.	121.405
	Diğer İdareler	4734 sayılı Kanunun 22/d Md.	40.443
Belediye Şirketleri	Mal ve Hizmet alımları	4734 sayılı kanunun 3/g maddesi	18.619.202
Pazarlık Usulü ile Yapılacak Alımlar		4734 sayılı Kanunun 21/f Md.	404.732
İhalelerden Kesilecek Kamu İhale Kurumu Payı (Sözleşme bedelinin onbinde beşi)		4734 sayılı Kanunun 53/j-1 Md.	809.496
Mühendis ve mimarların diplomalarını ihalelerde benzer iş deneyimi olarak değerlendirilmesinde mezuniyet sonrası her yıl için dikkate alınacak tutar.		4734 Sayılı Kanunun 62/h Md.	449.259
Şikayette Bulunan İsteklilerin Kamu İhale Kurumuna Yatracakları Bedel	1.281.438-TL'ye kadar		7.682
	1.281.438-TL'den - 5.125.768-TL'ye kadar		15.373
	5.125.768-TL'den - 38.443.271-TL'ye kadar		23.060
	38.443.271-TL ve üzeri		30.750

PARASAL SINIRLAR

Parasal Sınırlar Ve Oranlara İlişkin Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No:67)
3 Mart 2021 tarih ve 31412 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

1. Kasa işlemleri:	TL
1.1. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 nci maddesi gereğince, muhasebe birimlerince kasadan yapılacak ödeme tutarı;	
1.1.1. Merkez muhasebe birimleri, büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerdeki defterdarlık muhasebe birimleri ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	2.875
1.1.2. Diğer muhasebe birimlerinde,	1.500
1.1.3. Yukarıda belirtilen sınırlar, mahkeme harç ödemeleri ile asker alma bölge askerlik şube başkanlıklarınca genel sevk ve firari erlerin sevklerine ilişkin ödemelerde 10 kat olarak uygulanır. Yabancı ülke vatandaşlarına yapılacak ikamet tezkere bedeli, ikamet teskere harcı, vize harcı ve yolcu telefon harçlarının iadesinde 1.1.1'de belirtilen sınırlar geçerlidir. teminat iaderdeleri ile sağlık turizm ve turst sağlığı kapsamında sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin peşin alınan tutarların iadesi ise sınırlamaya tabi değildir.	
1.2. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 ve 27 nci maddeleri gereğince ertesi gün yapılacak ödemeleri karşılamak üzere ve kişi malı emanet dövizlerden kasada bulundurulacak miktarlar ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerde gerekli güvenlik önlemleri alınmak şartıyla vezne de bulundurulacak azami TL tutarı;	
1.2.1. Vergi dairelerinde,	4.300
1.2.2. T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	28.400
1.2.3. Diğer muhasebe birimlerinde (Vergi daireleri hariç),	16.250
2. Kaybedilen alımlar için ilân:	
İlgilileri tarafından kaybedilen alımlarda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 528 inci maddesine göre ilân gerektirmeyen parasal sınır,	1.660
B- MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİ, YETKİLERİ, DENETİMİ VE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkilisi mutemedi işlemleri:	
1.1. Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesi uyarınca, muhasebe birimleri dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	5.400
1.2. Mahkeme başkanlıkları, icra ve iflas daireleri ve izale-i şüyu memurluklarındaki muhasebe yetkilisi mutemetlerince, 492 sayılı Harçlar Kanununun eki (1) ve (3) sayılı tarifelere göre makbuz mukabili tahsil edilip, yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı	17.250

PARASAL SINIRLAR

Parasal Sınırlar Ve Oranlara İlişkin Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No:67)
3 Mart 2021 tarih ve 31412 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır

2. Yetkili memurlarla ilgili işlemler: Pul ve Değerli Kağıtların Bayiler ve Yetkili Memurlar Vasıtası ile Sattırılmasına ve Bayilere Satış Aidatı Verilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine göre yetkili memurlarca 15 günlük süre beklenmeden muhasebe biriminin vizesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	6.750
C- MUHASEBE YETKİLİSİ ADAYLARININ EĞİTİMİ, SERTİFİKA VERİLMESİ İLE MUHASEBE YETKİLİLERİNİN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkililerinin, kendilerine 5018 sayılı Kanun ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerinden, yardımcılarında devredebilecekleri görev ve yetkilere ilişkin limitler (vergi ve sair kesintiler düşülmeden önceki tutar)	
1.1. Yıllık yevmiye sayısı kırk bine kadar olan muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	5.500
1.2. Yıllık yevmiye sayısı kırk bini geçen muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	7.750
1.3. Banka teminat mektubu veya menkul değerlerin, kısmen veya tamamen ilgisine iadesine ilişkin işlemlerde	27.625
2. Yukarıdaki (1.1) ve (1.3) numaralı maddelerde belirtilen tutarlar; Maliye Bakanlığı Merkez Muhasebe Birimi, İstanbul İl Muhasebe Birimi ile Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı muhasebe birimlerinde 4, diğer merkez muhasebe birimleri, Ankara İl Muhasebe Birimi ile İzmir İl Muhasebe Biriminde 3 kat olarak uygulanır.	
4. Merkezi yönetim kapsamı dışındaki idareler limitlerini kendileri belirleyebilirler.	
Ç- MERKEZİ YÖNETİM HARCAMA BELGELERİ YÖNETMELİĞİ	
1. Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 5 inci maddesi ve konuya ilişkin Tebliğde yapılan açıklamalara göre, özel kişiler tarafından düzenlenen faturaların kaybedilmesi halinde, noter onaylı fatura örneklerinin kabul edileceği parasal alt sınır.	101.000
D-TAŞINIR MALLARIN KAYITLARDAN ÇIKARILMASI	
1. Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacak taşınırlar için uygulanacak limitler,	
1.1. Taşınırların kamu idareleri arasında bedelsiz devri ve satışında	8.500
1.2. Taşınırların aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arasındaki devrinde	40.000
2. Yukarıda belirtilen limitler; kuruluş merkezleri ile Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde 3 kat olarak uygulanır.	

PARASAL SINIRLAR

Parasal Sınırlar Ve Oranlara İlişkin Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No:67)
3 Mart 2021 tarih ve 31412 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

ÖN ÖDEME İŞLEMLERİ

A- HARCAMA YETKİLİSİ MUTEMEDİ AVANS SINIRLARI	(TL)
1. Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için:	
1.1. İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50.000'i geçen ilçelerde	2.100
1.2. Diğer ilçelerde	1.095
2. Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sev kullanılmak üzere	24.200
3. Yabancı konuk ve heyetlerin ağırlanması amacıyla görevlendirilen mihmandarlara	14.035
4. Bakanların katılacağı yurt dışı seyahatlerde kullanılmak üzere	40.665
5. Mahkeme harç ve giderleri	
5.1. İstanbul il merkezi için	153.000
5.2. Ankara ve İzmir İl Merkezlerinde	100.000
5.3. Diğer il ve ilçeler için	38.000
6. Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için	100.600
7. İl dışına yapılacak seyahatte kullanılacak akaryakıt giderleri için	9.940
8. Yakalanan yasadışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	44.530
9. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği ve Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği	805.440
10. Yargılama Giderleri	22.430
11. Posta ve telgraf giderleri (Yüksek Mahkemeler için)	5.085
12. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ait kadın konukevleri ve bağlı birimlerinden hizmet alan kadınların harçlıkları için	
12.1. Büyükşehir belediye sınırları içinde	11.050
12.2. Diğer il ve ilçelerde	6.630
B - ÖZEL BÜTÇE İDARELER AVANS SINIRLARI	
10. Diğer Özel Bütçeli İdarelerin mutemetleri için	2.100
MUHASEBE KAYITLARINDAN ÇIKARILACAK ALACAKLAR	
1. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 106 ncı maddesi gereğince;	TL
1.1. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	10
1.2. Diğer amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	20

PARASAL SINIRLAR

Parasal Sınırlar Ve Oranlara İlişkin Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No:67)
3 Mart 2021 tarih ve 31412 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır

2. 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi hükmü gereğince, özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarında kayıtlı olup 6183 sayılı Kanun kapsamında izlenen kamu alacakların dışında kalan;	
2.1. Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20.000
2.2. Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20,00

ESKİ YILLARA AİT TEMİNAT MEKTUPLARININ TASFİYESİ

1-6728 SAYILI Kanununun 75 inci maddesi uyarınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idareler tarafından ilgili mevzuatı gereğince alınmış olup, düzenleme tarihi itibarıyla on yılı geçen ve çeşitli nedenlerle iadesi sağlanamayan veya gelir kaydedilemeyen teminat mektuplarından muhasebe birinmince kayıtlarından çıkarılacak ilgili bankalara iade edilecek tutar	980
--	-----

KANUNİ FAİZ VE TEMERRÜT FAİZ ORANLARI

3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre, yıllar itibarıyla uygulanması gereken kanuni faiz ve temerrüt faizi oranları: (Temerrüt faizi miktarının sözleşme ile kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarı aşağıda belirtilen oranların üstünde ise temerrüt faizi, akdi faiz miktarından az olamaz.)	Yıllık Oran (%)
1.1/2021 tarihinden itibaren :	
1.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
1.2. Temerrüt faiz oranı	
1.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
1.2.2. Ticari işlerde (19/12/2020 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	16,75
2. 1/1/2020-31/12-2021-31/12/2019 dönemi için	
2.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
2.2. Temerrüt faiz oranı	
2.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
2.2.2. Ticari işlerde (29/6/2018 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	11,75
3. 1/1/2018 - 31/12/2019 dönemi için	
3.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
3.2. Temerrüt faiz oranı	
3.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
3.2.2. Ticari işlerde (29/08/2018 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	10,50